

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ
(H. 1252-1253/M. 1836-1837)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖKHAN BAYDEMİR

DANIŞMAN
DOÇ. DR. FATİH GENCER

OCAK 2024

BİTLİS

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ
(H. 1252-1253/M. 1836-1837)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

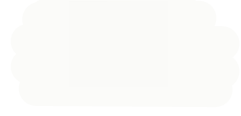
GÖKHAN BAYDEMİR
ORCID: 0009-0008-9672-7402

DANIŞMAN
DOÇ. DR. FATİH GENCER

OCAK 2024
BİTLİS

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI
ETİK BEYANI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Hazırlamış olduğum “239 Numaralı Ankara Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1252-1253/M.1836-1837)” başlıklı tezde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı; bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. ... / ... /2024

Gökhan BAYDEMİR

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ YAZIM KILAVUZU UYGUNLUK BEYANI

“239 Numaralı Ankara Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1252-1253/M.1836-1837)” başlıklı yüksek lisans tezi Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır. ... / ... /2024

Tezi Hazırlayan

İmza

Gökhan BAYDEMİR

Danışman

İmza

Doç. Dr. Fatih GENCER

Tarih Anabilim Dalı Başkanı

İmza

Prof. Dr. Mehmet DEMİRTAŞ

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY SAYFASI

Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı öğrencisi Gökhan BAYDEMİR tarafından hazırlanan "239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1252-1253/M.1836-1837)" adlı Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 23/01/2024 tarihinde yapılmış ve tezin oy birliği ile kabul edilmesine karar verilmiştir.

JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Fatih GENCER
(Bitlis Eren Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Mehmet PINAR
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Zülfiye KOÇAK
(Bitlis Eren Üniversitesi)

Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla jüri tarafından kabul edilmiş bu çalışmanın yüksek lisans tezi olarak kabulü onaylanmıştır.

....../...../2024

Doç. Dr. Mehmet Bakır ŞENGÜL

Enstitü Müdürü

T.C.

Bitlis Eren Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

**239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ (H. 1252-1253/M. 1836-1837)**

Yüksek Lisans Tezi

Gökhan BAYDEMİR

Danışman: Doç. Dr. Fatih GENCER

Ocak 2024

ÖZET

239 numaralı Ankara Şer'iyye Sicili Hicri 9 Muharrem 1252 – 1 Muharrem 1253 tarihleri arasında Ankara mahkemesinde görülen dava kayıtları ve başka makamlardan gönderilip deftere kaydedilen belgelerden oluşmaktadır.

Dava kayıtları ve tevzi defteri sayesinde Ankara'nın yönetim mekanizması, tarihi coğrafyası, Osmanlı hukuk sisteminin işleyişi, demografik yapı, kültürel izler, halkın sosyal, ekonomik ve dinî yaşantısı, şehirde tarım, hayvancılık ve üretim-tüketim kapasitesi vb. alanlarda üretilen istatistiki bilgilerle veri analizi yapma imkânı bulabilmekteyiz. Bu çalışmada zaman ve mekân bağlamında Ankara'nın idari ve sosyo-ekonomik tarihi ile konu bağlamında Osmanlı hukuk sistemi ve Osmanlı arşiv kaynaklarının kullanılabilirliği noktalarında literatüre katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Şehirde farklı etnik unsur ve dinlere mensup kişilerin (Müslüman, Hristiyan, Yahudi, Türk, Ermeni) farklı mahallelerde huzur ve güven içinde yaşadığı belirlenmiştir. Sicil toplam 50 varak ve 200 adet belgeden oluşmaktadır. Bu belgeler alım-satım, borç, miras, nafaka, mehir, vakıf, atama ve azil gibi konuları içermektedir. Bu açıdan sicilin sosyal tarih araştırmaları için önemli bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ankara, Şer'iyye Sicili, Osmanlı Hukuku, Kadı, Mahkeme.

Republic of Türkiye
Bitlis Eren University Graduate School
Department of History

**TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE
NUMBERED 239 ANKARA RELIGION RECORD (H.
1252-1253/M. 1836-1837)**

Master's Thesis

Gökhan BAYDEMİR

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Fatih GENCER

January 2024

ABSTRACT

The numbered 239 Ankara religion record consists of the documents recorded in book, sent from other authorities and the suit records heard in Ankara law court through 1836-1837.

Thanks to the suit records and the allocation book, we may find opportunity to make the data analysis with the statistical information produced in the fields such as the management mechanism, the historical geography of Ankara, running of the Ottoman law system, demographical structure, cultural signs, social, economic and religious living of public, the production-consumption capacity for agriculture, husbandry and commercial ways in city. In this study in context of time and place it is tried to contribute to some extent to literature in the usability points of the ottoman archive resources and the Ottoman law system in the subject context with the administrative and socio-economic history of Ankara.

It has been determined that people of different ethnicities and religions live in peace and security in different neighborhoods in the city. The registry consists of a total 50 pages and 200 documents. These documents include issues such as purchase and sale, debt, inheritance, alimony, dowry, foundation, appointment and dismissal. In this respect, the registry is thought to be an important source for social history research.

Keywords: Ankara, Religion Record, Ottoman Law, Kadi, Court.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÇİZELGELER LİSTESİ	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR	VIII
ÖNSÖZ.....	X
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ İÇERİSİNDE ŞER‘İYYE SİCİLLERİ

1.1. Osmanlı Hukuk Sistemi	4
1.2. Mahkeme ve İşleyişi	5
1.2.1. Mekânsal Anlamda Osmanlı Mahkemesi	5
1.2.2. Mahkemede Görülen İşler.....	6
1.2.3. Mahkemenin Gelir Kaynakları.....	7
1.3. Mahkeme Görevlileri: Kadı ve Kadı Yardımcıları.....	8
1.4. Şer‘iyye Sicilleri	11
1.4.1. Tanımı ve Önemi	11
1.4.2. Defterlerin Tutulma Usulleri.....	12
1.5. Şeriyeye Sicillerinde Yer Alan Belge Türleri.....	13
1.5.1. Mahallinde Üretilen Belgeler	13
1.5.1.1. Hüccet.....	13
1.5.1.2. Arz ve Ma‘ruz	13
1.5.1.3. İ‘lâm.....	14
1.5.1.4. Vakfiye.....	14
1.5.1.5. Mürâsele.....	14

1.5.1.6 Tereke.....	14
1.5.2. Başka Mahallerden Gönderilen Belgeler	15
1.5.2.1. Ferman... ..	15
1.5.2.2. Berat	16
1.5.2.3. Buyuruldu... ..	16
1.5.2.4. Tezkire.....	17
1.5.2.5. Temessük.....	17
1.5.2.6. Tevzi Defteri Sureti	17

İKİNCİ BÖLÜM

239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2. Defterde Yer Alan Belge Türlerinin Tasnifi ve Değerlendirilmesi.....	18
2.1. Sosyal Hayat	20
2.1.1. Mahalle Teşekkülü	20
2.1.2. Aile Hayatı.....	23
2.1.3. İhtida	26
2.2. Adli Olaylar	26
2.3. Ekonomik Hayat	27
2.3.1. Mülk Alım-Satımı	28
2.3.2. Borçlanma	28
2.3.3. Meslekler ve Ticarethaneler	29
2.3.4. Gayrimenkul Değerler.....	29
2.3.5. Hayvancılık	29
2.4. Kültürel Hayat	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
239 NUMARALI ANKARA ŞER‘İYYE SİCİL DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE HÜKÜM ÖZETLERİ

3. Transkripsiyon Metni	31
3.1. 239 Numaralı Ankara Şer‘iyye Sicil Defterinin Hüküm Özetleri.....	285
SONUÇ.....	305
KAYNAKLAR.....	307
EKLER.....	313

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 2. 1: 239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicilinde Geçen Belge Türleri ve Sayıları	18
Çizelge 2. 2: 239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Mahalle İsimleri...	20
Çizelge 2. 3: 239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Köy İsimleri .	21
Çizelge 3. 1: 1253 yılına ait Ankara cizye defteri	40
Çizelge 3. 2: 1252 yılı esnaflar için belirlenen narh kaydı	78
Çizelge 3. 3: Vakıf masraflarını gösteren tablo	82
Çizelge 3. 4: Fatıma binti Hasan'ın tereke defteri	85
Çizelge 3. 5: Dülger Acı Bedik veledi Boşık'ın tereke defteri	87
Çizelge 3. 6: Berber Tiryaki Mehmed bin Osman'ın tereke defteri	88
Çizelge 3. 7: Ankara sancağı kazalarında belirlenen askerleri gösteren tablo	93
Çizelge 3. 8: Berber Tiryaki Mehmed bin Osman'ın tereke	96
Çizelge 3. 9: Seyyid Zeynelabidin ibni Seyyid Mehmed'in tereke defteri.....	108
Çizelge 3. 10: Ankara sancağından oluşan askerlerin elbise masraflarını gösteren defter	111
Çizelge 3. 11: Berber es-Seyyid Mehmed Emin ibni Mehmed'in tereke defteri	113
Çizelge 3. 12: Acı Kigork veledi Andriyas'ın tereke defteri	114
Çizelge 3. 13: Duhancı Küçük Ali bin Süleyman'ın tereke defteri	116
Çizelge 3. 14: Eğdirli Hüseyin'in tereke defteri	117
Çizelge 3. 15: Ankara ve bağlı sancakların ödedikleri vergileri gösteren tablo	118
Çizelge 3. 16: Yeşil Mustafa Ağa ve Vahide binti Mehmed'in tereke defteri	120
Çizelge 3. 17: Ankara sancağına bağlı kasabaların mali tablosu	122
Çizelge 3. 18: Ümmügülsüm binti Mehmed ve Mustafa'ya ait tereke defteri	126
Çizelge 3. 19: Alime binti Hasan'ın tereke defteri.....	129
Çizelge 3. 20: Ahmed bin Abdullah'ın tereke defteri	131
Çizelge 3. 21: Seyyid Ali Ağa ibni Ali'nin tereke defteri	134
Çizelge 3. 22: Ankara sancağında toplanan vergiler ve dağıtılan yerlere ait tablo.....	138
Çizelge 3. 23: Ankara sancağındaki kazalardan talep edilen vergileri içeren tablo....	139
Çizelge 3. 24: Askeri tesis yapımı için yapılan harcamaları ve taksimi gösteren tablo ..	147
Çizelge 3. 25: Ordu için inşa edilen tesise harcanan meblağı içeren tablo.....	147
Çizelge 3. 26: Seyyid Mehmed Sadık ibni el Hacc Emin Ağa'nın tereke defteri	157
Çizelge 3. 27: El Hacc Ömer bin İbrahim'in tereke defteri	162
Çizelge 3. 28: Karaçorlulu Süleyman Ağa'nın tereke defteri	169

Çizelge 3. 29: Mehmed bin İbrahim'in tereke defteri	172
Çizelge 3. 30: Naima Efendi'nin tereke defteri	174
Çizelge 3. 31: Mehmed bin İsmail'in tereke defteri.....	180
Çizelge 3. 32: Berber İbrahim bin Mustafa'nın tereke defteri	182
Çizelge 3. 33: Ordu için talep edilen malzemenin taksimini gösteren tablo	184
Çizelge 3. 34: Ankaradan elde edilen gelirlerin taksimin gösteren tablo...	187
Çizelge 3. 35: 1252 yılı Kasım ayına ait masrafları gösteren tablo	189
Çizelge 3. 36: Seyyid Osman bin es-Seyyid Ahmed'in tereke defteri...	195
Çizelge 3. 37: Karakaş Hasan Efendi ibni Abdullah'ın tereke defteri ...	198
Çizelge 3. 38: Osman Tatar'ın tereke defteri	198
Çizelge 3. 39: Mehmed bin Hasan'ın tereke defteri	203
Çizelge 3. 40: Halime binti Mehmed'in tereke defteri	204
Çizelge 3. 41: Redif askeri birliklerinin ihtiyaçlarının tedarikine yönelik tablo	213
Çizelge 3. 42: Redif askeri birliklerinin ihtiyaçlarının dağıtımını içeren tablo	215
Çizelge 3. 43: Mustafa Bey'in alacaklarının dağıtımı ve miktarını gösteren tablo ...	217
Çizelge 3. 44: Ali bin Mustafa'ya ait eşyaları içeren tereke defteri.....	218
Çizelge 3. 45: Ankara sancağı müteselliminin ödeme taksimini içeren tablo	220
Çizelge 3. 46: Arnabud Ali Ağa'nın tereke defteri	223
Çizelge 3. 47: Alime binti Mehmed'in tereke defteri	228
Çizelge 3. 48: Nikola Halkiya'nın tereke defteri	229
Çizelge 3. 49: Bezcioglu Seyyid Ahmed'e ait tereke defteri	232
Çizelge 3. 50: Elife binti Ali'ye ait tereke defteri	235
Çizelge 3. 51: Mehmed Rüstem Ağa'nın tereke defteri	249
Çizelge 3. 52: Seyyid Mehmet Emin Efendi'ye ait tereke defteri	251
Çizelge 3. 53: Kırmızı Ohannes veledi Bedros'un tereke defteri	261
Çizelge 3. 54: Şerife Dudu binti Seyyid Ahmed'in tereke defteri	265
Çizelge 3. 55: 1253 yılına ait Ankara'da yapılan masrafları gösteren tablo	269
Çizelge 3. 56: Ankara ve Zir kasabasının gelir ve giderlerini gösteren tablo	271
Çizelge 3. 57: Derviş Ahmed Ağa'nın kira bedelinin taksimini içeren tablo	274
Çizelge 3. 58: Derviş Ahmed Ağa'nın kira bedelinin taksimini içeren tablo	275
Çizelge 3. 59: Gözlemecioğlu Seyyid Ali bin Osman'ın tereke defteri	277

SİMGELER VE KISALTMALAR

A.Ş.S.	: Ankara Şer‘iyye Sicili
AÜSBFD	: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi
Bs.	: Baskı
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviri
Der.	: Derleyen
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Ed.	: Editör
EÜSBED	: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
GÜSBED	: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
H.	: Hicri
Haz.	:Hazırlayan
İ.A	: İslâm Ansiklopedisi
İFM	: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
İSÂM	: İslâm Araştırmaları Merkezi
M.	: Miladi
MAEÜ	: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
OTAM	: Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
S.	: Sayı
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
s.	: Sayfa
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TALİD	: Tarih Araştırmaları Literatür Dergisi
TDAV	: Türk Dünyası Araştırma Vakfı
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
Üni.	: Üniversitesi
vb.	: Ve benzeri
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
YTY	: Yeni Türkiye Yayınları

Yay. : Yayınları
yy. : Yüzyıl

ÖNSÖZ

Tarih, genel-geçer ifadeyle; toplumların yaşadığı olayları yer ve zaman göstererek neden-sonuç ilişkisi içerisinde objektif bir biçimde anlatan bir bilimdir.

Tarihin tanımından hareketle; zaman ve mekân olarak sınırladığımız bir şehir tarihi çalışması yapmayı tercih ederek Ankara'ya ait bir şer'iyye sicilini inceledik. Sicil defterleri Osmanlı toplum yapısı, halkın sosyal ve dinî yaşantısı, şehrin idari yapısı, bölgenin idari taksimatı, hukuk sistemi, ekonomik faaliyetler, kültürel dokular, siyasi olaylar ve akımlar, mimari eğilimler vb. toplumsal alanlarda bize önemli bilgiler sağladıkları gibi toplumdaki suç olgusu, savaş ekonomisi, devlet ve toplum yapısındaki kırılmalar ve göçler nedeniyle coğrafi hareketlilik konularında da önemli bilgiler sunmaktadır.

Çalışmanın amacı bir şer'iyye sicil defterinden hareketle; Ankara'nın sosyal tarih alanına bir katkı sağlamaktır. Çalışmada Ankara'nın 239 numaralı şer'iyye sicil defterinin transkripsiyon ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Söz konusu 239 numaralı defter 9 Muharrem 1252 (26 Nisan 1836) tarihi ile başlayıp, 1 Muharrem 1253 (7 Nisan 1837) tarihi ile son bulmaktadır.

Şer'iyye sicil defterinin transkripsiyonunda ve elde edilen bilgilerin kullanımında değerli bilgi ve tecrübesiyle benden desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Fatih GENCER'e ve tez sürecinde bilgi ve tecrübesi ile her zaman yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Zülfiye KOÇAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gökhan BAYDEMİR

BİTLİS, 2024

GİRİŞ

Kadı sicili, kadı defteri, mahkeme sicili, sicill-i mahfûz, sicillat-ı şer'îyye diye de isimlendirilen şer'îyye sicilleri nitelik ve nicelik bakımından mahallinde üretilip yine orada muhafaza edilmiş olan arşiv kaynaklarından biridir. Bu defterlerin içerik zenginliği sosyal, ekonomik, kültürel ve idari yapılanmaya temas etmesinden ileri gelmekte ve Osmanlı şehir tarihçiliği ile Osmanlı sosyo-ekonomik tarih araştırmalarına kaynaklık etmesi bakımından ilk sıralardaki yerini almaktadır. Bu belgeler yerli ve yabancı üniversitelerin tarih, sanat tarihi, hukuk tarihi, sosyoloji, kent yönetimi, uluslararası ilişkiler ve ilahiyat gibi lisansüstü programlarında sistematik olarak araştırma konusu ve sıkça başvurulmuş bir arşiv kaynağı olmayı sürdürmektedir. Ayrıca sunduğu bilgiler nedeniyle sosyo-iktisadi, sosyo-kültürel tarihin inşasında eşsiz bir konumda olup Osmanlı devletinde mahkemelerde görülen davalarla ilgili muamelelere de yer vermiştir.¹

Şer'îyye sicilleri bu özelliği sayesinde 1930'lu yıllarda hukuk ve sosyal tarih araştırmalarına kaynaklık etmeye başlamıştır. Ancak akademik anlamda asıl önemi 1950'lerden sonra görülen şer'îyye sicilleri, 1980'lerde ve özellikle 1990'larda yapılan tahrir defteri merkezli araştırmaların durağanlaşmasıyla ön plana çıkmıştır.

Araştırmanın mekânsal unsuru olan Ankara, kurulduğu coğrafya nedeniyle ilk çağlardan beri birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, çevresiyle kurduğu ziraî ve ticarî ilişkiler, sof dokumacılığındaki üretim kabiliyeti ve Ahilerin temelini attığı esnaf teşkilatının işlevselliği sayesinde XX. yy'a kadar hem fizikî gelişimini devam ettirmiş hem de sosyo-ekonomik birikimini artırmıştır.²

Ankara, 1353 yılında Osmanlı egemenliğine girdikten sonra buraya bir kadı tayin edilmiş ve mahkemede görülen dava zabıtları düzenli olarak defterlere geçirilmiştir. Arşiv kataloğuna göre Ankara mahkemesinde 1583-1925 yılları arasında tutulan defterlerin sayısı 873 olup bunların 593 adedi Ankara kazasına aittir. Bu defterler muhafaza edildiği Ankara Etnoğrafya Müzesi'nden 1991 yılında Milli Kütüphane'ye, 2008 yılında ise Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'na nakledilmiştir.³

¹ Akgündüz, Ahmet. "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri," *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, (2009), 14.

² Mustafa Kaya, *18. Yüzyılda Ankara'da Ayanlık ve Ayan Aileleri*, (Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008), 7.

³ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, (İstanbul: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017), 156.

Ankara şer'iyce sicillerine dayalı ilk araştırmalar Halit Ongan tarafından 1 ve 2 numaralı defterler üzerinde yapılan transkripsiyon çalışmaları ile başlamıştır. Ongan'dan sonra son otuz yılda 13,19, 46, 61, 173, 244, 388, 420, 857 ve 945 numaralı defterler yüksek lisans tezi olarak hazırlanıp, araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.⁴

Ankara şer'iyce sicillerini muhteva analizi yönünden ilk kez 1970'lerde Özer Ergenç çalışmıştır. Ergenç, Ankara ve Konya'yı karşılaştırmalı ele aldığı doktora tezinde XVI. yy.'ın sonları ile XVII. yy.'ın başlarında Ankara şehrinin sosyal ve iktisadî görünümünü şer'iyce sicillerine dayanarak ortaya koymuştur.⁵ Hülya Taş ve Jülide Akyüz'ün Ankara ile ilgili çalışmaları muhteva analizi yöntemine örnek teşkil etmektedir.⁶

Araştırma konumuz olan 239 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili H.9 Muharrem 1252/M. 26 Nisan 1836 tarihli hüküm ile başlamakta ve H.1 Muharrem 1253/ M.7 Nisan 1837 tarihli hükümle sona ermektedir.

⁴ Fulya Macun, *Ankara'nın 19 Numaralı Şer'iyce Siciline Göre Şehir İçindeki Yaşayış, Etkinlikler Ve Gelen Fermanların Tahlihi*, (Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1990), ; Hüseyin Çınar, *H.1020-1021 Tarihli 13 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili Transkripsiyon Ve Değerlendirme*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1993), ; Rahşan Kaynak, *H. 1070-1071 (M. 1660-1661) Tarihli 46 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme*, (Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001), ; Muhammet Arslan, *388 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1327-M.1909)*, (Karabük: Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020), ; Oğuzhan Emekli, *420 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1331-1335-M.1913-1917)*, (Karabük: Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020); Asuman Uzun, *857 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili H.1195-1196/M.1781-1782*, (Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, , Yüksek Lisans Tezi, 2004), ; Fuat Tezal, *61 Numaralı Şer'iyce Sicil Defterine Göre 'Ankara'da İctimai Ve İktisadi Hayat' (1680 – 1682)*, (Ankara: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006), ; Hicran Bayrakçı, *945 Numaralı Şer'iyce Sicili'ne Göre Ankara'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*, (Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011), ; Oğuz Alpoğlu, *244 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili'nin Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi*, (Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019), ; Zehra Taşcan, *173 Numaralı Ankara Şer'iyce Sicili'nin Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi*, (Bitlis: Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021).

⁵ Özer Ergenç, *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı: XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, (Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı Yayınevi, 1995), 57.

⁶ Jülide Akyüz, *Ankara'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde XVIII. Yüzyılda Ankara Şer'iyce Sicillerinin Sayısal ve Muhteva Analizi Denemesi*, (Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2003).

Toplam 50 varak, 200 hükümden meydana gelen (157'nci hüküm iptal edilmiş) defter 50.3x17.2cm ebadında ve mukavva ciltle kaplanmıştır. Milli Kütüphane Başkanlığı Mikrofilm Şefliği tarafından 1995 yılında dijitalleştirilmesi yapılan defterin yazı stili ta'lik olup, genel olarak okunaklı ve pürüzsüzdür. Buna rağmen okunamayan kelimeler (***), silik kelimeler (SİLİK), belirli bir boşluk bırakılan yerler (BOŞLUK) şeklinde, okunuşundan emin olunamayan kelimeler ise (?) işareti ile gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler konu bütünlüğünü bozmadığı için belge özetlerinde ve değerlendirmede herhangi bir sorun oluşturmamıştır.

Transkripsiyon metninde günümüz Türkçesinin kuralları uygulanmış, buna uyulmadığı durumlarda ise standardizasyon amacıyla ayn (ع) harfi (‘) ve hemze (ء) harfi (') işareti ile gösterilirken, inceltme ve uzatmalar için harflerin üstünde şapka(^) işareti kullanılmıştır. Bununla birlikte, özel isimlerde dal (ﺩ) ve be (ﺏ) harfleri olduğu gibi bırakılmıştır. Örneğin Mehmed, Zeyneb, Mahmud isimleri Mehmet,Zeynep, Mahmut şeklinde okunmamış, aslıyla yazılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı hukuk sistemi, şer'iyye mahkemeleri, mahkeme görevlileri anlatılarak şer'iyye sicillerinde yer alan belge türleri tanıtılmıştır. İkinci bölümde defterden elde edilen bilgilerden yararlanılarak Ankara'nın şehirleşme durumu, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde ise defterin transkripsiyonu yapılmış ve hüküm özetleri çıkarılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ İÇERİSİNDE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.1. Osmanlı Hukuk Sistemi

Hukuk alanında kendisinden önce kurulan devletlerden ve çağdaşı olan Türk-İslam devletlerinden etkilenen Osmanlı Devleti, şer'î ve örfî hükümlerin sentezlendiği bir hukuk sistemi uygulamıştır. Ancak Osmanlı Devleti, İslam hukukunun teorik esaslarını ve örfî hukuku harmanlayarak kendine özgü bir sistem geliştirmiştir.⁷

Şer'î ve örfî kurallarla temellendirilen Osmanlı hukukunun uygulayıcısı olan kadılar, şer'î hukukun aslı kaynakları Kur'an, sünnet, icma ve kıyas hükümlerine göre hareket etmişlerdir. Bu haliyle şer'î hükümlere dayalı kararlar hem şahsî hem de kamu hukukunun büyük çoğunluğunu kapsamıştır.⁸

Osmanlı hukukunun diğer bir kaynağı ise örfî kanunlar olmuştur.⁹ Osmanlılar şer'î hükümlerin kapsamına girmeyen alanlarda hükümdarların iradesine dayanan ve adına örfî hukuk denilen bir kanun koymuşlardır. Böylelikle Osmanlı hukukunun gelişiminde dönüm noktası sayılan Fatih'in kanunnameleri ve kendisinden sonraki hükümdarların yayımladığı kanun niteliğindeki hükümler¹⁰ hukukun iki dayanağından biri olmuştur. Hatta bundan dolayıdır ki bu örfî kanunlar için şeyhülislamın verdiği “Şer'i maslahat değildir. Ülü'l-emr nasıl emretmişse öyle hareket etmek gerekir” şeklindeki fetvaları göz ardı etmeyerek hem şeriata hem de hükümdarın buyruğuna uygun hareket etmişlerdir.¹¹

⁷ M. Akif Aydın, “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, Ed: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, *Türkler*, C. 10, (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002), 24.

⁸ Akgündüz, Ahmet. “Osmanlı Hukuku'nda Şer'i Hukuk-Örfî Hukuk İkilemi ve Yasama Organının Yetkileri,” *İslami Araştırmalar Dergisi*, Osmanlı'ya Dair-II Özel Sayı, 12/2 (1999), 117.

⁹ Halil İncalcık, “Kanunname”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 24/334.

¹⁰ İncalcık, Halil. “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfî-Sultanî Hukuk ve Fatih'in Kanunları,” *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 13/2 (1958), 102-114.

¹¹ Çağatay, Neşet, “Osmanlılarda Şer'i-Örfî Hukuk Kavramı ve Uygulanışı”, *XII. Türk Tarih Kongresi*, C. 3 (1994), 660; Ahmet Akgündüz, “Osmanlı Kanunnameleri (Doğuşu, Çeşitleri ve Tarihi Seyri)”, *Türkler*, (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002), 10/35.

Hükümdarların iradesiyle hazırlanan kanunnamelerde fetihle kazanılan ülkelerde daha önce konulmuş kanunlardan da faydalanılmıştır. Kanunnamelerin içeriğinde Memlük, Akkoyunlu, Dulkadirli, Bizans ve Slav izleri bulunmaktadır.¹²

1.2. Mahkeme ve İşleyişi

Mahkeme, fıkıh anlamıyla kadıların davalara baktıkları daire veya makam için kullanılmıştır.¹³ Tanzimata kadar tek dereceli ve tek hakimli¹⁴ olan Osmanlı mahkemelerinden sicil kayıtlarında *meclis-i şer'*, *meclis-i şer'-i şerif-i enver*, *mahfil-i kaza* diye bahsedilmiştir.

Şer'iyye mahkemeleri Osmanlı hukuk sistemini görev ve yetki bakımından temsil ettiğinden kanun hükümleri her kadı mahkemesine gönderilmiş ve uygulamada herhangi bir aksaklık yaşanmaması için hükümdarlar zaman zaman adaletnameler yayımlatmıştır.¹⁵

Eyaletlere, sancaklara ve kazalara taksim edilen topraklarda her bir kaza birer yargı çevresini temsil ettiğinden medreselerde yükseköğrenim gören ilmiye sınıfı mensuplarının Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından mahkemelere kadı olarak tayin edilme usulü uygulanmıştır.¹⁶ Bu yapıyla halkın devletle olan resmi ilişkilerinde en yaygın ve merkezi yer konumunda olmuştur.¹⁷

1.2.1. Mekânsal Anlamda Osmanlı Mahkemesi

Anadolu ve Rumeli olmak üzere iki yetki bölgesine ayrılmış olan Osmanlı mahkemeleri mevleviyet, sancak ve kaza kadılıkları şeklinde teşkilatlanmış olup;

¹² Halil İnalcık, "Kanunname", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 24/334-335.

¹³ Fahrettin Atar, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/338.

¹⁴ M.Akif Aydın, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/341.

¹⁵ Fethi Gedikli, "Kaza", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002), 25/119.

¹⁶ Ekrem Buğra Ekinci, *Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri*, (İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2004), 24.

¹⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nde İlmiye Teşkilatı*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları 1988), 108.

yargılama yetkileri bu idarî birimlerde ikamet edenlerle sınırlandırılmıştır.¹⁸ Bununla birlikte yerel mahkemenin verdiği kararlara itiraz makamı İstanbul'da toplanan divan-ı hümayun olmuştur.¹⁹

Osmanlı mahkemesi, diğer İslam devletlerindeki mahkemelere göre gelişmiş bir yapıda olmasına ve yetki alanının genişlemesine rağmen klasik devirde devlet tarafından tahsis edilmiş müstakil bir mahkeme binasına sahip olamamıştır.²⁰ Bu nedenle kadıların kiralama usulüyle yerleştiği, çoğunlukla konak tipindeki evlerin bir bölümü o kazanın kadılık makamı ve mahkeme salonu olarak kullanılmıştır.²¹

1.2.2. Mahkemede Görülen İşler

Şer'î ve örfî davalarda tek yetkili adli makam olan mahkemede hem kamu hem özel hukuku ilgilendiren adlî ve idarî davalar görülmüştür. Transkripsiyonları yapılan ve araştırmacıların istifadesine sunulan binlerce şer'îye sicili göstermiştir ki bu davaların taraflarını çoğunlukla Müslüman halk oluştursa da gayrimüslimler ve geçici ikamette bulunan yabancı tüccarlar da yargılama usulüne ilişkin aralarında ihtilaf çıkması halinde şer'îye mahkemelerinde davacı veya davalı sıfatıyla yerlerini almışlardır.²²

Mahkemede görülen işler genellikle merkezden gönderilen emirlerin deftere kaydedilmesi, alım-satım senetlerinin düzenlenmesi veya miras paylaşımı ve tereke kaydının tutulması, borçlardan doğan anlaşmazlıkların görüşülmesi, vakıfların teftişi, ceza davalarının tahkikatı, şikâyet konusuna göre keşif ve teftiş işlemleri olmuştur.²³ Osmanlı mahkemelerinde sadece yargılama prosedürü işletilmemiş, kadının kaza yönetimiyle ilgili diğer idarî görevleri de burada gerçekleştirilmiştir.²⁴

¹⁸ M.Akif Aydın, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/342.

¹⁹ Ekrem Buğra Ekinci, *Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri*, (İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2004), 25.

²⁰ Emre Uçaryiğit, *Osmanlı Kentlerinde Kamu Yapıları ve Kentsel Düzen: Bursa, Edirne, Ankara, Konya Örnekleri* (Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017), 9.

²¹ M.Akif Aydın, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/342.

²² Akgündüz, Ahmet. "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri," *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 14 (2009), 19.

²³ Mehmet İpşirli, "Naib", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006), 32/313.

²⁴ Tuncer Baykara, "Kaza", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002), 25/119.

1.2.3. Mahkemenin Gelir Kaynakları

İlmiye ve adliye teşkilatı konusundaki araştırmalardan çıkan ortak sonuca göre mahkemeye ve kadılara belirli bir maaş ödenmemiş, mahkemenin ihtiyaçları ve görevlilerin geçimi için birtakım ücret ve harç alımı yetkisi verilmiştir. Bunun yanı sıra bazen vakıf gelirleri dahi tahsis edilmiştir.²⁵

Kadı ve mahkemeler için daha I. Bayezid döneminde yapılan gelir düzenlemeleri ve alınan önlemler onların kanuna aykırı ücret talebinde bulunmasını ve rüşvete bulaşmasını engelleme amacı taşımıştır.²⁶ Azat edilen köle için düzenlenen itknâme, miras taksimlerinde alınan resm-i kısmet, nikâh resmi ve kassâmlara ödenen ruûs da mahkemelerde alınan harçlardı.²⁷

Çalışılan sicil defterinden elde edilen bilgilere göre mahkemeye müracaat edenlerden resm-i kısmet²⁸, resm-i emin-i beytül-mal²⁹, dellaliyye³⁰ masârif-ı lazıme³¹ adı altında birtakım ücret ve harçlar alınmıştır. Deftere yansıyan tereke kayıtlarına göre alınan harçların oranlarını belirlemek mümkün gözükmemektedir. Zira alınan harç oranları her terekede farklılıklar göstermektedir. Bunun nedenlerine dair de herhangi bir açıklama kayıtlara geçmemiştir.

²⁵ M.Akif Aydın, “Mahkeme”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/343; Ekrem Buğra Ekinci, *Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri*, (İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2004), 25.

²⁶ M.Akif Aydın, “Mahkeme”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/343.

²⁷ Ortaylı, İlber. “Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme (Binanın Yeri, Yargılama Usulü, Mahkeme Görevlileri ve Bürokratik Faaliyet, Mahkeme Gelirleri ve Arşiv)”, *Prof. Dr. Bülent Nuri Esen’e Armağan*, AÜHF, (1977) , 259.

²⁸ BOA, A.Ş.S, No. 239, 22, 28, 29, 32, 34, 35, 45,47, 66, 68,72,79, 82, 83, 86.

²⁹ BOA, A.Ş.S, No. 239, 53,72.

³⁰ BOA, A.Ş.S, No. 239, 47, 49, 50, 52, 53, 116.

³¹ BOA, A.Ş.S, No. 239, 22, 28, 29, 32, 34, 45, 47, 52.

1.3. Mahkeme Görevlileri: Kadı ve Kadı Yardımcıları

Kadı; insanlar arasında meydana gelen çekişme ve davaları şer‘i hükümlere göre çözmek için yetkili makamlarca tayin edilen kisiler hakkında kullanılan terimdir. Osmanlı sehrinin idaresi ve yargı görevi, ilmiye sınıfından olan kadılara bırakılmıştır. Kadı sadece şehrin değil civarındaki köy ve nahiyelerin de mülki amirî ve yargıcıdır, bütün bu alan onun kaza dairesidir.³²

Osmanlı kadısı, İslam devletleri içerisinde özgün bir yere sahip olmuş ve önceki İslam devletlerine göre geniş yetkilerle görev yapmıştır. O, adlî ve mülkî görevlerinin yanı sıra beledî, malî ve askerî alandaki görevleri ile birlikte düşünüldüğünde tüm memuriyet sınıfları arasında geniş bir görev alanına sahip olmuştur.³³

Kadılar yapacakları işin önemine binaen özenli ve titiz bir eğitim süreci ile yetiştirilmiştir. Üstün ahlak ve ilmî ehliyet sahibi olarak medreselerden mezun olan kadı adaylarının staj eğitimlerini başarıyla tamamladıktan sonra Anadolu veya Rumeli kazaskerlerinin arzı ve padişahın beratı ile en alt kademedeki kazalardan birine atanması usulü uygulanmıştır.³⁴ Çoğunlukla 12 ila 20 ay arasında görev yapan kadıların tayin, azil, mülazemet ve imtihan gibi özlük işleri her iki kazaskerlik bünyesinde kurulan memuriyet dairesi tarafından yürütülmüştür.³⁵

³² Fahrettin Atar, “Kadı”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 24/66.

³³ İlber Ortaylı, “Kadı”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 24/69.

³⁴ İlber Ortaylı, “Kadı”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 24/70.

³⁵ Ortaylı, İlber, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine,” *Amme İdaresi Dergisi* 9/1 (1976), 103.

Kadılar sadece şer'î ve hukukî meseleler ile ilgilenmemiş ayrıca bulundukları idarî bölgede, şehir ve kasabaların belediye hizmetleri, vekâletname ve alım-satım işlerini de yürütmüşlerdir. Kadılar görevleri gereği bir takım idari vazifeleri de üstlenmişlerdi. Bundan dolayı cami ve vakıf gibi kurumların yönetim ve denetiminden şehrin idaresi ve asayişine kadar her alanda onları baş sorumlu olarak görmek mümkündür.³⁶

Kadılar hukuki ve sosyal konuların yanında malî hususlarda da sorumlulukları bulunmaktaydı. Çarşı ve pazardaki satılan malın fiyatının belirlenmesi ve denetiminin yapılması da kadıların önemli görevlerindendir. Bunun yanında kadılar vergi toplanmasına nezaret etmektir.³⁷ Kadı aynı zamanda eşkıyalık, hırsızlık ve haramilik üzerinde denetim kurmak, gerekli tedbirleri almak, suçluları ele geçirmek, vefat eden kişilerin mallarına devlet adına el koymak ve Osmanlı sefer organizasyonunda gerekli lojistik desteğin sağlanmasında önemli fonksiyonlar icra eden bir görevlidir.³⁸

Kadılar görevlendirildikleri kazanın hem adlî hem de mülkî idare amiri görevini yürütmüşlerdir. Hem halkın hem de devletin karşılıklı olarak yürütülmesi gereken işlerde ve halkın birbiriyle olan ilişkilerinden doğup; mahkemeye yansıyan durumlarda görev almışlardır. Kadıların tek başına bu yükün altından kalkamayacağını anlaşılmaması üzerine kadılara hem adlî hem idarî hem de beledî işlerinde birtakım yardımcıları atanmıştır.

Kadının başlıca yardımcısı ve onun vekili olan naibin yetkileri; kaza, kadı, mevali, bab, ayak ve arpalık olmak üzere altı kısımdan oluşmaktadır. Kadı tarafından atanan naibler çoğunlukla mahallî medrese mezunları arasından seçilmişlerdir.³⁹ Kazanın büyüklüğüne göre kazaskerin onayıyla birden fazla atanabilen⁴⁰ naibler, yargılama, olay keşfi, şahitlerin güvenilirlik soruşturması

³⁶ Mehmet İnbaşı, *Osmanlı İdaresinde Üsküb Kazâsı (1455–1569)* (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1995), 69.

³⁷ Jennings, Ronalds “Kadi, Court, and Legal Procedure in 17th Century Ottoman Kayseri”, *Studia Islamica*, (1978), 154-157.

³⁸ Bozatay, Şeniz Anbarlı. “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme,” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, (2014), 10.

³⁹ Mehmet İpşirli, “Naib”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006), 32/312.

⁴⁰ Ortaylı, İlber, “Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine,” *Amme İdaresi Dergisi* 9/1 (1976), 98.

ve tarafların ifadelerinin alınması gibi yetkililerle donatıldığı için kadının iş yükünü büyük ölçüde hafifletmişlerdir.⁴¹

Kadıların mahkemedeki önemli yardımcılardan biri olan kâtipler hem mahkeme tarafından düzenlenen belgeleri kaleme alma hem de merkezden gelen emir ve buyrulduların bir örneğini deftere kaydetme işleriyle görevlendirilmişlerdir. Hukukî belge düzenleme bilgisine sahip, hüsn-i hatt yeteneği olan, güvenilir ve becerikli kişiler arasından ve bizzat kadı tarafından seçilen kâtiplere tıpkı naibler gibi keşfe çıkma ve tahkikat yapma yetkileri verilmiştir.⁴²

Kadının yardımcıları arasında yer alan müftüler Osmanlı adli teşkilatında önemli roller üstlenmişlerdi⁴³. Müftüler, Kur'an ve sünnete göre bir hükmün ihbar, tebliğ ve açıklanması amacıyla fetva vermekle görevli olan kişilerdi. Müftünün bir meselenin dini ve hukuki hükmünü açıklayan fetvâları, kadıların karar vermesine yardımcı olmuştur.⁴⁴

Subaşı, emri altındaki kolluk gücüyle birlikte kadının adli konularda verdiği görevleri üstlenmiştir. Subaşılar, aldıkları talimata göre suç işleyenleri yakalayarak mahkemeye getirmiş, hakkında kadı tarafından hüküm verilen suçluları cezalandırmış ve mahkûm edilen suçlulardan kanunun öngördüğü miktarda ceza tahsil etmişlerdir.⁴⁵

Kassâm, miras davalarında bizzat dava mahalline giderek gerekli tahkikatı yapan kişidir. İhtilâf hakkında sonuca vardıktan sonra davayı hükme bağlayarak terekeyi vârisler arasında taksim eder. Kassâmlar, kadı adına ölen kişilere ait terekeleri İslâm miras hukuku çerçevesinde, mirasçıları arasında paylaşmışlardır.⁴⁶

Kadıların en çok ihtiyaç duyduğu yardımcılardan biri de muhızlılardır. Davacı veya davalıyı mahkemede hazır bulundurmakla görevli bir adli kolluk görevlisi olan

⁴¹ Bozatay, Şeniz Anbarlı. "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme," *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, (2014), 37.

⁴² Ekrem Buğra Ekinci, *Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri*, (İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2004), 285.

⁴³ Fahrettin Atar, "Fetva", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 12/490.

⁴⁴ Abdülaziz Bayındır, *İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, (İstanbul: İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, 1986), 80.

⁴⁵ Ortaylı, İlber, "Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine," *Amme İdaresi Dergisi* 9/1 (1976), 100.

⁴⁶ Said Öztürk, "Kassam", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2001), 24/579.

muhzırlar aynı zamanda mahkemedeki düzeni sağlamış, mahkemece el konulan para ve malları muhafaza etmişlerdir.⁴⁷

Yargılama sürecine yardımcı olan son adlî mekanizma şuhûdu'l-hâl denilen ve görülen davanın o andaki izleyicileri olan kişilerdir.⁴⁸ Yaşadıkları yerde tanınmış ve ulema sınıfına mensup olanlar arasından seçilen bu kişilerin, mahkemeye sunulan belgelerin doğruluğunu ve hukukî geçerliliklerini saptamak, şahitlerin adil olduklarını tasdik etmek, mahkemedeki yargılama sürecine esas ve usul bakımından şahitlik etmek gibi görevleri vardı.⁴⁹ Bunlar mahkeme esnasında hazır bulunmak suretiyle davanın sonucuna etki etmeyip varlıklarıyla kadıların adil karar vermelerine yardımcı olmuşlardır.⁵⁰

1.4. Şer'îyye Sicilleri

1.4.1. Tanımı ve Önemi

Osmanlı Devleti'nde şer'î mahkemede oluşturulan karar suretlerini, hüccetleri, İstanbul'dan gönderilen adaletnâme, ferman, hatt-ı hümayûn, hüküm ve berâtları, valilerin yazdıkları buyrucları, vakıf tevcihlerini, anlaşmazlıkları, vergi taksimlerini, kadılara sunulan şikâyetleri, kadıların İstanbul'a gönderdiği i'lamları ihtiva eden defterlere şer'îyye sicilleri (sicillât-ı şer'îyye), kadı sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakâi sicilleri veya sicillât defteri denmektedir.⁵¹

XV. yüzyılın ikinci yarısından XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar geçen ve oldukça uzun bir dönemin kayıtlarını ihtiva eden şer'îyye sicilleri, Osmanlı tarihinin en önemli kaynakları arasında yer alır.

⁴⁷ Recep Ahıskalı, "Muhzır", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006), 31/22.

⁴⁸ Recep Ahıskalı, "Muhzır", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006), 31/22

⁴⁹ M.Akif Aydın, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/342.

⁵⁰ M.Akif Aydın, "Mahkeme", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003), 27/342.

⁵¹ Akgündüz, Ahmet. "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îyye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri," *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 14 (2009), 8.

Şehir yaşamının dinamik öğeleri en iyi şekilde kadı sicillerinin incelenmesiyle ortaya konulabilir.⁵² Şer‘iyye sicilleri; halkın yaşantısını, merkez teşkilat ile taşra teşkilatı arasındaki ilişkileri, merkezin taşradaki yönetime karşı yaklaşımını aydınlatmaya katkı sağlayan önemli kaynaklardır.⁵³ Bölgenin beledî ve inzibatî işleri ve devletin çıkardığı muhtelif yasaklar, ordu için zahire ihtiyacı, vergi toplanması, yetişen ürünler, nüfus, salgın hastalıklar ve aile hayatı ile ilgili konular da bu defterlere kaydedilirdi.⁵⁴ Yukarıdaki detaylı bilgilerden de anlaşılacağı üzere bu kadar önem arz eden şer‘iyye sicillerinin kent ve kentli tarihini konu edinen bir çalışmada kullanılmış olması önem arz etmektedir.

1.4.2. Defterlerin Tutulma Usulleri

Şer‘iyye sicilleri, hazırlanış şekillerine ve içerdikleri konulara göre iki kısımda değerlendirilir. Bunlardan ilki; merkezi hükümet ve devlet adamları tarafından gönderilen hüküm, ferman, berat, buyuruldu belgeleridir. İkinci kısım ise şer‘i mahkemede yazılan tereke, vekâlet, hüccet, ilam ve vakfiye gibi konulara ait kayıtlardır. Bu kayıtların ilk dönemlerde sicillerin baş tarafına evlenme-boşanma, alacak-verecek, alım-satım, nafaka, vakıf, hibe, cinayet-yaralama, hırsızlık gibi mahalli olaylar ile ilgili belgeler konulmuş son tarafına ise merkezden gelenler eklenmiş bazen ise her ikisi karışık olarak kaydedilmiştir. XVII. yüzyıla gelindiğinde ise bu durum değişmiş mahalli belgeler defterin bir başına, merkezden gönderilenler ise defter ters çevrilmek suretiyle defterin diğer başına yazılmışlardır. Bu basit bir sınıflama biçimidir ve bu kurala her zaman riayet edildiği söylenemez.⁵⁵

Fıkıh, şürût ve sicillât⁵⁶ eserlerinde hangi kayıtların nasıl bir düzen içerisinde ve yine davanın türüne göre hangi ibarelerin yazılacağı ile ilgili örnekli bir şekilde açıklanan şer‘iyye sicilleri bizzat kadı ve naib tarafından tutulmuştur.

⁵² Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?* (Çev. Zeynep Altok), (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2003) , 55.

⁵³ Feridun M. Emecen, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, (Ed. Tülay Artan), (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998)

⁵⁴ Mücteba İlgürel, “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru,” *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi* 6/3(2018) ,28.

⁵⁵ Gedikli Fethi, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iyye Sicilleri,” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 3/5 (2005), 189.

⁵⁶ Fahrettin Atar, “Şürût ve Sicillât”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010), 39/270.

Kayıtlar yüzyıllara göre yazım karakteri olarak farklılık gösterse de çoğunlukla rik'a ve ta'lik, bazen de divanî hat ile kaleme alınmıştır. Defterin tutulduğu mahalli ilgilendiren adlî, idarî ve beledî konulara ait belgeler *sicill-i mahfuz* diye tabir edilen defterin ön sayfalarında; merkezden gelip deftere kaydedilen belgeler ise *sicill-i mahfuz* defterlü diye tabir edilen defterin arka sayfalarında yer almıştır.⁵⁷

1.5. Şer'iyye Sicillerinde Yer Alan Belge Türleri

Sicill-i mahfuz ve *sicill-i mahfuz defterlü* diye iki ana başlık altında toplanan ve şer'iyye sicili defterinin yapısını oluşturan belgeler hakkında azami düzeyde istifade edilebilmesi amacıyla aşağıda kısaca bilgiler verilmiştir.

1.5.1. Mahallinde Üretilen Belgeler

1.5.1.1. Hüccet

Hüccet, kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin tasdikini içeren ve bir hüküm içermeyen belgelerin genel adı için kullanılan hukukî bir terimdir.⁵⁸

Hüccetler çoğunlukla evlenme, boşanma, alım-satım, vesayet, vekâlet, köle azadı vb. konular için her bir taraf adına ayrı ayrı düzenlenmiş ve belgenin üst kısmında kadının imzasıyla birlikte mührü yer almıştır.⁵⁹

1.5.1.2. Arz ve Ma'ruz

Ma'ruz, Osmanlı diplomatikadaki anlamıyla halkın şikâyet ettiği bir mesele hakkında sadrazamın buyurulduzu üzerine kadı veya naibin araştırma yapıp, sonucunu üst makamlara arz ettiği bir belge türüdür.⁶⁰ Basit anlamıyla ma'ruz; arz edilen anlamında kullanılmıştır.⁶¹

⁵⁷ Ahmet Akgündüz, "Hüccet", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998), 18/444.

⁵⁸ Ahmet Akgündüz, "Hüccet", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998), 18/446.

⁵⁹ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1994), 350.

⁶⁰ Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009), 139.

⁶¹ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1994), 217.

1.5.1.3. İ‘lâm

İ‘lâm, Osmanlı hukuk terminolojisinde mahkemeye intikal etmiş olan bir davanın hükme bağlandığına dair verilen resmi bir vesikadır.⁶² Alt makamdan üst makama yazılan i‘lâmlar üst makama yazıldığı için arz olarak kabul görmüştür. Kazalardan hükümete gönderilen ve halkın şikâyetlerini ihtiva eden resmî yazılar bu türe örnektir.⁶³

1.5.1.4. Vakfiye

Vakfiye, vakıf kurucusu tarafından vakfedilen menkul ve gayrimenkul değerlerin, vakfın niteliklerinin ve yerinin, idare edilme şartlarının tescil ettirilmesi sonucu resmîyet kazanmış ve vakıfname olarak da adlandırılmıştır.⁶⁴

1.5.1.5. Mürâsele

Mürâsele, idarî işler, tayin işlemleri, mahkemeye celp için, hatta yürütülen bir tahkikat nedeniyle adlî makamlarca diğer devlet görevlilerine yazılan bir tür resmi mektuptur. Resmi makamlara yazıldığı gibi resmî görevi bulunan kişilere hitaben de yazılmıştır.⁶⁵

1.5.1.6. Tereke

Ölen kişinin geride bıraktığı menkul ve gayrimenkullerin hesaplanarak, gerekli düşümler (borçlar, masraflar vb.) yapıldıktan sonra varisleri arasında pay edildiği, varislerden reşit olmayanların hisseleri için vasi ve kayyum atandığı ile ilgili karar ve işlem kayıtlarını içeren defter ve belgelere tereke, metrukât veya muhallefat denilmektedir.⁶⁶

⁶² Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1994), 345.

⁶³ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1994), 345.

⁶⁴ Bahaeddin Yediylidiz, “Vakıf”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1986), 13/153-172.

⁶⁵ Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009), 223.

⁶⁶ Tahsin Özcan, “Muhallefat”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005), 30/406-407.

Çoğunlukla bir sicil defterinin içerisinde belge formunda karşımıza çıkan tereke kayıtları bazen müstakil birer defter olarak da kaleme alınmışlardır.⁶⁷

Tereke kayıtları, sicillerde en fazla sayıda yer alan belge türlerinden biridir. İncelenen defterin önemli bir kısmını tereke kayıtları oluşturmaktadır. Her ne kadar tereke kayıtlarının başında “*bâ’is-i defter-i kassam oldur ki*” veya kaydın içerisinde “*bâ-defter-i kassam mucibince*”, “*tahrir olunan defter-i kassam*” vb. ibareler geçmiş olsa da bunlar müstakil birer tereke defteri olmayıp sadece bu türden kayıtları ifade etmektedirler. Defterlerdeki tereke kayıtlarında üç ana unsur dikkat çekmektedir;

1. Ölen kişi, varisleri ve vasi- kayyum olarak atanan kişilerin tanıtıldığı bölüm.
2. Eşya ve malların türü ve değer bilgileri ile alacak- verecek ve masraf kalemlerinin kaydedildiği bölüm.
3. Tereke kayıtlarında ayrıca yer ve şahıs isimleri araştırmaları, genelde ise tarihî veya coğrafi olarak sınırlandırılan bir bölgenin demografik karakteristiği için; tahrir, avarız, cizye ve nüfus defterleri arasında tamamlayıcı bir unsur olarak çok kıymetlidir.⁶⁸

1.5.2. Başka Mahallerden Gönderilen Belgeler

1.5.2.1. Ferman

Farsça’da emir, buyruk anlamına gelen ferman diplomatika dilinde sultanî belgeler⁶⁹ grubundadır ve askeri, mali, memleketin genel asayışı gibi devlet işlerine dair yüksek kararların alındığı divanlarda kaleme alınıp alt makamlara gönderilen padişah emirleri için kullanılmıştır.⁷⁰ Merkezden gelen fermanların kaydedildiği suretler nicelik olarak önemli bir belge türüdür. İncelediğimiz defterde 35 adet ferman sureti tespit edilmiştir.⁷¹

⁶⁷ Hüseyin Özdeğer, *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*, (İstanbul: İFM Yayınları, 1988).

⁶⁸ Bozkurt, Fatih “Tereke Defterleri ve Osmanlı Demografi Araştırmaları,” *Tarih Dergisi* 54(2012) , 91-120.

⁶⁹ M.Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü* (İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1993) , 607.

⁷⁰ Kütükoğlu, “Ferman”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 12/400.

⁷¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 24, 25, 26, 28, 31, 33, 35, 36, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47.

1.5.2.2. Berat

Lügatlerde karşılığı “yazılı kâğıt, mektup”⁷² olan berat tıpkı ferman gibi padişahın emri olup ancak fermanın farklı olarak memleketi ilgilendiren genel konulara değil, şahısları ilgilendiren konulara yönelik düzenlenen sultanî belgelerdendir.

Diğer bir adı nişan olan beratlar, vazife tebliği, ticari ayrıcalık, vergi muafiyeti gibi konular için yazılmıştır. Şahısları doğrudan ilgilendirdiği için beratın adına düzenlendiği şahısların ölümü veya belgenin kaybolması durumlarında yenilenmeleri gerektiğinden berat sahipleri ellerindeki belgelerin bir suretlerini şer‘iyye sicillerine kaydettirerek bir nevi tescil ettirmişlerdir.⁷³

Sicil defterinde 15 adet berat kaydı tespit edilmiş olup⁷⁴ bunlar kadı⁷⁵, müderris⁷⁶, müftü⁷⁷ atama, görevden azl⁷⁸ ve ticaret beratı⁷⁹ hakkındadır.

1.5.2.3. Buyuruldu

Buyurmak fiilinden türetilmiş olup, yüksek rütbeli makamlardan alt rütbeli makamlara yazılan emirlerin Osmanlı diplomatikadaki karşılığıdır.⁸⁰ Tanımda bahsettiğimiz yüksek rütbeli makamlar; merkezde sadrazam olmak üzere defterdar, kazasker ve kaptan paşa, taşrada ise; beylerbeyidir.⁸¹ İster merkezde ister taşrada olsun, alt makamlardan yazılan arzlara ya aynı yazı üzerine derkenar etmek ya da re‘sen buyruldu yazılmak suretiyle cevap verilmiştir.⁸²

Tıpkı ferman ve beratlarda olduğu gibi buyrulduların da bir sureti sicil defterine kaydedilmiştir. İncelediğimiz sicil defterinde 3 adet buyruldu sureti tespit edilmiştir.⁸³

⁷² M.Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü* (İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1993) , 205.

⁷³ Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009), 240.

⁷⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 12, 21, 24, 26, 27, 48, 51, 63, 64, 65, 68, 70, 72, 73, 78.

⁷⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 21, 87.

⁷⁶ BOA, A.Ş.S, No.239, 72.

⁷⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 27.

⁷⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 24.

⁷⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 26, 35.

⁸⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat,1994) , 197.

⁸¹ Kütükoğlu, “Buyruldu”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992), 6/478-480.

⁸² Kütükoğlu, “Buyruldu”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992), 6/197.

⁸³ BOA, A.Ş.S, No.239, 48, 79, 80.

1.5.2.4. Tezkire

Diplomatika anlamına göre tezkire, resmî yazışma kalemleri ve kişiler arasında haberleşmeyi sağlayan belgelerin genel adıdır. Resmi bir konuyu ayrıntıya girmeden sade bir dille özetlemek için kaleme alınmışlardır.⁸⁴ İncelediğimiz sicil defterinde 24 adet tezkire sureti tespit edilmiş olup⁸⁵; bunlar askerlere verilen ev izni⁸⁶ ve askerlikten hastalığı nedeni ile ihraç olanlar⁸⁷ hakkındadır.

1.5.2.5. Temessük

Herhangi bir konuda düzenlenmiş temlik senedi anlamına gelen bu kelime Osmanlı maliye bürokrasisinde; borç alınıp verilmesi, borcun ödendiğine veya bir şeyin temlik alınıp verilmesi hakkında düzenlenen resmî belgelere verilen isimdir.⁸⁸

İncelenen defterde Ankara ve Ankara'ya bağlı sancaklara ait gelir-gider harcamaları konularıyla alakalı 3 adet temessük kaydı tespit edilmiştir.⁸⁹

1.5.2.6. Tevzi‘ Defteri Sureti

Tevzi‘ defteri, tekâlif-i örfiyye cinsinden vilayet masraflarının 6 ayda bir olmak üzere yılda 2 defa kalem kalem hesaplanıp şehrin mahalle, kasaba ve köylüsüne pay edildiği defterlerdir. Bu defterlerde; haberleşme, konaklama, ikram, yiyecek temini, bayındırlık işleri ve bunlarla ilgili harçlar ayrı ayrı kayda geçirilmiştir. Bunlar arasında vergi kalemlerine masrafları, şehir kethüdası veya pazarbaşının ödedikleri borç fâiz ücretleri ve harç bedelleri dahi yer almıştır.⁹⁰

Defterde 24 adet tevzi‘ defteri sureti tespit edilmiştir. Tevzi‘ kaydındaki mahalle ve köy isim listeleri sayesinde 19. yüzyılın ilk yarısında Ankara şehrinin mahalli yapısı ve idari taksimatı hakkında toplu bilgi edinmek mümkün olmuştur.⁹¹

⁸⁴ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatika)*, (İstanbul: Kubbealtı Neşriyat,1994) , 245.

⁸⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 2, 3, 4, 16, 17.

⁸⁶ BOA, A.Ş.S, No.239, 2, 3, 4.

⁸⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 2, 3, 4, 16, 17.

⁸⁸ Kütükoğlu, “Temessük”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011), 40/413.

⁸⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 30, 31, 88.

⁹⁰ Çiftçi, Cafer. “18. Yüzyılda Bursa Halkına Tevzi Edilen Şehir Masrafları,” *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2004), 69.

⁹¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 4, 18, 23, 28, 30, 37, 38, 41, 42, 53, 54, 55, 62, 66, 67, 68, 80, 81, 84, 85, 86, 89.

İKİNCİ BÖLÜM

239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2. Defterde Yer Alan Belge Türlerinin Tasnifi ve Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu kısmında, birinci bölümde açıklanan belge türleri üzerinde yapılan değerlendirmelere yer verilmiştir. 1836-1837 yıllarında Ankara'nın sosyal, aile, ekonomik ve kültürel yapısından bahsedilmeden önce belge türleri, sayılarına göre genel bir tablo halinde sunulmuştur.

Çizelge 2.1. 239 Numaralı Ankara Şer'iyve Sicilinde Geçen Belge Türleri ve Sayıları

BELGE TÜRÜ	ADET
HÜCCET	54
FERMAN	35
TEREKE	33
TEZKİRE	24
TEVZİ DEFTERİ	24
BERAT	15
İLAM	5
TEMESSÜK	3
BUYURULDU	3
İBRA SENEDİ	1
VAKIF	1
MÜRASELE	1
TOPLAM	200

Defterde hüccet türüne ait 54 adet belge bulunmaktadır. Hüccetlerde ağırlıkla yer alan konular; veraset,⁹² mülkiyet,⁹³ alacak-verecek,⁹⁴ vasi tayini,⁹⁵ nafaka talebidir.⁹⁶ Merkezden gelen belge türlerinden biri olan fermanların sayısı 35'dir. Fermanlarda geçen konular; görevden azl,⁹⁷ vergilerin düzenli ödenmesine yönelik hassasiyet gösterilmesi,⁹⁸ fahiş fiyat artışlarına karşılık önlem alınması⁹⁹ ve bedesten tamiri¹⁰⁰ hakkındadır. Tespit edilen 33 adet tereke kaydı sayesinde hane halkının sahip olduğu menkul ve gayrimenkuller¹⁰¹ hayvan çeşitleri,¹⁰² ev eşyaları,¹⁰³ giyim ve kuşam türleri¹⁰⁴ hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilebilmektedir. Askerlere verilen ev izni¹⁰⁵ ve askerlikten ihraç nedenlerini¹⁰⁶ içeren 24 adet tezkire; Ankara'nın mahalli yapısı ve idari taksimatları içeren¹⁰⁷ 24 adet tevzi kaydı yer almaktadır. Defterde; atama,¹⁰⁸ ve ticaret beratı¹⁰⁹ ile ilgili 15 adet berat sureti, Ankara ve Ankara'ya bağlı sancaklara ait gelir ve giderleri gösteren¹¹⁰ 3 adet temessük türünde belge yer almaktadır. Kadı atama¹¹¹ ve nalbantlara narh belirlenmesi¹¹² gibi konular hakkında bilgiler içeren 5 adet ilam; mali yetkilerin belirlenmesi¹¹³, Katolik ve Ermenilere ait kayıtları tutmaları için görevli tayini¹¹⁴ gibi konuları içeren 3 adet buyruldu yer almaktadır. Mürasele türünde 1 adet belge mevcuttur. Mürasele Ankara'ya kiracıbaşı görevlendirilmesi ve kira ücretinin belirlenmesi hakkındadır¹¹⁵.

⁹² BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 7, 12.

⁹³ BOA, A.Ş.S, No.239, 7.

⁹⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 1, 5, 8, 9, 10, 12, 17.

⁹⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 6, 7, 8, 14, 15.

⁹⁶ BOA, A.Ş.S, No.239, 8, 11.

⁹⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 23.

⁹⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 25, 28.

⁹⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 31.

¹⁰⁰ BOA, A.Ş.S, No.239, 35.

¹⁰¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 35, 45.

¹⁰² BOA, A.Ş.S, No.239, 21.

¹⁰³ BOA, A.Ş.S, No.239, 21, 22, 23, 27, 29, 32, 34, 35, 45, 50.

¹⁰⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 21, 22, 27, 29, 34.

¹⁰⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 2, 3, 4.

¹⁰⁶ BOA, A.Ş.S, No.239, 2, 3, 4, 16, 17.

¹⁰⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 4, 18, 23, 28, 30, 37, 38, 41.

¹⁰⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 21, 27, 72, 87.

¹⁰⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 26, 35.

¹¹⁰ BOA, A.Ş.S, No.239, 30, 31, 88.

¹¹¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 87.

¹¹² BOA, A.Ş.S, No.239, 16.

¹¹³ BOA, A.Ş.S, No.239, 48.

¹¹⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 80.

¹¹⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 18.

2.1. Sosyal Hayat

Bu kısımda sosyal hayatın unsurlarından olan mahalle teşekkülü, evlenme, boşanma, nafaka, vasi tayini, köle azadı, din değiştirme, şüpheli ölümler, sınır anlaşmazlıkları, kimsesiz çocuklar vb. konular defterdeki kayıtlar ışığında değerlendirilecektir.

2.1.1. Mahalle Teşekkülü

Defterde tespit edilen Boyacı, Helvacı, Kattanin, Leblebici, Saraç ve Makremeci gibi mahalle isimleri meslek kollarının şehirdeki etkinliğine ve şehrin ticari yönden önemine işaret etmektedir.

Çizelge 2.2: 239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Mahalle İsimleri

No	Mahalle İsmi	No	Mahalle İsmi
1	Ahi Yakub Mahallesi	10	Hacı Doğan Mahallesi
2	Boyacı Ali Mahallesi	11	Hacı Musa Mahallesi
3	Çorbacı Mahallesi	12	Hacı Murad Mahallesi
4	Derekli Mahallesi	13	Hacı Seydi Mahallesi
5	Erzurum Mahallesi	14	Hatuni Mahallesi
6	Hacendi Mahallesi	15	Hacendi Mahallesi
7	Hacet Depesi Mahallesi	16	Helvacı Mahallesi
8	Hacı Arab Mahallesi	17	Hendek Mahallesi
9	Hacı Bayram-ı Veli Mahallesi	18	Hattatin Mahallesi

19	İbni Gökçe Mahallesi	29	Rüstem Bakkal Mahallesi
20	Katanin Mahallesi	30	Sabuni Mahallesi
21	Kayabaşı Mahallesi	31	Serrac Sinan Mahallesi
22	Kepelin Mahallesi	32	Sed Mahallesi
23	Kokurca Mahallesi	33	Şemseddin Mahallesi
24	Leblebici Mahallesi	34	Şeyh İzzeddin Mahallesi
25	Makremeci Mahallesi	35	Teke Ahmed Mahallesi
26	Mukaddem Mahallesi	36	Yenice Mahallesi
27	Mültezim Mahallesi	37	Yusuf Kabar Mahallesi
28	Öksüzce Mahallesi		

Çizelge 2.3. 239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicil Defterinde Geçen Köy İsimleri

No	Köy İsmi	No	Köy İsmi
1	Ahi Mesud Karyesi	12	Bahçeli Karyesi
2	Alagöz Karyesi	13	Velihimmetlü Karyesi
3	Aşağı Karaviran Karyesi	14	Cemşid Karyesi
4	Baba Yakup Karyesi	15	Çakırlar Karyesi
5	Bacı Karyesi	16	Çavundur Karyesi
6	Balgad Karyesi	17	Çavuşlu Karyesi
7	Balı Kuyumcu Karyesi	18	Deliler Karyesi
8	Bavlum Karyesi	19	Dereşeyh Karyesi
9	Bayındır Karyesi	20	Dikmen Karyesi
10	Beynam Karyesi	21	Yozgat Karyesi
11	Zirve Karyesi	22	Yuva Karyesi

23	Dodurga Karyesi	48	Memlük Karyesi
24	Elvan Karyesi	49	Mamak Karyesi
25	Esenler Karyesi	50	Mirahur Karyesi
26	Gedikovası Karyesi	51	Ortaköy Karyesi
27	Güvercinlik Karyesi	52	Müsellem Karyesi
28	Hacılar Karyesi	53	Peçenek Karyesi
29	Hasanoğlan Karyesi	54	Sincan Karyesi
30	Hisarcık Karyesi	55	Soranlı Karyesi
31	Hisarkaya Karyesi	56	Ovacık Karyesi
32	İlgazi Karyesi	57	Pusaklar Karyesi
33	Kara Ahmetdlü Karyesi	58	Sarılar Karyesi
34	Karacaviran Karyesi	59	Susuz Karyesi
35	Kayı Karyesi	60	Saray Karyesi
36	Karapürçek Karyesi	61	Senesun Karyesi
37	Kermeç Karyesi	62	Sünelik Karyesi
38	Kızılca Karyesi	63	Tolundaş Karyesi
39	Kılıçlar Karyesi	64	Tahar Karyesi
40	Köseler Karyesi	65	Tenek Karyesi
41	Kökler Karyesi	66	Tacir Karyesi
42	Karakeçili Karyesi	67	Şabanözü Karyesi
43	Kutgin Karyesi...	68	Tekye Karyesi
44	Küçük İstanos Karyesi	69	Yakacık Karyesi
45	Lutmi Karyesi	70	Yakub Abdal Karyesi
46	Mali Karyesi	71	Yalıncak Karyesi
47	Mehye Karyesi	72	Yapracık Karyesi

2.1.2. Aile Hayatı

Aile, bir cemiyetin örfi veya kanuni nizamı içinde gerekli muamelelerini tamamlayarak hayatlarını birleştiren çiftlerin birlikte ortaya koyduğu anne, baba ve çocuklardan meydana gelen, birbirine kan bağı ile bağlı bireylerin oluşturdukları bir topluluktur.¹¹⁶

Toplumun temel yapı taşını oluşturan aile biriminin kurulması evlilik olayıyla gerçekleşmektedir. Evlilik erkek ve kadın ilişkisini meşru temele dayandıran toplumsal bir ilişkidir. Ailenin varlığı ve sürekliliği evlilikle sağlanır. İslâm hukukçuları evliliği, karı koca arasında beraber yaşamaya ve yardımlaşmaya müsaade eden ve taraflara karşılıklı hak ve vazifeler yükleyen bir akid olarak ifade etmişlerdir. İslâm toplumlarında ailenin oluşum sürecinde nikâh- evlenme önemli bir aşamadır.¹¹⁷

İslâm hukukunda evliliğin sona ermesi talak ve fesih yoluyla mümkün olmaktadır. Talak, evliliğin kocanın bazı istisnai durumlarda kadının veya her ikisinin irade beyanıyla ya da hâkimin hükmüyle sona erdirilmesidir. İkincisi fesihdir; Akid anında veya sonradan meydana gelen bir eksiklik sebebiyle evliliğin bozulması, fesh edilmesidir.¹¹⁸ Kadının bir miktar meblağ veya mülk karşılığında kocasını boşanmaya ikna ettiği bu boşanma türüne muhala‘a türü boşanma denilmektedir.¹¹⁹

Boşanmanın ekonomik bir sonucu olan nafaka İslam hukukuna göre kocanın üzerinde olan bir borçtur. Boşanan koca karısının hayatına normal bir şekilde devam etmesini sağlamak, barınmasını temin etmek ve yiyecek-içecek vb. temel ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdür.¹²⁰ Fakat bunu temin etmeyen kocalarını mahkemeye şikâyet eden kadınlara dair davalar deftere yansımıştır.

¹¹⁶ Tahir Çağatay, “Evli Çiftler Arası Münasebetlerin Bazı Tezahürleri Etrafında”, *Aile Yazıları IV*, Der. Beylû Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, (Ankara: Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Başkanlığı Yayınları, 1991), 115.

¹¹⁷ Fahrettin Atar, “Nikâh”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007), 33/112.

¹¹⁸ M.Akif Aydın, *İslâm-Osmanlı Aile Hukuku* (İstanbul: Klasik Yayınları, 2018), 35.

¹¹⁹ Koçak, Zülfiye. “Ayntab Şehrinde Aile Birliğinin Sona Erme Süreci (1600-1650),” *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10/1 (2011), 422-425.

¹²⁰ Celal Erbay, “Nafaka”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006), 32/282.

İncelenen sicil defterinde nafaka nedeniyle açılan davalar bulunmaktadır. Öksüzce Mahallesinden Sırma, boşandığı kocası Osman'dan nafaka ve mehrini talep etmek amacıyla mahkemeye başvurmuştur. Sırma eski kocası Osman'dan boşanırken kendisine mehr-i mü'eccel ve iddet nafakası vermediğini iddia etmiş ve alınması talebinde bulunmuştur.¹²¹ Mahkeme Sırma'nın bu durumu kanıtlayamaması ile haksız olduğuna karar vermiştir.¹²² Öksüzce mahallesinden Dudu eşi Seyyid Mehmed'den mehir ve nafakasını açtığı dava sonucunda almıştır.¹²³

Defter kayıtlarına geçen diğer iki nafaka davası çocuklarla ilgilidir. Bunlardan ilki; Öksüzce Mahallesi'nden kocası ölen Tayyibe'nin açtığı davadır. Tayyibe vesayetinde olan kızları Şefika ve Ayişe'ye nafaka bağlanması için mahkemeye başvurmuş, mahkeme gerekli tahkikatı yaptıktan sonra babaları Ömer Ağa'dan intikal eden miras üzerinden her bir çocuk için nafaka tayin etmiştir.¹²⁴ İkinci davada Öksüzce Mahallesi'nden Fatıma küçük çocukları Emine ve Mustafa için anlaşmalı boşandığı babalarından nafaka bağlanması için mahkemeye başvurmuş, mahkeme gerekli tahkikatı yaptıktan sonra her bir çocuk için nafaka tayin etmiştir.¹²⁵

¹²¹ BOA, A.Ş.S, No.239,13.

¹²² BOA, A.Ş.S, No.239, 13.

¹²³ BOA, A.Ş.S, No.239, 14.

¹²⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 8.

¹²⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 11.

Boşanma veya ebevenlerden birinin ölümü nedeniyle çocukların haklarını ve mallarını korumak üzere eğer ölen ebeveyn anne ise baba kanuni vasi olarak kabul edilmiştir. Fakat babanın vasilik için gereken ehliyeti yok ise bu defa dede veya mahkeme tarafından bir vasi tayin edilme yoluna gidilmiştir.¹²⁶ Eğer vasi baba veya dede tarafından tayin edildiyse ‘vasi-i muhtar’, mahkeme tarafından tayin edildiyse ‘vasi-i mansub/mansube’ adını almıştır.¹²⁷

İncelenen defterde doğrudan vasi tayinini konu alan 7 adet belge tespit edilmiştir.¹²⁸ Bunlardan ilki Hacı Musa Mahallesinde ikamet eden Seyyid Mehmed’e babası Mimar Abdurrahman Ağa’dan miras kalan mallar için rüşdüne gelinceye dek annesinin vasi tayin edilmesi¹²⁹, diğerleri Sabuni Mahallesinden Hasan Efendi’den oğlu İsmail Hakkı’ya kalan mallar için rüşdüne gelinceye dek annesi Hadice’nin vasi nasb tayin edildiğine dair¹³⁰, Kokurca Mahallesinde ikamet eden Alime’nin vefatı ile Numan isimli kişinin Alime’nin vasisi olarak tayin edilmesi¹³¹, Hacı Doğan mahallesi sakinlerinden Uryancıoğlu Seyyid Ahmet’e babasının ölümünden dolayı annesi Şerife Alime’nin vasi tayin edilmesi¹³², Boyacı Ali mahallesinde ikamet eden Kirkor vefat ettiği için oğlu Andon reşit oluncaya ve mallarını tasarrufa yetkili oluncaya kadar annesi Hobi ve dayısı Rafail’in vasi tayin edilmesi¹³³, Mültezim Mahallesinde ikamet eden Kamile’ye ailesinden kalan mirasa bülüğ yaşına gelinceye dek Ali’nin vasi tayin edilmesi¹³⁴ ve Kokurca mahallesi sakinlerinden Berber Mehmet’in oğlu Osman’a ve kızı Ayşe’ye miras düşen mal için Mehmet Nazır Efendinin vasi tayin edildiğine dair¹³⁵ hükümlerdir.

¹²⁶ Koçak, Zülfiye. “Ayntab Şehrinde Aile Birliğinin Sona Erme Süreci (1600-1650),”

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 10/1 (2011), 430-431.

¹²⁷ Ali Bardakoğlu, “Vesayet”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013), 13/66.

¹²⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 5, 6, 7, 8, 14, 34.

¹²⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 8.

¹³⁰ BOA, A.Ş.S, No.239, 14.

¹³¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 34.

¹³² BOA, A.Ş.S, No.239, 5.

¹³³ BOA, A.Ş.S, No.239, 7.

¹³⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 6.

¹³⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 8.

2.1.3. İhtida

Sosyal hayatı ilgilendiren konulardan biri olan ihtida diğer dinlerden veya hiçbir dine inanmayıp doğru yolu bularak İslam dinini kabul etme anlamındadır. Din değiştirip Müslüman olanlara da mühtedi denilmektedir. Sosyal, ekonomik ve dinî gerekçeler ihtidanın başlıca nedenleri arasındadır.¹³⁶

Defterde İslam dinini kabul etme ile ilgili 4 adet hüccet tespit edilmiştir. Bunlar; Hacı Doğan Mahallesinden Katolik olan Rafail'in kendi isteği ile İslamiyeti seçmesi¹³⁷, Hacı Doğan Mahallesinden Katolik olan Artimon'un kendi isteği ile İslamiyeti seçmesi¹³⁸, Boyacı Ali Mahallesinden Kazarosoğlu Oni'nin kendi isteği ile İslamiyeti seçmesi ve Mehmed adını alması¹³⁹ ve Ermeni olan Kazaros'un kendi isteği ile İslamiyeti seçtiği ve Mehmed adını aldığına dair hüccet kayıdır¹⁴⁰.

2.2. Adli Olaylar

İnsanın olduğu her yerde ve her zamanda suçtan bahsetmek mümkündür. Kişilere, mala, topluma ve devlete karşı olmak üzere 4 ana kategoride toplanan suçlar aynı zamanda kamunun veya şahısların şikâyet konusu olmuştur.

Defterde adli olaylarla ilgili 8 adet hüccet kaydı tespit edilmiştir. Bunlardan ikisi sınır anlaşmazlığı, ikisi hükümete karşı ayaklanma, ikisi alacak-verecek anlaşmazlığı, diğerleri cinayet ve hırsızlık ile alakalıdır. Mirahur köyünden Seyyid Mehmed'in 15 dönümlük toprağına Mehmed'in müdahale ettiğini beyan ettiği ve yapılan incelemede Mehmed'in hududunun dışına çıktığının tespit edildiği kayıt¹⁴¹ ve Pusaklar köyünden Hüseyin ve Ali'nin Zühdü İsmail'in kendilerine ait toprakları kullandığını iddia etmeleri ve yapılan incelemede Hüseyin ve Ali'nin haksız olduğunun belirlendiği¹⁴² kayıt sınır anlaşmazlığı konularını içeren hüccetlerdir.

¹³⁶ Ali Köse, "İhtida", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000), 21/554-557.

¹³⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 16.

¹³⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 16.

¹³⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 16.

¹⁴⁰ BOA, A.Ş.S, No.239, 16.

¹⁴¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 10.

¹⁴² BOA, A.Ş.S, No.239, 11.

Günyüzü kazasına tabi Atlas köyünden Ahmed'in isyan etmesi nedeniyle Ankara'ya sürgün edilmesi¹⁴³ ve Seydişehir sakinlerinden Kara Hüseyin'in isyanını¹⁴⁴ içeren kayıtlardır.

Ebran'ın Koyunoğlu Manastan 700 kuruş alacağının birazını alıp kalanın inkâr etmesi sonucu arabulucunun araya girmesi ile alacağım kalmadı diyerek davasından vazgeçtiğine dair kayıt¹⁴⁵ ve Oseb ile fevt olan Kâtip İsmail Efendi'nin varisleri arasındaki alacak-verecek meselesinin sulh ile sonuçlanması alacak-verecek anlaşmazlığı ile ilgilidir.¹⁴⁶

Tenek köyünde darp edilerek öldürülen Mehmet'in varislerinin mahkemeye giderek Seyyid Osman'dan davacı olmadıklarını ve olayın kazaen meydana geldiğini belirttikleri kayıt¹⁴⁷ ve Derekli Mahallesinden İsmail'in oğlu Ali'nin bin beş yüz kuruşluk altınını çaldığını iddia ettiği oğlu Ali'nin kabul etmediği İsmail'inde ispat edemediği için davanın kapandığını gösteren kayıt¹⁴⁸ adli olaylara ilişkindir.

2.3. Ekonomik Hayat

Şer'iyye sicilleri şehirlerin ticarî ve ziraî üretim potansiyelleri, tüketim alışkanlıkları, borçlanma ve alım-satım yönelimlerine ışık tutan önemli bilgiler sunduğu için ekonomik hayatın aydınlatılmasına imkân sağlar. Özellikle hüccet, tereke ve vakfiyelerde tarif edilen veya satışı gerçekleştirilen ticarethanelerin sayısı ve çeşitliliği, mülk alım-satımı ve borçlanma işlemleri, mülk, hayvan, eşya ve malzemelerin nitel ve nicel bilgileri sayesinde şehrin ekonomik görünümü ve halkın yaşam standardı hakkında önemli bilgilere ulaşılabilmektedir.

İncelenen defterdeki belgelerin niteliklerine göre mülk alım-satım senetleri, borç davaları ve tereke kayıtlarındaki menkul ve gayrimenkullerin ekonomik değerleri üzerinden Ankara şehrinin ekonomik hayatı hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

¹⁴³ BOA, A.Ş.S, No.239,52.

¹⁴⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 83.

¹⁴⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 5.

¹⁴⁶ BOA, A.Ş.S, No.239, 9.

¹⁴⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 14.

¹⁴⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 9.

Fahiş fiyatların önlenmesi ve halkın refah düzeyinin gözetilmesine yönelik bilgiler içermektedir.¹⁴⁹ Esnaflar için belirlenen narh kayıtları yer almaktadır.¹⁵⁰ Avrupa ile ticaret yapabilmek amacıyla alınan ticaret beratları bulunmaktadır.¹⁵¹

2.3.1. Mülk Alım-Satımı

Şer'iyye sicillerinde yer alan alım- satım belgeleri mülkler hakkında ayrıntılı bilgiler sunması bakımından önemlidir.¹⁵² Belgelerde satış işlemi için Arapça kökenli *bey* sözcüğü kullanılmıştır.¹⁵³

İncelediğimiz defterde menzil ve ev satışı ile ilgili 2 kayıt vardır. Bunlardan ilki Teke Ahmed Mahallesi sakinlerinden Şerife Âlime Hatun'un Ahmet Efendi'ye bin yüz kuruşa sattığı menzil¹⁵⁴ ikincisi ise Afife'nin Hacı Murad Mahallesinde bulunan oldukça teferruatlı evini 500 kuruşa Halile sattığı¹⁵⁵ ile ilgili kayıttır.

2.3.2. Borçlanma

İncelenen defterde borç kelimesi yerine *deyn* ifadesi kullanılmıştır. Ödünç almak, borç almak anlamlarına gelen deyn, terim olarak kişinin zimmetinde sabitolan borçları ve alacaklıya ait bulunan malları ifade etmektedir. Deyn borcunun konusu misli maldır.¹⁵⁶ İncelenen dönemde deyn konusuna örnek teşkil edecek alacak- verecek işlerine dair kayıtlar yer almaktadır.

¹⁴⁹ Koçak, Zülfiye. "Şer'iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Ayntab ve Çevresinde Gayrimenkul Satışları (1600-1650)," *History Studies*, 2/2 (2018), 57.

¹⁵⁰ Ali Bardakoğlu, "Bey", ", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992), 6/13.

¹⁵¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 31.

¹⁵² BOA, A.Ş.S, No.239, 18.

¹⁵³ BOA, A.Ş.S, No.239, 26.

¹⁵⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 8.

¹⁵⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 13.

¹⁵⁶ M.Akif Aydın, "Deyn", ", *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994), 9/266-267.

2.3.3. Meslekler ve Ticarethaneler

Defterde yer alan tereke kayıtları şehirdeki meslekleri ve ticarethaneleri tespit etmeye imkân vermektedir. Bu kayıtlarda geçen meslekler; hallac, tarakçı, çözücü¹⁵⁷, müderris¹⁵⁸, kadı¹⁵⁹ ve müftüdür.¹⁶⁰ Ancak şunu belirtmek gerekir ki tereke kayıtları şehirdeki bütün meslek gruplarını tespit etmek için yeterli değildir. Zira şehirde her ölen kişi için tereke defteri düzenlenmemiştir. Bu bilgiden hareketle Ankara'da daha fazla meslek olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Ankara'da meslekler gibi ticarethanelerin de çeşitlilik göstermesi ve sof karhanelerinin varlığı hem şehrin ticarî hayatındaki zenginliğine hem de tiftik ve sof ticaretine işaret etmektedir.

2.3.4. Gayrimenkul Değerler

Gayrimenkul değerlerden kast edilen ticarî getirisi olan bağ, bahçe ve tarlalardır. Tereke kayıtlarında bağ, bahçe ve tarlaya rastlanması¹⁶¹ bağcılığın Ankara şehrinde önde gelen tarımsal faaliyetlerden birisi olduğu hakkında güçlü bir fikir vermektedir.

2.3.5. Hayvancılık

Tereke kayıtları şehirdeki hayvancılık faaliyetleri hakkında da ipuçları sunmaktadır. Bu kayıtlara göre şehirde beslenen küçükbaş hayvanlar; koyun ve keçi iken büyükbaş hayvanlar; inek, dana, öküz, düve ve devedir¹⁶².

¹⁵⁷ BOA, A.Ş.S, No.239, 28.

¹⁵⁸ BOA, A.Ş.S, No.239, 72.

¹⁵⁹ BOA, A.Ş.S, No.239, 5.

¹⁶⁰ BOA, A.Ş.S, No.239, 7.

¹⁶¹ BOA, A.Ş.S, No.239, 22, 23, 27, 28.

¹⁶² BOA, A.Ş.S, No.239, 21.

2.4. Kültürel Hayat

Sicil defterindeki tereke kayıtları şehrin kültürel yapısını ortaya çıkarmakta da bilgiler sunmaktadır. Belli bir usul çerçevesinde kayıt altına alınan tereke listelerinde tespit edilen materyal sayesinde 1836-1837 yıllarında Ankara'nın giyim-kuşam kültürü, kitap okuma alışkanlığı hakkında bazı ipuçları vermektedir.

Bu kayıtlarda en fazla adı geçen giyim kuşam materyalleri; elbise, entari, şalvar, gömlek, cübbe, kürk ve kuşaktır¹⁶³. Ayrıca kadınların kullandıkları saç tokaları, altın ve gümüşten yapılan küpe, bilezik ve gerdanlıklar ile erkeklerin kullandıkları bıçak, şapka, baston gibi aksesuarlar da kayıtlara geçen diğer giyim-kuşam eşyalarıdır¹⁶⁴.

Gözlemecioğlu Seyyid Ali bin Osman'ın tereke defterinde de Kur'an-ı Kerim Mushaf-ı şerif ve En'am-ı şerif kitapları bulunmaktadır¹⁶⁵.

¹⁶³ BOA, A.Ş.S, No.239, 21, 22, 27, 29, 34.

¹⁶⁴ BOA, A.Ş.S, No.239, 21, 22, 27, 29, 34.

¹⁶⁵ BOA, A.Ş.S, No.239, 86.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU VE HÜKÜM ÖZETLERİ

Transkripsiyon Metni

[Sayfa 1]

Hüküm 1

Kayseriye katircılarından Hâcî Bekir'in Ankara'da Eskicioğlu Mustafa'ya besle diye bıraktığı kır eğdiş helâk olmağla palan ve nal ve (silik) merkûm fûrûht idüp semeni yirmi üç guruşa bâliğ olup merkûm Mustafa ücreti mukâbelesinde ahz eylediği kayd-şod

Fî 22 S sene 252

Hüküm 2

Bin iki yüz elli iki senesi mâh-ı Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfesinin altıncı yevm-i pazartesi ibtidâ-i Mart olduğu işbu mahalle kayd-şod.

[Sayfa 2]

Hüküm 3

Şemseddin mahallesinden Mehmed'in ihrâc tezkiresidir

Dârende-i tezkire

Kal'a-i Sultaniye'de me'mûren istishâbımız olan piyade asâkir-i mansûre-i Muhammediye'den on ikinci alayın birinci (silik) üçüncü bölüğünde birinci onbaşının ikinci neferi Ankaralı Mehmed veledi Mustafa'nın derkâr illetine mebnî (silik) askerliğe elvermeyeceği tahakkuk ve tebeyyün etmiş olduğundan ve vilâyetine gitmek şartıyla ber mûceb-i (silik) seraskerî merkûm Mehmed silk-i askerîden ihrâc olunarak ruhsat verilmiş olduğunu mübeyyin işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 2 N sene 253

Mehmed Vasıf mutasarrıf-ı Kal'a-i Sultâniye

Hüküm 4

Kayabaşı mahallesinden Hüseyin'in ihrâc tezkiresidir

Süfün-i donanmâ-yı hümâyûn-ı şâhânedan Mahmudiye nâm kalyon-ı hümâyûn

mürettebâtından Ankaralı Osman Yüzbaşı bölüğü neferâtından Ankaralı Hüseyin bin Osman nâm nefer illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 15 Ş sene 1251

Bâ-mühr-i Mehmed Tahir Kapudân-ı Derya hâlâ

Hüküm 5

Hacendi mahallesinden Mustafa veledi Ahmed'in ihrâc tezkiresidir

Süfün-i hümayûn-ı şâhânedan üç anbarlı Mahmudiye nâm kalyon-ı hümayûn tertîbâtından Beşikdaşlı Mustafa veledi Ahmed nâm neferin illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 7 R sene 251

Bâ-mühr-i Mehmed Tahir Kapudan-ı Derya hâlâ

Hüküm 6

Helvacı mahallesinden Hâcî İbrahim oğlu Ali'nin sılasına izn verildiğine tezkiredir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye'den Hayreddin Paşa livâsının birinci alayının birinci taburunun avcı bölümünde yedinci onbaşının dokuzuncu neferi Ankaralı Ali İbrahim tarih-i mezkûrdan i'tibâren üç mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek ve tasrîh kılınan müddeti ol mahallin mahkemesi sicilline kayd birle hengâm-ı ikâmetinde lâzıme-i hürmetin icrâsıyla müddet-i mu'ayyenesi tekmîlinde i'âdesi husûsu cümle taraflarından iltizâm kılınmak lâzımeden ve eğer a'zâr-ı vâhiye îrâdıyla bilâ müceb müddeti tecâvüz eder ise ol mahallin hükkâm ve zâbitânı mes'ûl ve mu'âteb olacağından başka kendisi dahi mazhar-ı mücâzât olacağı cezâ kânûnnâme-i hümayûn iktizâsından olmağla müddeti hitâmından evvelce avdet eylemek şartıyla li ecli's-sıla vilâyeti tarafına azîmetine izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve i'tâ olundu.

Fî 19 S sene 252

Merkûm Deraliyye'ye avdet-şod

Fî gurre-i Zâ sene 252

Mehmed Hüsrev serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 7

Haymanateyn kazâsından Tolundaş karyesinden Ahmed'in sıla tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye'den Hayreddin Paşa livâsının ikinci alayının ikinci taburunun altıncı bölüğünde beşinci onbaşının dokuzuncu neferi Ankaralı Ahmed veledi Osman tarih-i mezkûrdan i'tibâren altı mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek ve tasrîh kılınan müddeti ol mahallin mahkemesi sicilline kayd ile hengâm-ı ikâmetinde lâzime-i hürmetin icrâsı ile tekmîl müddet-i mu'ayyenesi tekmîlinde i'âdesi husûsuna cümle taraflarından iltizâm kılınmasını hâvî işbu hazret-i seraskerî i'tâ buyrulduğu kayd-şod

Fî gurre-i B sene 251

Mehmed Hüsrev serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Merkûm Ahmed Deraliyye'ye gitmiştir

Fî 14 Râ sene 252

Hüküm 8

Murtazaabad kazâsına tâbi' Örencik karyesinden İbrahim'in sıla tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden yirminci alayın dördüncü taburunun dördüncü bölüğünde dördüncü onbaşının on ikinci neferi Ankaralı İbrahim veledi Mustafa tarih-i mezkûrdan i'tibâren sekiz mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek üzere ruhsat verildiğini mübeyyin tezkire-i hazret-i seraskerîdir.

Fî 15 L sene 250

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Merkûm İbrahim Deraliyye'ye gitmiştir

Fî 14 Râ sene 252

Hüküm 9

Murtazaabad kazâsından Örencik karyesinden Ahmed'in izn tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye alaylarından üçüncü alayın dördüncü taburunun üçüncü bölümünde üçüncü onbaşının birinci neferi Ankaralı Ahmed veledi Bekir işbu sene-i mübâreke Rebiülevvelinin evâsıtından sene-i mezbûre mâh-ı Zi'l-hiccesi evâsıtına kadar on mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek üzere izn verildiğini hâvî tezkire-i hazret-i seraskerîdir.

Fî 17 Râ sene 251

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Merkûm Ahmed Deraliyye'ye gitmiştir

Fî 14 Râ sene 252

Hüküm 10

Murtazaabad kazâsından Örencik karyesinden

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden üçüncü alayın dördüncü taburunun ikinci bölümünde üçüncü onbaşının birinci neferi Osman veledi Halil tarih-i mezkûreden i'tibâren on mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek üzere izn verildiğini hâvî tezkire-i hazret-i seraskerîdir.

Fî 29 Z sene 250

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Merkûm Osman Deraliyye'ye gitmiştir

Fî 14 Râ sene 252

Hüküm 11

Kasaba-i Zir'den Tahar karyesinden Mehmed'in ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden yirminci alayın üçüncü taburunun birinci bölümünde üçüncü onbaşının altıncı neferi Ankaralı Mehmed veledi Veli'nin illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 15 S sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

[Sayfa 3]

Hüküm 12

Çubukabad kazâsından Saray karyesinden Mehmed veledi Halil'in ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden yirminci alayın üçüncü taburunun dördüncü bölümünde dördüncü onbaşının üçüncü neferi Ankaralı Mehmed veledi Halil'in illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzre vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 15 S sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 13

Şurba kazâsından Karaviran-ı Zîr'den Osman'ın ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden birinci alayın dördüncü taburunun altıncı bölümünde sekizinci onbaşının yedinci neferi Ankaralı Osman veledi Ahmed'in illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzre vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 15 S sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 14

Yörük kazâsından Ömerli'den Ali Ağa'nın ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i hâssa-i şâhâne piyade birinci livası birinci alayı ikinci taburu ikinci bölümünden Mülâzım-ı sâni Ankaralı Ali Ağa'nın bazı ilel-i ârızasına mebnî silk-i askerîden ihrâc olunduğunu müş'ir taraf-ı müşîrânemizden işbu mürûr tezkiresi tahrîr ve

yedd-i merkûma i'tâ kılındı.

Fî 20 Câ sene 251

Ahmed Fevzi müşîr-i hâssa-i şâhâne

Hüküm 15

Yörük kazâsından Köseler karyesinden Mehmed'in ihrâc tezkiresidir

Dârende-i tezkire

Asâkir-i hâssa-i şâhâne süvari birinci livâ birinci alayı dördüncü bölüğü birinci onbaşı vekîli Ankaralı Mehmed bin (boş) bu defa ilel-i ârızasına mebnî rûkûb ve nüzûle iktidârı olmadığından silk-i askerîden ihrâc olunarak emsâli misillü işbu tezkire tahrîr ve yedine i'tâ olundu.

Fî 14 L sene 250

Ahmed Fevzi müşîr-i hâssa-i şâhâne

Hüküm 16

Erzurum mahallesinden Timurcıbaşıoğlu Şeyh Dede'nin ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden yirminci alayın dördüncü taburunun dördüncü bölümünde üçüncü onbaşının dördüncü neferi Ankaralı Şeyh Dede veledi Ali'nin illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 5 Râ sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 17

Hacetdepesi mahallesinden Seyyid'in ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye alaylarından üçüncü alayın dördüncü taburunda borucu neferâtından Ankaralı Seyyid veledi Mehmed'in illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu

tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 21 Râ sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 18

Serrâc Sinan mahallesinden Musıkacı Mehmed bin Süleyman'ın sılasına ruhsat tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden üçüncü alayın musıkacı neferâtından bulunmuş olan Ankaralı Mehmed veledi Süleyman tarih-i mezkûreden i'tibâren üç mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek üze sılasına izn verildiğini hâvî tezkire-i hazret-i seraskerî i'tâ buyrulduğu kayd-şod.

Fî 26 Râ sene 252

Mehmed Hüsrev serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Merkûm Mehmed Deraliyye'ye azîmet-şod.

Fî 6 Zâ sene 52

Hüküm 19

Kasaba-i Zir'den Ovacık karyesinden Ali'nin sılasına izn tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye alaylarından yirminci alayın ikinci taburunun ikinci bölüğünde yedinci onbaşının beşinci neferi Ankaralı Ali veledi Halil işbu sene-i mübâreke (boş) kadar altı mâh müddet ta'yîniyle sılasına gidip gelmek üze yedine hazret-i seraskerî tezkiresi i'tâ buyrulduğu işbu mahalle kayd-şod.

Fî 15 C sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre

Hüküm 20

Şurba kazâsından Aşağı Karaviran karyesinden Mustafa'nın ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediyeden birinci alayın birinci taburunun ikinci bölüğünde birinci onbaşının altıncı neferi Ankaralı Mustafa veledi İbrahim'in illet-i kadîmesi olup askerî olmaklığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u

kisbiyle meşgûl olmak üzere vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî gurre-i B sene 52

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre hâlâ

Hüküm 21

Çorbacı mahallesinden top neferi Ali'nin ihrâc tezkiresidir

Dârende-i tezkire

Tophâne-i âmirenin ikinci alayı üçüncü taburu ikinci bölüğünde dokuzuncu top neferi Ankaralı Ali veledi Ahmed'in asâkir-i şâhâne silkinde istihdâma gayr-ı muktedir olduğu zâbitânı tarafından tarafımıza ifâde olunmuş olduğundan mezbûr bütün bütün silk-i asâkirden ihrâc olunmuş olmağla bu makûle asâkir-i şâhânedan muhreclerin haklarında ezher cihet hürmet ve ri'âyet ve bir taraftan beyhude rencîde ve remîde olunmayıp himâyet ve sıyânet olunmak ve keyfiyeti bilinip lede'l-hâce ibrâz eylemek üzere işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 2 B sene 252

Mehmed Halil Rıfat Müşîr-i asâkir-i tophâne-i âmire

Hüküm 22

Hâcı Musa mahallesinden Etmekcibaşoğlu Mehmed'in sıra tezkiresidir

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye'den mühimmât-ı hıyâmiye taburunun üçüncü bölümünde birinci onbaşının dokuzuncu neferi Ankaralı Mehmed veledi Mustafa tarih-i mezkûrdan i'tibâren dört mâh müddet ta'yîniyle li ecli's-sıla tezkire-i hazret-i seraskerî ile Ankara'ya vürûd-şod.

Fî 29 Râ sene 252

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre

Merkûm Deraliyye'ye avdet-şod.

Fî gurre-i Zâ sene 52

[Sayfa 4]

Hüküm 23

Ankara ve tevâbi‘i kalemi giren cizyesi vâcib sene 1253

Çizelge 3.1. 1253 yılına ait Ankara cizye defteri

A‘lâ	Evsat	Ednâ
1080	1391	1316 nefs-i Ankara
<u>0130</u>	<u>0304</u>	<u>0231</u> kazâ-i Murtazaabad
1210	1695	1547
Yekûn		
1210 a‘lâ		
1695 evsat		
<u>1547</u> ednâ		
4452		

Hüküm 24

Ankara’da Hâcî Seydi mahallesinden İbrahim veledi Mehmed’in ihrâc tezkiresidir

Asâkir-i hâssa-i şâhâne süvari birinci livâ ikinci alayının beşinci bölüğünde birinci onbaşının dördüncü neferi Ankaralı İbrahim veledi Mehmed alîl olarak silk-i askerîden ihrâc olunmuş olduğunu müş‘ir işbu tezkire i‘tâ olundu.

Fî 19 Z sene 252

Es-Seyyid Mehmed Said Serasker-i Anadolu

Hüküm 25

Haymanateyn kazâsına tâbi‘ Velihimmetlü karyesinde sâkin

Mirliva Hayri Paşa livâsının birinci alayının ikinci taburunun beşinci bölüğünde dördüncü çavuş Ankaralı Abdullah veledi Kerim işbu tezkiremiz tarihinden i‘tibâren yine alayına vâsıl olacağı güne kadar üç mâh müddet ta‘yîniyle sılasına azîmetine ruhsat verildiğini müş‘ir divân-ı seraskerîden tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i‘tâ olundu.

Fî 24 M sene 253

Mehmed Halil Rıfat Serasker-i asâkir-i mansûre ve redîf Rumili ve muhâfız-ı
İstanbul

Deraliyye'ye gitmiştir fi 17 R sene 53

[Sayfa 5]

Hüküm 26

Yâ Allah yâ mu'în yâ rahman yâ fettâh yâ müste'ân yâ rahîm yâ kerîm yâ rezzâk

E'ûzu billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm ve bihi
nesta'în yâ müfettahü'l-ebvâb eftah-lenâ hayru'l-bâb elhamdülillâhillezi ahkem-i
ahkâmü'ş-şer'ü'l-kadîm bi'l-kalem ve ce'ale nizâmü'l-âlem be-kütbi's-sukûn ve's-
sicillât beyne'l-ümem ve's-salâtü ve's-selâm alâ men ba'ase rahmetü'l-li'l-âlemîni bi'l-
ilm ve'l-hükm ve alâ âlihi ve ashâbihi ellezîne mümeahhidû cerâid-i şî'ârü'l-a'zam ve'l-
efham beyne'l-Arab ve'l-Acem ve ba'de kad-bid'at ve şeri'at yâ hayrû'l-ahkâmü'ş-
şer'iyye ve tahrîrû'l-vekâyi'ü'l-mer'iyye hîni kûnte nâiben be-medîne-i Ankara
hamâhullâhi te'âlâ ani'l-âfât ve'l-beliyye min kabli a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn
efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in Melek Paşazâde Abdülkadir Efendi el-kâdî be-asker-i
Rumili-i sâbıkâ ve ene'l-fakîr es-Seyyid Mehmed Arif an eşrâf-ı kuzzâtî'l-kirâm hurire fi
gurre-i M sene 252

Hüküm 27

İzzet-meâb şeri'at-nisâb eşrâf-ı kuzzât-ı kirâmdan mevlânâ Mehmed Arif Efendi
dâme mu'azzezen ba'de't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i arpalık mutasarıf
olduğum Ankara kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iyyesi işbu sene-i isneyn ve hamsîn ve
mieteyn ve elf Muharremü'l-harâmı guresinden bi'l-imtihân uhde-i fezâil-irtisâmlarına
ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i merkûmı gurre-i mâh-ı merkûmeden bi'n-
niyâbe zabt ve vukû'-yâfte olan muhallefât-ı mevtâ-yı askeriyyeyi tahrîr ve terkîm ve
beyne'l-verese alâ mâ farzi'llâhi'l-ale'l-hakîm tevzî' ve teshîm eyleyüp cadde-i şer'-i
Nebevî'den sermû inhirâfa cevâz göstermeyesin ve's-selâm.

El-fakîr Melek Paşazâde Abdülkadir el-kâdî be-asker-i Rumili-i sâbık

Hüküm 28

Ankara hısnı derûnı mütemekkinelerinden şahsı mu'arrefe Ebran binti Haçodor
nâm nasrâniye meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i hâze's-sefer Koyunoğlu Manas veledi

İstefan nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâbdan altı sene mukaddem mersum Manas zimmîye i'tâ eylediğim üç bin guruş alacağımdan iki bin üç yüz guruşunu bana mersûm def' ve teslim ve bâkî kalan yedi yüz guruşunu dahi mersûmdan talep eylediğimde meblağ-ı mezkûrdan bin guruş istikrâz eylediğini ikrâr ve iki bin guruşunu gâibân-ı ani'l-meclis Abraham ve Maydirus nâm zimmîler istikrâz etmeleriyle bâkî meblağ-ı mezkûr mersûm Maydirus zimmetinde olarak alacağına mahsûb eyledi diyü inkâr etmeğle ben dahi isbât sadedinde iken beylerimize muslihîn tavassutuyla altı yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde bi't-terâzî sulh-ı mezkûr ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr altı yüz guruşu mersûm yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim fimâba'd da'vâ-yı mezkûreme vesâir hukûk-ı şer'iyeye müte'allika âmmе-i de'âvî ve kâffe-i mütâlebâtдан mersûmun zimmetini ibrâ-i âmm ve kâtî'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim aslâ ve kat'â da'vâ ve nizâ'ım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 9 M sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Şirinoğlu Artin / Döneroğlu Artin / Agop Papas ve gayruhum

Hüküm 29

Medîne-i Ankara'da Ahi Yakup mahallesi sâkinelerinden Şerife Fatıma binti es-Seyyid el-Hâcc Abdülkadir nâm hatun tarafından vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi zevci Mustafa bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'isü'l-vesîka Rafia binti Ömer nâm hatunun dahi kezalik vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi zevci es-Seyyid Mehmed bin Osman nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre hâricinde Kurdini nâm mevzi'de kâin ma'lûmetü'l-hudûd bir kıt'a kürûmî mülk harâb bağ tarih-i kitâbdan otuz sene mukaddem vefât eden babası merkûm el-Hâcc Abdülkadir'in ile'l-vefât yedinde mülk ve hakkı olup ba'de vefâtihi kızı müvekkilem zevcem mezbûreye intikâl idüp mülk-i mevrûsı iken müvekkile-i mezbûre Rafia Hatun altı seneden berü bağ-ı mezkûre müdâhale etmeğle suâl olunup keff-i yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl vekîl-i merkûm Seyyid Mehmed cevâbında harâb bağ-ı mahdûd-ı mezkûr on beş sene mukaddem Bakkal Hüseyin Ağa müvekkilem mezbûrenin babası merkûm Ömer'e bey' idüp müdde'iyе-i müvekkile-i mezbûre dahi tarih-i mezkûrede bâliğa olarak bey'-i mezbûre mecîze olarak tarih-i mezbûrdan berü sükût eyledi diyü def'a tasaddisini makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâbık Haffaflar Şeyhi es-Seyyid Osman Efendi ve Bostancı Mustafa bin Mehmed

nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î isbât etmeğle mûcebiyle müvekkile-i mezbûre Şerife Fatıma Hatun bî-vech mu'ârazadan men' olunmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Attâr es-Seyyid Ahmed Efendi / Satıroğlu İsmail / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 30

Medîne-i Ankara'da Hacı Doğan mahallesi sükkânından Urgancıoğlu Seyyid Ahmed bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vâlidese ma'rifetü'z-zât bâ'is-i haze'l-vesîka Şerife Alime binti es-Seyyid el-Hâcc Gökmen Hüseyin nâm hatun muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem fevt olan babam merkûm Mahmud'dan ve ammitem Fatıma binti Ahmed nâm hatundan hisse-i irsiyyeme isâbet ve intikâl eden mahalle-i mezbûrede kâin ma'lûmu'l-hudûd bir bâb mülk menzil ve eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûmeden hisse-i irsiyyemi sagîr iken vâlidem mezbûre Alime Hatun bâ hüccet-i şer'îyye vasî nasb ve ta'yîn olunmağla ahz u kabz eylediğinden mâ'adâ ba'de'l-bülûğ vâlidem mezbûreye i'tâ eylediğim iki bin altı yüz yetmiş yedi gurusluk beynlerimizde ma'lûm eşyâ-i mütenevvi'a ve nühâs ve nükûd-ı mevcûdeyi vâlidem mezbûreden taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi benden düğününe iki bin yedi yüz elli bir gurus ile harc u sarf eyledim diyü taleb ve da'vâ eylediğine binâen beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân etmeğle beynimize muslihûn tavassutuyla babam ve ammitem müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinden hisse-i irsiyyem mukâbelesinde on gurus kıymetlü bir mushaf-ı şerîf ve otuz beş gurus kıymetlü bir çuka cebe ve on gurus kıymetlü bir mangal ve yüz gurus kıymetlü Kızılçukur nâm mevzi'de kâin bir kıt'a kürûmu mülk bağ ile nakden iki yüz on gurus ki cem'an üç yüz altmış beş gurus üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezkûrı kabûl ve bedel-i sulh olan mushaf-ı şerîf ve eşya-i mütenevvi'a-i ma'lûm ve bağ ve menzil ve nükûd-ı mezkûrı tamamen ve kâmilten vâlidem mezbûre Alime Hatun yedinden ahz u kabz eyledim fimâba'd hukûk-ı mîrâsa vesâire müte'allika âmm-i da'vâdan vâlidem mezbûrenin zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât ve istîfâ-yı hakk eyledim ol dahi eylediği da'vâ-yı mezkûresinden benim zimmetimi ibrâ ve her birimiz âharın ibrasını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Nureddin Efendi / Kütükcüoğlu el-Hâcc Ahmed Ağa / Muhzır Karamanî Mehmed / Yahyazâde Mehmed Sadık Molla / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum.

[Sayfa 6]

Hüküm 31

Medîne-i Ankara'da Mültezim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatıma binti Hasan nâm hatundan sadriye sagîre kızı Kamile'ye ber müceb-i defter-i kassâm isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûsunu vakt-i bülûğuna kadar ahz u kabz ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'-i enverden bir vasî nasbı lâbüdd ve muktezî olmakdan nâşî sagîre-i mezbûrenin li ebeveyn er karındaşı olup emânet ile ma'rûf ve sadâkat ile mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin el-Hâcc Ali nâm kimesneyi hâkim-i hâsım ve'l-ahbâb betevkî'ü'r-refî'ü'l-müstetâb efendi hazretleri sagîre-i mezbûreye ber minvâl-i muharrer vasî nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Kuruzâde es-Seyyid İsmail Efendi / Muhzır Osman Ağa / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum.

Hüküm 32

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Bala'ya tâbî' Bayındır karyesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Saime binti İbrahim nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'isü'l-kitâb li ebeveyn er karındaşı Süleyman nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp babalarımız merkûm İbrahim bundan akdem düyûnu terekesinden ezyed olduğu halde vefât edip alâ alâ tarîki'l-guremâ terekesi ashâb-ı düyûna edâ olunup vâlidelerimiz Ayişe nâm hatun dahi müteveffıye olarak ânın dahi terekesi beynlerimizde iktisâm olundukda karye-i mezbûrede menzilden hisse-i irsiyyeme isâbet eden mikdârın yetmiş beş guruşa karındaşım merkûma bey' ve temlîk eyleyip hisse-i mezkûrem olan yetmiş beş guruşu karındaşım merkûm yedinden tamamen ahz u kabz eyledim fimâba'd babam ve vâlidem müteveffıyân-ı mezbûrânın terekelerinden karındaşım merkûm zimmetinde bir akçe alacak hakkım bâkî kalmayıp bu vechile

karındaşım merkûmun zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât eyledim dedikde ol dahi ibrâ-i mezkûrî kabûl ve ber minvâl-i muharrer tasdik etmeğin mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu hurire fi’l-yevmi’s-sâbi‘ aşer min Muharremü’l-harâm lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: İvazoğlu Hüseyin ihtiyâr-ı karye-i mezbûre / Erikcioğlu İbrahim / İmam-ı karye Mollâ Mehmed / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 33

Medîne-i Ankara’da imâret mahallesi sâkinelerinden ma‘rifetü’z-zât Afife binti Ali nâm hatun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde bâ‘is-i hâze’l-kitâb Ali Kavvas ibni İsmail nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Ali Kavvas zevc-i dâhilim olup lakin beynimizde hüsn-i imtizâcımız olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma‘kûdun aleyh olan dört yüz guruş mehr-i müeccelimden fârîğa olup nafaka-i iddet-i ma‘lûmem ve me’ûnet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzre zevcim mezbûr Ali Kavvas ile muhâla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile hal‘ olduğumda ol dahi hal‘-i mezkûrî ber vech-i muharrer kabûl eyledikten sonra kendi mâlım olarak merkûm zimmetinde olan altı aded minder ve on iki beledî yasdık ve bir döşek ve bir yorgan bana def‘ ve teslim idüp ben dahi yedinden ba‘de’l-ahz hukûk-ı zevciyete vesâire müte‘allika âmme-i da‘vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âharın ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe’t-tasdiki’ş-şer‘î mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu hurire fi 21 M sene 252

Şuhûdü’l-hâl: Mangaloğlu Salih / Kavvas Ali / Muhzır Mustafa / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum.

Hüküm 34

Ankara sancağında vâkı‘ Yabanabad kazâsına tâbi‘ Kuşcu nâm karye sükkânından iken bundan akdem vefât eden el-Hâcc Mehmed bin el-Hâcc Mustafa’nın sulbiye kebîre kızı ma‘rifetü’z-zât Zeliha nâm hatun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde bâ‘isân-ı hâze’l-kitâb üveği babası el-Hâcc Osman bin el-Hâcc Mustafa ile karye-i mezbûre sükkânından Hüseyin bin İbrahim muvâcehelerinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp merkûm el-Hâcc Osman vâlidem Emine’yi tezevvüc eylediğine binâen babam müteveffâ-yı mezbûrun terekesine vâzı‘ü’l-yed olmağla sekiz bin yedi yüz elli guruş kıymetlü işbu hayvânât ve nûkûd ve eşya-i mütenevvi‘a-i ma‘lûmesi zimmetinde kalmağla hisse-i irsiyyemi merkûmdan taleb ederim diyü ba‘de’d-da‘vâ ve’s-suâl merkûm el-Hâcc Osman

cevâbında müdde'iyye-i mezbûre kız karındaşları ile babası müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle terekesini beynlerinde iktisâm ederek hisse-i irsiyyesini tamamen ahz idüp zimmetimde bir şey yokdur tereke-i mezkûre vaz'-ı yed etmedim diyü inkâra tasaddî idicek müdde'iyye-i mezbûreden da'vâsını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden âcize olup merkûmun yemînine tâlibe oldukda ba'de't-tahlîfi'ş-şer'î mûcebince bilâ beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' müdde'iyye-i mezbûre babam müteveffâ-yı mezbûrun karye-i mezbûrede vâkı' bir bâb menzil ve bir aded anbar ve bir bâb değirman hissesini ve ma'lûmu'l-hudûd çiftlik arazilerini dahi merkûm Hüseyin zabt etmeğle hisse-i irsiyyemi merkûmdan taleb ederim diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl merkûm Hüseyin cevâbında menzil ve değirman hissesini müdde'iyye-i mezbûre Zeliha Hatun bir re's inek ve bir aded fermene ve nakden kırk gurus mukâbelesinde bana bey' ve arazi-i mezkûre hissesi dahi bâ izn-i sâhib-i arz ferâğ ve kasr-ı yed eyledi diyü def'ini karye-i mezbûre sükkânından Mustafa bin Hâcî İbrahim ve Ali bin Musa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î isbât itmeğle mûcebiyle müdde'iyye-i mezbûre Zeliha Hatun bî vech mu'ârazadan men' olunmağın mâ hüve'l-vâkı' ketb ve imlâ olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Tahsildâr es-Seyyid Osman Efendi / Şehir kethudâsı Seyyid Ağa / Sermuhzirân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 35

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' ve fasl olunması iltimâs olunmağın kıbel-i şer'den mevlânâ Müstehabzâde es-Seyyid İbrahim Efendi ba's ve irsâl olundukda ol dahi medîne-i Ankara hâricinde Cülek nâm mevzi'de vâkı' Bağçeci Ahmed Ağa'nın bağı hudûdı dâhilinde vâkı' münâza'un fih olan arazinin üzerine varup zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i Nebevî eyledikde Ankara sükkânından Tütüncü Seyyid Ahmed zevcesi Fatıma binti Ömer tarafından vekîli olmağla bi'l-vekâle meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede merkûm Ahmed Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem zevcem mezbûrenin bağı ile merkûm Ahmed Ağa'nın bağı arasında olan işbu mu'âyene ve müşâhede olunan boz hâlî mahal yedimde olan sened mûcebince müvekkilem mezbûrenin babasından müntakil olarak tasarrufunda iken merkûm Ahmed Ağa müdâhale etmeğle men' olunmak matlûbumuzdur diyü tasaddî eylediği da'vâsını isbâta kâdir olamayıp merkûm Ahmed Ağa'dan dahi suâl olundukda işbu mâlik olduğum bağımın sâhib-i evveli Dülger İbrahim ile müvekkile-i mezbûre Fatıma'nın babası merkûm Ömer hayatlarında beynlerinde nizâ' vukû'una mebnî sahib-i

arz olan Mehmed Alim Efendi dahi mahall-i mezkûrede vâkı‘ cılka yoldan ermud eşcârından bâlâsında olan kayaya varınca mahallini merkûm Dülger İbrahim’e ve mâ‘adâsını merkûm Ömer’e lisânen tefvîz etmeğle ben dahi merkûm Dülger İbrahim bağını iştirâ eylediğimde mahall-i mezkûrun sâhib-i arzı Numan Efendi’den dahi temessük ahz etmemle taht-ı tasarrufumdadır diyü def‘a tasaddîsini udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Solfasl karyesi ahalisinden es-Seyyid Osman bin Hasan ve Mustafa bin Köse Sefer Ali ve Ankara sükkânından Baltacı Sarı Ömer oğlu İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda isbât eylediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an ba‘s olunan ümenâ-i şer‘le meclis gelüp alâ vukû‘ihi inhâ ve takrîr etmeğın mücebiyle müdde‘î-i vekîl-i merkûm merkûm Ahmed Ağa bağına ifrâz olunan mahalline müdâhaleden men‘ olunmağın mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-işrîn min Muharremü’l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ahibaba Osman Efendi / Hâcî Bayram hatîbi Hâfız Mehmed Efendi / Ali Mehmed Efendi / Sofcılar Şeyhi Ali Efendi / Debbâğ Hâcî Alioğlu İsmail Ağa / Yekçeşm Mustafa Efendi / Debbâğ Bekdaş Mustafa / Dikici Saimeoğlu Bekci Hüseyin bin Osman / Sarıbaltacıoğlu Ahmed bin Ömer / Solfasl İmâmı Molla Ali bin Hasan ve gayruhum

[Sayfa 7]

Hüküm 36

Medîne-i Ankara’ya muzâfe kasaba-i Zir’e tâbi‘ Elvan karyesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Numan bin Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Kamer binti Abdullah nâm hatun ile sulbiye kebîre kızları Fatıma ve Anakız ve li ebeveyn er karındaşı oğlu Osman bin Ömer nâm kimesneye inhisârı lede’ş-şer‘î’l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra merkûm Osman meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ma‘rifetü’z-zât zevce-i mezbûre bâ‘isetü haze’l-vesîka Kamer nâm hatun muvâcehesinde kızları mezbûretân Fatıma ve Anakız hâzırân oldukları halde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mevrûsumuz babam müteveffâ-yı mezbûrun terekesi bundan akdem beynlerimizde tevzî‘ ve taksîm olunmuş ise de zevce-i mezbûrenin ketm ve ihfâ eylediği dört bin iki yüz altmış beş gurus kıymetlü menzil ve nükûd ve eşyâ-i mütenevvi‘a-i ma‘lûmesinden hisse-i irsiyyemi bi’l-verese taleb ederim dedikde gıbbe’s-suâl zevce-i mezbûre cevâbında zevcim müteveffâ-yı mezbûrun gerek menzil ve gerek nükûd ve bi’l-cümle terekesi ketm

ve ihfâ olunmayarak bundan akdem beynlerimizde iktisâm olundukda merkûm Osman'ın hisse-i irsiyesi mukâbelesinde bin iki yüz kırk gurus kıymetlü eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûme ve karye-i mezbûrda vâkı' bir oda ve sekiz re's davar ve bir re's kara sığır ineği verilip âmme-i da'vâdan bizlerin zimmetlerimizi ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledi diyü vak'a-i tasaddisini zevce-i mezbûre Kamer Hatun udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden olup makbûlû's-şehâde eyledikleri ihbâr olunan Yenice mahallesi sükkânından Hilebazoğlu Hâfız Ali Efendi ve karye-i mezbûre ahalisinden Hadioğlu Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe isbât eylediğine binâen mûcebiyle müdde'î-i mezbûr Osman bî-vech mu'arazadan men' olunmağın mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Tahsildâr es-Seyyid Osman Efendi / İmâm-ı mahkeme Nureddin Efendi / Şehir kethudâsı Seyyid Ağa / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 37

Medîne-i Ankara'da Hacendi mahallesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Emine binti Halil nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i muhâli'i bâ'is-i haze'l-kitâb es-Seyyid Mahmud bin İsmail nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Mahmud ile beynlerimizde bundan akdem nikâh kâim iken sadrı sagîr oğlum Mustafa ile kızım sagîre Alime'nin babaları zevc-i evvelim Mustafa nâm müteveffadan intikâl eden yetmiş beş buçuk gurus kıymetlü bir re's kara sığır ineği ve yetmiş gurusluk bağlarının mahsûlü ki cem'an yüz kırk beş buçuk gurusları merkûm Mahmud zimmetinde olmağla bi'l-vesâye taleb ve da'vâ eylediğimde merkûm dahi ikrâr ve meblağ-ı mezkûr yüz kırk beş buçuk gurusu yedime edâ ve teslîm ve ben dahi tamâmen ve kâmilan meblağ-ı mezkûr merkûm yedinden ahz u kabz eyledim fîmâba'd husûs-ı mezkûre ve hukûk-ı zevciyete vesâire mûte'allika merkûm zimmetinde bir akçe ve bir habbe alacak hakkım kalmayıp âmme-i da'vâdan zevc-i sâbıkım merkûm es-Seyyid Mahmud'un zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât ve istîfâ-yı hakk eyledim dedikde merkûm Mahmud dahi tasdik ve ibrâ-i mezkûr kabûl eylediği mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Muharrem sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Şehir kethudâsı Seyyid Salih Ağa / Muhzır Mehmed Çelebi / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum.

Hüküm 38

Medîne-i Ankara'da Hendek mahallesi mütemekkinlerinden Asvador veledi Faran nâm zimmî meclis-i şer'î şerîf-i enverde işbu bâ'isetü'r-rakîm Maryem binti Ohannes nâm bîkr-i bâliğa tarafından zikri âtî husûsda tasdîka vekîl-i şer'îsi olan amucası Gazâz Kifork veledi Mihail nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâbdan iki sene mukaddem müvekkile-i mersûme Maryem nefsinî bana tezvîc etmek üzre nâmzed olup lakin beynimizde âyîn-i âtılamız üzre akd-i nikâh olmamışîdi el-hâletü hazihi ben müvekkile-i mersûme Maryem'i tezevvüden fâriğ olup beynlerimizde mersûmeye irsâl eylediğim altı yüz guruş kıymetlü eşyâ-i mütenevvi'a-i ma'lûmemi ve altunımı bana red ve teslim eyleyüp ben dahi tamâmen ahz u kabz eyledim husûs-ı mezbûra mûte'allika kat'an ve kâtıbeten da'vâ ve nizâ'im olmamağla fîmâba'd husûs-ı mezkûra mûte'allika benden asâleten ve vekâleten da'vâ sudûr eder ise inde'l-hükkâmî'l-kirâm makbûl ve mesmû'a olunmasın dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Tahsîldâr Osman Efendi / Şehir kethudâsı Salih Ağa / Sermuhzırân İsmail Ağa ve gayruhum.

Hüküm 39

Medîne-i Ankara'da Boyacı Ali mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan İmirzaoğlu Andon veledi Kırkor nâm zimmînî sulbî sagîr oğlu Andon'a isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûsunu vakt-i bulûğuna kadar ahz u kabz ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer'îden bir vasî nasbı lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mersûmun anası olup milleti beyninde sadâkat ile mezkûre ve istikâmet ile meşhûre ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeye kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mûtehakkıka olan işbu bâ'isetü hâze'r-rakîm Hobi binti Nersis nâm nasrâniyeyi hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsn-i meâb efendi hazretleri sagîr-i mersûm üzerine vasî ve üzerine Hâlî Rafail veledi'l-mersûm Nersis nâm zimmîyi nâzır nasb ve ta'yîn buyurduklarında ânlar dahi ber minvâl-i muharrer nezâret ve vesâyet-i mezkûreleri kabûl ve hıdemât-ı lâzımelerini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeleriyle mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Şehir kethudâsı Seyyid Ağa / Muhzır Osman Ağa / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum.

Hüküm 40

Medîne-i Ankara hısnı sükkânından asâkir-i mansûre süvarilerinden es-Seyyid Abdülkadir veledi Seyyid Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Kayaşbağçeli Seyyid Ömer bin Abdullah muvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp Feyzullah Molla timarı ile ale‘l-iştirâk mutasarrıf olduğumuz timarım kurâlarından kasaba-i Bala‘ya tâbi‘ Kızılcaköy hudûdı dâhilinde olan Sivridepe nâm mevzi‘in derûnunda olan Hüdâ-yı nâbit-i cehrî eşcârlarının zabt ve tasarrufuna merkûm Seyyid Ömer bundan akdem piyade timarı mültezimi olan Hacı Ahmed Bey‘den temessük ahz eyledim diyerek ma‘lûmu‘l-esâmî re‘âyâlara ferâgat etmekde olup ve yine mevzi‘-i mezkûrda vâkı‘ Seferdağı vesâir mahallerde olan cehrî eşcârlarını aşlamak için mazbûtü‘l-esâmî müslim ve re‘âyâ dahi merkûm Hacı Ahmed Bey‘den temessük ahz birle zabt ve tasarruf ve a‘şâr-ı şer‘iyyelerini piyade timarı tarafına edâ ve teslîm etmeleriyle suâl olunup a‘şâr-ı mezkûrlarını bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde gibbe‘-s-suâl merkûm Seyyid Ömer cevâbında mahall-i mezkûre piyade toprağı diyerek bundan akdem merkûm Hacı Ahmed Bey‘den bir kıt‘a temessük ahz ve re‘âyâlara ferâğ ve tefvîz eylediğini ikrâr ve müdde‘î-i merkûmun timarı hudûdı dâhilinde olduğunu inkâr etmeğle münâza‘un fih olan mahallin üzerinde hudûdlarını irâe ederek isbat olunması iktizâ etmeğle kıbel-i şer‘den Kâtib es-Seyyid Mehmed Said Efendi ta‘yîn ve irsâl olundukda münâza‘un fih olan mahallin üzerinde huzûr-ı müsliminde akd eylediği meclis-i ma‘kûdda elli bir senesi piyade timarının mültezimi olan Bağcıoğlu İbrahim Ağa tarafından vekîli Salih bin Mustafa hâzır olduğu halde müdde‘î-i merkûm Hacı Abdülkadir‘den da‘vâ-yı meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden makbûlü‘ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahalilerinden ihtiyar es-Seyyid Mustafa bin Seyyid Osman ve Ali bin Mehmed ve Deveoğlu Mustafa ve Mahmud oğlu Mehmed ve Yusuf oğlu Hasan ve Salih oğlu Memiş ve Araplar karyesinden Helvacı oğlu Mehmed ve Salih oğlu Mehmed nâm kimesneler meclis-i ma‘kûd-ı mezkûra li ecli‘ş-şehâde hâzırân olup eserü‘l-istişhâd fi‘l-hakîka müdde‘î-i merkûm es-Seyyid el-Hâcc Abdülkadir‘in iddi‘â eylediği işbu mahallin bir tarafdı Karakışla ve bir tarafdı İkikaya ve bir tarafdı Tavşancıl ve bir tarafdı ma‘den tarlanın kaşı ile mahdûd olan arazinin derûnunda münâza‘un fih olan Sivridepe ve Seferdağı merkûm Abdülkadir‘in mutasarrıf olduğu timarı kurâlarından Kızılcaköy

hudûdu dâhilindedir diyü irâe-i hudûd ederek her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerini mûmâ ileyh es-Seyyid Mehmed Said Efendi mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an ba's olunan ümenâ-i şer'le meclis-i şerîfe gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğle mûcebiyle mahall-i mezkûr müdde'î-i merkûm el-Hâcc Abdülkadir'in timarı arazisinden olduğu zâhir olmağın piyade timarı mültezimi tarafından müdâhale olunmayarak vekîl-i merkûma tenbîh birle arazi-i mezkûrede olan cehrilik mezkûrların a'sâr-ı şer'iyyelerini fîmâba'd merkûm Hâcî Abdülkadir'e edâ ve teslîmlerine re'âyâ-yı mersûmûna tenbîh olunmağın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Tahsildâr es-Seyyid Osman Efendi / Şehir kethudâsı Seyyid Ağa / Ongir karyesinden Kara Mehmedoğlu / Bekci Seyyid Ömer / Ciridoğlu İsmail / Davudoğlu Seyyid Hasan / İmam Molla Ahmed / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

[Sayfa 8]

Hüküm 41

Medîne-i Ankara'da Teke Ahmed mahallesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Şerife Alime binti es-Seyyid el-Hâcc Gökmen nâm hatun tarafından vekâleti Haffâflar Şeyhi es-Seyyid Hanif Efendi ve Tabibzâde Naim bin Ahmed şehâdetleriyle sâbit olan Mangalzâde İsmail Efendi ibni Salih Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'isü'l-kitâb Kınıklı es-Seyyid Ahmed Efendi ibni Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Şerife Alime Hatun'un yedinde irsen ve şirâen mülk ve hakkı olup medîne-i mezbûrda Hâcî Doğan mahallesinde vâkı' bir taraftan Timurcu Ali ve bir taraftan Bakkal Derviş Hüseyin ve bir taraftan Kahveci Hasan ve taraf-ı rabi'i tarîk-i âmm ile mahdud fevkani üç bâb oda ve bir divanhâne ve tahtânî bir oda ve bir ahur ma'a sekisi ve bir bi'r-i mâ' ve bir mikdar hıyat ve bir kenîf ve zokak kapısını müştemil bir bâb menziline tarafeynden icab ve kabulü havi şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mûmâ ileyh Ahmed Efendi'ye bin yüz guruşa bey' ve temlik ve teslîm eylediğinde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semen-i meblağ-ı mezkûr bin yüz guruşu mûmâ ileyh es-Seyyid Ahmed Efendi yedinden tamamen ahz u kabz eyleyüp menzil-i mahdûd-ı mezkûrda müvekkilem mezbûre Şerife Alime Hatun'un aslâ ve kat'a alaka ve medhali kalmayup müşterî-i mûmâ ileyhin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfı olmuşdur keyfemâyeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedi dedikde

vekîl-i merkûm İsmail Efendi'nin takrîr-i meşrûhunu müşteri-i mûmâ ileyh Ahmed Efendi vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik etmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu fî 27 M sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Topçu Ağasızâde Osman Ağa / Karındaşı Abdülhalim Reisoğlu Seyyid İbrahim / Pidecioğlu es-Seyyid İbrahim Ağa / Bakkal Derviş Hüseyin Ağa / Mütevellî Ali / Bakkal Şerif Ağa / Çerçi Abdi oğlu Hacı Ahmed Ağa / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 42

Medîne-i Ankara'da Kukurca mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Berber Tiryaki Mehmed bin Osman nâm kimesneden sulbiye sagîre kızı Ayişe'ye ber muceb-i defter-i kassâm isâbet ve intizâr eden mâl-ı mevrûsunu vakt-i rüşd ve sedâdına değın ahz u kabz ve hıfza kıbel-i şer'den min kable'l-ümm ceddesi Hafize binti Mehmed Efendi vasî ve üzerine akrabasından Molla Mustafa bin Mehmed Efendi nâzır nasb ve ta'yîn olunup bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ olunduğu kayd-şod

Fî gurre-i S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Mermercioğlu es-Seyyid Ali Ağa / Mütevellî Şamlıoğlu İbrahim / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 43

Müteveffâ-yı merkûm Berber Tiryaki Mehmed'in zevce-i âharından mütevellide sagîre kızı Fatıma'nın tesviye-i umurunu rü'yete kıbel-i şer'den Koca Ömer oğlu Mehmed nâm kimesne vasî ve üzerine es-Seyyid Süleyman bin Ahmed nâzır nasb ve ta'yîn olunup bir kıt'a hüccet i'tâ olunduğu kayd-şod

Fî gurre-i S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidûn-ı sâbıkûn

Hüküm 44

Medîne-i Ankara'da Şemseddin mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Çiftçi Süleyman bin Süleyman nâm kimesneden sulbî sagîr oğlu Seyyid Ahmed'e ber müceb-i defter-i kassâm isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûsunu vakt-i bulûğuna kadar ahz u kabz ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'den bir vasî nasbı lazım olmağla sagir-i mezburun validesi Emire binti Ahmed nam hatun vasi nasb ve ta'yîn

olunup vasi-i mezbûra talebiyle sagir-i mezburun nafaka ve kisve baha vesair levazım-ı zaruriyesiyçün tarih-i kitabdan külli yevm onar para farz ve takdîr buyrulduğı işbu mahalle kayd-şod.

Fî gurre-i S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: İmâm-ı mahkeme Nureddin Efendi / Muhzır Abdülaziz / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 45

Medîne-i Ankara muzâfâtından kasaba-i Bala'ya tâbi' Yozgat karyesi sâkinelerinden zâtı mu'arrefe Emine binti Halil nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'isü'l-vesîka zevci Mehmed bin Ömer mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp zevcim merkûm Mehmed ile beynimizde hüsn-i imtizâcımız olmamağla zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh olan beş yüz elli guruş mehr-i müeccel-i müsemâmından fâriğa ve nafaka-i iddet-i ma'lûme üzerlerine ve meûnet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzre zevcim mezbûr Mehmed ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye idüp ol dahi hal'-i mezbûrî ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve gayriye müte'allika âmm-i de'âvîden zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât eyledim fimâba'd birbirimiz ile da'vâ ve alakamız kalmadı diyü takrîr-i meşrûhasını merkûm Mehmed tasdik etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 7 S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Muhzır İbrahim bin Abdullah / Muhzır Hasan / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 46

Medîne-i Ankara'da Öksüzce mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Bezaz es-Seyyid el-Hâcc Ömer Ağa ibni Mehmed nâm kimesnenin sulbiye sagîre kızları Şefîka ve Ayişe'nin vâlideleri ve tesviye-i umûrlarına bâ hüccet-i şer'iyeye vasî-i mansubeleri işbu bâ'isetü'l-vesîka Tayyibe binti Ahmed nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp vasîleri olduğum sadriye kızlarım sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye ihtiyâcları olmağla ber vech-i muharrer nafaka ve kisve bahâlarıyçün babaları zevcim müteveffâ-yı mezbûrdan ber müceb-i defter-i kassâm isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûsları senden olmak üzre kıbel-i şer'den kadr-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunup istidâneye dahi izin verilmek bi'l-vesâyeye

matlûbumdur dedikde fi'l-hakîka hâl minvâl-i meşrûh üzre olup ve zikr-i âtî meblağ kadr-i kifâye idüğü zeyl-i sahîfede mektûbü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsnü-meâb efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisve bahâlarıyçün babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakıl mâl-ı mevrûsları nemâsından olmak üzre işbu tarih-i kitâbdan beher yevm birer guruşdan iki guruş farz ve takdîr buyurup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrı sagîretân-ı mezbûretân Şefika ve Ayiçe'nin ber minvâl-i muharrer nafaka ve kisve vesâir hevâic-i zarûriyelerine harc u sarfa ve lede'l-iktizâ istidâne ve inde'n-nazar mâl-ı mevrûsları nemâsına rücû'a vâlideleri ve vasîleri mezbûre Tayyibe Hatun'a izn verilmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 18 S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Hâcî Mehmed Efendi / Hâcî Sadeddin Efendi imâm-ı mahalle / Seyyid Mehmed Ağa

Hüküm 47

Medîne-i Ankara'da Hacı Musa mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Mi'mar Abdurrahman Ağa ibni Mehmed nâm kimesneden sulbî sagîr oğlu Seyyid Mehmed'e ber müceb-i defter-i kassâm isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûsunu vakt-i rüşd ve sedâdına değın ahz u kabz ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'-i enverden bir vasî nasbı lâbüdd ve muktezî olduğuna binâen sagîr-i mezbûrun vâlidesi olup emânet ile ma'rûfe ve sadâkat ile mevsûfe ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhire ve mütehakkıka olan işbu bâ'isetü'l-kitâb Şerife Emine binti es-Seyyid Salih nâm hatun hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsn-i meâb efendi hazretleri sagîr-i mezbûra ber minvâl-i meşrûh vasî nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu

Fî gurre-i S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Hâfız Ömer bin Hüseyin / Seyyid Mehmed bin Şehabeddin / Çolak İbrahim

Hüküm 48

Medîne-i Ankara'da Hacı Musa mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt

olan Mimar Abdurrahman Ağa ibni Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Emine binti es-Seyyid Salih nâm hatun ile sulbiye kebîre kızı Şerife Alime ve sulbî sagîr oğlu Seyyid Mehmed ve kebîr oğlu Seyyid Salih'e inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna bâ hüccet-i şer'îyye vasî-i mansûbesi vâlidesi zevce-i mezbûre Şerife Emine ve kızı mezbûre Şerife Alime Hatunlar taraflarından bey'-i âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûrtânı ârifân Ahmed Ağa ibni Bekir ve Bekci Seyyid İbrahim bin Ali şehâdetleriyle sâbit olan zevce-i mezbûrenin damadı ve mezbûre Alime'nin zevci Veliyüddin bin Ömer nâm kimesneyi vekâleten ve merkûm es-Seyyid Salih asâleten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i haze'l-kitâb Cankaroğlu Ali bin Ali nâm kimesne mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre hâricinde ve Yeğenderesi nâm mevzi'de vâkı' bir taraftan Bakkal Ebubekir bağı ve bir taraftan Takyeci Mustafa bağı ve bir taraftan el-Hâcc Arif bağı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli ve derûnunda iki bâb menzil ve mâ-i lezîzi cârî tahmînen elli ırgadlık kürûmî bir kıt'a kebîr harâb bağı müteveffâ-yı mezbûrun hayatında ile'l-vefât yedinde mülk ve hakkı olup ba'de vefâtihi müvekkilelerim zevce-i mezbûre Şerife Emine ve binti'l-merkûm Şerife Alime Hatunlar ile sagîr-i mezbûre ve ibni'l-kebîr'l-merkûm es-Seyyid Salih'e alâ mâ farzillâhi te'âlâ mevrûs ve müntakıl olmağın lakin müvekkilelerim mezbûrtânın ve merkûm es-Seyyid Salih'in bağı mahdûd-ı mezkûrda irsen mâlik oldukları hisse-i şâyi'alarını âhara bey' murâd idüp sagîr-i mezbûrun hissesi ifrâz olunmak lâzım gelse gallesi mesârifine vefâ etmediğinden ve bu sûretle intifâ' mümkün olamayacağından başka sagîr-i mezbûr nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olduğuna binâen sagîr-i mezbûrun hissesi dahi zarûret-i nafakasiyçün müvekkilelerim mezbûrtân ve merkûm Salih'in hisseleriyle ma'an semen-i misliyle âhara bey' ve semen-i mezkûr bâ devr-i şer'î irbâh ve istirbâh olunup nemâsıyla sagîr-i mezbûr infâk ve iksâ olunması hakkında min külli'l-vücûh evlâ ve enfa' olduğu ve zikri âti meblağ-ı bağı mahdûd-ı mezkûrun elyevm semen-i misli idüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla şer'an zâhir ve mütehakkık olmağla müvekkilelerim mezbûrtân ve merkûm Salih bağı mahdûd-ı mezkûr bi cümletihi mâ yeştemilühü ve yahvihi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile semen-i misli idüğü ihbâr olunan iki bin beş yüz guruşa merkûm Ali'ye bi'l-izni's-şer'î bi'l-asâle ve bi'l-vekâle bey' ve temlîk ve teslim eylediklerinde ol dahi ber minvâl-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semen-i mebî'

olan meblağ-ı mezkûr iki bin beş yüz guruşu müvekkilelerim mezbûrtân ve merkûm Salih müşterî-i merkûm Ali yedinden bi'l-asâle ve bi'l-vekâle tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eyleyip fîmâba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûr merkûm Ali'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfıdır müvekkilelerim mezbûrtân ve merkûm Seyyid Salih ve sagîr-i mezbûr Seyyid Mehmed'in aslâ ve kat'â alaka ve medhalleri kalmamışdır keyfemâ-yeşâ' ve yahtâr mâlik ve mutasarrıf olsun dediklerini müşterî-i merkûm Ali vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik etmeğın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb [ketb] ve imlâ olundu.

Fî 15 S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Bostancı Mustafa / Haliloğlu Said Ağa / Korızâde İsmail Efendi / Hüsni oğlu Mehmed Ağa / Bekaroğlu Mehmed

[Sayfa 9]

Hüküm 49

Medîne-i Ankara hısnı mütemekkinlerinden Derzibaşioğlu Oseb nâm zimmî meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde bundan akdem fevt olan Kâtib İsmail Efendi ibni Ahmed'in verâseti zevce-i metrûkesi Sare binti es-Seyyid el-Hâcc Mustafa Ağa nâm hatun ile sulbi sagîr oğulları es-Seyyid Mehmed Asım ve es-Seyyid Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Şerife Hesna'ya inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zevce-i mezbûre tarafından vekîl-i şer'îsi zevci olup ve sığâr-ı mezbûr dahi li ebeveyn ammîleri ve tesviye-i umûrlarına bâ hüccet-i şer'îyye vasî-i mansûbları Ahmed Efendi ibni'l-mezbûr Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp kırk dokuz senesine mahsûben Haymanateyn kazâsına tâbî' Şerefli karyesinin a'sâr-ı şer'îyyesini merkûm İsmail Efendi ile hâsıl olan kârı beynlerimizde bi'l-munâsafe müşterek olmak üzere iltizâm eylediklerimize binâen merkûm dahi karye-i mezbûreyi ta'sîr eyleyip sermayem olan mebâliğ-i ma'lûme ba'de'l-edâ hâsıl olan kârından benim hisseme isâbet eden iki bin altı yüz guruşu bana edâ ve teslim etmeyüp zimmetinde iken fevt olmağla ben dahi terekesine vaz'ü'l-yed olan vasî-i merkûmdan taleb ve da'vâ eylediğimde merkûm dahi bi'l-munâsafe müşterek olduğumu inkâr eyledikde ben dahi vech-i muharrer üzere müşterek olduğumu şâhideyn ile isbât etmiş isem de hâsılât husûsunda beynlerimize münâza'ât-ı kesîre cereyân etmeğle beynlerimize muslihûn tavassutuyla da'vâ-yı mezkûremden beni nef'an li's-sîm bin beş yüz guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-ı mezkûr ba'de'l-kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr vasî-i merkûm yedinden tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eyleyüp

fimâba'd husûs-ı mezkûra müte'allika müvekkile-i zevce-i mezbûre ve sığâr-ı merkûmûnun zimmetlerini ibrâ-i âmm ve iskât-ı tâmm ile iskât ve istifâ-yı hakk eyledim fimâba'd müteveffâ-yı merkûm terekesinde bir akçe alacak hakkım kalmadı dedikde vasî-i merkûm Ahmed Efendi dahi mersûm Oseb zimmiyi tasdik ve ibrâ-i mezkurı bi'l-vekale ve bi'l-vesaye kabul eylediği mâ hüve'l-vakı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu.

Fî 18 S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid Osman Efendi tahsildâr-ı Ankara / Şehir kethudâsı Seyyid Salih Ağa / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 50

Medîne-i Ankara'da Derekli mahallesi sükkânından es-Seyyid İsmail ibni Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i haze'l-kitâb sulbî kebîr oğlu Seyyid Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâbdan beş sene mukaddem oğlum merkûm Seyyid Ali mâlîmdan bin beş yüz guruşluk altınımı sirkat etmeğle suâl olunup aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Seyyid Ali külliye inkâr etmeğle müdde'î-i merkûm İsmail'den da'vâ-yı meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz birle ber vech-i muharrer müdde'î-i merkûm İsmail bundan akdem oğlu merkûm Seyyid Ali'den meblağ-ı mezkûr lade'da'vâ isbâtdan âciz olarak oğlu merkûma talebiyle yemîn vermiş olduğu lade'l-ihbâr inde'ş-şer' nümâyân olmağla müdde'î-i merkûm İsmail bilâ beyyine bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunmağın mâ hüve'l-vakı' bi't-taleb ketb olundu

Fî 19 S sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Tahsildâr es-Seyyid Osman Efendi / Muhzır Karamanî Seyyid Mehmed / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 51

Medîne-i Ankara kal'ası derûnunda mütemekkin re'âyâ tâifesinden Uğurluoğlu Uğurlu ve Arslangüloğlu Kifork ve Pireneoğlu Kamis vesâir mazbûtu'l-esâmî ve ma'lûmu'l-eşhâs zimmîler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine kal'a-i mezbûre derûnunda mütemekkin re'âyâ tâifesinden bâ'isu haze'r-rakîm Palacıoğlu Haçador ve Mirezeoğlu Oseb ve Bağdasaroğlu diğer Oseb vesâir mazbûtu'l-esâmî ve ma'lûmu'l-eşhâs zimmîler muvâcehelerinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp derûn-ı kal'ada mevcûd olan re'âyâ evleri yüz yetmiş sekiz aded menzilden ibâret olup yedi hane i'tibârıyla üzerlerimize edası

lazım gelen avârız vesair sâliyâneden yedi haneye vilâyetden her ne ki isâbet eder ise cümle ashab-ı menâzil beynlerimizde ez-kadim ber vech-i ta‘dîl ve tesviye ve tevzî‘ ve taksîm olunagelip cem‘ine me‘mûra edâ ve teslîm olunagelmişiken yüz otuz iki aded menâzil ashâblarından olan mersûmûn fukarâ ve perîşân olduklarına binâen sâliyâneden kendülerine isâbet eden sehmlerini edâda usret çekdiklerinden mâ‘adâ bekâyâ kalan sâliyâneleriyçün me‘mûrlar bizleri bi-gayr-ı hakk tekdîr ve iz‘âc etmeleriyle mersûmûnun sâliyâneleri tahfîf olunmak içün bi‘t-tav‘ ve‘r-rızâ cümlemiz beynlerimizde iki buçuk hânesini mersûmûna ifrâz ve bâkî dört buçuk hânesi bizlere ifrâz olunmak üzere karârgâr olunarak beynlerimizde mukâvele ve herbirimizin isimleri deftere tahrîr olunup sâlifü‘z-zikr yüz otuz iki aded menâzil ashâbları iki buçuk hâneye isâbet eden tekâlîfî ve kırk altı aded menâzil ashâbları dahi dört buçuk hâneye isâbet eden tekâlîfî kabzına me‘mûra edâ ve teslîm etmek üzere kavî ve karâr etmelerimiz ile fîmâba‘d beynlerimizde rabt olunan nizâm vech üzere mârru‘z-zikr iki buçuk hâneye isâbet eden yüz otuz iki aded menâzil ashâbları edâ etmek ve dört buçuk hâneye isâbet eden sâliyâneyi dahi kırk altı aded menâzil ashâbları edâ etmek üzere bi‘t-terâzî cümlemiz mukâvele ve bu vechile nizâma rabt olunarak nizâm-ı mezkûr bundan böyle düstûrû‘l-amel tutulmak üzere her birlerimizin ta‘ahhüd ve takrîrlerimiz ketb ve imlâ ve sûret-i sicili yedimize i‘tâ olunmak matlûbumuzdur diyü müte‘ahhid olmalarıyla mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî 3 Râ sene 252

Şuhûdü‘l-hâl: A‘yân-ı Ankara rıf‘atlı es-Seyyid Lütfü Efendi hazretleri / Dizdâr es-Seyyid Hüseyin Ağa / Tahsildâr es-Seyyid Osman Efendi ve gayruhum.

[Sayfa 10]

Hüküm 52

Medîne-i Ankara‘ya muzâfe kasaba-i Zir‘e tâbi‘ Kayı karyesi sâkinelerinden ma‘rifetü‘z-zât bâ‘isetü haze‘l-kitâb Havva binti el-Hâcc Ali nâm hatun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kız karındaşı kız Fatıma binti Dede nâm hatun muvâcehesinde üzerine da‘va ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâkı‘ ma‘lûmu‘l-hudûd dokuz kıt‘a tarlaya mezbûre Fatıma’nın vâlidesi kız karındaşı Ayişe ile bi‘l-münâsafe müşterek olup mezbûre Ayişe müteveffîye oldukda ber muktezâ-yı kânûn-ı münîf nisâdan nisâya hakk-ı tapu olmadığından tarla-yı mezkûrelerin nısfı mahlûl olduğuna mebnî tarih-i kitâbdan on iki sene mukaddem tarla-yı mezkûrelerin nısfını müştereki olduğuma binâen sâhib-i arzdan temessük ahzıyla zabt ve tasarruf ve hâlâ zirâ‘at etmemle mezbûre Fatıma Hatun

zabt ve tasarrufuma mâni' olmağla suâl olunup müdâhalesi men' olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl mezbure Fatıma Hatun cevâbında dört sene mukaddem vâlidesi Ayiſe Hatun mahlûlünden tarla-yı mezkûrelerin nısfını sâhib-i arzdan temessûk ahzıyla zabt ve tasarruf eyleyüp hâlitesi mezbûre Havva Hatun'un mesele-i mezbûrede bâ izn-i sâhib-i arz mutasarrife olduğunu inkâr idicek müdde'iyye-i mezbûre ber vech-i meşrûh müdde'âsını karye-i mezbûreden Satılmış bin Ahmed ve Seyyid Ali bin Mustafa şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î mezbûre Fatıma Hatun muvâcehesinde isbât etmeğle mücebince müdde'iyye-i mezbûre Havva Hatun'un tarla-yı mezkûrelerin zabt ve tasarrufuna müdâhale etmemesine mezbûre Fatıma Hatun'a tenbîh olunmağın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu.

Fî 17 Râ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: İmâm-ı mahkeme Nureddin Efendi / Ayaşlı Muhzır Mustafa / Muhzır Osman Ağa / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 53

Medîne-i Ankara'da Yenice mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan İbrahim Ağa ibni Kethudâyeri el-Hâcc Mahmud Ağa'nın verâseti sulbiye kebîre kızları Ayiſe ve Nefise ile sulbî kebîr oğlu İsmail nâm kimesneye inhisârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr İsmail kendi tarafından asâleten ve kız karındaſları mezbûrtân Ayiſe ve Nefise taraflarından vekâleti es-Seyyid Ahmed Muhtar Efendi ibni eş-Şeyh Mehmed Efendi ve Mehmed Tahir Molla ibni Mehmed Efendi şehâdetleriyle sâbit olmağla vekâleten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i hâze'l-kitâb el-Hâcc Şeyh Mehmed bin Abdülhalim Efendi muvâcehesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem vefât eden mûrislerimiz merkûmân İbrahim Ağa ve el-Hâcc Mahmud Ağa terekelerinden ber müceb-i defter-i kassâm benim ve müvekkilelerim mezbûrtânın hisselerine isâbet ve intikâl eden on sekiz bin üç yüz elli altı guruş kıymetlü emlâk ve nûkûd ve zimemâtlarımızı ahz u kabz ve tesviye-i umûrlarımızı rû'yete ol esnâda bizler sagîr bulunmağla kıbel-i şer'-den bâ hüccet merkûm Şeyh Mehmed vasî nasb olunmağla hisse-i mezkûrelerimizi ahz idüp ben ve müvekkilelerim mezbûrtân bâliğ ve bâliğa olduklarımızda hisse-i mezkûrelerimizi vasî-i merkûmdan talep eylediklerimizde on bir bin üç yüz yetmiş guruş kıymetlü menzil ve eşyâ ve zimemât bizlere edâ ve teslîm ve bizler dahi ahz u kabz idüp bâkî kalan altı bin dokuz yüz seksen altı guruşu talep eylediğimde edâda muhâlefet etmeğle suâl olunup

edâsına tenbîh olunmak bi'l-asâle ve bi'l-vekâle matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl vasî-i merkûm cevâbında tarih-i kitabdan beş mâh mukaddem vekîl-i merkûm İsmail ile yegân yegân rû'yet-i muhâsebe olundukda altı senede bâ hüccet-i şer'iyeye farz ve takdîr olunan nafakalarına altı bin dört yüz seksen guruş i'tâ ve sinîn-i mezkûrda bin dört yüz kırk guruş bâ hüccet-i şer'iyeye ta'yîn olunan ücret-i vesâyetim ve vâlideleri mâlını talep ve da'vâ eylediğimde yüz elli guruş mesârif-i lâzime ki cem'an sekiz bin yetmiş guruş benim masrûfâtım olmağla meblağ-ı mezkur altı bin dokuz yüz seksen altı guruş matlûbuna mahsûb olundukda bâkî bin seksen dört guruş benim masrafım ziyâde olduğuna binâen ben dahi meblağ-ı mezkûr merkûmdan talep ve da'vâ eylediğimde beynerimize muslihûn tavassutuyla müdde'î-i vekîl-i merkûm da'vâ-yı mezkûrdan fâriğ olarak benim zimmetimi âmmeye da'vâdan bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve iskât eyledi diyü def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr dâfi'-i merkûm Şeyh Mehmed def'-i meşrûhı makbûlû's-şehâde idükleri ihbâr olunan Timurcibaşı es-Seyyid Ali bin Mustafa ve es-Seyyid Hüseyin bin Hasan şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î bi'l-muvâcehe isbât etmeğin mûcebiyle müdde'î-i merkûm İsmail da'vâ-yı mezkûresiyle vasî-i merkûm Şeyh Mehmed'e bî-vech-i şer'î mu'ârazadan ba'de'l-men' mâ hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 19 Râ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Efendizâde es-Seyyid Numan Efendi / Serrâc Molla Dede bin Hüseyin Efendi / Kalaycı Seyyid bin İsmail / İmam Molla Hüseyin bin Hasan Efendi / Şehir kethudâsı Salih Ağa / Raşid Molla

Hüküm 54

Medîne-i Ankara'da hısnı sükkânından bâ'is-i hâze'l-kitâb Hamamcıoğlu es-Seyyid Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şerîf-i enverde Mehye karyesi ahalilerinden Mehmed bin Halil nâm kimesne muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre muzâfâtından kasaba-i Bala'ya tâbî' Mirahur karyesi kurbunda vâkî' Oğuzlar toprağında kâin bir taraftan Sığıryolu ve bir taraftan kaş ve iki taraftan Mahmud cehriliği ile mahdûd olan on beş dönüm mikdârı cehrilik mârru'z-zikr Sığıryolu tarafında Ortaburun ta'bîr olunan bir mikdâr mahallini âhara bey' etmek murâd etmeğle bi gayr-ı hakk müdâhale ve zabt etmek dâ'iyyesinde olmağla suâl olunup müdâhalesi men' olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Mehmed cevâbında müdde'î-i merkûmun iddi'â eylediği mârru'z-zikr Ortaburun ta'bîr olunan

mahall benim mutasarrıf olduğum cehriliğim hudûdu dâhilinde olduğundan bi-hakkın müdâhale ederim diyü müdâhalesini ikrâr etmeğle mahall-i nizâ'ın üzerine kibel-i şer' den me'zûnen irsâl olunan Kâtib es-Seyyid Mehmed Said Efendi'nin mahall-i nizâ' üzerinde huzûr-ı müsliminde akd eylediği meclis-i şer' de merkûm Mehmed mahall-i mezkûr hudûdu dâhilinde olduğunu ityân-ı beyyineden âciz olup müdde'î-i merkûmun hudûdu dâhilinde olarak mahall-i mezkûr mutasarrıf olduğu cehriliği arazisinden olup merkûm Mehmed'in hudûdu hâricinde bulunarak bi gayr-ı hakk müdâhale eylediğini meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzırûn bî-garaz müslimînin müşâhede ve ihbâr eylediklerine binâen mûcebiyle mahall-i mezkûrdan merkûm Mehmed'in keff-i yedine tenbîh olunarak müdde'î-i merkûm es-Seyyid Mehmed ile merkûm diğer Mehmed'in hudûdları beynlerine alâmet-i fâsıla vaz'ıyla kat'-ı nizâ' olunduğunu kâtib-i mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an mürsel ümenâ-i şer' le meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr eylediği mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurire fî 19 Râ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: İhtiyâr-ı karye-i mezbûre Süleyman / Şehabeddin bin Salih / Hadi Çelebioğlu es-Seyyid Süleyman ve gayruhum

Hüküm 55

Ankara'ya muzâfe kasaba-i Bala'ya tâbi' Mirahur karyesi sükkânından Türkmenoğlu Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i haze'l-kitâb Bekci Hamamcıoğlu Seyyid Mehmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede Oğuzlar toprağında Dutderesi demegle ma'rûf nâm mahalde kâin bir taraftan Nalband Bekci Emir Ağa cehriliği ve bir taraftan Çobanevi ve bir taraftan Emir Ağa cehriliği beraberî kaş ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmm ile mahdûd tahmînen otuz dönüm mikdarı mülk cehriliğimi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Seyyid Mehmed'e doksan guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber vech-i meşrûh iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni meblağ-ı mezkûr doksan guruşu merkûm Seyyid Mehmed yedinden ahz u kabz eyleyüp fîmâba'd cehrilik-i mezkûrda benim asla ve kat'â alaka ve medhalim kalmayup müşterî-i merkûmun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sırfıdır keyfemâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 23 Râ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Hamamcıbaşı Ahmed Ağa / Karye-i mezbûre ihtiyarı Süleyman / Şehabeddin bin Salih / Erikeli İsmail Çelebi / Hadi Çelebi'nin Süleyman / Veli oğlu Ömer

ve gayruhum.

[Sayfa 11]

Hüküm 56

Elhamdülillahi'l-vâkıfı alâ külli hâli'l-münezzeh ani'l-tağyîr ve'l-intikâl ve's-salatu ve's-selâmu alâ Muhammedü'l-mevsûf be-mekârimü'l-ahlâk ve mehâsin-i inhisâl ve alâ alihi ve ashâbihi'l-âricîn ilâ mi'râcü'l-kemâl ammâ ba'd vakfiyye-i sahîhatü'l-fehârî ve vesîkatü's-şer'îyyetü'l-mutâvînin tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî oldur ki medîne-i Ankara'da Katanin mahallesi sükkânından Bezcioğlu el-Hâcc es-Seyyid İbrahim Ağa ibni es-Seyyid Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ve mahfel-i dîn-i münîf-i ezherde zikri âtî vakfına li ecli't-tescîl ve'l-muhâkeme mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa ibni Ahmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüp zikri âtî vakfın sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olup medîne-i mezbûre hâricinde Balkiriz nâm mevzi'de kâin bir taraftan Sakallıoğlu Mustafa ve bir taraftan el-Hâcc Ali bağları ve bir taraftan mâ-i cârî ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a kürûmı mülk bağım ve derûnunda vâkı' eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresini hasbeten lillahi'l-ehad ve taleben li-marzâti Rabbi's-samed vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î ile vakf ve habs idüp şöyle şart eyledim ki bağ-ı mezkûr yedd-i mütevellî ile beher sene timar olunup ve beher sene hâsıl olan gallesinden mahalle-i mezbûrede kâin Yenicâmi'-i şerîfe vaz' eylediğim bir aded nühâs şemi'dânıma beher sene Ramazan-ı şerîfde iki buçuk kıyye şem'-i asel îkâd oluna ve yine galle-i mezkûrdan bağ-ı mezkûrun timarına sarf oluna ve şem'-i asel masrafından ve bağ-ı mezkûrun timarından fazlada her ne ki hâsıl olur ise mütevellî olanlar mutasarrıf olalar vakf-ı mezbûre evvelâ abd-i mu'takım Mercan Abdullah mütevellî olup ba'de'l-vefât batn-ı evvelde mevcûd ekber evlâdı mutasarrıf ola ve mahalle-i mezbûre ahalileri vakf-ı mezbûra hasebî nazır olalar diyü bağ-ı mezkûrı mütevellî-i merkûma teslim ol dahi tesellüm idüp sâir mütevellîlerin evkâfda tasarrufları gibi tasarruf etmişidi dedikde mütevellî-i merkûm dahi ba'de't-tasdîk merkûm el-Hâcc İbrahim Ağa kelâmını semt-i âhara sarf idüp eğerçe vakf-ı akâr İmâm-ı A'zam hazretleri katında sahîh olup lakin gayr-ı lâzım olmağla kâbil-i rücû' olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû' eyledim bağ-ı mezkûrı ke'l-evvel mülküme istirdâd ederim mütevellî-i merkûm kasr-ı yed birle bana teslim olunsun dedikde mütevellî-i merkûm mutasaddî cevâb olup eğerçe vakf-ı akâr inde'l-İmâmü'l-A'zam sahîh ve gayr-ı lâzım ammâ İmâm Muhammed hazretleri indinde teslim-i ile'l-mütevellî bulunmağla ve İmam Yusuf hazretleri indinde vâkıf-ı mücerred vakfiyet

demeğle vakf akâr sahîh olduğı emr-i mukarrerdir diyü teslîmden imtinâ‘ idüp sıhhat ve lüzûmuna vakfa hükm-i şer‘î talebiyle hâkim-i sadr-ı kitâb ref‘-i kadruhu mevlâhu‘l-vehhâb hazretleri huzûrunda iltimâs hasm-ı mâdde-i nizâ‘ idüp murâfî‘ân olduklarında hâkim-i mûmâ ileyh tenfiz-i vakf tarafını tercîh buyurup âlimen bi‘l-hi‘âfi‘l-cârî beyne‘l-eslâf fî mesâilü‘l-evkâf alâ kavli men yarâh min eimmetü‘l-eşrâf evvelen vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer‘î vakf-ı sarîh-i mer‘î idüp vakf-ı mezbûr bi‘l-ittifâk sahîh ve lâzım ve emr-i te‘bîd müstelzim olup fîmâba‘d nakz ve nakîza-i mecâl-i mahâl ve ibtâl ve ta‘îli mümteni‘ü‘l-ihimâl oldu cerâ zalik hurire fî gurre-i Rebiülevvel sene 252

Şuhûdü‘l-hâl: Ahi Baba es-Seyyid Osman Necib Efendi / Sâbık Haffâflar Şeyhi Osman Efendi / Yiğitbaşı Mustafa Ağa / Kazazcıoğlu Hüseyin Ağa / Türkoğlu Seyyid Ağa / Şamlıoğlu Hacı Ağa / Musaoğlu Seyyid Ahmed / Haffâf İbrahim Çelebi / Haffâf Bekir Çelebi / Haffâf Muhsin / İmâm Mustafa Efendi / Haffâf Hacı Davud Ağa / Terzi Süleyman Çelebi / Bakkâl Hüseyin Bey ve gayruhum.

Hüküm 57

Ankara muzâfâtından kasaba-i Zir‘e tâbi‘ Pusaklar karyesi sükkânından Baltalıoğlu Hüseyin ve Ali nâm karındaşlar meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde bâ‘is-i haze‘l-kitâb Şehirlioğlu Zühdü İsmail bin Mehmed Efendi mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp Çubukabad kazâsına tâbi‘ Erleniş nâm karye civârında Kosyeri nâm mevzi‘de vâkı‘ merkûmun mutasarrıf olduğı ma‘lûmu‘l-hudûd altmış dönüm mikdârı cehriliğı derûnundan on beş dönüm mikdârı cehrilik arazisini tarih-i kitâbdan on sene mukaddem sâhib-i arz bizlere tefvîz ve yedimize bir kıt‘a izni hâvî temessük i‘tâ etmişiken tarih-i mezkûrdan berü merkûm Zühdü İsmail zabt ve tasarruf etmeğle suâl olunup keff-i yedine tenbîh olunmak matlûblarımız diyü ba‘de‘d-da‘vâ ve‘s-suâl merkûm Zühdü İsmail cevâbında mahall-i mezkûra on bir seneden berü bilâ nizâ‘ ve bâ izn-i sâhib-i arz mutasarrıf olup cehrî eşcârlarını aşlayıp tarih-i mezkûreden berü müdde‘iyân-ı merkûmân muvâcehelerinde mutasarrıf olurum diyü cevâba tasaddî etmeğle müdde‘iyân-ı merkûmân dahi ber vech-i muharrer on seneden berü bilâ gadr sükût eylediklerini ve sâhib-i arzın izn temessükü i‘tâsını mukırr ve mu‘terif olduklarına binâen bî-vech-i şer‘î merkûmân Hüseyin ve Ali da‘vâ-yı mezkûrlarıyla mu‘ârazadan men‘ olundukları mâ vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.

Fî 5 R sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Etmekci Hâcî Seyyid / Zekayi Efendi / Sermuhzırân İsmail Ağa

Hüküm 58

Medîne-i Ankara'da Makremeci mahallesi mütemekkinlerinden Harinoğlu Acı Bedros veledi Ohannes nâm zimmi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde şahsı mu'arrefe bâ'isetü haze'r-rakîm anası Takohiye binti Begos nâm nasrâniye muvâcehesinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem hâlik olan babam mersûmun mahalle-i mezbûrede vâkı' ma'lûmu'l-hudûd dört bin beş yüz gurus kıymetlü bir bâb mülk menzili anam mersûmenin zimmetinde kalmağla menzil-i mezbûrun kıymeti olan meblağ-ı mezbûrdan hisse-i irsiyemi taleb eylediğimde edâdan imtinâ' etmeğle suâl olunup edâsına tenbîh olunmak bi'l-verâse matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl mersûme Takohiye cevâbında zevcim mersûm Ohannes hâl-i hayatında helâkinden beş sene mukaddem üç bin gurus semen-i makbûza bana bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' eyleyüp ben dahi iştirâ idüp bu vechile mülk-i müşterâm olmuşdur diyü def'ini fırka-i nasarâdan olup şehâdetleri hayr-ı kabûlde idüğü ihbâr olunan Onbakoğlu Agop ve Sıvayıcıoğlu Bedros nâm zimmîler şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle mersûm Acı Bedros bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunmağın mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu

Fî 23 R sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Horosoğlu Kirkor / Yarınioğlu Acı Agoş / Abdaloğlu yeğeni Begos / Arzumanioğlu Acı Karabet

Hüküm 59

Medîne-i Ankara'da Öksüzce mahallesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Fatıma binti es-Seyyid Musa nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i mutlakı işbu râfî'ü'l-kitâb Molla Hasan bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Molla Hasan zevc-i dâhilim olup işbu meclis-i şer'de beni bâyinen tatlîk etmeğle zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh olan beş yüz gurus mehr-i müeccel hakkım ile nafaka-i iddet-i ma'lûmem ve me'ûnet-i süknâm için dahi bi't-terâzî ta'yîn olunan yüz gurus ki cem'an altı yüz gurusu mezbûr Molla Hasan yedinden tamamen ahz u kabz idüp hukûk-ı zevciyyete vesâire müte'allika âmme-i da'vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve iskât ve yine her birimiz âharın ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 R sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Nureddin Efendi / Nurioğlu İsmail Efendi / Gavvas Ali ve gayruhum

Mezbûre Seydi Fatıma binti es-Seyyid Musa meclis-i şer' de zevc-i sâbıkı merkûm Molla Hasan mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûrun firâşından hasıl ve benden mütevellid hâlâ bi-hakkı'l-hızâne hacr ü terbiyemde olan işbu hâzırân-ı bi'l-meclis sulbi sagîr oğlu Mustafa ve sulbiye sagîre kızı Emine'nin nafaka ve kisve bahâlarıyçün babaları mezbûr Molla Hasan üzerine mikdar-ı kifaye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde bi't-terazî babaları merkûm üzerine tarih-i kitâbdan külli yevm her birine yirmişer paradan kırk para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr buyrulduğu işbu mahalle kayd-şod.

Fî gurre-i Câ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Şâhidûnu's-sâbıkûn

[Sayfa 12]

Hüküm 60

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Zir'e tâbi' Bacı karyesi ahalilerinden el-Hâcc Osman bin Süleyman ve es-Seyyid Mustafa bin Süleyman ve Seyyid Ali bin Hüseyin nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Ayaş kazâsı ahalisinden el-Hâcc Derviş Ali nam kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûrede vâkı' ağıl yerine mutasarrıf olan Hacı Memiş nâm kimesne bâ izn-i sâhib-i arz merkûm el-Hâcc Derviş Ali'ye ferâgat eyleyip merkum ağıl binâ ederek derûnunda kışladup mer'alarımızda dahi otladup intifâ' eylediğine mebnî bizlerden merkûmdan ahz u kabz etmiş olduklarımız beş yüz guruşu merkum bizlerden taleb etmeğle bizler dahi meblağ-ı mezkûrı tamamen edâ ve teslîm eylediklerimizde merkûm dahi yedlerimizden ba'de'l-kabz ber minvâl-i muharrer merkûmun karyemiz mer'asından intifâ'ı olduğuna binâen karye-i mezbure sâliyânesine i'âne olmak üzre beher sene bizlere ellişer guruş i'tâ etmek üzre müte'ahhid olarak elli iki senesine mahsûb olmak üzre elli guruş dahi edâ ve teslîm eyleyüp bizler dahi ahz eyledik fîmâba'd mukâvele olunan elli guruşu bundan böyle beher sene Receb-i şerîf i'tibâriyle karye-i mezbûre ahalilerinin sâliyânesine i'âne olmak üzre edâ eyledikçe bizler dahi bir vechile merkûma rencide etmemek üzre müte'ahhid olduklarımızı mübeyyin merkûm yedine bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye i'tâ

olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 19 B sene 252

Şuhûdü'l-hâl: İmâm-ı Mahkeme Nureddin Efendi / Kiracıbaşı Derviş Ahmed Ağa
/ Halil tâbi'-i A'yân Efendi

Hüküm 61

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Zir'e tâbi' Kayı karyesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Ayaşlı Ali bin Hasan nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Ali nâm hatun ile sulbiye kebîre kızları Emine ve Kezban ve Ayişe ve sulbî kebîr oğulları İbrahim ve Ömer'e münhasıra olup kable'l-kısme merkûm Ömer dahi fevt olup ânın dahi verâseti vâlidesi mezbûre Fatıma ile li ebeveyn kız karındaşları mezbûrât Emine ve Kezban ve Ayişe'ye ve li ebeveyn er karındaşı merkûm İbrahim ve li ümm er karındaşları Ali ve Hüseyin nâm sagîrâna bi'l-münâsahati's-şer'îyye inhîsârı tahakkukundan sonra merkûm İbrahim meclis-i şer'-i münîrde üveği babası bâ'is-i hâze'l-kitâb Hasan bin Hüseyin muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâbdan on iki sene mukaddem babam merkûm Ali fevt oldukda ben sagîr iken vâlidem mezbûre Fatıma'yı merkûm tezevvüc eylediğine binâen babam müteveffâ-yı merkûmun altı bin guruş kıymetlü üç yüz re's davarlarını ve yedi sene de davar-ı mezkurun altı bin guruşluk mahsûlatını ve bin beş yüz guruş kıymetlü yüz elli keyl hintasını ve altmış guruş kıymetlü on iki aded yasdık ve üç yüz yirmi guruş kıymetlü sekiz aded yorgan ve yüz seksen guruş kıymetlü altı aded döşek ve yüz yirmi guruş kıymetlü dört aded keçe ki cem'an on dört bin yüz seksen guruşluk davar ve hinta ve eşyâ-i mezkûrları vâlidem ile zevc-i merkûm zimmetinde olmağla hisse-i irsiyyemi talep ederim dedikte gıbbe's-suâl merkûm Hasan cevâbında tarih-i vesîkadan beş sene mukaddem bâliğ olduğu halde babası müteveffâ-yı merkûmun terekesini verese-i merkûmûna beynlerinde tevzî' ve taksîm eyleyüp müdde'î-i merkûm İbrahim'in hissesine isâbet eden otuz re's davar ve on dört aded nühâs ve üç palas ve iki keçe ve üç çuval ve iki yorgan ahz u kabz idüp tereke-i müteveffâ-yı mezbûre müte'allika âmme-i da'vâdan benim ve vâlidesi mezbûre zevcem Fatıma'nın zimmetlerimizi ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hakk eyledi diyü def'ini makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan Ayaşlı Ali Efendi ibni Mustafa ve Hüseyin bin Ahmed şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'î isbât etmeğin mücebiyle müdde'î-i merkûm İbrahim bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 5 B sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Nureddin Efendi / Mustafa bin Hüseyin / Zencircioğlu Mehmed / Sermuhzırân İsmail Ağa

Hüküm 62

İzzet-meâb şerî'at-nisâb eşrâf-ı kuzzât-ı kirâmdan mevlânâ Mehmed Arif Efendi dâme mu'azzezâ ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki ber vech-i arpalık mutasarrıf olduğum Ankara kazâsının umûr-ı ahkâm-ı şer'iiyesi işbu sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf şehr-i Recebû's-şerîfî guresinden uhde-i fezâil-irtisâmlarına kemâkân ihâlâ ve ibkâ olunmuşdur gerekdir ki kazâ-i mezbûru gurre-i mâh-ı merkûmeden bi'n-niyâbe zabt ve beyne'l-ahali icrâ-yı ahkam-ı şer'iiyeye mübaderet ve tenfiz-i evâmîr-i sultâniyeye bezl-i makderet ve vâkı'a olan mevtâ-yı askeriye muhalledâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iiyeye tevzî' ve taksîm eyleyüp cadde-i şer'-i nebevîden sermû inhirâfa cevâz göstermeyesiz ve's-selâm.

El-fakîr Melek Paşazâde Abdülkadir el-Kâdiasker-i Rumili sâbıkâ

Hüküm 63

Medîne-i Ankara'da Serrâc Sinan mahallesi sükkânından Mehmed ve Süleyman ve Nebi el-müteveffâ Semerci Mavi Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kable'l-bulûğ vasî-i mansûbları olan işbu bâ'isü'l-kitâb Cebelü ağası İsmail Ağa ibni Ali mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idpü babalarımız müteveffâ-yı mezbûr Mavi Mehmed'in terekesinden mâl-ı mevrûslarımız olan dört bin yirmi üç guruşdan sekiz bin kırk altı guruşu vasi-i merkûm İsmail Ağa tamamen bizlere vaz' ve teslîm idüp bizler dahi yedinden kabz ve tesellüm eyledim fimâba'd ber müceb-i defter-i kassâm hisse-i irsiyyelerimiz olan meblağ-ı mezbûrdan vasî-i merkûm İsmail Ağa yedd ve zimmetinde bir akçe bâkî alacağımız kalmayup hâl-i sagîrlerimiz ve mâl-ı mevrûslarımızdan makbuz ve masrûfuna ve tarih-i hüccete gelince beynlerimizde cereyân eden ahz u atâ mu'âmelâtdan şenî ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmmе-i da'vâdan merkûm İsmail Ağa'nın zimmetini âmm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediklerimizde ol dahi ber vech-i muharrer ibrâ-i mezkûreyi kabûl eyledi dediklerinde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 27 B sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Sermuhzırân İsmail Ağa / Başçavuş Mehmed Ağa / Mütevellî Ali

Efendi

[Sayfa 13]

Hüküm 64

Medîne-i Ankara'da vâkı' kutbu'l-ârifin gavsı'l-vâsılın Taceddinzâde hazretlerinin hângâhlarında post-nişin olan fazîletlü el-Hâcc Osman Vafi Efendi hazretleri meclis-i şer'-i münîrde medîne-i mezbûrede vâkı' hâss mukâta'asının elli iki senesi mültezimi Ankara a'yânı es-Seyyid Lütfullah Efendi muvâcehelerinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp müşârun ileyh Taceddinzâde hazretlerinin evkâfindan olup medîne-i mezbûre hâricinde İncesu Köprüsü civârında vâkı' merhûm Emin Efendi âdemi Hâcî Osman oğulları Abdurrahman ve Mehmed'in taht-ı tasarruflarında olan yirmi dönüm mikdârı bir kıt'a çayırın ber vech-i maktû' icâre-i zemîni cânib-i vakf-ı şerîfe i'tâ olunagelmekle çayır-ı mezkûr bundan akdem cânib-i vakfdan izn ve ruhsat verilerek zirâ'at olup bostan zer' olunarak mahsûlâtının a'sâr-ı şer'iiyesinden beher sene seksener gurusu cânib-i vakfa edâ olunmak üzere maktû'a rabt olunarak maktû'-ı mezkûr mültezimîn taraflarından cânib-i vakf-ı şerîfe i'tâ olunmağla elli bir senesi mültezimi Hâcî Bayram-ı Veli Şeyhi Efendi hazretleri dahi iki yüz elli iki senesi mültezim-i mûmâ ileyh arazi-i mezkûrenin a'sârından cânib-i vakf-ı şerîfe aid maktû'-ı mezkûr seksener gurusu edâ ve teslîm idüp bundan böyle dahi beher sene maktû'-ı mezkûr cânib-i vakf-ı şerîfe mültezim olanlar dahi edâ ve teslîm eylemelerini mübeyyin yedime bir kıt'a hüccet-i şer'iiye i'tâ olunması matlûbumdur dedikde mûmâ ileyhimâ dahi ber minvâl-i muharrer tasdîk eyledikleri mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 29 B sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Şerâfetlü es-Seyyid Hüseyin Efendi kâimmakâm-ı nakîbü'l-eşrâf be-Ankara / Arıfetlü es-Seyyid Hüsameddin Efendi eş-Şeyh-i Mevlevî / Çubukçu Ali Ağa / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 65

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Bala'ya tâbi' Bayındır karyesi sâkinelerinden Ayişe binti Hüseyin nâm hatundan ber vech-i âtî istihbâr-ı şer'î sudûrundan sonra udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'iiye ârifân olan Kolduroviş mahallesinden Dellal Köse İbrahim bin Osman ve Şehabeddin bin Osman nâm kimesneler li ecli'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırân olup eserü'l-

istihbâr fi'l-hakîka işbu müstahbere-i anhô mezbûre Ayişe Hatun'un zevce-i dâhili olup sefer-i hümâyûna âzim olan Fazlıoğlu Mehmed nâm kimesne tarih-i kitâbdan yedi sene mukaddem İznikmid civârında Büyük Derbend nâm mahalde bi-emrillâhi te'âlâ vefât eylediğini mevsûk olan kimesnelerden istimâ' etdik biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz ve lede'l-iktizâ şehâdet dahi ederiz diyü her biri alâ tarîki's-şehâde haber vermeleriyle vâkı'-i hâl hıfzen li'l-mekâl bi't-taleb ketb olundu.

Fî 25 N sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Halil ibni Ahmed / Muhzır Mustafa / Feyzullah

Hüküm 66

Medîne-i Ankara'da Öksüzce mahallesi sâkinelerinden Sırma binti Şehabeddin nâm hatun tarafından vekâleti Mustafa bin Ahmed ve Ali bin Satılmış nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit olan karındaşı Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i haze'l-kitâb Kalcı Osman bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem müvekkilem mezbûreyi beş yüz elli gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle merkûm Osman tezevvüc idüp tarih-i kitâbdan altı sene mukaddem talâk-ı bâyin ile tatlık etmeğle mehr-i müeccel-i mezkûrî edâ ve teslim etmeksizin tecdîd-i nikâh idüp beynlerinde münâferet vukû'uyla tarih-i hüccetden sekiz gün mukaddem tatlık idüp zimmetinde mütekarrer mefkûd-ı aleyh olup akd-i sânde tesmiye olan beş yüz elli gurus mehr-i müecceli ve yüz gurus nafaka-i iddeti ve altmış gurus kürk semeni ki cem'an yedi yüz on gurus tamâmen müvekkilem mezbûre yedine edâ ve teslim eylemiş ise de akd-i evvelde tesmiye olunan beş yüz elli gurus mehr-i müecceli merkûm Osman zimmetinde kalmağla taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl zevce-i merkûm Osman cevâbında tarih-i mezkûrda zevcem müvekkile-i mezbûreyi talâk-ı rac'î ile tatlık eylediğime binâen yine iddeti için de mezbûreyi rücû' eyledim diyü ikrâr talâk-ı bâyin vukû'unu inkâr etmeğle müdde'î-i vekîl-i merkûmdan ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine bi vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Şevvâl sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Karazâde es-Seyyid Ahmed Efendi / Biraderi Nureddin Efendi / Yorgancı Hafız ve gayruhum.

Hüküm 67

Medîne-i Ankara'da Ahi Hacı Murad mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Mestci Osman bin Hüseyin nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Afife binti el-Hâcc Ali nâm hatun ile sulbiye kebîre kızı Ayişe ve li ebeveyn ammisî oğulları Mustafa ve Hüseyin ibni Mehmed nâm kimesnelere inhisârı tahakkukundan sonra verese-i merkûmdan meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfî'ü'l-kitâb Halil bin el-Hâcc Hamza nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp akd-i âti'z-zikrin sudûruna değin bi'l-irsi's-şer'î iştirâken yedimizde mülk-i mûrisimiz olup mahalle-i mezbûrede vakı' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-cîrân fevkânî iki bâb oda ve bir ahur dîvânhane ve bir köşk ve tahtânî iki bâb ve bir ahur ve bir matbah ve bir kilar ve hayat ve zokak kapusını müştemil bir bâb menzilde olan hisse-i irsiye-i ma'lûmelerimizi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile beş yüz guruşa merkûm Halil'e bey' ve temlîk ve teslim eylediğimizde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr beş yüz guruşu müşterî-i merkûm Halil yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz idüp bi kadri'l-husûs beynimizde iktisâm eyledik fîmâba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr merkûm Halil'in mülk-i müşterâ-yı sahîhi ve hakk-ı sarîhi olup bizim vechen mine'l-vücûh alakalarımız kalmadı keyfemâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu

Fî 23 L sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Taşpınarîzâde Mehmed Efendi / Attâr Hâfız Ebubekir Efendi / Mütevellî İsmail ve gayruhum.

[Sayfa 14]

Hüküm 68

Medîne-i Ankara'da Hâcî Bayram-ı Veli mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Potacıoğlu Salih bin Mustafa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Kezban binti Osman nâm hatun ile sulbiye sagîre kızı Habibe'ye ve li ebeveyn er karındaşı es-Seyyid Ali nâm kimesneye münhasır olup kable'l-kısme sagîre-i mezbûre Habibe dahi fevt olup ânın dahi verâseti validesi mezbure Kezban Hatun ile li ebeveyn ammisî merkum es-Seyyid Ali'ye bi'l-münâsahati's-şer'îyye inhisârı tahakkukundan sonra merkûm es-Seyyid Ali meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'isetü hâze'l-vesîka zevce-i mezbûre Kezban Hatun tarafından vekîl-i şer'îsi zevci Mehmed bin İsmail nâm kimesne

mahzarında bi'l-verâse üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mûrisim müteveffâ-yı merkûmânın on bin guruşluk terekesine zevcesi müvekkile-i mezbûre vâzı'atü'l-yed olmağla bundan akdem bin dört yüz guruş zevce-i mezbûre yedinden ahz u kabz idüp âmme-i da'vadan zimmetini ibrâ ve yedine bir kıt'a temessük dahi i'tâ etmiş isem de ibrâ-i mezkûre ikrâh-ı mu'teber ile olmasaydı diyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl vekîl-i merkûm cevâbında ibrâ-i mezkûre tav'an olduğunu ikrâr ikrâh-ı mezkûrı inkâr idicek müdde'î-i merkûm es-Seyyid Ali'den da'vâ-yı meşrûhasını mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden âciz ve müvekkile-i zevce-i mezbûre Kezban Hatun'un yemînine tâlib olmamağla bilâ beyyine bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 29 L sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Boyacı Ali Ağa / Ebubekir bin Mustafa / Çubukçu İsmail / Çubukçu Ahmed ve gayruhum.

Hüküm 69

Medîne-i Ankara'da Sabuni mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden el-Hâcc Hasan Efendi bin İbrahim nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlu İsmail Hakkı'nın babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil malını hıfza ve tesviye-i umûruna kîbel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehemm ve elzem olduğu ecilden sagîr-i mezbûrun vâlidesi olup her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete kâdire idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla mütehakkıka olan işbu bâ'isetü'l-vesîka Hadice binti Ali nâm hatunu hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsn-i meâb efendi hazretleri sagîr-i mezbûr İsmail Hakkı'nın vakt-i rüşd ve sedâdına değin babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mâlını hıfza ve tesviye-i umûruna vasî nasb ve ta'yîn buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lâzimesi kemâyenbagî edâya ta'ahhüd etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî gurre-i Zi'l-ka'de sene 252

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid Ahmed Muhtar Efendi / el-Hâcc Raşid Molla / es-Seyyid Numan Efendi ve gayruhum.

Hüküm 70

Medîne-i Ankara'da Öksüzce mahallesinde sâkine ve zâtı sahîfede mazbûtu'l-esâmî muvahhidîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Dudu binti Yahya nâm hatun meclis-i şer'-i

münîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfî'ü'l-kitâb Seyyid Mehmed bin el-Hâcc Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Seyyid Mehmed zevce-i dâhilim olup beynimizde münâferet vukû'una mebnî zimmetinde mütekarrer ve ma'kûdun aleyh olan bin gurus mehr-i müeccelim ile mezbûr Seyyid Mehmed'in firâşından hâsıl ve hâlâ batnında mütebeyyin hamlim olmağla vaz'-ı haml ile inkizâ-i iddete değîn nafaka-i iddetim üzerlerine ve meûnet-i süknâm dahi kendi üzerime olmak üzre zevcim mezbûr Seyyid Mehmed ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile hal' olduğumda ol dahi hal'-i mezbûrî ber vech-i muharrer ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete vesâir hukûk-ı şer'iyeye müte'allika âmme-i de'âvî ve mütâlebât ve kâffe-i ey mân ve muhâsamâtdan herbirimiz âharın zimmetini ibrâ-i âmm-ı râfî'ü'l-hisâm ile ibrâ ve iskât ve yine herbirimiz âharın ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl idüp ba'de'l-yevm her berimizin âhar ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ı kalmamışdır dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 8 Zâ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Nureddin Efendi / Kuruoğlu Hacı Efendi / Muhzır Kavvas Mehmed / Sermuhzırân Seyyid İsmail Ağa

Hüküm 71

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Bala'ya tâbi' Tenek karyesi sükkânından iken bundan akdem mecrûhen vefât eden Mehmed bin Hasan nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrukesi Kezban binti Hüseyin nâm hatun ile sulbî kebîr oğlu Hasan ve sagîr oğulları Ali ve Halil ve sulbiye sagîre kızları Zeliha ve Fatıma ve Şerife Ayişe'ye inhisârı tahakkukundan sonra ma'rifetü'z-zât zevce-i mezbûre kendi nefsinden asâleten ve sagîrûn-ı mezbûrûna vasî nasb olunmağla vesâyeten ve merkûm Hasan dahi kezalik asalaten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bâ'is-i haze'l-kitâb karye-i mezbûre ahalisinden Emir oğlu es-Seyyid Osman bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi'l-vesâye ve bi'l-asâle ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâbdan dört gün mukaddem karye-i mezbûrede merkûm es-Seyyid Osman kelb darb etmek için tüfenk endahte eyledikde bi-kazâillâhi te'âlâ mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun göğsünden ve çenesinden kurşun isâbet idüp müteessiren vefât etmeğle bu vechile merkûm Osman'ın husûs-ı mezkûrda aslâ sû-i kasdı olmadığına binâen mûrisimiz müteveffâ-yı merkûmun dem ü diyetine müte'allika merkûmdan da'vâ ve nizâ'ımız olmayup merkûm Osman'ın zimmetini bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tamm ile iskât eyledik dediklerinde

gıbbe't-tasdıki's-şer'î mâ hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu.

Fî 21 Zâ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Hacıoğlu Ali muhtar-ı sâni der karye-i mezbûre / es-Seyyid Ebubekir bin Salih / İmam Seyyid Ahmed bin Süleyman / es-Seyyid Mustafa bin İbrahim

Hüküm 72

Medîne-i Ankara'da Kayabaşı mahallesinden Helvacı oğlu Seyyid Ali bin İbrahim ve Haffaf el-Hâcc Dede bin İsmail meclis-i şer' de es-Seyyid Halil Baba ibni Reşid Baba ve es-Seyyid İnayet Baba nâm kimesneler mahzarlarında da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp medîne-i mezbûre civarında Hüseyin Gazi hazretleri evkâfindan türbe-i şerîfleri kurbunda vâkı' ma'lûmu'l-hudûd tahmînen iki yüz dönüm mikdârı araziyi cehrîlik etmek üzere vakf-ı mezbûrun mütevellîsi es-Seyyid Abdülhayy Baba tarih-i kitabdan altı ay mukaddem ale'l-iştirâki's-seviyy bizlerin taht-ı tasarruflarımıza iznini hâvî yedlerimize bir kıt'a temessük i'tâ etmeğle bizler dahi arazi-i mezkûre mutasarrıf üzere iken merkûmân bî vech müdâhale etmeleriyle suâl olunup müdâhaleleri men' olunmak matlûblarımız dediklerinde gıbbe's-suâl merkûmân cevâblarında vakf-ı mezbûrun sâbık mütevellîsi Reşid Baba nâm müteveffâ hayatında altı sene mukaddem arazi-i mezkûreyi zevcesi validelerimiz Hadice Hatun'un taht-ı tasarrufuna iznini hâvî bir kıt'a temessük i'tâ etmiş olmağla vâlidemiz mezbûre dahi üç sene mukaddem müteveffiye oldukda arazi-i mezkûr mahlûlünden bizlere hakk-ı tapu olmak üzere müdâhale ederiz diyü cevâb etmişler ise de babaları mütevellî-i sâbık müteveffâ Reşid Baba'nın hayatında arazi-i mezkûreyi zevcesine tefvîz ve i'tâ etmiş olduğu temessûke ber müceb-i fetvâ-yı şerîfe i'tibâr olunmadığından merkûmân Halil Baba ve İnayet Baba'ya arazi-i mezkûreye müdâhale etmemelerine tenbîh olunmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî 15 Z sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Tahsildâr Osman Efendi / Muhzırbaşı İsmail Ağa / Muhzır Seyyid Hüseyin ve gayruhum

[Sayfa 15]

Hüküm 73

Medîne-i Ankara'da Hacendi mahalləsi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin Mehmed'in sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Ali'nin tesviye-i umûrlarını rû'yete ve mâl-ı mevrûslarını hıfz ve zabta bundan akdem bâ hüccet-i şer' iyye

vasî nasb olunan Kabakcı es-Seyyid Ali umûr-ı vesâyeti kemâyenbagî ikâmetden izhâr-ı acz etmeğle azl olunup yerine vasî-i ahar nasbına muhtâc olmağın işbu râfî'ü'l-kitâb enişterleri es-Seyyid Mustafa bin Ali müstakîm ve dindâr ve kaviyyü'l-iktidâr olduğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müsîlimîn ihbârlarıyla hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsn-i meâb efendi hazretleri dahi merkûm es-Seyyid Mustafa'yı vasî nasb ve ta'yîn buyurduklarında merkûm Süleyman dahi ber vech-i mübîn vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve mâl-ı mevrûsları olan altı yüz gurus nakdi ahz eylediği ikrâr ve hıdmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî gurre-i M sene 253

Şuhûdü'l-hâl: Haffâf el-Hâcc Dede Ağa / Kadioğlu Hacı Mustafa Ağa / Sermuhzırân İsmail Ağa ve gayruhum

Hüküm 74

Medîne-i Ankara'da Sedd mahallesi mütemekkinlerinden bâ'is-i hâze'r-rakîm Devazoğlu Begos veledi Mıgırdıç nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Hacı Musa mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Osman bin Ömer nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Safayî binti Abdullah nâm hatun ile sulbiye sagire kızları Enfani ve Emine ve Hafize ve sagîr oğlu Mehmed ve kebîr oğlu Abdurrahman'a inhisârı tahakkukundan sonra sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri ve bâ hüccet-i şer'îyye vasî-i mansûbları zevce-i mezbûre tarafından vekîl-i şer'îsi Harmanda İbrahim vekâleten ve merkûm Abdurrahman muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Abdurrahman'ın babası müteveffâ-yı merkûm Osman Ağa'ya hayâtında bilâ devr-i şer'î on bin gurus güzeştesinden bi gayr-ı hakk ahz u kabz idüp ve üç bin gurus alacağı dahi karzen ahz etmeğle cem'an on üç bin gurus alacağı vekîl-i merkûm İbrahim ile merkûm Abdurrahman Ağa'ya suâl olunup edâsına tenbih olunmak matlûbumdur gıbbe's-suâl vekîl-i merkûm ile merkûm Abdurrahman külliyyen inkâr etmeleriyle müdde'î-i mersûm Begos zimmîden ber vech-i muharrer müdde'âsını lede't-tezkiye makbûlü's-şehâde idükleri ihbâr olunan Osman bin Ahmed ve Hüseyin bin Ali ve İsmail bin Ahmed ve Ebubekir bin Satılmış nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer'î bi'l-muvâcehe isbât etmeğle mücebince meblağ-ı mezkûr on üç bin gurusun edâsına vekîl-i merkûm İbrahim ile oğlu merkûm Abdurrahman Ağa'ya tenbîh olunduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Cemâziye'l-evvel sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

[Sayfa 16]

Hüküm 75

Hacı Doğan mahallesinden katolik tâifesinden Rafail veledi Kigork nâm murâhık bi't-tav' ve'r-rızâ meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüp ben hüsn-i rızâm ile edyân-ı bâtıleden teberri ve rücû' idüp dîn-i İslâmı müşerref olduğuna binâen ismim Mehmed tesmiye olmak matlûbumdur diyü ityân-ı kelime-i şehâdet idüp dîn-i İslâmı müşerref olduğu kayd-şod.

Fî 9 Râ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Müftî el-Hâcc Yusuf Efendi / Başkâtib Efendi / Tahsildâr Osman Efendi / Hacı Ahmed Ağa / Hacı Bayram hatîbi Mehmed Efendi

Hüküm 76

Hacı Doğan mahallesinden katolik tâifesinden Artimon veledi Rafail on iki yaşında murâhık bi't-tav' ve'r-rızâ meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüp ben hüsn-i rızâm ile edyân-ı bâtıladan teberri ve rücû' idüp dîn-i İslâmı kabûl ve müşerref olduğuma binâen ismim Mehmed tesmiye olmak matlûbumdur diyü ityân-ı kelime-i şehâdet idüp dîn-i İslâmı kabûl eylediği kayd-şod.

Fî 13 R sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Yekçeşm Mustafa Efendi / Emir Yusuf oğlu Ali Efendi / Sermuhzırân es-Seyyid İsmail Ağa

El-emrû hasbümâ zükire fihi

Kâdizâde es-Seyyid Mehmed Arif el-müvellâ hilâfuhu be-medîne-i Ankara namekahu'l-fakîru ileyh azze şânuhu gufire lehumâ

Hüküm 77

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Bin iki yüz elli bir senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının on yedinci gününden elli iki senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının on yedinci tarihine gelinceye değin cânib-i vilâyetden Ankara kirâcılığına i'âne olunan elli beş bin guruşu iki taksît ile Ankara tahsildârı Osman Efendi yedinden tamâmen ahz u kabz eylediği müş'ir yedd-i mûmâ ileyhe işbu halâs i'tâ olundu.

Fî 23 R sene 252

Mine'l-fakîr es-Seyyid Dervîş Ahmed Kiracıbaşı-i Ankara

Hüküm 78

Na'ibandlara ihtisâb nâzırı ma'rifetiyle verilen narh fî 5 Câ 252

At na'lı para 220

Katır na'lı para 200

Merkeb na'lı para 90

Hüküm 79

Boyacı Ali mahallesinden katolik tâifesinden Kazarosoğlu Oni veledi Kigork on iki yaşında nâm murâhık bi't-tav' ve'r-rızâ meclis-i şer'a gelüp takrîr-i kelâm idüp ben hüsn-i rızâm ile ityân-ı bâtıleden teberri ve rücû' idüp dîn-i İslâmı kabûl ve şeref-i İslâmı müşerref olduğuma binâen ismim Mehmed tesmiye olmak matlûbumdur diyü ityân-ı kelime-i şehâdet idüp dîn-i İslâmı kabûl eylediği kayd-şod.

Fî 23 Câ sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Hisarlı Ahmed Ağa ibni Hafız Ahmed / Bakkal İsmail Ağa oğlu Seyyid Mehmed / Börekciâde Ahmed Hazım Molla.

Hüküm 80

Haymana'dan Soranlı karyesinden

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye Hayreddin Paşa birinci alayın dördüncü taburunun ikinci bölüğünün yedinci onbaşının dokuzuncu Ankaralı Musa veledi İsmail'in illet-i kadîmesi olup askeri olmağığa elvermeyeceği bi'l-mu'âyene tebeyyün eylediğinden ol vechile ihrâc olunmuş ve merkûm memleket umûruna karışmamak ve kendü kâr u kisbiyle meşgûl olmak üzre vilâyeti cânibine azîmetiyçün izn ve ruhsat verilmiş olduğunu müş'ir işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 20 Câ sene 52 / Fî 15 C sene 52

Mehmed Hüsrev Serasker-i asâkir-i mansûre

Hüküm 81

Medîne-i Kangırı'dan olup Ermeni tâifesinden Kazaros veledi Arton on üç

yaşında nâm murâhık bi't-tav' ve'r-rızâ Ankara'da meclis-i şer'a gelüp takrîr-i kelâm idüp ben hüsn-i rızâm ile ityân-ı bâtıladan teberri ve rücû' idüp dîn-i İslâmı kabûl ve şeref-i İslâmıla müşerref olduğuma binâen ismim Mehmed tesmiye olmak matlûbumdur diyü ityân-ı kelime-i şehâdet idüp dîn-i İslâmı kabûl eylediği kayd-şod.

Fî 27 Ş sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Bazarbaşı el-Hâcc Ali Ağa / Bostancı asâkir-i redîfeden Halil / Hayta Bakaroğlu Hüseyin

[Sayfa 17]

Hüküm 82

Deraliyye'de asakir-i hâssa-i şâhânedan ikinci alayın altıncı bölümünde yedinci onbaşı Memiş Ağa'nın Haymana kazâsına tâbi Tacir karyesinden Kara Mustafa oğlu Musa zimmetinde cihet-i karzdan iki yüz gurus alacağını ahz u kabza tarafından vekîli asâkir-i mezkûreden bölük-i mezkûrede Onbaşı Hasan Ağa veledi Hasan meclis-i şer'de meblağ-ı mezkûr ahz u kabz eyleyüp meblağ-ı mezkûrdan merkûm Musa zimmetinde merkûm Memiş Ağa'nın alacağı kalmadığı işbu mahalle kayd-şod

Fî 8 N sene 252

Şuhûdü'l-hâl: Şehir Kethudâsı Salih Ağa / Nureddin Efendi / Feyzullah tâbi-i Said Efendi

Hüküm 83

A'yân-ı belde rıf'atlü es-Seyyid Lütfullah Efendi hazretlerinin mühri bir takrîb zâyi olup zîrde muharrer tarihden sonra ahz u i'tâlarına dâir mühr-i mezkûr ile memhûr senedleri zuhûr eder ise amel ve i'tibâr olunmamak için işbu mahalle şerh verildi.

Fî 13 Ramazan sene 252

Hüküm 84

Semerözü kurâlarından Dodurga karyesinden İbrahim'in ihrâc tezkiresidir

Dârende-i tezkire

Kal'a-i Sultaniye'de me'mûr ve istishâbımız olan piyade asâkir-i mansûre-i Muhammediye'den on sekizinci alayın dördüncü taburunun dördüncü bölümünün birinci çavuşu Ankaralı İbrahim derkâr olan illetine mebnî bundan böyle askeriliğe

elvermeyeceği tahakkuk ve tebeyyün etmiş ve vilâyetine gitmek şartıyla ber müceb-i emr ü irâde-i hazret-i askerî merkûm İbrahim'in silk-i askerîden ihrâc olunarak ruhsat verilmiş olduğunu mübeyyin işbu tezkire tahrîr ve yedd-i merkûma i'tâ olundu.

Fî 11 Ş sene 252

Mehmed Vasıf Muhâfız-ı Boğaz

Bahr-ı sefid ve Mısır ve livâ-i Sana hâlâ

Hüküm 85

Medîne-i Ankara'da İbni Gökçe mahallesinden ma'rifetü'z-zât Dudu binti Mehmed nâm hatun meclis-i şer' de mahalle-i mezbûre mütevellîsi olup ahali-i mahalle taraflarından vekîli Gökmen bin Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâkı' ma'lûmu'l-hudûd dört bâb oda ve bir mikdâr habat ve zokak kapısını müştemil bir bâb menzilimi bi't-tav' ve'r-rızâ 90 guruşa ahali-i mahalleye bey' ve temlik ve teslîm mütevellî-i merkûm dahi ahali-i mahalle-i mezbûre için iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz u kabz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan 90 guruşu mahalle-i mezbûrenin sâliyâne deynim olan seksen guruşa takâs ve mahsûb eyleyüp mütevellî-i merkûm dahi kabûl birle bâkî on guruşu mütevellî-i merkûm yedinden ahz u kabz eyleyüp menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'â alaka ve medhalim kalmayup ahali-i mahalle-i mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır diyü takrîrini mütevellî-i merkûm dahi ber vech-i muharrer tasdik eylediği işbu mahalle şerh verildi.

Fî gurre-i M sene 253

Şuhûdü'l-hâl: Ayaşlı Muhzır Mustafa / İmam Nureddin Efendi / Muhzırbaşı İsmail Ağa

[Sayfa 18]

Hüküm 86

Medîne-i Ankara sükkânından Derviş Ahmed Ağa ba'de's-selâm inhâ olunur ki

İşbu elli iki senesi mâh-ı Şa'bânü'l-mu'azzamının on yedinci gününden bir sene tamâmına değin medîne-i Ankara'nın kiracıbaşılığı ma'rifet-i şer' ve bi'l-cümle vücûh ve a'yân vesâir muhtârân-ı ahali ma'rifet ve iltimâslarıyla cânib-i memleketden altmış bin guruş i'âne olunmak şartıyla sana ihâle olunduğuna mebnî sen dahi kiracıbaşılık-ı mezkûrî kabûl eylediğine binâen işbu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olunmuştur gerekdir

ki kiracıbaşılığı sene-i mezbûre tamâmına değin ber vech-i istikâmet idâre ve rü'yet ve mürûr ve ubûr eden hademe-i Devlet-i Aliyye ve tatarân vesâireye bilâ te'hîr irkâb ve i'zâmında saat başına birer guruşdan kirâsını alup ziyâde bir nesne mütâlebe etmemek ve asâkir-i muntazama-i şâhâne zâbitânı ve emsâline bilâ ücret bargir verildikde ücretleri her kaç guruşa bâliğ olur ise cânib-i memleketden başkaca verilmek ve meblağ-ı mezkûr altmış bin guruşu dahi ceste ceste tamâmen tarafına edâ olunmak üzere mukâvele olunmağın sen dahi ber minvâl-i muharrer müte'ahhid olduğun vech üzere kiracıbaşılık umûrunu bir sene-i kâmile ber vech-i istikâmet idâre ve rü'yet edesin

Fî 17 Ş sene 252

Hüküm 87

Ma'rifet-i şer'-i şerîf ve nâzır-ı ihtisâb ma'rifeti ve vücûh-ı ahali-i memleket ma'rifetleriyle esnâflara verilen kış narhıdır ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur

Fî 21 Ş sene 252

Çizelge 3.2. 1252 yılı esnaflar için belirlenen narh kaydı

Haşaş yağı kıyye 1 240 para	Zeytinyağı kıyye 1 320 para	Sade yağ kıyye 1 300 para	Susam yağı kıyye 1 --	Revak-ı asel kıyye 1 160 para
Sumak kıyye 1 140 para	Ceviz içi kıyye 1 116 para	Oğma peyniri kıyye 1 56 para	Sünme peyniri kıyye 1 64 para	Pekmez kıyye 1 56 para
Sabun kıyye 1 300 para	Yaban sarımsağı kıyye 1 32 para	Yerli sarımsağı kıyye 1 40 para	Soğan kıyye 1 10 para	Zeytun kıyye 1 110 para
Tahin kıyye 1 --	Tahin helvası kıyye 1 --	Tahta helvası kıyye 1 130 para	Şişe helvası kıyye 1 120 para	Yaban helvası kıyye 1 --
A'lâ basdırma kıyye 1 120 para	Ednâ basdırma kıyye 1 40 para	Siyah üzüm kıyye 1 72 para	Şıra üzümü kıyye 1 60 para	İncir kıyye 1 --

Beğlerce kıyye 1 92 para	Ağda kıyye 1 --	Mum kıyye 1 220 para	Bezir kıyye 1 180 para	Leblebi kıyye 1 40 para
Kızarma leblebi kıyye 1 44 para	Simid ve çörek kıyye 1 34 para	Kahir kıyye 1 68 para	Tuz yarımılığı 1 50 para	Kil kıyye 1 6 para
At na'lı 230 para	Katır na'lı 200 para	Merkeb na'lı 90 para	Çıra kıyye 1 6 para	Pazara gelen kömüre 12 para
Kömür bey' eden tekneçilere 14 para	Ova duhânı kıyye 1 120 para	Canik duhânı kıyye 1 190 para	Samsun duhânı kıyye 1 200 para	Timur kıyye 1 120 para
Kıyye ekserisi kıyye 1 180 para	Yeniden saban timuru yapması beher kıyyesi 60 para	Kazma burunlaması 40 para	Çeliklemesi 30 para	Saban timuru burunlaması 50 para
Yalman saban timuru burunlaması 100 para	Çam kömürü kıyye 1 20 para			

[Sayfa 19]

Hüküm 88

Bâ'is-i tastîr budur ki

Ankara eyâleti müşîr-i müşterî-i tedbîri sadr-ı esbak devletlü übbehetlü veliyyü'n-ni'met efendimiz hazretlerinin sâye-bahş-ı übbehet ve iclâl oldukları Ankara sancağının iki yüz elli bir senesi Martından işbu elli iki senesi Martına kadar mübâya'a ve mürettebât-ı seniyye ve matlûbât-ı sâire tevzî'âtından sâbıkı vechile Haymanateyn kazâsı hissesine isâbet eden emvâl-i mîrî ve matlûbât-ı sâire-i seniyye ve vâlî-i müşârun ileyh efendimiz hazretlerinin dâire-i veliyyü'n-ni'amîleriyçün kazâ-i mezbûrdan hazîne-i âlîlerine âid olan mukannenât tamâmen ve kâmilten hazîne-i mekârim-i vakfiyye-i müşîrânelerine te'diye ve teslîm olunmuş ve müşârun ileyh efendimiz hazretlerinin dâire-i veliyyü'n-ni'amîleriyçün kazâ-i mezbûrdan matlûb buyurdıkları şa'îr ve revgân-ı sâde ve bulgurun

râyic-i vakt üzre iktizâ eden bahâlarıyla redif asâkir-i mansûre neferâtının i‘mâl olunan elbiseleri lâzimesiyçün kazâ-i mezbûrdan mübâya‘a olunan yapağı bahâsı yegân yegân muhâsebe olunarak düyûnumuz olan emvâl-i mürettibe ve mukannenâtdan ba‘de‘t-tenzîl zikr olunan revgân-ı sade ve şa‘îr ve bulgur ve yapağı bahâlarından vesâireden dolayı bir akçe matlûbâtımız kalmadığını müş‘ir müşârun ileyh efendimiz hazretlerinin hazîne-i devletlerine işbu ibrâ senedi i‘tâ kılındı.

Fî 9 R sene 252

Bende voyvoda-i sâbık be-kazâ-i Haymanateyn

Bende Osman voyvoda-i Haymanateyn

Bende Halil vücûh-ı Haymanateyn

Bende es-Seyyid Halil vücûh-ı Haymanateyn

Bende Süleyman vücûh-ı Haymanateyn

[Sayfa 20]

Hüküm 89

Medîne-i Ankara’da Hatuni mahallesinin mâl-ı avârızına mevkûfe nükûd ve akârın mütevellisi olan Osman’ın elli senesi Muharremi gurresinden elli üç senesi Muharremi gurresine değin iki senelik îrâd ve mesârifinin muhâsebesini rû‘yete kibel-i şer‘den bi‘l-iltimâs irsâl olunan mevlânâ es-Seyyid Mehmed Said Efendi mahalle-i mezbûrede kâin Şurbaoğlu menziline varup bi‘l-cümle ahali-i mahalle huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i Nebevî etdikde mütevellî-i mezbûrun yedinde olan mûmzâ ve mahtûm hâkimü’ş-şer‘ defteri mücebince elli senesi mâl-ı avârız nemâsı olunarak müslimden makbûzı üç yüz kırk beş guruş ve re‘âyâsından üç yüz on altı guruş ve dekâkîn icâresinden yüz guruş Mustafa Bey bekâyâsı sâliyânesinden üç yüz seksen sekiz guruş ve mübâya‘a sâliyânesinden üç yüz kırk dört guruş ve suyolu sâliyânesinden iki yüz elli guruş ve Receb sâliyânesinden bin kırk guruş elli bir senesi keزالık müslim nemâsından üç yüz yirmi dokuz guruş ve re‘âyâ nemâsından üç yüz yirmi üç guruş ve dekâkîn icâresinden yüz guruş ve Muharrem sâliyânesinden beş yüz dört guruş ve mübâya‘a sâliyânesinden üç yüz kırk beş guruş ve Receb sâliyânesinden bin iki yüz iki guruş ve Mustafa Bey bekâyâsı sâliyânesinden defa yüz yirmi dokuz guruş ve bekâyâdan ahzı otuz beş guruş ki cem‘an beş bin yedi yüz elli beş bâliğ olduktan sonra mütevellî-i mezbûrun mesârifâtı elli senesi avârızına yirmi dokuz guruş otuz para ve muhızrlara hıdmet iki buçuk guruş ve çeşme

kuyusuna masraf beş guruş ve ücret-i kayyûm ve kalemiye yirmi yedi guruş ve Muharrem sâliyânesine altı yüz kırk beş buçuk ve muhızrlara iki buçuk guruş ve Mustafa Bey bekâyâsı sâliyânesi yüz dokuz guruş ve muhızrlara beş guruş ve suyolu sâliyânesi iki yüz elli guruş ve muhızrlara iki buçuk guruş ve mübâya‘a sâliyânesi üç yüz yirmi bir buçuk guruş ve muhızrlara iki buçuk guruş ve Bucak şeyhi menziline verilen kırk iki guruş ve Receb sâliyânesi bin otuz iki buçuk guruş ve muhızrlara iki buçuk guruş ve mütevellî sâliyâne tahsîlinde ikrâm otuz guruş ve çeşme masrafı on iki buçuk guruş ve Osman amuca sâliyânesi ikrâm sekiz guruş ve divar masrafı on dört guruş ve câbî yirmi dört guruş ve mütevellî-i merkûmun mûmzâ defterde zuhûr eden alacağı yüz altmış guruş ve elli bir senesi avârızına yirmi dokuz guruş otuz para ve Receb sâliyânesi dokuz yüz doksan bir guruş ve muhızra iki buçuk guruş ve Muharrem sâliyânesi bin yetmiş dört guruş ve muhızrlara hıdmet iki buçuk guruş icâre tahsil eden hıdmeti ve muhızrlara sekiz buçuk guruş ve saraya amele on iki guruş ve mübâya‘ası sâliyânesi üç yüz on buçuk guruş ve muhızra iki buçuk guruş ve ücret-i kayyım dokuz guruş ve defa mütevellîye ikrâm yirmi guruş ve kilim mesârifî yüz otuz bir buçuk guruş ve ücret-i câbî yirmi dört guruş Mustafa Bey bekâyâsı sâliyânesine yüz yirmi üç guruş ve muhızra hıdmet iki buçuk guruş ve iki senede ücret-i mütevellî yüz yirmi guruş ve mûmteni‘ü’l-husûl bekâyâ yüz kırk dokuz guruş ve harc-ı muhâsebe dokuz buçuk guruş ve câmi‘ miftâhına beş guruş ki min haysi’l-mecmû‘ beş bin yedi yüz elli beş guruş mesârifâtı zuhûr makbûzâtı olan îrâd-ı meblağ-ı mezkûre mahsûb olundukda mütevellî-i merkûmun bir akçe alacağı zuhûr etmediği müslim zimmetinde asıl mâl olan onu onbir guruş ve re‘âyâ zimmetinde olan asıl mâl onu onbir buçuk guruş hesâbı üzre beynlerinde mukâvele ve vech-i meşrûh üzre muhâsebe-i mezkûreyi ahali-i mahalle-i merkûmdan kabûl ve râzı oldukların mevlânâ-yı mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an ba‘s olunan ümenâ-i şer‘le meclis-i şer‘a gelüp alâ vukû‘ihi inhâ ve takrîr eylediği zimem ashâbıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî gurre-i Muharrem sene selase ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.3. Vakıf masraflarını gösteren tablo

Der zimmet-i Esad Efendi 100	Ahmed Efendizâde 210	Duhâncı İsmail 110	Şehir ağası 350	Hüseyin Ağa 100
Esad Efendi’nin Ali 100	Torbalıoğlu Ali 142	Topal Ömer 156,5	Topaloğlu Ahmed zevcesi	Sofi Molla Mehmed

			70	66
Ali Çelebi 200	Sipahioğlu İbrahim 65	Abazoğlu Hacı Hüseyin 107	Saka Ömer Çelebioğlu 100	Börekci Salih Ağa 250
Kalecikli Mehmed 60	Dilsiz Süleyman 100	Serrâc Ahmed Ağa 70	İpek zevcesi 60	Timurci Said 100
Sağır Ahmed 60	Torbalıoğlu Ömer 149	Nalband Osman 145	Esad Efendi'nin Ahmed 120	Hacı Ahmed Ağa 21
Halil Ağa 100	Bostancı Mehmed 50	Yekûn 3051,5 guruş		
Der-zimmet-i Karavani Kefere 100	Peştemalci 100	Beraşoğlu İstefan 50	Kazgancı 40	Pabuccı Anastaş 50
Mütevelli Acı Uzun 200	Beğpazarlı Muratoğlu Yorgi 42,5	Değirmancı Anastaş Menkûl 6	Neferoğlu 362,5	Papasoğlu 50
Yeniçikdioğlu 70	Kürkçü Apostol 20	Balıkcıoğlu Yeğen 50	Destici İlya 100	Yasef kızı Maryem 100
Havi Kefere 100	Pavlos 100	Katircioğlu Abraham 170	Harmanda Çakır 100	Kaldırımcı Kefere 30
Dikici Kiryako 120	Hamkosoğlu Kapril 25	Yalancı İvazoğlu 100	Kuyumcu Acı Yordan 50	Gökmen Ağa menzili 40
Yekûn 2230 guruş				

Vakf-ı mezbûrun dekâkîn îcâresidir ki zikr olunur

Börekci dükkânı	Tüfenkci dükkânı	Kalcı dükkânı	Tekneci dükkânı	Hâlî menzil

50	18	16	16	1 para
Yekûn İcârât 100 guruş				

Mahalle-i mezbûrede vâkı‘ câmi‘-i şerîfin hatîbine mevkûfe nûkûdun zimem ashâbıdır ki zikr olunur

Der-zimmet Hilebâzzâde Hâfız Ali 40	Çakır kefere 20	Yekûn 60

Mahalle-i mezbûrede vâkı‘ câmi‘-i şerîfin imâmına mevkûfe nûkûdunun zimem ashâbıdır ki zikr olunur

Tarakçı İbrahim 14	Balıkçı Sava 35	Seferihisarlı David 6	İzrak kızı Maryem 40	Eşkimayacı İbil 10	Bayıroğlu Asvador 15
Yekûn 120					

Mahalle-i mezbûrda vâkı‘ câmi‘-i şerîfin müezzine mevkûfe nûkûdunun zimem ashâbıdır ki zikr olunur

Torbaloğlu Ali Ağa 30	Ahmas kızı 20		Kürkçü Rati 20,5	
Karakaş oğlu Debro 25	Evidek zimmi 10	Destici Pavlos 17	Mütevellî Acı Uzun 25	Yekûn 147,5

Mahalle-i mezbûrda vâkı‘ câmi‘-i şerîfin cum‘a müezzine mevkûfe nûkûdunun zimem ashâbıdır ki zikr olunur

Der-zimmet-i Börekci İbik

40

[Sayfa 21]

Hüküm 90

Yâ Allah yâ Rahman Bismillahirrahmanirrahim yâ Rahim yâ Fettâh

Eşrâf-ı kuzzât-ı kirâm ze'vî'l-fihâmdan fazîletlü inâyetlü utûfetlü Kadızâde es-Seyyid Mehmed Arif Efendi hazretleri el-müvellâ hilâfetu be-medîne-i Ankara Allahümme ahtim bi'l-hayr fî gurre-i M sene 1252

Hüküm 91

Medîne-i Ankara'da Mukaddem mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatıma binti Hasan nâm hatunun verâseti zevc-i metrûkî es-Seyyid İshak Efendi ibni es-Seyyid Salih Efendi ile sadriye sagîre kızları Kamile ve Şerife Lebibe (kesik) Fatıma ve sadrı sagîr oğlu es-Seyyid Abdülhakim nâm mollâya ve kebîr oğlu Mehmed'e inhisârı lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkıka olduktan sonra verese-i kebîrin taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffîye-i mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.4. Fatıma binti Hasan'ın tereke defteri

Camus ineği 1 300	Karasığır ineği 2 ve düğce 2 ve buzağı 1 500	Merkeb 1 60	Müsta'mel inekler nişânı 2 400	Şal (kesik) ?25
Altıparmak entari 1 80	Dülbend 1 ve gömlek 1 ve şalvar 1 70	Dülbend hırka 1 ve entari 1 100	İpek işleme müsta'mel (kesik) 50	Müsta'mel gömlek 1 ve boğca 1 ve mest 1 20
Müsta'mel canfes libade 1 60	Müsta'mel cura 1 ve boğça 3 dizlik ve cura 30	Müsta'mel canfes şalvar 2 90	Boğça Acem şalı 1 60	Sevâyî entari 1 400

İşleme entari 1 250	Çuka hırka ve hurclu (kesik) 150	Çuka fermane 1 ve entari 1 ve şalvar 1 300	Çuka yüzlü sagır nâfe kürk 50	Müsta'mel hâkır içlik 1 ve gömlek 1 ve uçkur 1 300
İncili fes beneliği ve mâşâallâh 700	Altın bilezik çift 1 miskâl 23,5 1527,5	İnci külte (?) miskâl 12 1680	Elmas gerdanlık 1500	Ecnâs altın aded 50 1205
Sim ayine dirhem 30 70	Yuvalam a aded 6 800	Kürd havlusu 1 20	Cedid kilim 1 150	Müsta'mel kilim şâfi 1 60
Türkmen kilimi 1 50	Defa kilim 1 100	Köhne halı 2 40	Köhne kilim şâfi 1 30	Müsta'mel Selanik 1 100
Seccade 1 ve at gömleği 1 30	Müsta'm el halı seccade 1 25	Müsta'm el çuka mak'ad 3 150	Cedid kebe 1 100	Çuka perde 2 60
Köhne yorgan 30	Müsta'm el çit yorgan 2 80	Defa yorgan 1 20	Cedid yorgan 1 60	Kürsî yorgan 1 60
Çit şilte 2 ve yasdık 2 80	Kırmızı çit şilte 5 120	Çit minder 3 80	Kırmızı şilte 3 80	Beledî döşek 1 70
Müsta'mel beyaz yasdık 13 ve mak'ad 3 160	Müsta'm el beledî yasdık 13 150	Defa beledî yasdık 7 35	Sofra altı ve peşkiri 15	Hamam havlusu 2 ve boğça 1 40
Şemi'dan çift 1 30	Defa şemi'dan çift 1 30	Fener 1 ve fiske 1 ve tepsi 1 ve havan 1 30	Tencere 1 ve şurba tası 1 40	Mangal 1 60

Heğbe 1 ve çuval 6 40	Belas aded 3 60	Sandı k 1 20	Mehr -i müeccel der zimmet-i zevc- i mûmâ ileyh 500	Köhn e yasdık 1 30	Hırdava t-ı menzil 200
Cem'an yekûn 13182,5 guruş Minha'l-ihrâcât					
Iskât-ı salât ve kefâret ve binâ-i kabr 390		Deyn-i müsbet oğlu merkûm Mehmed'e 683		Deyn-i müsbet kızı sagîre-i mezbûre (kesik) 710	
Suyoluna vasiyyet-i müsbeti 200	Resm-i kısmet-i âdî 329,5	Mesârif-i lâzime 185		Yekûn 2497,5	
Sahha'l-bâkî 10685 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese					
Hisse-i zevc 2671 guruş 10 para		Hisse-i bint 1144,5 guruş 12 para		Hisse-i bint 1144,5 guruş 12 para	
Hisse-i bint 1144,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 2289,5 guruş		Hisse-i ibn 2289,5 guruş		Kesr-i para 6

[Sayfa 22]

Hüküm 92

Medîne-i Ankara'da Hâcî Doğan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Dülger Acı Bedik veledi Boşık nâm zimmînin verâseti zevce-i metkûresi Anna binti Karabet nâm nasrâniye ile sulbî kebîre oğulları Karabet ve Agop ve Artiyon ve sulbiye kebîre kızı Agsabert nâm nasrâniyeye inhisârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mersûmûnun taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'yye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber vech-i âtî zikr

ü beyân olunur hurire fi'l-yevmi'l-(kesik) ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.5. Dülger Acı Bedik veledi Boşık'ın tereke defteri

Köhne ve müsta'mel çit ve beledî yasdık 9 50	Müsta'me 1 çit minder 7 40	Köhne ve müsta'mel kilim 3 30	Müsta'mel döşek ve yorgan 1 60	Köhne belas 4 30
Köhne kerake 1 20	Köhne kebîr ve sagîr heğbe 2 10	Sim zarf 7 ve sim kadeh 1 dirhem 63 ve fincan 2 140	Altın (kesik) 50	Hamam esvâbı 20
Cura 3 ve destmâl 2 9	Peşkir 5 20	Sofra peşkiri 1 ve boğça 1 ve fes 1 20	Sandık 2 30	Vasat kazgan 1 150
Köhne çuka cebe 1 ve şalvar 1 ve bez entari 1 ve köhne melbûsât 25	Vasat sini 1 80	Sagîr sini 1 35	Köhne sagîr sini 1 20	Sagîr mangal 1 40
Kapaklı tencere 1 30	Defa tencere 1 20	Defa tencere 1 20	Yağ tâbesi 1 20	Bakraç 1 15
El ibriği 1 15	Süzek 1 20	Kapaklı şurba tası 1 15	Şurba leğeni 2 25	Sahan 7 60
Sagîr kapaklı sahan 2 10	Tencere kapağı 2 ve köhne bakraç 1 20	Tabak 11 ve tahzîr 4 100	Kahve eli 1 ve tâbe 1 ve dübek 1 ve tüfenk tarağı 1 10	Su tası 5 ve kahve ibriği 3 ma'a tepsi 1, fener 1 ve kefgir 1 ve keçe 1 ve şemi'dan 3 30

Kalay şarab kabı 15	Ufak hatıl aded 37 37	Hızır tahtası 40 ve iki boy tahta 67 140	Dülger âlâtı ma' a sandık 1 100	Kazma 1 ve satır 1 ve balta 2 ve ocak timuru ve sacayağı 1 ve bakır boru 1 40	
Der- zimmet-i Tahtalıoğlu Agop bâ-temessük 575	Nakd -i der-kîse 19,5	Der- zimmet-i Karagöz İstefan bâ-temessük 139	Der -zimmet-i Sihakoğlu Karabet bâ temessük 156	Hırdavat -ı menzil 30	Kapaklı ı tencere defa 1 30
Cem'an yekûn 2580,5 guruş Minha'l-ihrâcât					
Tedfîn tahfîr 200,5	Resm-i kismet-i âdî 65	Mesârif-i lâzime 41	Yekûn 306,5 guruş		
Sahha'l-bâkî 2274 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese					
Hissetü'z -zevceti'l-mersûme Anna nasrâniye 284 guruş 10 para	Hisse-i li- ibnü'l-kebîrû'l- mersûm Karabet 568,5 guruş	Hisse-i li-ibnü'l-kebîrû'l- mersûm Agop 568,5 guruş	Hisse-i li- ibnü'l-kebîrû'l-mersûm Artiyon 568,5 guruş	Hissetü'l- bintü'l-kebîretü'l- mersûme Agsabert 284 guruş 10 para	

* * * * *

Medîne-i Ankara'da Kukurca mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Berber Tiryaki Mehmed bin Osman nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Alime binti Hasan nâm hatun ile sulbiye sagîre kızları Ayişe ve Fatıma'ya ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatıma binti'l-merkûm Osman nâm hatuna inhisârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zevce-i mezbûre Alime ve uhtü'l-merkûme Fatıma hatunların taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takdîm ve semen-i misilleriyle takdîm

olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech zikr ü beyân olunur hurire fî 29 M sene 252

İşbu defter-i kassâm tebdîl olunup bir kağıd aşağı kayd-şod.

Çizelge 3.6. Berber Tiryaki Mehmed bin Osman'ın tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre 900	Harâb bağ der mevzi'-i Karadere 50	Cedid çit minder 4 50	Müsta'mel kilim 2 100	Cedid halı 1 50
Müsta'mel havlu 1 20	Cedid cecem (?) 1 30	Cedid seccade 4 80	Müsta'mel beledî yasdık 7 ve çit yasdık 2 50	Müsta'mel beledî döşek 30
Müsta'mel seccade 1 10	Müsta'mel kutnu entari 1 ve çuka salte 1 70	Köhne çuka şalvar 1 ve kısa entari 1 ve kürk 1 ve çuka cebe 1 40	Bez dizlik 1 ve sarık 1 ve kuşak 1 15	Müsta'mel döşek yüzü 1 10
Bez gömlek 2 10	Nahv cümlesi 1 5	Sagîr heğbe 1 3	Taş mangal 1 ve maşa 1 180	Şemi'dan çift 1 40
Kapaklı sagîr sahan 3 ve tahzîr 4 ve su tası 2 ve fincan tepsisi 1 60	Cedid leğen 1 ve ibrik 1 50	Leğen ve ibrik çift 2 ve el ibriği 1 80	Kebîr cedid kahve ibriği 1 20	Fincan 7 ve tonbak zarf 7 ve kebîr ve sagîr kahve ibriği 3 ve kahve değirmanı 1 ve kutu 1 ma'a tepsisi 1 20
Hamam tası 1 ve su tası 1 10	Şişe 1 ve çini tabak 1 3	Hamam leğeni 1 15	Türkmen kilimi 1 15	Altın küpe çift 1 60

Rum nisfiyesi 1 ve atık rub'iyye 3 54	Saat 1 150	Fincan 18 ve sim zarf 15 ve tonbak zarf 3 400	Prinç hamam tası 1 15	Peşkir 7 70
Makreme 7 ve cura 12 110	Destmal 7 ma'a boğça 1 ve uçkur 3 22	Yemeni ve peştamal 23 ve uçkur 1 ve cura ve yaşmak 1 80	Altın zihkir 2 ve yüzük 2 50	Kehribar (silik) takımı 20
Simli hançer 1 20	Çuka ve çiçekli duhan kisesi 15	Bir mikdar hurde sim ve tesbih 10	Sim pazubend 1 ve bilezik 1 ve sim mühür 1 40	Sagır sandık 1 5
Der- zimmet-i Teşrekli Ali 30	Fıskiye şemi'dan 1 1	Kazgân 1 80	Vasat sini 1 120	Sagır ve kebîr tabak 13 130
Kapaklı şurba tası 1 ve kapaksız tas 1 40	Kapaklı sahan 3 ve sade sahan 9 100	Kapaklı tencere 3 ve sade tencere 2 110	Süd tâbesi 2 60	Yağ tâbesi 2 ve köhne sini 2 50
Kapaklı yumurta tabağı 1 25	Kenarlı tepsi 1 ve tabak 6 40	Kefgir 1 ve su tası 1, terazi 1 ve kahve tâbesi 1 ve eli 1 ve balta 1 ve fener 1 30	Müsta'mel belas 4 80	Çay heğbesi 1 10
Müsta'mel yorgan 2 30	Müsta'mel kilim 2 ve şak 1 100	Köhne beledî yasdık 7 21	Köhne çit minder 6 40	Sac 1 ve satır 1 10

Kehribali duhan çubuğu 1 5	Hırdavat-ı menzil 60	Berber takımı 300	Der- zimmet Molla İsmail bâ temessük 35	Nakd-i mevcûde 5
Der-zimmet Aci Andon oğlu Bedros bâ temessük 1500	Der-zimmet Aci Andon oğlu Ohannes bâ temessük 1500	Defa Aci Andon oğlu mersûm Bedros zimmetinde bâ temessük 500	Cem'an yekûn 8159 guruş	
Minha'l-ıhrâcât				
Techîz tekfîn 259	Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l- mezbûre Alime Hatun 600	Deyn-i müsbet kızı sagîre-i mezbûre Fatıma 600	Resm-i kısmet 204	
Kendiden mukaddem fevt olan zevcesi Ayişe Hatun'un mehr-i misli-i müsbeti olan dört yüz guruşdan rub' hisse-i irsiyesi ba'de't-tenzîl bâkî lâzım gelen deyni 300		Mesârif-i müteferrika 117	Yekûn 2080 guruş	

Sahha'l-bâkî 6079 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 759,5 guruş 15 para	Hisse-i bint 2026 guruş 18 para	Hisse-i bint 2026 guruş 18 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 1266 guruş 18 para	Kesr-i para 1

[Sayfa 23]

Hüküm 93

Asâkir-i mansûre-i hazret-i şâhâne alaylarının noksânları ikmâliyçün cerîde-i kuyûduna tatbîkan ve usûl-i i'tidâle (kesik) hisseleri ifrâz ve ta'yîn buyrulduğu vechile Ankara sancağı kazâlarından bâ fermân-ı âlî tertîb ve tahrîri emr ü irâde buyrulan bin seksen beş nefer asâkirden zikri âtî kazâların hisse-i mu'ayyenelerine mahsûben bu defa

(kesik) cem‘ ve tahrîr der-devlet-medâra irsâl ve tesyîr kılınan neferâtın eşkâl ve heyet ve esâmî ve şöhretlerini mübeyyin defteridir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur

Fî gurre-i sene 252 Kazâ-i Ankara

Çizelge 3.7. Ankara sancağı kazalarında belirlenen askerleri gösteren tablo

Orta boylu az kumral sakallı Osman bin Ali karye-i Karaağaç Sinn 23	Orta boylu ter bıyıklı Ahmed bin Ali Karye-i Karapürçek Sinn 21	Uzunca boylu az kara bıyıklı Ali ibni Ahmed Karye-i Pursal Sinn 22	Orta boylu şâb Seyyid ibni Memiş Karye-i Hisarikaya Sinn 20	Orta boylu ter bıyıklı Halil ibni Hüseyin Karye-i Şıralu Sinn 23
Kazâ-i Çubukabad				
Orta boylu az kara bıyıklı Hasan ibni Süleyman Karye-i Melkeşe Sinn 21	Orta boylu ter bıyıklı Babaoğlan ibni İbrahim Karye-i Taşpınar Sinn 21		Orta boylu ter bıyıklı Ali ibni İsmail Karye-i Geldibuldu Sinn 20	
Kazâ-i Murtazaabad				
Orta boylu ter bıyıklı Hasan bin Mehmed Karye-i Sarılar Sinn 20	Orta boylu ter bıyıklı Mehmed ibni Halil Karye-i Gerendüs Sinn 20	Orta boylu şâb Halil ibni Ali Karye-i Sarılar Sinn 19	Orta boylu ter bıyıklı İbrahim bin Osman Karye-i Peçenek Sinn 19	Orta boylu ter bıyıklı Osman bin Mehmed Karye-i Gerendüs Sinn 20
Kazâ-i Yabanabad				
Uzun boylu ter bıyıklı Ömer ibni Hüseyin Karye-i Höyük	Orta boylu kumral bıyıklı Mustafa ibni Ömer An karye-i Tekneler	Orta boylu ter bıyıklı Ali veledi Mehmed Karye-i Ağaçın	Uzun boylu ter bıyıklı Hüseyin bin Süleyman Karye-i Şabi Sinn 20	Orta boylu ter bıyıklı Hüseyin ibni Ali Karye Çukurviran

Sinn 21	Sinn 23	Sinn 21		Sinn 21
Kısa boylu şâb Mehmed bin Abdullah Karye-i Gümele Sinn 19	Orta boylu şâb Hüseyin ibni Halil Karye-i Kuşciviran Sinn 19	Orta boylu şâb Ahmed ibni Ömer Karye-i Saraycık Sinn 20	Orta boylu ter bıyıklı Mustafa bin Mehmed Karye-i Yayalar Sinn 21	Kısa boylu şâb İbrahim bin İpek Karye-i Buğlalar Sinn 18
Orta boylu ter bıyıklı Mehmed ibni Abdullah Karye-i Sincar Sinn 18		Orta boylu ter bıyıklı Hasan bin Mehmed Karye-i Elmalı Sinn 19		Orta boylu kara bıyıklı Ali ibni Hasan Karye-i Ağaçın Sinn 22
Kazâ-i Haymana				
Orta boylu sarı bıyıklı Süleyman ibni Ömer Karye-i Çalış Sinn 23	Orta boylu ter bıyıklı Ali ibni Mehmed Karye-i Dobruca Sinn 21	Orta boylu sarı bıyıklı Ali ibni İbiş Karye-i Soranlı Sinn 27	Orta boylu az kara bıyıklı Musa ibni İsmail Karye-i Soranlı Sinn 21	Orta boylu ter bıyıklı Halil ibni Osman Karye-i Çukurviran Sinn 23
Uzun boylu ter bıyıklı Hüseyin bin Ali Karye-i Ilıca Sinn 22		Kısa boylu ter bıyıklı Seyyid ibni Osman Karye-i Ilıca Sinn 21		Orta boylu sarı bıyıklı Satılmış bin Mehmed Karye-i Karahace Sinn 22
Kazâ-i Şorba				
Uzun boylu ter bıyıklı İsmail bin Memiş Karye-i Karaviran Sinn 21	Uzunca boylu kara bıyıklı Mehmed bin Hüseyin Karye-i Çenliler Sinn 22	Uzun boylu ter bıyıklı Hasan bin Mehmed Karye-i Çenli Sinn 21	Orta boylu şâb Satılmış bin Mustafa Karye-i Karaviran Sinn 20	Kısa boylu şâb Ali bin Veli Karye-i Üçlü Sinn 19

Kısa boy lu şâb Hüse yin bin İsmail An karye-i Uzunöz Sinn 19	Orta boy lu şâb Hasan bin Ömer Karye -i Güşman Sinn 19	Kısa boy lu ter bıyıklı Gökmen bin Mustafa Karye -i İçviran Sinn 19	Ort a boy lu ter bıyıklı Mustafa bin Mustafa An karye-i Hınık Sin n 20	Kısa oy lu ter bıyıklı Satılmış bin Ömer Karye -i Derebeldem Sinn 21	Orta boy lu ter bıyıklı Mustafa bin Mehmed Karye-i Üçbaş Sinn 21
Kazâ-i Ayaş					
Orta boy lu ter bıyıklı Hasan ibni Bekir Karye-i Behvan Sinn 21		Orta boy lu şâb Hasan ibni Hüseyin Karye-i Saray Sinn 20		Orta boy lu ter bıyıklı İsmail bin Mustafa An karye-i Devreş Sinn 21	
Kazâ-i defa Haymana					
Orta boy lu sarı bıyıklı Ahmed bin Mehmed Karye-i Güzelce Sinn 23			Orta boy lu şâb Hasan bin Bekir Karye-i Kigel Sinn 22		

Hüküm 94

Medîne-i Ankara'da Kukurca mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Berber Tiryaki Mehmed bin Osman nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Alime binti Hasan nâm hatun ile sulbiye sagîre kızları Fatıma ve Ayişe'ye ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatıma binti'l-merkûm Osman nâm hatuna inhisârı lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zevce-i mezbûre Alime ve uhtü'l-merkûme Fatıma hatunların taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve takdîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'sş-şer'îyye tevzî' ve teshîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âfî zıkr olunur hurire fî gurre-i Saferü'l-hayr sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.8. Berber Tiryaki Mehmed bin Osman'ın tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre 900	Harâb bağ der mevzi'-i Karadere 50	Cedîd çit minder 4 50	Müsta'mel kilim 2 100	Cedîd halı 1 50
Müsta'mel havlu 1 20	Cedîd cecem (?) 1 30	Cedîd seccade 4 80	Müsta'mel beledî yasdık 7 ve çit yasdık 2 50	Müsta'mel beledî döşek 1 30
Müsta'mel kutnu entari 1 ve çuka salte 1 70	Müsta'mel seccade 1 10	Köhne çuka şalvar 1 ve kısa entari 1 ve kürk 1 ve çuka cebe 1 40	Bez dizlik 1 ve sarık 1 ve kuşak 1 15	Müsta'mel döşek yüzü 1 10
Bez gömlek 3 10	Nahv cümlesi cild 1 5	Sagîr heğbe 1 3	Nühâs mangal 1 ve maşa 1 180	Şemi'dan çift 1 40
Leğen ve ibrik çift 2 ve el ibriği 1 80	Kapaklı sagîr sahan 3 ve tahzîr 4 ve su tası 2 ve fincan tepsisi 1 60	Cedîd leğen 1 ve ibrik 50	Cedîd kebîr kahve ibriği 1 20	Fincan 7 ve tonbak zarf 7 ve kebîr ve sagîr kahve ibriği 3 ve kahve değirmanı 1 ve kutu 1 ma'a tepsisi 1 20
Hamam tası 1 ve su tası 1 10	Hamam leğeni 1 15	Şişe 1 ve çini tabak 1 3	Türkmen kilimi 1 15	Altın küpe çift 1 60
Rum nısfıyesi 1 ve atık rub'iyye 3 54	Saat 1 150	Fincan 18 ve sim zarf 15 ve tonbak zarf 3 400	Prinç hamam tası 1 15	Peşkir 7 70

Makreme 7 ve cura 12 110	Destmal 7 ve uçkur 3 22	Yemeni ve peştamal 23 ve uçkur 1 ve cura ve yaşmak 1 80	Altın zihkir 2 ve yüzük 3 50	Kehribar çubuk takımı 1 30
Simli hançer 1 20	Çuka ve çiçekli duhan kisesi 15	Bir mikdar hurde sim ve tesbih 10	Sim pazubend 1 ve bilezik 1 ve sim mühür 1 40	Sagır sandık 1 5
Der- zimmet-i Teşrekli Ali 30	Fıskiye şemi'dan 1 1	Kazgân 1 80	Vasat sini 1 120	Sagır ve kebîr tabak 13 130
Kapaklı şurba tası 1 ve kapaksız tas 1 40	Kapaklı sahan 3 ve sade sahan 9 100	Kapaklı tencere 3 ve sade tencere 2 110	Süd tâbesi 2 60	Yağ tâbesi 2 ve köhne sini 2 50
Kapaklı yumurta tabağı 1 25	Kenarlı tepsi 1 ve tabak 3 40	Kefgir 1 ve su tası 1, terazi 1 ve kahve tâbesi 1 ve eli 1 ve balta 1 ve fener 1 30	Müsta'mel belas 4 80	Çay heğbesi 1 10
Müsta'mel yorgan 2 30	Müsta'mel kilim 2 ve şak 1 100	Köhne beledî yasdık 7 21	Köhne çit minder 6 40	Sac 1 ve satır 1 10
Kehribarlı duhan çubuğu 1 5	Hırdavat-ı menzil 60	Berber takımı 300	Nakd-i mevcûde 5	Defa tabak 4 100

Der- zimmet Molla İsmail bâ temessük 35	Defa tencere ve kapaklı şurba tası 1 100	Defa tencere 1 60	Tepsi 1 ve leğen 1 ve şurba leğeni 1 45	Yol tası 1 ve kapak 1 20
Güğüm 1 40	Müsta'mel kilim 1 60	Belas 2 20	Billur bardak 13 36	Şemi'dan 2 10
Defa mangal 1 30	Sagır heğbe 2 4	Der zimmet Acı Koca bâ temessük 100	Der zimmet Kayılı Mehmed bâ temessük 170	Der zimmet Deli Halil oğlu Süleyman bâ temessük 30
Der zimmet Uzun Mehmed yeğeni Ali bâ temessük 100	Der zimmet Kuruviranlı Süleyman ve karındaşı Kocaoğlan bâ temessük 300	Der- zimmet Acı Andon oğlu Ohannes bâ temessük 1500	Der- zimmet Acı Andon oğlu Bedros bâ temessük 1500	Cem'an yekûn 8884 guruş
Minha'l-ihracât				
Techîz tekfîn 259,5	Mehr-i müeccel li'z-zevceti'l-mezbûre Alime Hatun 600	Deyn-i müsbet kızı sagîre-i mezbûre Fatıma 600	Resm-i kısmet- i âdî 222	
Kendiden mukaddem fevt olan zevcesi Ayişe Hatun'un mehr-i misli-i müsbeti olan dört yüz guruşdan rub' hisse-i irsiyesi ba'de't-tenzil bâkî lâzım gelen deyni		Mesârif-i müteferrika 145,5	Yekûn 2127 guruş	
Sahha'l-bâkî 6757 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 844,5 guruş 50 para	Hisse-i bint 2252 guruş 13 para	Hisse-i bint 2252 guruş 13 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 1407,5 guruş 8 para	Kesr-i para 1

[Sayfa 24]

Hüküm 95

Ankara müftisi Ahmed Efendi ve Ömer Efendi ve Esad Efendi ve Salahaddin Efendi'nin umûr-ı memlekete karışmamalarını hâvî emr-i âlîşândır

Düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ ber vech-i muhassillik Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ankara kazâsı müftisi iken bu defa azl ve ihrâc olunan Ahmed'in vakf-ı mezbûr vücûhundan mukaddemce cünha-i vâkı'alarına mebnî nefy ve ba'dehu umûr-ı vilâyete karşı hakk üzre afv ve ıtlâk kılınmış olan Ömer ve Esad ve Salahaddin'in yine umûr-ı memlekete müdâhale ve ahali ve fukarâyı bî-vech ızrâr misillü mugâyir-i rızâ evzâ'a ictisârları tahkîk ve istihbâr kılınmış olup zât-ı hilâfet-simât-ı cihandârâneme vedî'a-i cenâb-ı hâlîki'l-berâyâ olan fukarâ ve zu'afânın sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemde âsâr-ı bahş ve te'addiden vikâyetleri matlûb ve mültezim olmakdan nâşî merkûmların bundan böyle umûr-ı memlekete karışmamaları fermânım olmağın i'lâmen işbu emr-i celilü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur imdi siz ki vezîr-i hamîyyet-semîr-i müşâr ve nâib-i mûmâ ileyhimâsız keyfiyet ma'lûmunuz oldukda işbu emr-i şerîfimi sicill-i mahkemeye kayd ve sebt birle ale'd-devâm infâz ve icrâsıyla fukarâ-yı ra'ıyyet ve aceze-i memleketin her halde refâh-ı hâl ve huzûr-ı bâlleri emr-i ehemmine dikkat ve hilâfı vaz' u hâlet vukû'a gelmemesine ihtimâm ve sarf-ı rû'yet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehr-i Muharremü'l-harâm lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 96

Kıdvetü's-sâdâti'l-kirâm Mimarzâde es-Seyyid Hüseyin Efendi dâme şeref-siyâdetihi gibbe't-tahiyyetü'l-vâfiye inhâ olunur ki Ankara ve Murtazaabad ve

Yabanabad ve Haymanateyn kazâlarında kâimmakâmımız olan es-Seyyid Osman Efendi'nin azl ve hacrıyla cenâbınız hıdmet-i mezbûreye ehil ve müstakimü'l-etvâr olduğunuz ecilden hıdmet-i mezbûrenin cenâbınıza tevcîhi bâ i'lâm ve mahzar istid'â ve inhâ olunmağın merkûm es-Seyyid Osman Efendi işbu bin iki yüz elli iki senesi Rebiülevveli guresinden azl ve hacr olunup kazâhâ-yı merkûmûnun kâimmakâmı nikâbet-i eşrâf hıdmet-i şerîfesi gurre-i mezbûreden cenâbınıza ihâle ve tevcîh olunmuşdur gerekdir ki sâdât-ı kirâma tevkîr ve ihtirâm idüp kuzzât ve kâimmakâm senedleriyle teseyyüd ve izhâr-ı alâmet hafr edenleri men' u def' ve siz dahi kimesneye alâmet-i hafr evza'ından haşyet ve iddi'â-yı neseb-i siyâdet edenleri tarafımıza havâleye mübâderet ile işbu emânet-i kübrâda iffet ve istikâmet eyleyüp sâdât-ı kirâmdan tevcîhiye ve arûsiye ve muhadenât-ı sâire-i nâ-marziyye nâmıyla bir akçelerin almayup ve aldirmayıp sıyânet-i arz u hâllerine sa'y ve ikdâm zımnında şevketlü mehâbetlü kudretlü kerâmetlü pâdişâh-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerine isticlâb-ı da'vât-ı hayriyeye ihtimâm ve her bir emirde şer'-i şerîfe imtisâl-i tâmm eyleyerek mazhar-ı şefâ'at-i hazret-i seyyidü'l-enâm aleyhi ve alâ alihi fazlû't-tahiyyetü ve's-selâm olasız.

El-fakîr Selim Mollazâde Abdurrahman (silik)

[Sayfa 25]

Hüküm 97

Şerâyi'-şi'âr Anadolu'nun orta kolunda vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbı efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân vesâir zâbitân zîde kadruhum ba'de's-selâm inhâ olunur ki mâlikâne mutasarrıfları beher sene uhdelerinde olan mukâta'âtın mâl ve kalemiyesini vakt ü zamânıyla hazîne-i âmireye ve havâle olunan mahallere tamâmen edâ ve teslîm ile senesi âhîrinde yedinde olan senedâtı kalemine virüp hesâbını rü'yet etdirerek sûret-i muhâsebesini almak ve eğer bu şarta ri'âyet etmez ise mutasarrıf oldukları mukâta'ât uhdelerinden ref' ile kâimesi mezâda çıkarılmak düstûrü'l-amel tutulan mâlikâne şurûtundan olduğuna mebnî mansûre ve darbhâne-i âmire ve tersâne-i ma'mûre hazâin-i celîlelerinden mazbût olan mukâta'ât-ı ma'lûmeden mâ'adâ fakat mâlikâne mutasarrıfları uhdelerinde olan mukâta'âtın mâl ve kalemiyeleri hesâbının yedlerinde olan senedât mücebberince kangı kalemde mukayyed ise rü'yet etdirilmek üzre ikdâmât-ı lâzîmenin icrâsıyla bundan böyle mâlikâne mutasarrıfı olarak Asitâne'de olanlardan her kim hesâbını görmez ise bu bâbda hâtır ve gönüle bakılmayıp ve bir sûretle terahhum ve himâye olunmayup uhdelerinde olan

mukâta‘aları ref‘ ile mezâda çıkarılmak ve ashâb-ı mukâta‘âtdan taşrada olanlar bu irâdeyi istimâ‘ ile senedâtını ya getirüp veyahud gönderüp rü‘yet-i hesâb eylemesi biraz vakte muhtâc olduğundan o makûleler için bir ve nihayet iki sene mehl verilip müddet-i mezkûrede ânlar dahi icrâ-yı irâde-i seniyyeye imtisâl etmez ise kezalik mukâta‘aları ref‘ ile âhara fûruht olunmak üzere icrâ olunması ve memâlik-i mahrûsede kâin kazâlarda mutavattın kesân uhdelerinde olan mukâta‘ât ve eshâm ve vezâif mahlûl oldukda vaktiyle bu tarafda istihbâr olunamayıp alâ hâle kalarak bu keyfiyet hazîne-i âmireye hasârı mûceb olduğuna ve âsitâne ve fiyatını şöharetiyle eimme-i mahallât haber verdiklerinde hazîne-i âmireye âid uhdelerinde sehm ve mukâta‘ât ve vezâif var ise bi’t-taharrî zabt olunmakda ve her ne kadar taşradan gelen jurnal defterlerinde bu misillü vefiyât yazılmakda ise de ism ü şöhareti aklâmında olan kayda ekser muvâfık etmediğinden uhdesinde hazîne-i âmireye aid şey olup olmadığı ma‘lûm olamadığına binâen bu husûsun bir taht-ı zâbitaya idhâli lâzım gelmiş olup şöyle ki fîmâba‘d taşralarda olan jurnal kâtibleri defterlere yazdıkları vefiyât ashâbından her kimin uhdelerinde sehm ve mukâta‘a ve vezâif misillü nesne var ise bi’t-tahkîk esâmîsi bâlâsına şerh ve işâret ile Dersa‘âdete ihbâr kılınması husûsları darbhâne-i âmire defterdârı müşîr-i mûkerrem utûfetlû efendi hazretleri tarafından ifâde olunmuş olup her bir nizâmât senedinin icrâsı ehass-ı matlûb ve murâd olduğuna nazaran nizâm-ı mezkûrun ilâ mâşâallâhu te‘âlâ düstûrû’l-amel tutulmak üzere icâb eden mahalle kaydıyla iktizâ edenlere iş‘âr ve i‘lân kılınmış olmağla siz dahi zîr-i idârenizde kâin kazâ ve kasabâtta o makûle mukâta‘a ashâbının mehl-i mezkûrun hitâmına yani bir sene nihâyet iki sene tamâmına kadar rü‘yet-i hesâb eylemelerini ve etmedikleri halde uhdelerinde bulunan mâlikâneleri ref‘ ile âhara tevcih olunmak üzere mezada verileceğini işâ‘at ve mâlikâne ashâbından vefât edenlerin dahi ism ü şöharetiyle esâmîsi bâlâlarına jurnal kâtibleri taraflarından şerh ve işâret olunarak Dersa‘âdete ihbârıyla bundan böyle nizâm-ı mezkûrun ale‘d-devâm icrâsı husûsuna bi’l-ittifâk sa‘y ve gayret eylemeniz için tenbihen ve mahsusan işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşaallâhu te‘âlâ vüsûlünde ber vech-i muharrer harekete mübâderet eyleyesiz ve’s-selâm.

Mehmed Rauf

Vasele ileynâ fî 8 S sene 252

Hüküm 98

Cihanbeyli aşîreti yaylaklarına mürûr ve ubûrlarında te‘addî ve rencîde

olunmamak bâbında emr-i âlîdir.

Düstûr-ı mükerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûru’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmü’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümeħhidü bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidü erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtifi’l-melikü’l-a‘lâ Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu ve iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim câmi‘ü’l-mehâmid ve’l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti’l-melikü’d-dâim dergâh-ı mu‘allâm kapucibaşılarından Kastamonu ve Viranşehir ve Bolu sancakları mütesellimleri dâme mecduhumâ ve mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-keîâm elviye-i mezbûrede vâkı‘ zikri âti kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki Kangırı sancağında kâin Karıbazarı ve Karacaviran ve Çerkeş ve Şabanözü ve Ankara sancağında kâin Şurba ve Bolu sancağında vâkı‘ Viranşehir ve Kızılbel kazâlarında kâin yaylaklarda öteden berü Cihanbeyli aşireti halkı beher sene yaylayup üzerlerine edâsı lâzım gelen mîrîlerin vakt ü zamânıyla şurûtu mûcebince mîrî aşiretleri ma‘rifetiyle kabzına me‘mûra edâda kusûrları olmayup vâkı‘ olan umûr ve husûsları dahi kadîmden berü mîr aşiretleri olan kimesneleri ma‘rifetiyle rü‘yet ve tanzîm olunageldiğinden mâ‘adâ beher sene dâru’s-saltanatı’s-seniyyemde mutavattın ibâdullâhın ekvât-ı rûzmerrelerinden olup evâmir-i aliyyemle müretteb ve matlûb olan ağnâmını getirüp Dersa‘âdetimde fûruht ile def‘-i müzâyaka-i ibâda müsâra‘at edegeldiklerinden ol vechile cânib-i âhardan te‘addî olunmak iktizâ etmez iken bir müddetden berü sâlifü’z-zıkr kazâlarda vâkı‘ yaylaklarına mürûr ve ubûrlarında esnâ-yı râhda vâkı‘ a‘yân ve zâbitân taraflarından an-aslin hilâf-ı emr ü rızâ ve mugâyir-i şer‘-i şerîf mütâlebât ahz ile te‘addiyâta ibtidâr olunduğuna binâen fîmâba‘d aşiret-i merkûme halkı yaylaklarına âmed-şodlarında esnâ-yı râhda hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i şer‘-i şerîf mütâlebât-ı zulmiye ile te‘addî ve rencîde etdirilmeyüp her halde himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimâm olunmak bâbında tevarih-i muhtelifi ile evâmir-i aliyyem sâdır olmuşiken bu esnâda bazı mahallerde te‘addî olunduklarından bahisle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin te‘kîdini hâvî emr-i şerîfim ısdârı aşiret-i mezbûre mahzar ile istirhâm ve istid‘â ve fî’l-hakîka ağnâm-ı mürettibe-i mezkûre bi-mennihi te‘âlâ takım takım tevârüd etmekde idüğinden aşiret-i merkûmenin o makûle mezâlim ve te‘addiyâtdan vikâyeleri lâzımeden olduğu mülhakâtıyla hâlâ Karaman vâlisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem vezîrim el-Hâcc Ali Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu tarafından inbâ olunmuş olup ve kuyûda bi’l-mürâca‘a keyfiyet kassâblar müdîri

sâbık cânibinden lede'l-isti'lâm aşîret-i merkûme beher sene ta'ahhüdleri vechile yüz bin re's ağnâmı vakt ü zamânıyla Dersa'âdetime sevk etmekde olduklarından kadîm yaylaklarına mürûr ve ubûrlarında esnâ-yı râhda mütesellim ve a'yân ve zâbitân vesâir taraflarından toprakbasdı ve bâc ve avâid ve vürûdiye nâmıyla akçe mütâlebesiyle vesâir gûne te'addî ve rencîde olunmamaları bâbında ber vech-i muharrer evâmîr-i şerîfem verildiği kuyûddan müstebân olduğu beyânıyla ber vech-i istid'â te'kîdi hâvî emr-i şerîfim i'tâsı manzûr-ı re'y idüğü i'lâm ve ber müceb-i i'lâm dîvân-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdârı defterdâr-ı sâbık tarafından bâ takrîr ifâde ve ifhâm olunmağla vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mütesellimler ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz inhâ olunduğu üzre aşîret-i merkûme halkı kendü hallerinde zikr olunan yaylaklara mürûr ve ubûrlarında ahaliye vesâir hiç ferde zarar ve ziyânları olmayup da bazı a'yân ve zâbitân taraflarından mücerred celb-i mâl sevdâsıyla aşîret-i merkûme ahalisine te'addî olunduğu nefsü'l-emre muvâfık olduğu hâlde men' u def'i husûsuna mübâderet ve bu vesîle ile kazâhâ-i mezkûre ahalisine mahsûs yaylaklara aşîret-i mezkûre ahalisi taraflarından müdâhale vukû'una irâet-i ruhsatdan hazer ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri Zi'l-ka'de sene ihdâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantîniyye el-mahrûse.

[Sayfa 26]

Hüküm 99

Zîrde muharrer berât-ı şerîfin kayd olunmasını hâvî sâdır olan emr-i şerîfdir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki berren ve bahren Avrupa ve Acem ve Hindistan ticâretiyle me'lûf olan ve bundan böyle izhâr ve hâhiş ve arzu eden Devlet-i Aliyyem re'âyâsının ticâretleri Avrupa ve Acem ve Hindistan diyarlarına mütehassır olmağla müste'men tercümânları ve hıdmetkârlarının nâil oldukları imtiyâz ve emniyet ve müsâ'ade ve himâyet tamamen bunların haklarında bilâ istisnâ icrâ kılınması rüsûm-ı ra'ıyyet-perverîden olduğu ecilden o makûle tüccâr ve hıdmetkârlarına şerâit-i lâzîme derciyle başka başka berevât ve evâmîr i'tâ olunması bâ hatt-ı hümayûn verilen şurût-ı

nizâmdan olduğuna binâen re'âyâ-yı devlet-i aliyyemden Ankara'da mütemekkin Agop veledi murat nâm tâcir yedine şurût-ı nizâm üzre mufassal ve meşrûh ticâret berâtı i'tâ olunduğu beyânıyla ber müceb-i şurût-ı nizâm yedine verilen berât-ı şerîfim Ankara mahkemesi sicilline kayd ve sebt ve müceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tüccâr vekîlleri memhûr arz-ı hâlleriyle istid'â eylediklerin tüccâr-ı mersûmenin nâzırı olan dîvân-ı hümayûnum beğlikci vekîli iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Sarim dâme mecduhu bâ takrîr ifâde etmeğle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi ber minvâl-i muharrer Avrupa ve Acem ve Hindistan tüccârından olmak üzre tâcir-i mersûmun yedine verilen berât-ı âlişânımı Ankara mahkemesi sicilline kayd ve sebt birle yedinde ibkâ ve müceb ve muktezâsıyla amel ve hareket ve himâyet ve sıyânet olunmak ve mugâyir-i şurût-ı berât hâlât tecvîz olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla âmil olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâsıt-ı şehri Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 100

Agop veledi Murat nâm tâcirin Avrupa ticâreti berâtıdır

Berât-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Yaveri-i tevîk-i bârî ile i'mâr-ı memâlik ve tevsî'-i ticâret mutlaka nizâm-ı hâl-i tüccâr ve ra'iyet husûslarına ri'âyet ve nezâret birle bu bâbda iktizâ eden esbâb ve vesâil istihsâle mütevakıf ve menût ve kânûn ve kavâ'id-i düvel ve rûsûm u âyîn-i milel bi'l-ittifâk bu nizâm üzre mütedâvel ve merbût idüğü müsellemler olduğuna binâen el-hâletü hâzihî berren ve bahren Acem ve Hindistan ve Avrupa ticâretiyle me'lûf olan ve bundan böyle izhâr-ı hâhiş ve arzu eden devlet-i aliyyem re'âyâsının ticâretleri taht-ı râbıta ve nizâma idhâl olduğuna sûrette ticâretlerine vüs'at gelüp hem tâife-i mersûmeye ve hem gümrükler îrâdına menâfî'-i kesîresi müceb olacağı umûr-ı vâzihadan re'âyâ-yı devlet-i aliyyemden olup Acem ve Hindistan ve Avrupa ticâretine hâhişger olan tüccâr haklarında bâ irâde-i seniyye verilen nizâmda ve tüccâr-ı mersûme beyinde cümlelerin inzimâm-ı re'y ve intihâbıyla iki nefer vekîl nasb ve ta'yîn kılınıp ve beher sene mersûm vekîlleri tebdil olup cümlelerin ma'rifet ve intihâbıyla âharları yine bâ emr-i âlî ta'yîn olunmak

ve tâife-i mersûmenin ticâretleri Acem ve Hindistan ve Avrupa diyarına münhasır olmağla müste'men tercümânları ve hıdmetkârlarının nâil oldukları imtiyâz ve emniyet ve müsâ'ade ve himâyet tamamen bunların haklarında bi'l-istisnâ icrâ kılınması rûsûm-ı ra'yyet-perveriden olduğu ecilden intihâb olunacak vekîllere ve ale'l-husûs bi'l-cümle tâcirlere ve hıdmetkârlarına zikri âtî ticâret şerâyiti derc ve beyânıyla başka başka berevât ve evâmîr i'tâ olunması husûsu bâ hatt-ı hümayûn verilen nizâmda mûnderic olduğuna binâen re'âyâ-yı devlet-i aliyyemden olup Acem ve Hindistan ve Avrupa ticâretiyle me'lûf olan Ankara'da mütemekkin râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî Agop veledi Murat nâm tâcir tüccâr-ı mersûmenin mu'teberlerinden idüğü beyânıyla ber mûceb-i şurût-ı nizâm yedine berât-ı âlîşânım i'tâsını tüccâr vekîlleri memhûr arz-ı halleriyle istid'â eylediklerin tüccâr-ı mersûmenin nâzırı olan dîvân-ı hümayûnum beğlikci vekîli iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Sarim dâme mecduhu bâ takrîr ifâde ve tâcir-i mersûm hazîne-i âmiremde mu'ayyen olan bin beş yüz gurusı resm-i mîrîsini tamâmen edâ etmeğle nizâm-ı mezkûr üzre işbu nişân-ı hümayûnı verdim ve buyurdum ki mersûm ba'de'l-yevm defterlü tüccârdan olup tüccâr-ı mersûmeden hasbe'l-iktizâ biri veyahud hıdmetkâr ve âdemleri li ecli't-ticâre bir mahalle gitmek murâd eyledikde vekîlân-ı mersûmânın memhûr arz-ı hâlleriyle istid'â olundukda ticâret şurûtı derciyle tıbkı müste'menân tercümân ve âdemlerine i'tâ olunduğu misillü yol emirleri verile ve müste'menân tercümânlarının kendüleri ve evlâd ve ıyallerinin me'kûlât ve meşrûbât ve melbûsâtlarına kat'iiyen dahl ü ta'arruz olunmadığı misillü bunların dahi evlâd ve ıyallerinin me'kûlât ve meşrûbât ve melbûsâtlarına kat'iiyen dahl ü ta'arruz olunmaya ve ashâb-ı berevât olan tüccârın bulundukları mahalde yanlarında bulunmak şartıyla başka başka evâmîr-i şerîfemle tahsîs kılınan ikişer nefer hıdmetkârları işbu imtiyâzâta aynıyla nâil olalar ve işbu zikr olunan iki nefer hıdmetkârın biri iktizâ eder ise İzmir'de ikâmete me'zûn ola ve ashâb-ı berevâtdan birinin her kimde olur ise olsun müzmâ ve ma'mûlun bih temessük mûcebince vekîlleri ve esnâfının tevâtüren şehâdetleriyle misliyyet matlûbı oldukda yedinde olan temessükü hâkime ibrâz ve lede's-sübût matlûbu olan meblağ tahsîl olunup yüzde ikiden ziyâde resm mütâlebe olunmaya ve gerek müslim ve gerek milel-i sâireden her kangısıyla ashâb-ı berevâtın da'vâları zuhûrunda dört bin akçeden ziyâdeye resîde olan da'vâ kenar mahkemelerde görülmeyüp arz odasında huzûr-ı âsafide rû'yet ve fasl oluna ve tüccâr-ı mersûmeden birini gerek ehl-i İslâm ve gerek re'âyâdan biri li ecli't-terâfû mahkemeye veyahud Bâb-ı âliye götürmek murâd eyledikde zâbitân taraflarından tekdîr ile mu'âmele ve kesr-i i'tibârını mûceb olacak vaz' vukû'a gelmemek için berâtlu

tüccâr ve hıdmetkârları nâzırları tarafından mübâşir ta'yîniyle kaldırılıp ahar taraftan mübâşir ta'yîn olunmaya ve habsleri iktizâ eder ise yine nâzırları ma'rifetiyle habs oluna ve bunların ticâretlerinin ekseri Frengistana mahsûs olduğuna binâen müste'menân ile nizâ'ları zuhûr edeceği meczûm olmağla bunların umûr ve husûslarına ve hesâb ve kitâblarına ve fasl u hasm-ı müdde'âya dikkat ve idhâl ve ihrâclarına nezâret ve rü'yet eylemek üzre dîvân-ı hümâyûnum beğlikçisi olanlar nâzır ta'yîn ve dîvân-ı hümâyûnum tercümânı bulunanlar ma'rifeti ve tarafından bi'l-intihâb me'mûr olunacak mümeyyiz bazerganlar ma'rifetleriyle evvelen kâ'ide-i tüccâr üzre da'vâ ve nizâ'ları lede'r-rü'ye nâzır-ı mûmâ ileyh bâ takrîr makâm-ı vâlâ-yı riyâsete arz ve eğer şer'-i şerife mürâca'atları lâzım gelür ise bâlâda beyân olunduğu üzre ahar mahallerde rü'yet olunmayup arz odasında şer'le görölüp fasl oluna ve müste'menânın taşrada dört bin akçeden ziyâde olan da'vâları Asitâne'ye havâle olunmak ahidnâmeleri şurûtundan olduğu misillü bunların dahi müste'menân ile olan nizâ'ları keزالik Deraliyyeme havâle kılınmak ve'l-hâsıl re'âyâ-yı devlet-i aliyyem tüccârının kangı devlet tâcirleriyle nizâ'ları zuhûr eder ise devleteyn beyninde mün'akid olan ahidnâme şurûtı icrâ olunup bir vakitte hilâfi tecvîz olunmaya ve tâife-i mersûmenin taht-ı râbitaya idhâl olunmalarından maksûd ancak ticâretlerine vesîle-i bâr ve suhûlet olmak kazıyyesi olmağla tüccâr-ı mersûmenin getirdikleri emti'a kangı devletin metâ'ı ise memâlik-i mahrûsemi mahsûlâtı istisnâ ve kemâfi's-sâbık ahz olunup ale'l-ıtlâk Frengistan mâllariyçün yani kangı devlet ve diyar emti'a ve eşyâ ve erzâkı ve her ne cins ve nev'den olur ise olsun ol devletin ta'rifesi üzre ve Acem ve Hindistan emti'aları dahi zıkr olunan ta'rifelere kıyasen yüz üç hesâbıyla resm-i gümrük edâ eyleyeler ve memâlik-i mahrûsemi mahsûlâtı olan emti'a ve eşyâ ve erzâk her ne ise madem ki memâlik-i mahrusemden memnû'âtdan olmayarak sahih Acem ve Hindistan ve Avrupa cânibine berren ve bahren nakl murâd eyleyeler keزالik nakl edecekleri devletin ta'rifesi üzre ve Acem ve Hindistan taraflarına nakl olunacak emti'a ve eşyânın dahi resm-i gümrüklerin yüzde üç hesâbıyla bu ta'rifelere kıyâsen edâ idüp yedine ma'mûlun bih edâ tezkiresi aldıktan sonra mükerrer ve ziyâde gümrük ve gümrük izinnâmesi ve harc-ı gümrük ve masdariye ve reft-i gümrük bahânesiyle bir akçe ve bir habbe taleb olunmaya ve eğer gümrük ve ümenâsı taraflarından ziyâde diğér gümrük nâmıyla akçeleri alınır ise derhal red etdirile ve tüccâr-ı mersûme vülât ve hükkâm ve voyvodagân taraflarından hilâf-ı şer'-i şerîf tecrîm olunduklarına bir vechile rızâ-yı hümâyûnum olmayup sâye-i mülûkânemde âsûde hâl olmaları mültezim-i şâhânem olduğuna binâen her halde himâyet ve sıyânet olunup ve zulmen alınan akçeleri derhal

icâb edenlerden tahsîl olunup ashâb-ı berevât olan tüccâr ve hıdmetkârları umûr-ı vilâyet ve kocabaşılık (silik) müdâhale eylemeye bu husûs akdem esbâb-ı imtiyâz ve nizâm olmağla bir vakitte hilâfı tecvîz olunmaya şu kadar ki eğer bazı memâlikde beratlu olandan mâ'adâ erbâb-ı te'ayyünden kocabaşılığa şâyân re'âyâdan kimesne bulunmayup âmmе-i re'âyânın rü'yet-i umûrları ve mezâlimden masûn olmalarıçün berevât ashâbı olan re'âyâdan birinin kocabaşı olması zarûrî icâb ederek ol memleketde olan re'âyânın istid'âlarıyla muhtârları olur ise cümlelerin re'y ve rızâsıyla fakat o makûle mahalde kocabaşılığı rü'yet eylemesi câiz ola lakin kocabaşı olacak şahs dahi işbu imtiyâzâta niyâletine mebnî sâirinden serbest olması sebebiyle re'âyâ hakkında bir gûne te'addî ve etvâr-ı nâ-şâyesteye vechen mine'l-vücûh tasaddî eylemeye ve eder ise kendüye vahîm olacağı bildirile ve tüccâr-ı mersûmeden mürd olanların dükkân ve oda vesâir emlakleri cânib-i şer' den başka ve nâzırı tarafından başka temhîr olunup envâl-i metrûke ve emlâk ve akâr vesâir cüz'î ve küllî eşyâ ve nükûdlarına cânib-i mîrîden ta'arruz ve temhîr ve zabt ve olunmayup ve sagîr ve sagîreleri bulunup şer'an tahrîri lâzım gelenlerden dahi ziyâde resm talebiyle tazyîk etdirilmeyüp ber muktezâ-yı şer'-i şerîf beyne'l-verese nâzırı nezâretiyle taksîm etdirile ve sagîr ve sagîre ve gâib ve gâibesi olmayup beyne'l-verese taksîmi murâd olunmayan tereke dahi bir dürlü cebr ve ibrâm ile tahrîr etdirilmeye ve berevât-ı aliyye ile nâil-i imtiyâz olan tüccâr ve evâmir-i aliyyemle hıdmetkârları olanlara fîmâba'd cizyedâr ve kolcuları tarafından kağıd i'tâsı vesîlesiyle te'addî ve müdâhale olunmayup tüccâr-ı mersûme ve hıdmetkârlarının kalem-i cerîdesinden ale'l-infirâd esâmîsi mübeyyin defteri ihrâc birle a'lâ cizye on iki gurus iken sefiyyen li'l-mîrî sekiz gurus zammıyla ashâb-ı berevât senedi verecekleri yirmişer gurus cizyeyi iki yüz otuz iki ve kırk ve kırk üç tarihleri zamîmesinden başka elli senesi Muharreminden i'tibâren umûmen vâkı' olan zamm-ı cedîd ile ma'an ve evâmir-i aliyyemle hıdmetkâr olanlar şurût ve nizâmları muktezâsınca dört gurus zammıyla veregeldikleri evsat cizyesi keزالik otuz iki ve kırk ve kırk üç seneleri zamîmesinden mâ'adâ yeni olan zamm ile beraber beher sene gurre-i Muharrem'de nâzır-ı mûmâ ileyh ma'rifetiyle Asitâne cizyedârına teslîm eyleyeler ve işbu cizye meblağı ne mikdâra bâliğ olur ise beğlikçi-i dîvân-ı hümâyûnum bulunanlar ber mûceb-i defter Avrupa tüccârı vekîllerinden topunu ahz idüp defteri mûcebince Asitâne cizyedârına i'tâ eyleyeler ve bu cihetle yedinde berevât-ı şerîfe ve hıdmetkârlık emri olanlara cizye kâğıdı teklîf olunmaya ve bu imtiyâz ancak tüccâr-ı mersûme ve hıdmetkârlarının kendü haklarına mahsûs olup evlâd ve müte'allikâtları ve yedinde emr-i âlişânım olmayan hıdmetkârları kemâfi's-sâbık cizye kâğıdı ahz eyleyeler

ve yedlerine berevât ve evâmir-i şerîfem verilen tâcirler Devlet-i Aliyyemin ra'yyetini bilüp her hâlde ırz ve edebleriyle olup ve mugâyir-i resm-i ra'yyet ve ubûdiyet hareketde bulunmayup haklarında bu vechile zuhûr eden inâyâtın şükrünü edâ ve devâm-ı ömr ü devlet ve kavvâm-ı ferr ü şevket-i şâhânem da'vâtına iştigâl ve muvâzebet üzre olalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt-ı şeh-r-i Muharremü'l-harâm sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 27]

Hüküm 101

İzzet-meâb medîne-i Ankara'da sâkin Karapınarlı el-Hâcc Yusuf Efendi ba'de's-selâm inhâ olunur ki medîne-i mezbûrede me'zûn-ı bi'l-iftâ olan Ahmed Muhlis Efendi'nin sû-i hâlinden bahisle hacri bâ i'lâm ve bâ mahzar ve bâ inhâ-i mütesellim istid'â ve senin ehliyet ve istihkâkın dahi tarafımıza ifâde ve inbâ olunmağla merkûm Ahmed Muhlis Efendi hıdmet-ı fetvâdan hacr olunup yerine medîne-i mezkûrede iftâyâ tarafımızdan sana izn verilmişdir gerekidir ki lede'l-istiftâ esahh-ı akvâl-i eimme-i Hanefiyye aleyhim rahmetü Rabbü'l-beriyye ile iftâ idüp kütüb-i mu'tebereden nakl-i sarîh ve imzâlarında medîne-i Ankara müftisi olduğunu tasrîh eylesin hurire fi's-sâbi' min Saferü'l-hayr sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

El-fakîr Mekkîzâde Mustafa Asım ufiye anhumâ

Hüküm 102

Medîne-i Ankara'da Hâcî Doğan mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Baklacıoğlu es-Seyyid Zeynelabidin ibni Seyyid Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Afife binti Hafız Mehmed ile sulbiye sagîre kızı Şerife Adile ve kebîre kızı Şerife Kamile ve li ebeveyn kız karındaşı Şerife Dudu binti'l-merkûm Seyyid Mehmed nâm hatuna inhisârı lede'sş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i kibârın taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde semen-i misilleriyle bey' ve fûruht olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati'sş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Saferü'l-hayr sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.9. Seyyid Zeynelabidin ibni Seyyid Mehmed'in tereke defteri

En'âm-ı şerîf 5,5	Bağ der mevzi'-i Kurdini 750	Pıştov tek 8	Kilim 1 70	Meşlah 7
Köhne çuka cebe 1 23	Müsta'mel şalvar 37,5	Ahmediye 2 ve mendil 1 18,5	Bez gömlek 3 ve don 1 13	Döşek yüzü 10
Minder 4 ve yasdık 2 75	Minder 2 ve yasdık 1 50	Köhne yasdık 6 44,5	Müsta'mel yorgan 2 45	Kilim 1 17
Döşek 41,5	Çini tabak 5	Belas 1 25	Kilim şakı 1 20	Kazgan 1 95,5
Sini 1 34	Defa sini 1 29	Seccade 1 12	Kilim 1 31,5	Tabak 5 ve mehzir 1 26
Tabak 2 14	Sahan 7 ve kapak 3 85	Tepsi 2 34	Tencere 2 58	Defa tencere 2 ve kapak 1 45
Yağ tâbesi 2 21	Maşrapa 2 ve saplı 1 ve süd kapaklı 1 şurba tası 1 36,5	Güğüm 1 27	Leğen ibrik 47	Hamam leğeni 1 ve bakraç 1 ve melhezir 1 34,5
Şemi'dan 1 18	Fener 1 ve fiske 1 ve şemi'dan 1 27	Havan 1 ve bağ bıçağı 1 ve balta 1 ve kazma 2 ve niş küreği 1 42,5	Mangal 1 60	Kahve ibriği 2 ve cezbe 3 ve fincan 11 ve tombak zarf 10 ve sim zarf 1 ve tepsi 1 35

Leğen 1 ve su taşı 2 25	Tüfenk 1 70	Kehribar çubuk takımı 2 60	Tekneci gediği 60	Çubukçu gediği 60
Nakd-i der-kîse 22,5	Der- zimmet-i Bergamoğlu 100	Der zimmet-i Şerif Ağa 10	Der-zimmet- i Horozoğlu 50	Der- zimmet-i Tekneci Seyyid Ali 31,5
Menzil der mahalle-i mezbûre 400	Bergamoğlu yediyle saraya verilip memleketde olan tahta ve hatıl parası 202,5		Hırdavat-ı menzil 50	
Cem'an yekûn 3433,5 guruş Minha'l-ihrâcât				
Techîz tekfîn 239	Mehr-i müeccel-i müsbet li zevceti'l-mezbûre Afife 250		Deyn-i müsbet li zevceti'l- mezbûre Afife 530	
Kendiden mukaddem fevt olan zevcesi Sırma Hatun'un mehr-i misl-i müsbeti olan dört yüz guruşdan rub' hisse-i irsiyyesini ba'de't-tenzîl bâkî lâzım gelen deyni 300		Deyn- i müsbet-i Hafız Ali 400	Deyn- i müsbet çeşme parası 196	Deyn-i müsbet Tekneci İbrahim 15
Tellaliye 46	Deyn-i müsbet Eşraf Molla 124,5	Resm-i kismet-i âdi 86	Mesârif-i müteferrika 54	
Yekûn 1880,5 guruş Sahha'l-bâkî 1553 li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 194 guruş 5 para	Hisse-i bint 517,5 guruş 6 para	Hisse-i bint 517,5 guruş 6 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 323,5 guruş 1 para	Kesr-i para 2

[Sayfa 28]

Hüküm 103

Ankara sancağından müretteb bir tabur asâkir-i mansûre-i Muhammediye neferâtının elbiseleri için Ankara’da nesc ve i’ mâl olunan abanın mesârifâtı ile bir takım olmak üzere husûle geldiği mesârifâtının müfredât defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 17 S sene 52

Cizelge 3.10. Ankara sancağından oluşan askerlerin elbise masraflarını gösteren defter

Bir top abanın mesârifî	Bir takım elbisenin mesârifî
Para	Para
020 hallâc ücreti	18 bir top iplik
105 eğirme ücreti	18 kaytan zirâ‘ 9 fî para 2
023 tarakçı ücreti	30 asdar zirâ‘ 1 fî para 30
045 çözücü ücreti	60 üstâdiye
180 hallâc ücreti	64 bedel-i kopça aded 8 fî para 8
200 boya mesârifî ve ücreti	03 ağaç pul aded 9 üçü bir paraya
050 denkei ücreti	14 tel kopça çift 14 fî para 1
623	207
Bir takım elbiseye sarf olunan fî para	Bir takım elbisenin husûle geldiği mesârif

Hüküm 104

Elli iki senesi rûz-ı hıızır sâliyânesinin tevzî‘ olunmasını ruhsatı hâvî sâdır olan emr-i âlişândır

Mefâhirü’l-kuzzâ ve’l-hükkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-keâm Ankara nâibiyle Ankara sancağında vâkı‘ sâir kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân voyvodagân ve a’yân ve vücûh-ı memleket ve bi’l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i râfî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki mukaddemâ sâdır olan fermân-ı âlişânım mücebince bu defa Ankara sancağının hâvî olduğu kazâların elli bir senesi rûz-ı Kasımından elli iki senesi rûz-ı Hızırına gelince vukû‘ bulan mesârifâtın Dersa‘âdetime vürûd eden mümzâ ve memhûr bir kıt’a tevzî‘ defteri yekûn dört yük elli dört bin üç yüz doksan dokuz buçuk guruşa bâliğ olmuş ve defter-i mezkûr bi’t-tedkîk

bin beş yüz elli guruşunu tenzîl ile ma‘a harc-ı fermân sahha’l-bâkî dört yük kırk üç bin yedi yüz kırk iki buçuk guruşun tevzî’i irâde-i aliyyeme mütevakkıf idüğünü bu tarafda tedkîk-i defâire me‘mûr olan ricâl-i devlet-i aliyyemden iftihârü’l-ekâbir ve’l-ekârim Ali Raif zîde uluvvuhu zîr-i deftere tahrîr ve temhîr olmuş ve defter-i mezkûr bâlâsına sahh keşîde olunarak i‘âde ve irsâl kılınmış olmağla sen ki kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i emr-i şerîfimde sâlifü’z-zıkr dört yük kırk üç bin yedi yüz kırk iki buçuk guruşu ma‘rifetiniz ve cümle ma‘rifetiyle livâ-i mezbûr ahalisine ta‘dîl ve tesviye şurûtuna ri‘âyet olunarak tevzî‘ ve taksîm ve yerlû yerinden cem‘ ü tahsîl ile mahallerine te‘diye ve teslîme dikkat ve meblağ-ı mezbûrun hîn-i tevzî‘inde defter-i mezkûra bir akçe zamm ve ilâve olunmak veyahud tahsîldârîye nâmıyla ziyâde akçe ahz u tahsîl kılınmak lâzım gelür ise bi’t-tahkîk mütecâsir olanların haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer olduğuna binâen âna göre amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsusan işbu emr-i celilü’l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur imdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete ziyâde ikdâm ve gayret ve meblağ-ı mezbûrun sûret-i tevzî‘ ve tahsîli bu tarafda dahi ma‘lûm olmak için lâzım gelen i‘lâmâtın Dersa‘âdetime irsâl ve takdîmine müsâra‘at ve mugâyir-i vaz‘-ı irâet-i ruhsat ile nefsinizi tehlikeye ilkâdan tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehri Saferü’l-hayr lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 105

Medîne-i Ankara’da Hâcî Arab mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Berber es-Seyyid Mehmed Emin ibni Mehmed nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Şerife Fatıma binti İsmail nâm hatun ile sulbiye sagîre kızları Hadice ve Havva ve kebîre kızı Fatıma ve li ebeveyn er karındaşı Ahmed nâm ma‘zûda münhasıra olduğu lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra zevce-i mezbûre Şerife Fatıma ve kızı kebîre-i mezbûre diğer Fatıma’nın taleb ve iltimâsları ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr olunur hurire fî’l-yevmi’s-sâdis aşer min Safer sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.11. Berber es-Seyyid Mehmed Emin ibni Mehmed'in tereke defteri

Mushaf-ı şerif hediye 20	Menzil der mahalle-i mezbûre 400	Bağ der mevzi'-i Cengikayası 300	Berber dükkânı gediği 150	Müsta'mel melbûsât 100	
Nakd-i der-kise 80	Merkeb 1 50	Kazgan 1 80	Sini 1 70	Kapaklı şurba tası 1 20	
Leğen ibrik 35	Tencere 2 ve tabe 2 50	Sagîr sini 1 15	Tabak 7 ve sahan 4 ve hamam tası 1 ve şurba tası 1 100	Bakraç 1 ve leğen 1 20	
Fener 1 ve fiske 2 10	Mangal 1 ve kahve ibriği 2 ve fincan 3 40	Yorgan 2 ve köhne döşek 1 50	Müsta'mel kilim 50	Yasdık 3 15	
Hırdavat-ı menzil 35		Tepsi 1 15		Cem'an yekûn 1740 guruş	
Minha'l-ihrâcât					
Techîz tekfin 150	Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre 500	Resm-i kısmet-i âdî 43,5	Mesârif-i lâzime 27,5	Yekûn 721 guruş	
Sahha'l-bâkî 1019 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese					
Hisse-i zevce 127 guruş 15 para	Hisse -i bint 226 guruş 17 para	Hisse -i bint 226 guruş 17 para	Hisse -i bint 226 guruş 17 para	Hisse -i ahh-i li ebeveyn 212 guruş 11 para	Kesr -i para 3

Hüküm 106

Medîne-i Ankara'da Kepelin (?) mahallesi mütemekkinlerinden olup İçil sancağında kâin Med kazâsında misâfireten mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Acı Kigork veledi Andriyas nâm zimmînin verâseti vâlidesi Horsimi binti Kirkor nâm nasrâniye ile li ebeveyn kız karındaşları Takohise ve Eysam ve Teriz ve li ebeveyn ammîzâdesi Artiyon veledi Andon ve diğer ammîzâdeleri Ohannes ve Begos ve gâib-i ani'l-beled Agoşi ibnû İstefan ve diğer li ebeveyn ammîzâdeleri gâibun-ı ani'l-beled Ohannes ve Karabet ve Bedros ibnu Agop'a münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra verese-i mersûmûn taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber vech-i âtî zıkr ü beyân olunur.

Fî 23 S sene 252

Çizelge 3.12. Acı Kigork veledi Andriyas'ın tereke defteri

Babasınd n müntakil hissesi 360	Kehriba kiraz duhan çubuğu 2 ve takım 2 200	Halı mak'ad 2 ve seccade 2 200	Hama kuşağı 1 100	Zenne entarişi 1 100
Şitari entari 1 100	Müsta'm el çuka cebe 1 100	Yasdık 2 ve minder yüzü 2 80	Çuka entari 1 60	Heğbe 2 20
Çini tabak 10 ve şişe 4 ve tepsi 1 ve fener 1 ve kadeh 3 ve billur 1 ve fincan 2 50	Kuşak 1 ve içlik 1 ve kise 2 40	Çit mak'ad 2 20	Peşkir 1 ve boğça 1 ve kırmızı asdar 2 ve sarı asdar top 3 40	Müsta'mel çit 1 ve yasdık 2 ve minder yüzü 2 20
Müsta'me l İngiliz şalı 1 20	Kalcin ve urgan ve yular ve sepet 15	Duhan tabyası 1 15	Tâbe 2 ve kahve ibriği 1 15	Hasır 4 20

Sac 1 10	Kutu 1 10	Kiriş 10	Şemsiye 10	Geçmiş e çubuk ve nargile 10	Sagır bıçak 1 ve gecelik 1 ve kitab 1 5
Cem'an yekûn 1630 guruş Minha'l-ıhrâcât					
Resm-i âdî 41		Mesârif-i müteferrika 26		Yekûn 67	
Sahha'l-bâkî 1563 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese					
Hisse-i ümm 260,5	Hisse-i uht-i li ebeveyn 347 guruş 13 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 347 guruş 13 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 347 guruş 13 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 347 guruş 13 para	
Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	
Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Hisse-i ibn-i ümm-i li ebeveyn 37 guruş 8 para	Kesr-i para 5	

Hüküm 107

Medîne-i Ankara'da Hâcî Arap mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Duhancı Küçük Ali bin Süleyman nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Osman nâm hatun ile sulbiye kebîre kızları Ayişe ve Saide ve sulbî kebîr oğlu Osman nâm gâib-i ani'l-beledeye münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrât Fatıma ve Ayişe ve Saide nâm hatunların taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Çizelge 3.13. Duhancı Küçük Ali bin Süleyman'ın tereke defteri

Nısf menzil der mahalle-i mezbûre 300	Der- zimmet Keçeci Süleyman bâ temessûk 300	Ova duhan kıyye 100 300	Tabak aded 7 80	Mangal 1 ve kahve ibriği 3 ve cezve 2 ve su tası 1 ve fincan 10 ve tepsi 1 80	
Kazgan 1 80	Müsta'mel kilim 1 ve seccade 1 40	Yasdık 2 minder 2 30	Köhne kürk 30	Hırdavat-ı menzil 30	
Sini 1 25	Duhan çubuğu 2 20	Kara keçe 20	Leğen 1 15	Şemi'dan 1 1	Vezne 10
Cem'an yekûn 1370 guruş Minha'l-ihrâcât					
Techîz tekfîn 213	Resm-i kısmet-i âdî 34	Mesârif-i müteferrika 23	Yekûn 270		
Sahha'l-bâkî 1100 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese					
Hisse-i zevce 137,5	Hisse-i bint 240,5 guruş 5 para	Hisse-i bint 240,5 guruş 5 para	Hisse-i bin 481 guruş 10 para		

Hüküm 108

Eğdirli Hüseyin bin Ömer an mahalle-i İbni Gökçe fî 8 Ra sene 252

Çizelge 3.14. Eğdirli Hüseyin'in tereke defteri

Zevce Vahide binti Hasan	Bint-i sagîre Ayîşe	Bint-i kebîre Fatıma	İbn-i kebîr Ali nâm gâib-i anî'l-belede
Sagîr kazgan 1 70	Kebîr tencere 1 40	Sagîr sini 1 ve tabak 4 50	Bakraç 1 ve saplı tas 1 ve sagîr tencere 1 ve şurba tası 1 ve yağ tâbesi 1 45
Balta 1 ve kazma 1 15	Merkeb re's 1 80	Kebîr sahan 1 ve şurba leğeni 1 ve el ibriği 40	Cem'an yekûn 350 guruş
Minha'l-ihracât			
Techîz tekfîn 40	Resm-i kismet-i âdî 8,5	Mesârif-i lâzıme 4,5	Yekûn 53 guruş
Sahha'l-bâkî 297 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese			
Hisse-i zevce 37 guruş 5 para	Hisse-i bint 64,5 guruş 18 para	Hisse-i bint 64,5 guruş 18 para	Hisse-i ibn 129,5 guruş 17 para
Kesr-i para 2			

[Sayfa 30]

Hüküm 109

Bâ'is-i defter oldur ki

İşbu iki yüz elli iki senesi rûz-ı Hızır sâliyânesi defteriyle sahh-ı âlî keşide buyrularak mücebince tevzî' ve taksîm husûsuna ruhsatı hâvî emr-i âlî vürûduna binâen sâliyâne-i mezkûre Ankara ve hâvî olduğu kazâlara hâlâ Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü übbetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda Ankara hissesinden ifrâz

olunan kasaba-i Zir sehmi ile kasaba-i mezkûre ahalilerinin dahi vukû' bulan mesârifleri ma'rifet-i şer' ve a'yân-ı belde ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle mu'tâd-ı kadîm üzre kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve tesviye tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 29 S sene 252

Guruş

30825 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi

10000 ikrâmiye-i matbah-ı hazret-i veliyyü'n-ni'ami

01500 harcıyâb

01500 ceyb-i hümayûndan sehmleri

03000 tahsildâriye

46825

01800 altı aylık kasaba-i mezkûre mâhiyesi

01000 hakim efendi hazretleri ikrâmiyesi

00492 harc-ı hisse-i başkâtib efendi kalemiyesi 150 guruş şehir tahsildârına 150 guruş

01350 kasaba a'yânına 1000 guruş kabzımâliye 350 guruş

51467

00250 a'yân efendiye

47727 ahali-i kasabanın bâ defter-i müfredât mesârif-i cedîdleri

00500 a'yân ağanın şehirde mesârifî

99944

02496 guruş başına birer paradan harc-ı imzâ

102440

Çizelge 3.15. Ankara ve bağlı sancakların ödedikleri vergiler ve masrafları gösteren tablo

Guruş		Guruş	
8800	Karye-i Bavlum	84150	Nakl-i yekûn
8300	Şabanözü	01000	Güreş
7500	Kökler	01100	Elvan
5400	Susuz	00300	Tatlar
2700	Hisarikaya	<u>01600</u>	Hacı Tuğrul
<u>3300</u>	Şeydalı	88150	
36000		01550	Poyraz
03900	Dodurga	00650	Galebeler
00600	Sincan	00950	Yağmurbaba
04400	Bacı	<u>00300</u>	Anayurd
03500	Pusaklar	91600	
<u>02000</u>	Peçenek	00850	Bağlıca
50400		00850	Yukarı Yurtçu
01600	Lutmi	00900	Karacakaya
00900	Balıkuyumcu	00220	Macun
03550	Ovacık	<u>00510</u>	Poladlar
02200	Müsellem	94930	
<u>01200</u>	Yalınca	00850	İvedikler
59850		00500	Karakusun
00500	İryaman	00700	Bağır
04600	Yuva	<u>00500</u>	Hızır Şeyh
00800	Alagöz	97480	
01800	Alcı ve Kötüoba	00200	Güğercinlik
<u>02250</u>	Memlük	00350	Zahar
69800		01000	Alacaatlı
00800	Aşağı Yurtçu	00400	Mumcuoğlu Çakırları
02400	Yakacık	00080	Alacaatlı Çakırları
01200	Kutgin	<u>00080</u>	Çavundur
00300	Koruşeyh	99590	

01900	Yapracık	00500	İlgazi
76400		00500	Ahi Mesud
01000	Balgad	00650	Küçük İstanos
03500	Kara Ahmedlü	00600	Saraycık
00250	Cemşid	00150	Kermeç
01000	Mali	00350	Kızılcaşar
02000	Kayı	00100	Hisarcık
84150		10440	

Hüküm 110

Medîne-i Ankara'da Öksüzce mahallesi sükkânından iken bundan akdem müte'âkiben vefât eden Yeşil Mustafa Ağa ile zevcesi Vahide binti Mehmed nâm müteveffiyândan sulbiye sagîre kızı Şerife'ye intikâl eden mâl-ı mevrûsını zabt u hıfza kıbel-i şer'den mansûb vasîsi Müftioğlu es-Seyyid Veliyüddin nâm kimesnenin bâ hüccet-i şer'iyeye nâzırı olan Topçuoğlu es-Seyyid İbrahim Ağa'nın taleb ve iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le rû'yet olunan beş senelik hesâb defteridir ki ber vech-i âtî zıkr olunur

Fî 17 Râ sene 252

Çizelge 3.16. Yeşil Mustafa Ağa ve Vahide binti Mehmed'in tereke defteri

Ber müceb-i defter-i kassâm vâlidelerinden hisse-i irsiyesi	Babası menzili semeni	Beş senede onu onbir buçuk hesâbı üzere güzeşte
1732	725	1275
Cem'an yekûn		
3732		
0732 vasî-i merkûm yediyle bâ defter-i müfredât beş sene zarfında sagîre-i mezbûreye mesârîfî fürûnihâde		
3000		

[Sayfa 31]

Hüküm 111

Bâ'is-i defter oldur ki

İşbu iki yüz elli iki senesi rûz-ı Hızır sâliyânesi defterine sulh-ı âlî keşîde buyrularak mücebince tevzî' ve taksîmi husûsuna ruhsatı hâvî emr-i âlî vürûduna binâen

sâliyâne-i mezkûre Ankara ve hâvî olduğu kazâlara hâlâ Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü übbehetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda nefis-i Ankara hissesinden ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi ile kasaba-i mezkûre ahalilerinin dahi vukû' bulan mesârifleri ma'rifet-i şer' ve a'yân-ı belde ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle mu'tâd-ı kadîm üzre kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve tesviye ve tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr ve beyân olunur.

Fî 26 S sene 252

Guruş

61652 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi

10000 Devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin ikrâmiye ve i'âne-i matbah-ı veliyyü'n-ni'ami

01500 harcıyâb

02500 ceyb-i hümâyûndan hisseleri

05000 ber mu'tâd tahsîliye 80652

02400 Muharrem gurrelerinden altı aylık kasaba mâhiyeleri

01500 hakim efendi hazretleri ikrâmiyeleri

00508 harc-ı hademe 208,5 / başkâtib efendi kalemiyesi 150 / şehir tahsildârına 150 gurus

01350 kasaba a'yâniyesi 1000 gurus kabzımâliye 350 gurus

00050 Karapürçekli kolu sakat âdemine ber mu'tâd ikrâm

00250 a'yân efendiye ikrâm

27589 ber müceb-i defter-i müfredât kasaba-i mezkûre ahalilerinin mesârif-i cedîdleri

02500 mümteni'ü'l-husûl perişan kurâlarda bekâyâ kalan

002910 birer paradan harc-ı imzâ

Çizelge 3.17. Ankara sancağına bağlı kasabaların mali tablosu

Guruş		Guruş	
12250	Karye-i Yozgat	85554	Nakl-i yekûn
05350	Kılıçlar	02830	Karapürçek
04330	Bahşili	03000	Kayaş
04630	Karakeçili	02200	Kömürcü
<u>04250</u>	Kara Ali	01920	Karataş
30810		<u>02000</u>	Dikmen
07550	Hasanoğlan	97504	
05100	Kurbağa	01800	Mirahur
01700	Beynam	01125	Çavuşlu
<u>04475</u>	Kutlu Tekin	00800	Kusunlu
49635		00800	Hisarköy
04300	Yenişeyh	<u>01120</u>	Karaağaç
04250	Dereşeyh	103149	
06025	Hacılar	000300	Evkuf
02230	Odabaşı	001500	Tekye
<u>02650</u>	Avcılar	000600	Üreğir
69090		001400	Ağcalu
04200	Bayındır	<u>005200</u>	Kuşca Ali
01999	Deliler	112149	
02275	Kara Ahmedlü	000550	Kıbrıs
<u>01855</u>	Tenek	001920	Yakup Abdal
79419		001420	Karaca Hasan
01050	Odabaşı çiftliği	<u>002220</u>	Hudar
01155	Ortaköy	118259	
01300	Kızılca	000700	Borsal
<u>02630</u>	Solfasl	000350	Mamak
85554		000200	Mihye
		<u>000200</u>	Zirve
		119709	

			Yalnız bir yük on dokuz bin yedi yüz dokuz guruşdur.

Hüküm 112

İki yüz elli iki senesine mahsûben mîrî mübâya‘a tahsîline sâdır olan emr-i âlîdir

Mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-keâm Ankara sancağında vâkı‘ kazâların kâdîları ve nâibleri zîde fazluhum ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân İznikmid iskelesine merbût Ankara sancağında vâkı‘ kazâlardan müretteb hıntanın kabzına me‘mûr kılınan Musa Salih zîde mecduhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki memâlik-i mahrûsetü’l-mesâlik-i şâhânemden Anadolu ve Rumili’de kâin kazâların beher sene müretteb olan mübâya‘a-i kadîme zehâyirini tahsîl vesîlesiyle me‘mûrları taraflarından vedî‘a-i cenâb-ı kibriyâ olan ahali ve fukarâ ve aceze-i re‘âyâ ve berâyâyâ bir gûne cevri ü ezâ vukû‘a gelmemek ve ondalık nâmıyla aldıkları katî fâhiş zahîreden dolayı dahi te‘addîlerinin önü kesdirilmek üzere zehâyir-i mürettibenin ondalığı bundan mukaddem asıl tertîbâtına zamm ile mukâbilinde kendülere tahsîlât-ı vâkı‘alarından ba‘diyet ve kurbiyet mevki‘ ve masraflarına göre beher kîlede yirmişer ve bazen on beş para maaş tahsîs olunduğundan başka hîn-i muhâsebede mesârif-i sahîhaları dahi kabûl ve i‘tâ olunmakda olduğuna binâen sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemde her biri irtikâba ihtiyâcdan vâreste olarak cümlesi sıdk ve istikâmet üzere hareket ve bir gûne uygunsuzlukdan mücânebet eylemeleri lâzımeden iken yine bazıları tama‘ ve irtikâb ile ahali-i bilâd ve aceze-i ibâda zulm ve i‘tisâfa ictirâ eyledikleri mesmû‘ olup zamân-ı adâlet-iktirân-ı pâdişâhânemde herkes müsterih ve âsûde ve cevri-i semtten emîn ve âzâde olmak aksâ-yı murâd-ı hayriyet-mu‘tâd-ı tâcdârânem olmakdan nâşî fîmâba‘d mübâya‘âta me‘mûr olacaklar mu‘temed ve perhizkâr ve emniyet ile şöhretkâr olanlardan intihâb ve ta‘yîn birle mahallinde her vechile münsifâne hareket ve mahsûs ma‘aşlarına kanâ‘at ile irtikâba sapmayıp Dersa‘âdetimden verilecek tamgalu kileler ile me‘mûr oldukları yerlerde kileciler tutulup memleket tarafından me‘mûr olacak âdemler ile ber vech-i hakkâniyet herkes hisse-i mübâya‘asını ölçdürerek ma‘a ondalık müretteb olan zehâyiri bir kîlesi bekâyâ kalmamak üzere kâmilten kabz ve fazla nâmıyla kendülere bir şeyi alıkomayıp aldıkları gibi sefâyine tahmîl ve anbar-ı âmireme irsâl ve tavsîle dikkat ve ol tarafda bir akçe ve bir habbe ticâret ve intifâ‘ dâ‘iyyesine düşmeyerek mesârif-i sahîhaları Dersa‘âdetimde verileceği cihetle avâid ve hediye ve ta‘ahhüdiye ve tuzluk nâmı ve cihât-ı sâire ile bir şey istemeyip tabi‘atiyle bile verilse adem-i kabûl ile red

ederek muktezâ-yı sıdk ve hakkâniyet icrâya sarf-ı rü'yet eylemek ve ale'l-husûs zahîre hazînesinden hintasına yüzer ve şa'îrine ellişer paradan i'tâ kılınan fiyatın bir akçesini ketm etmeyip ahali-i fukarâya tamâmen vermek ve tekmîl-i mübâya'ât ile Dersa'âdetime gelüp muhâsebelerini rü'yet edecekleri halde tahsîl eyledikleri zehâyirin fiyat-ı merkûmesini fukarâya bi't-tamam verdiği zahîre nâzırı bulunanlar indinde tebeyyün ve tahakkuk etmedikçe hesabları görülmemek ve bunların hâl ve hareketini nâzır olanlar dâimâ taharrî ve tecessüs ederek içlerinden uygunsuzluğu zuhûr eder olur ise hatır ve gönüle bakmayıp hemen takrîr ve âmâde ile emsâline ibret olacak sûretde iktizâ-yı te'dîblerini icrâ ettirmek ve sevhale ziyâde ba'îd bulunarak veyahud ol sene mahsulleri olmayarak zarûrî bedel ile uydurmaya mecbûr olan bazı kazâlar haklarında bedelâ sûreti eğerçe mesâğ olup ancak bu bâbda mübâya'ât me'mûrlarının dürlü fesâdları anlaşılmış olduğuna mebnî fîmâba'd o makûlelere zinhâr ve zinhâr ânlar karışmayıp memleket tarafından Dersa'âdetime birer mu'temed âdem irsâliyle bu tarafda iştirâ ve ayanen teslîm-i anbar eylediklerinden sonra kaç gurus fi ile mübâya'a olunur ise navl kalemine kayd ettirderek sûret-i defteriyle mahalline bildirilmek hususu geçen sene inayet-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânemle nizâma rabt ve tevsîk olunmuş olmağla sen ki me'mûr-ı mûmâ ileyhsin sıdk ve istikâmetle ittisâfın ve şu nizâm-ı müstahsen üzre harekete dikkat edeceğin melhûz olmak hasebiyle İznikmid iskelesine merbût kazâlardan rûz-ı Hızır'ın iki yüz elli iki senesi Muharremi'nde duhûlû cihetiyle sene-i merkûmede idrâk edecek mahsûlâtıdan ma'a ondalık mübâya'ası müretteb hintanın tamamen tahsîl ve kabz ve anbar-ı âmireme irsâli maddesinin uhdene ihalesini e'âzım-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ zahire nâzırı iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir es-Seyyid Mehmed Hadi dâme uluvvuhu bu defa ba takrir ifâdeidüp ol bâbda irâde-i seniyye-i pâdişâhânem müte'allik olmağın me'mûriyetini hâvî işbu emr-i celîlû'l-kadrim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi keyfiyet-i me'mûriyetin mantûk-ı emr-i şerîfîmden ma'lûmun oldukda mevzû'an irsâl olunan memhûr ve mûmzâ sûret-i defter nâtık olduğu üzre livâ-i mezkûrda vâkı' kazâlardan ma'a ondalık müretteb olan on beş bin iki yüz elli yedi keyl hintayı bâlâda beyan olunan nizâm-ı müstahsene muktezâsı ve me'mûriyetin iktizâsı üzre ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifakıyla ahali taraflarından ta'yin olunan âdemler mevcûd oldukları hâlde Dersa'âdetimden verilen sahîhü'l-ayâr timurlu ve tamgalı kileler ile hakk ve adl üzre devr-i keyl ettirderek bir kilesi bekâyâ bırakılmaksızın tamamen iskeleye tenzîl ve gâyet pak ve münakkah olarak ahz u kabz ve fiyat-ı merkumesini bi't-tamam ahali yedlerine i'tâ ve teslîm birle aldığı gibi sefâyine

tahmîlen Dersa'âdetime irsâl ve tesbîl ve anbar-ı âmireme tavsîli emrini kemâl-i i'tinâ ve dikkat ve beyândan müstağni olduğu üzre mürettebât-ı kadîmenin hintası asâkir-i muntazama-i şâhânem nân-ı azîz ta'yînâtına ve şa'îri dahi piyâde zâbitân ve süvari binekleriyle topkeşan bargirleri me'kûlâtına müretteb ve mahsûs olmak ve mu'ayyenât-ı mezkûrenin kesr ve nakîsasını müceb olur bekâyâ kalması min külli'l-vücûd rızâ-yı pâdişâhâneme münâfi ve mugâyir bulunmak mülâbesesiyle cümlesinin kâmilan harman yerlerinden tahsiliyle bir kile ve bir habbesi kirüye bırakılmayarak senesi içinde tamamca ardını alup bu bâbda ibraz-ı levazım-ı kârgüzârî ve sadâkate mübâderet ve nizâm-ı mezkûr münâfi ve rızâ-yı âlişânımın hilâfî harekeden mübâ'adet eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb ve vücûh-ı memleket ve zâbitân-ı mûmâ ileyhim vesâirlerisiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi meczûmunuz olarak tenfiz ve icrâsı husûsuna bi'l-ittifâk gayret ve mübâyâ'a-i mezkûrî me'mûr-ı mûmâ ileyh tarafına vakt ü zamânıyla kâmilan teslim ve anbar-ı âmireme irsâl ve tavsîl olunmayıp bekâyâ bırakılmak lâzım gelir ise mu'ayyenât-ı mezkûrenin ekser ve nakîsasına sebep olarak eşedd-i itâb ve ikâba müstehakk olacağınızı bilüp âna göre amel ve harekete kemâl-i sa'y ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şânımın mazmûn-ı münîfi üzre âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Zi'l-hicce lisene ihdâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniye el-mahrûse.

[Sayfa 32]

Hüküm 113

Ümmügülsüm binti Mehmed an mahalle-i Hacı Bayram / fi 6 R sene 252

Zevc Mustafa bin / ibn-i kebîr Ali

Çizelge 3.18. Ümmügülsüm binti Mehmed ve Mustafa'ya ait tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre	Mehr-i müeccel der zimmet-i zevc-i mezbûr	Altın yüzük 3	Yaldızlı sim kuşak çift 1
700	150	60	80
Müsta'mel taraklı entari 1 içlik 1 ve	Beledî yasdık 7 40	Müsta'mel minder 4	Köhne yorgan 2 20

alaca şalvar 1 ve canfes libade 1 ve gömlek 1 100		35	
Hamam leğeni 1 ve tabak 1 ve su tası 1 30	Köhne melbûsât 20	Köhne pelas 1 ve heğbe 1 16	Beledî yasdik yüzü 1 ve salıncak ve mest ve yemeni 15
Havlu 1 ve boğça 1 10	Ayine 1 ve sandık 1 12	Şemi'dan 1 5	Bir mikdar tiftik 15
Cem'an yekûn 1308 Minha'l-ihracât			
Techîz tekfîn 140	Resm-i kismet- i âdî 32,5	Mesârif-i lâzime 21,5	Yekûn 194
Sahha'l-bâkî 1114 li't-taksîm-i beyne'l-verese			
Hisse-i zevc 278,5	Hisse-i ibn 835,5		

[Sayfa 33]

Hüküm 114

Mukasitoğlu Bedros'un Avrupa tüccârı hıdmetkârlığı emridir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki berren ve bahren Avrupa ve Acem ve Hindistan ticâretiyle me'lûf olan ve bundan böyle izhâr-ı hâhiş ve arzu eden Devlet-i Aliyyem re'âyâsı ticâretlerinin taht-ı râbîta ve nizâma idhâlleri husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylediği cihetden müste'men tercümânları ve hıdmetkârlarının nâil oldukları imtiyâzât ve emniyet ve müsâ'ade ve himâyet tamamen bunların haklarında bi'l-istisnâ icrâ kılınması rûsûm-ı ra'yyet-perverîden olduğu ecilden o makûle Avrupa tâcirleri ve hıdmetkârları yedlerine başka başka berevât ve evâmîr i'tâ olunması ve iktizâ eder ise umûr-ı ticâretlerini rû'yet

zımında iki nefer hıdmetkârlarından birini âhar münâsib mahalde ikâmet etdirmeleri husûsu bâ hatt-ı hümâyûn verilen şurût-ı nizâmdan olmakdan nâşî defterlü tüccârdan Galata'da Kurşunlu mahzeninde mütemekkin Avadik veledi Anton Andaneoğlu nâm tâcir re'âyâ-yı devlet-i aliyyemden Mukasıtoğlu Bedros veledi Ohannes nâm bir neferi hıdmetinde istihdâm eylemek ve umûr-ı ticâretini rü'yet zımında Ankara'da ikâmet ettirmek üzere emr-i şerîfim sudûrunu tüccâr vekîlleri memhur arz-ı halleriyle istid'â eylediklerin tüccâr-ı mersûmenin nâzırı olan dîvân-ı hümâyûnum beğlikcisi vekîli iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Sarim dâme mecduhu bâ takrîr ifâde etmeğle dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz nişan kaydına mürâca'at olundukda tâcir-i mersûm yedine işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Muharreminde mufassal ve meşrûh ticâret berâtı i'tâ olunmuş olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki nâib ve zâbitân-ı mûmâ ileyhimsiz tâcir-i mersûmun iki nefer hıdmetkârlarından mesfûr Mukasıtoğlu Bedros veledi Ohannes tâcir-i mersûmun hıdmetinde olarak umûrunu rü'yet zımında Ankara'da ikâmet edip şurût-ı nizâmları mûcebince evsat i'tibariyle fermânlı hıdmetkârların vergeldikleri cizyeyi iki yüz otuz iki ve kırk ve kırk üç seneleri zamîmesinden başka elli senesi Muharreminden i'tibâren umûmî vâkı' olan zamm-ı cedîd ile ma'an beher sene nâzırı ma'rifetiyle Asitâne cizyedârına teslîm eyledikçe cizyedâr ve kuyumcuları taraflarından kağıd i'tâsı teklîfi ve avarız ve kassabiye akçesi vesâir rûsûm ve tekâlif-i örfiye mütâlebesiyle te'addî ve rencîde olunmayıp ber mûceb-i şurût-ı nizâm himâyet ve sıyânet olunmak lâzımeden idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete dikkat ve hilâf-ı şurût te'addî ve rencîde misillü vaz' u hâlet vukû'undan mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri-i Rebiülevvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 115

Ankara kazâsı tahmîshânesinin yed-i vâhidden idâre olunmasını hâvî sâdır olan emr-i âlîdir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve

kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kazâ-i mezbûr tahmîshânesinin idâresi ilzâmen uhdesine ihâle kılınan mülteziminden Ahmed zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ankara kazâsı tahmîsinin ber müceb-i nizâm İstanbul tahmîsi usûlû üzere yedd-i vâhidden ilzâmen idâresine sen ki mültezim-i mûmâ ileyhsin tâlib olduğun ecilden ol vechile kazâ-i mezbûr tahmîsinin ihtisâbı hâsılâtıyla berâber mansûre hazîne-i celîleme teslim olunmakda olan kadîm hâsılâtı elli iki senesi mâh-ı Muharreminden i'tibâren sana aid olmak üzere tahmîs-i mezbûrî mâh-ı mezbûr guresinden sene-i merkûme Zi'l-hiccesi gâyetine değin sene-i kâmile zabt ve idâre eylemek üzere bâ irâde-i seniyye-i şâhânem on altı bin beş yüz gurus bedel-i iltizâm ve sarraf nakdi (?) ile maktû'an sana ihâle ve ilzâm olunup sen dahi iltizâm ve kabûl birle meblağ-ı bedel-i mezbûr vakt ü zamânıyla mansûre-i hazîne-i celîleye edâ ve teslim olunmak üzere nakdi (?) şâmil hazîne-i merkûmeye bir kıt'a memhûr deyn temessûki verilmiş olmağla tahmîshâne-i mezkûrun sene-i merkûmeye mahsûben usûl ve nizâm-ı mu'tâdesi ve İstanbul tahmîshânesi usûlû üzere tarafından yedd-i vâhidden zabt ve idâresiyle kâffe-i hâsılât-ı vâkı'asının ahz u kabz olunması ve bu bahâne ile uygunsuz kahve sahfı ve gâlî bahâ ile fûruhtuyla ibâdullâhı iz'âc etmeyip usûl ve nizâm ve mu'tâdı vechile sahf ve fûruhtuna dikkat eylemen fermânım olmağın zabtını hâvî bâ ilm u haber işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet irâde-i seniyye-i mülûkânem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve hareket birle usûl ve nizâm-ı mezkûrenin hilâfı hareket vukû'undan tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin sen dahi müceb ve muktezâ-yı emr-i şerîfime imtisâl ve mütâba'at ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olası alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşer şehri i Rebiülevvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kad vasele ileynâ fi 8 R sene 252

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 34]

Hüküm 116

Medîne-i Ankara'da Kokurca mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Alime binti Hasan nâm hatunun verâseti validesi Hafize binti Mehmed nam hatun

ile sadriye sagîre kızı Ayiše ve li ebeveyn kız karındaşı Nesibe ve li ebeveyn er karındaşları Salih ve Ahmed'e inhisarı lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sagire-i mezbûrenin tesviye-i umûruna bâ hüccet-i şer'îyye vasî-i mansûbı Numan bin Süleyman nâm kimesne verese-i merkûmûnun taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle bey' ve fûruht olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âfî zikr olunur fî'l-yevmi's-sânî min şehr-i Rebiülevvel sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.19. Alime binti Hasan'ın tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre 800	Bardak 12 33	Tabak 12 95 guruş 1 para	Cedid minder 4 75	Yağ tâbesi 2 ve köhne sini 1 43 guruş 1 para
Pelas 4 71 guruş 1 para	Minder 2 37	Defa minder 2 37	Beledî ve çit yasdık 4 40,5	Basma yasdık 8 ve sagir yasdık 2 80
Beledî döşek 2 100	Yorgan 1 75	Köhne yorgan 1 28 guruş 3 para	Kilim 75,5	Kapaklı sahan 5 85
Sini 1 40	Şemi'dan 1 ve hamam leğeni 1 20,5	Leğen ve ibrik 20	Hırdavat-ı menzil 100	Bağ der- mevzi'-i Karadere 50
Altın küpe çift 1 80	Kutnu entari 1 ve çit şalvar 80	İngiliz şalı 1 35	Altı parmak entari 1 ve içlik 1 130	Çuka şalvar 1 110 guruş 1 para
Çuka fermene 1 100	İşleme entari 1 ve içlik 1 ve 20	Sim ayine 30 guruş 3 para	Car 1 20	Köhne bez dizlik 2 25

	gömlek 1 ve boğça 1 160				
Köhne entari 3 58 guruş 3 para	Köhne çuka fermene 1 ve gömlek 3 ve boğça 1 ve hırka 1 46,5	Hamam esvabı 40	Mest çift 1 3	Yemeni 7 ve cura 2 ve peşkir 3 ve bağlık 3 90	
Altın yüzük 2 10	Yaldızlı sim kuşak ma'a kemer 130	Sim tek kuşak 50	Sandık 15	Sagîr altın küpe 34	Ecnas altın aded 11 252
Cem'an yekûn 3404,5 guruş Minha'l-ihracât					
Techîz tekfîn 285	Resm-i kısmet-i âdî 85	Mesârif-i lazime 55	Tellaliye 52	Yekûn 447 guruş	
Sahha'l-bâkî 2957,5 guruş li't-taksîmi beyne'l-verese					
Hisse-i ümm 492,5 guruş 16 para	Hisse-i uht-i li ebeveyn 197 guruş 6 para	Hisse-i ebeveyn 394 guruş 13 para	Hisse-i ahh-i li ebeveyn 394 guruş 13 para	Kesr- i para 2	
Hisse-i bint 1478,5 guruş 10 para <u>2154 guruş</u> sagîre-i mezbûrenin babasından müntakil fûruht olunan hisse-i irsiyesi 3632,5 guruş 10 para					

Sagîre-i mezbûrenin ber vech-i bâlâ hisse-i irsiyesi olan cem'an üç bin altı yüz otuz iki buçuk guruş on para vasi-i merkûm Numan'a nakden def' ü teslîm olundukda ol dahi tamâmen ve kâmilan ahz u kabz eylediğini huzûr-ı şer' de ikrâr ve meblağ-ı mezkûr

sagîre-i mezbûrenin hîn-i bülûğuna kadar bâ devr-i şer‘î âhara idâne ve istirbâh etmek üzere ta‘ahhüd eylediği işbu zeyl-i deftere şerh verildi.

Hüküm 117

An-aslin Zağferanbolu kazâsından olup bundan akdem hacc-ı şerife azîmet ve avdetinde medîne-i Ankara’da (silik) hânında ber vech-i misafiret sâkin iken vefât eden el-Hâcc Ahmed bin Abdullah nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma‘rûf ve ma‘rûfesi olmayup terekesi cânib-i emîn-i beytû’l-mâle âid ve râci‘ olmağla bu makûle terekenin ahz u kabzına me‘mûr emîn-i beytû’l-mâl olan rıf‘atlü ihtisâb nâzırı Mehmed Ağa iltimâsı ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak emîn-i mûmâ ileyhe teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi 13 R sene 252

Çizelge 3.20. Ahmed bin Abdullah’ın tereke defteri

Mushaf-ı şerif cild 1 400	Delâil-i şerif cild 1 50	İngiliz perpol saat 300	Hurc heğbesi 1 20	Sarık ma’a saçak 1 30
Kemer 1 5	Ebru aded 4 40	Çorab çift 3 12	Beyaz Mısır şalı 1 30	Kalçın çift 1 ve silahlık 1 20
Bir mikdar öd ağacı 25	Yemeni 2 ve sarık 2 10	Mest çift 1 ve terlik çift 1 ve çorab çift 1 10	Tesbih deste 10 200	Misvak 50 25
Karanfil ve ıtr ve sandal yağı şişe 3 120	Bir mikdar sürme ve tarak 11 30	Tirementi merhemi ve nişadır ruhu 5	Misk sabunu kalıp 5 ve Mekki sepeti 1 ve kardaş kanı (?) 10	İp kulan 2
Çakı ve çubukluk 1 6	Meşleme başlık 1 ve duhan meşlemesi 1 10	Pizire meşbutek (?) 1 ve sagır bıçak 1 25	Tefarik ve duhan kisesi 1 ve yılanlık taşı 2 5	Ahmed isminde sim mühür 1 10

Tesbih 1 3	Kilid 5 5	Çuka nimten 1 ve köhne entari 1 50	Çuka niş kurd kürk 1 150	Memduhiye altını aded 121 2420
Hayriye altını aded 43 881,5	Atik zer-i mahbûb 24,5	Fındık rub'iyyesi 4 33	Rûmî altını rub'iyyesi 15	Sehem-i ayar-ı hayriye nısfıyesi 2 20,5
Sehem-i ayar-ı rub'iyye 1 3	Atik yirmi paralık 24	Nükûd-ı mevcûde 44	Zemzem-i şerif ma'a bakır kabı 50	El ibrîği 1 30
Çizme çift 1 10	Müsta'mel çuka ve bez entari 2 25	Gömlek 2 ve don 1 12	Yelek 1 5	Meşin sofa 1 5

Cem'an yekûn 5210,5 guruş Minha'l-ıhrâcât				
Techîz tekfîn bâ vasiyyet 112	Resm-i kısmet-i âdî 500	Mesârif-i müteferrika 78,5	Hıdmet eden ağaya ücret 15	Han kirası 20
Yekûn 725,5 guruş Sahha'l-bakkî 4485 guruş der yedd-i emîn-i mûmâ ileyh				

[Sayfa 35]

Hüküm 118

Oseb nâm zimmînin Avrupa tüccârlığı hıdmetkârlığı fermânıdır

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî'-
i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Avrupa ve Acem ve Hindistan ticâretiyle

me'lûf olan ve bundan böyle izhâr-ı hâhiş ve arzu eden devlet-i aliyyem re'âyâsı ticâretlerinin taht-ı râbıta ve nizâma idhâlleri husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylediği cihetden müste'men tercümânları ve hıdmetkârlarının nâil oldukları imtiyâzât ve emniyet ve müsâ'ade ve himâyet tamâmen bunların haklarında bi'l-istisnâ icrâ kılınması rûsûm-ı ra'ıyyet-perverîden olduğu ecilden o makûle Avrupa ve Acem ve Hindistan tâcirleri ve hıdmetkârları yedlerine başka başka berevât ve evâmîr i'tâ olunması hususu bâ hatt-ı hümayûn verilen şurût-ı nizâmdan olduğuna ve defterlü tüccârdan Ankara'da mütemekkin Agop veledi Murat nâm tâcir yedine şurût-ı nizâm üzre mufassal ve meşrûh ticâret berâtı i'tâ kılındığına binâen devlet-i aliyyem re'âyâsından olmak üzre mersûmun iki nefer hıdmetkârlarından Oseb veledi Abraham nâm bir nefer hıdmetkarı şurûtı berâtı mücebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tüccâr vekilleri memhûr arz-ı hâlleriyle istid'â eylediklerin tüccar-ı mersûmenin nâzırı olan dîvân-ı hümayûnum beğlikçisi vekîli iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Sarim dâme mecduhu bâ takrîr ifâde etmeğle dîvân-ı hümayûnumda mahfûz nişân kaydına mürâca'at olundukda tâcir-i mersûm Avrupa ve Acem ve Hindistan tüccârından olmak üzre işbu sene-i mübâreke evâhir-i Muharreminde yedine berât-ı şerîfim i'tâ olunmuş olduğu mestûr ve mukayyed olup müste'menânın berâtlı tercümanları ve hıdmetkarları misillü Avrupa ve Acem ve Hindistan tüccârı olanlar ve oğulları ve başka başka yedlerine evâmîr-i şerîfem verilen iki nefer hıdmetkarları ancak avârız ve kassâbiye akçesi vesâir rûsûm ve tekâlîf-i örfiye teklîfiyle te'addî ve rencîde olunmamaları tâcir-i mersûmun berâtında münderic idüğü kuyûddan müsteban olmağla vech-i meşruh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi tacir-i mersûmun iki nefer hıdmetkârlarından mesfûr Oseb veledi Abraham nâm tâcir mersûmun hıdmetinde olup şurût-ı nizâmları mücebince evsat i'tibâriyle fermânlu hıdmetkârların veregeldikleri cizyesi iki yüz otuz iki ve kırk ve kırk üç seneleri zamîmelerinden başka elli senesi Muharreminden i'tibâren umûmu vâkı' olan zamm-ı cedîd ile ma'an beher sene nâzırı ma'rifetiyle Asitâne cizyedârına teslim eylediği cizyedâr ve kolcuları taraflarından kağıd i'tâsı vesîlesi ve mütâlebât-ı mezkûre ile te'addî ve rencîde etdirilmeyip ber müceb-i şurût himâyet ve sıyânet olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâhir-i şehri Muharremü'l-harâm lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Hüküm 119

Medîne-i Ankara’da Hacı Arap mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid Ali Ağa ibni Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Hadice binti Hüseyin nâm hatun ile sulbî sagîr oğlu Ahmed ve gâibûn-ı ani’l-beled sulbî kebîr oğulları Abdulhalim ve Mustafa Beylere ve sulbiye kebîre kızı Hadice Hanım’a inhîsârı lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve mütehakkik oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna ve gâibûn-ı mûmâ ileyhimin mâl-ı mevrûslarını zabt u hıfza kıbel-i şer’-i enverden vasî-i mansûbları Hâfız Mehmed Efendi ve zevce-i mezbûrenin iltimâsları ve ma’rifet-i şer’le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî 28 R sene 252

Çizelge 3.21. Seyyid Ali Ağa ibni Ali’nin tereke defteri

Menzil der mahalle-i Rüstem Bakkal	Der zimmet-i Kassâb Baba Usta bâ-temessük	Der zimmet-i Şehirlioglu Kassab İbrahim bâ-temessük	Der zimmet-i Kassab Süleyman bâ-temessük	Nükûd-ı mevcûde
5200	3045	304,5	2000	1150
Müsta’mel beyaz entari	Köhne cild kafa köhne kürk	Müsta’mel göz çuka niş 1	Sim zarf 9 ve fincan 9 ve tepsi 1	Kehribar çubuk takımı 2
30	200	150	100	140
Müsta’mel çuka şalvar 1	Simli piştov çift 1	Çuka potur	Çuka fermene	Çuka cebe
100	150	120	40	80
Çuka kokolina	Minder içi 5	Köhne yorgan 3	Çit minder	Köhne keçe 1 ve pelas 2
100	50	50	25	80

Çalı mak'ad 1 20	Köhne seccade 2 20	Köhne çit mak'ad 2 ve minder yüzü 1 20	Şemi'dan 2 30	Duhan tâbesi 6 15
Leğen ve ibrik 20	Sini 1 100	Terazi 15	Hamam leğeni 1 15	Beledi yasdık 7 40
Köhne yorgan 3 ve yasdık 1 40	Köhne pelas 1 10	Kazgan 1 80	Tekneci dükkânı ve arsa der sûk-ı Kassablariçi 1000	Der-i zimmet-i Ömer 250
Der zimmet-i Kederli Babaoğlu 60	Yağız eğdiç re's 1 500	Harâb bağ der mevzi'-i Örenkuş 150	Kovan zenbur 3 50	Evsat ve sagîr sini 2 50
Tencere 5 ve tabe 2 ve kapak 1 130	Tepsi 1 ve heğbe 1 30	Tabak 5 60	Sahan 1 ve mehender 1 70	Mangal aded 1 40
Şurba tası 1 10	Kahve cezvesi 3	Mest ve mergûb 10	Hırdavat-ı menzil 50	Beledi yasdık 4 ve minder 3 40
Cem'an yekûn 16042 guruş Minha'l-ihracât				
Techîz tekfin 300	Mehr-i müeccel li'z- zevce'ti'l-mezbûre 300	Resm-i kısmet-i âdî 401	Mesârif-i müteferrika 225	Yekûn 1126 guruş
Sahha'l-bâkî 14816 guruş li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hisse-i zevce	Hisse-i ibn	Hisse-i ibn 3704	Hisse-i ibn 3704	Hisse-i bint

1852	3704			1852

Sagîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna ve gâibûn-ı merkûmûnun mâl-ı mevrûslarını zabt u hıfza kıbel-i şer‘den bâ hüccet-i şer‘iyye fazîletlü Mehmed Efendi vasî ve kayyım nasb olunduğu işbu mahalle kayd-şod.

Fî 28 R sene 252

[Sayfa 36]

Hüküm 120

Ankara’da vâkı‘ muhterik olan bedestânın müste’cirleri taraflarından inşâ ve ihyâ olunmasını hâvî emr-i âlişandır

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri’in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zikri âtî vakfın mütevellîsi vekîli Mehmed Said zîde kadruhu tevki’-i refi’-i hümayûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki Haremen-i şerîfeyn hazînesinden idâre olunmakta olan Mahmud Paşa-yı Veli evkâfı musakkafâtından medîne-i Ankara’da kâin bedestân bundan sekiz sene mukaddem bi-kazâillâhi te‘âlâ muhterik olarak kalmış ve bu sûretle alâ hâle durması hem cânib-i vakf-ı şerîfe ve hem müste’cirlerine muzırr bulunmuş olduğundan bahisle bedestân-ı mezkûrun müste’cirleri taraflarından ta‘miri husûsuna müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu bu defa bâ i‘lâm Dersa‘âdetime tahrîr ve inhâ olunmuş olmakdan nâşî kuyûd-ı lâzimesi ba‘de’l-ihrac iktizâsı ricâl-i devlet-i aliyyemden Harameyn-i muhteremeyn hazînesi müdiri iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim es-Seyyid Mehmed Nazif zîde uluvvuhudan lede’l-isti‘lâm vakf-ı müşârun ileyh musakkafâtından bedestân-ı mezbûr derûn ve hâricinde kâin yüz elli bâb dekâkîn cem‘an şehriye bin üç yüz yetmiş dokuz akçe icâre ile bâ temessükât-ı vakf bi’l-icâreteyn ma’lûmu’l-esâmî kesânın uhdelerinde ve medîne-i mezkûrede kâin vakf-ı müşârun ileyh musakkafâtının cibâyeti mûmâ ileyh Mehmed Said zîde kadruhunun üzerinde idüğü ve bedestan-ı merkûmun şimdiye değin cânib-i vakfdan ta‘mîrine dair bir gûne kayd bulunmadığı kuyûddan nümâyân olmuş ve beyândan müstağnî olduğu üzre bu makûle bi’l-icâreteyn müste’cirleri uhdelerinde bulunan musakkafâtın vukû‘ bulan ta‘mîrât ve termîmâtı ve müceddeden ebniyesi şer‘an li’l-vakf müste’cirleri taraflarından rû‘yet olunmak verilen temessükât-ı vakf şurûtundan bulunmuş olmağla bu sûretde ber müceb-i inhâ bedestan-ı mezkûrun şimdiye değin öylece muhteriken durması nâ-revâ ve cânib-i vakfa mazarratı

ruşenâ olduğundan icâreteyn şurûtı üzre kâffe-i mesârifât-ı inşâiyyesi teberru'an li'l-vakf taraflarından rü'yet olunmak şartıyla bedestan-ı merkûm ma'rifet-i şer' ve vekîl-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle müste'cirleri taraflarından inşâ ve tecdîd olunmak bâbında bir kıt'a emr-i şerîfim ısdârı menût-ı re'y-i âlişânım idüğini i'lâm etmeğle mûcebince emr-i âlişânım ısdârı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk idüp ol vechile amel ve hareket olunmak fermânım olmağın işbu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi vüsûlünde siz ki nâib ve vekîl-i mûmâ ileyhimâsız keyfiyet irâde-i seniyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda beyân kılındığı vechile bedestan-ı mezbûrun muhterikan durması nâ-revâ ve cânib-i vakfa mazarratı rûşenâ olduğuna binâen icâreteyn şurûtı üzre kâffe-i mesârifât-ı inşâiyyesi teberru'an li'l-vakf taraflarından rü'yet olunmak şartıyla ma'rifet-i şer' ve ma'rifetiniz ve lâzım gelenler ma'rifetiyle müste'cirleri taraflarından inşâ ve tecdîd olunarak i'mâr ve ihyâsına mezîd-i sa'y ve gayret ve hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i emrim hareketden begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i emr-i şerîf-i âlişân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olası söyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin işrîn şehr-i Rebiülevvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 37]

Hüküm 121

İki yüz elli iki senesine mahsûben Ankara sancağında vâkı' kazâlardan matlûb buyrulan on beş bin iki yüz elli yedi keyl İstanbulî mîrî hintanın kat' olunan on altışar guruş onar pare bedeli ve kabz-ı zahireye me'mûr ağanın hıdmet-i mübâşiriye ve mesârifât-ı sâire hâlâ Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü übbebetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-ı âlileri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla sancağ-ı mezkûrun hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olundukda Ankara sehminden kasaba-i Bala'ya isâbet eden on beş bin doksan beş guruş ma'rifet-i şer' ve kasaba-i mezbûr ahalipleri ma'rifetleriyle kasaba-i mezkûre kurâlarına tevzî' ve taksîm defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 3 Câ sene 252

Çizelge 3.22. Ankara sancağında toplanan vergiler ve dağıtılan yerlere ait tablo

Guruş		Guruş	
1200	Karye-i Yozgat	11665	Nakl-i yekûn
0790	Kılıçlar	00330	Karataş
0690	Bahşili	00140	Dikmen
0670	Karakeçili	00145	Tekye
<u>0410</u>	Kara Ali	<u>00210</u>	Mirahur
3760		12490	
0703	Hasanoğlan	00120	Çavuşlu
0600	Yenişeyh	00060	Kusunlu
0225	Beynam	00120	Hisarköy
<u>0630</u>	Kurbağa	<u>00120</u>	Karaağaç
5918		12910	
0560	Kutlu Tekin	00040	Evkuf
0540	Dereşeyh	00060	Üreğir
0910	Hacılar	00195	Ağcalu
<u>0300</u>	Odabaşı	<u>00050</u>	Kayaş
8228		13255	
0510	Avcılar	00600	Kuşca Ali
0450	Bayındır	00330	Yakup Abdal
0207	Deliler	00450	Hudar
<u>0310</u>	Kara Ahmedlü	<u>00060</u>	Borsal
9705		14695	
0190	Tenek	00040	Mihye
0110	Odabaşı çiftliği	00060	Mamak
0140	Orta	00180	Karaca Hasan
<u>0140</u>	Kızılca	<u>00120</u>	Zirve
10285		15095	Yalnız on beş bin doksan
00330	Solfasl		beş guruşdur.
00330	Karapürçek		
00420	Kıbrıs		

<u>00300</u>	Kömürcü		
11665			

[Sayfa 38]

Hüküm 122

İki yüz elli iki senesine mahsûben Ankara sancağında vâkı‘ kazâlardan matlûb buyrulan on beş bin iki yüz elli yedi keyl İstanbulî mîrî hıntanın kat‘ olunan on altışar guruş onar pare bedeli ile kabz-ı zehâyire me‘mûr ağanın hıdmet-i mübâşiriye ve yevmiyesi ve mesârif-i sâire hâlâ Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü veliyyü’n-ni‘am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re’y-i âlileri ve ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ittifâkıyla sancağ-ı mezkûr hâvî olduğu kazâlara tevzî‘ ve taksîm olundukda Ankara sehminden kasaba-i Zir’e isâbet eden bedel bin beş yüz elli yedi guruş ma‘rifet-i şer‘ ve kasaba-i mezbûre ahalileri ma‘rifetleriyle kasaba-i mezbûre kurâlarına tevzî‘ ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zıkr olunur

Fî 3 Câ sene 252

Çizelge 3.23. Ankara sancağındaki kazalardan talep edilen vergileri içeren tablo

Guruş		Guruş	
550	Karye-i Bavlum	5435	Nakl-i yekûn
550	Şabanözü	0030	Cemşid
540	Kökler	0060	Mali
300	Susuz	0080	Güreş
<u>230</u>	Hisarikaya	0100	Elvan
2170		<u>0040</u>	Tatlar
0240	Şeydalı	5745	
0250	Dodurga	0150	Hacı Tuğrul
0040	Sincan	0120	Poyraz
0280	Bacı	0060	Galebe
<u>0180</u>	Pusaklar	0060	Yağmurbaba
3160		0050	Anayurd
0240	Peçenek	<u>0060</u>	Bağlıca
0180	Lutmi	6245	

0050	Balıkyumcu	0090	Yukarı Yurtçu
<u>0200</u>	Ovacık	0090	Karacakaya
3830		0030	Macun
0130	Müsellem	0050	Poladlar
0090	Yalncak	<u>0090</u>	İvedikler
0050	İryaman	6595	
0270	Yuva	0090	Karakasun
<u>0120</u>	Kayı	0060	Bağır
4490		0060	Hızır Şeyh
0075	Alagöz	0030	Güğercinlik
0150	Alcı ve Kötüoba	0040	Zahar
0090	Memlük	<u>0030</u>	Çavundur
<u>0060</u>	Aşağı Yurtçu	6905	
4865		0090	Alacaatlı
0150	Yakacık	0050	Mumcuoğlu Çakırları
0120	Kutgin	0060	İlgazi
0030	Koruşeyh	0050	Ahi Mesud
0120	Balgad	0090	Küçük İstanos
<u>0150</u>	Kara Ahmedlü	0150	Yapracık
5435		0050	Saraycık
		0031	Kermic
		0031	Kızılcaşar
		<u>0050</u>	Hisarcık
		7557	Yalnız yedi bin beş yüz elli yedi guruşdur

[Sayfa 39]

Hüküm 123

Asâkir-i redif-i mansûre için kışla inşâsı vesâir tenbîhâtı hâvî sâdır olan emr-i âlişândır

Düstûr-ı mükerrerem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-

sâib mümeħhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ ber vech-i muħassıllık Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Ankara sancağında vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodegân ve a'yân ve vücûh-ı memleket bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki muktezâ-yı irâde-i isâbet-âde-i şehriyârânem üzre Anadolu ve Rumili'de kâin eyâlât ve elviyeden ittifâk-ârâ ile redîf-i mansûre nâm zafer-ittisâmıyla bir takım cünûd ve nusret-i mev'ûd dahi tertîbiyle ol bâbda taraf taraf neşr olunan evâmîr-i şerîfem müeddâsı ve karârgîr olan usûl-i nizâmı muktezâsı üzre her tarafda tahrîr ve tetmîm ve tabur tabur defterleri derbâr-ı utûfet-medâr-ı şehriyârâneme takdîm olunarak bi-hamdihi ve keremihi te'âlâ sâye-i mekârim-vâye-i mülûkânemde her bir taburun zâbitânı ve kâffe-i levâzımât ve mukteziyâtı cânib-i seniyyü'l-cevânib-i saltanat-ı seniyyemden ta'yîn ve tanzîm kılınmış ve mahalleri me'mûrîn ve zâbitânın hamîyyet ve sadâkatleri vechile ahalinin ittihâz kılup ve gayretleri iktizâsı üzre ta'lîm ve te'allümleri emr-i ehemmine her tarafda nasb-ı nefis-i ihtimâm olunarak Rumili mutasarrıfının hasbe'l-mevki' mazbûtiyet-i medeniyeti iktizâsınca neferât-ı muħarreresi bi'n-nisbe usûlüne girmiş ise de Anadolu cânibi tabûrlarının ekseri henüz ol rütbelere varamayup bu sûret dahi haklarında müesses olan nizâm-nâme-i hümâyûnum muktezâsınca kurâ ve nevâhîde bulunan neferât îcâbına göre haftada bir iki defa kazâ başına toplanıp ta'lîm ve te'allüm etmek ve senede iki kere kürsî-i livâya ictimâ' ile tabur ta'lîmi eylemek usûlû zarûreti icrâ olunamamasından neş'et etmiş olduğu tahkîk-gerde-i şâhânem olup çünkü bundan murâd-ı aslî-i pâdişâhânem sâlifü'z-zikr mukaddemki neşr olunan evâmîr-i celîle-i şehriyârânemde tafsîl ve beyân olunduğu vechile bi-avnihi subhânehu ve te'âlâ ve hüsn-i tevfiķihi mücerred müstakim fûnûn-ı celîle-i garrâ ve cihâd ve istikmâl-i esbâb-ı muħâfaza-i bilâd ve ibâd kazıyye-i hayriyesinden ibâret ve bu takdîrce îcâbât-ı mülkiye ve diniyeden olan bu fenn-i celîlde matlûb üzre kesb-i meleke ve meħâr etmekliği her üzerine ferâiz-i mektûbe gibi bilüp âna göre ikdâm ve gayret eylemeleri lâzıme-i hamîyyet-i diyânet olduğu misillü bu bâbda teshîlât-ı mukteziyenin icrâ ve istikmâline himmet zât-ı hilâfet-simât-ı cihândârâneme mütehattim-i zimmet idüği rehn-i bedâhet olarak işbu taburlara Dersa'âdetimden külliyetlü mu'allim irsâli yahud kâffe-i zâbitânının celbiyle bir müddet bu tarafda tahsîl-i fûnûn-ı harbiye etdirildikden sonra taburları neferâtına öğretmek için mahallerine i'âde ve isbâli misillü bazı mertebe tedâbir mütâlâ'a

olunmuş ise de Anadolu tarafı hasbe'l-emâkin Rumili canibi gibi devşirmeli ve mazbût ve neferâtı topu yalnız bir kazâyâ mensûb ve merbût olmayup birer ikişer kurâ ve kasabâtdan müteferrik yazılmış bulunmak hasebiyle ale'l-infirad ta'lîm ve te'allüm müte'assir ve bi'l-farz haftada birer ikişer gün kazâlarında tecemmu' ve te'allüm eyleseler bile yine bölük ve tabur ta'lîmini tahsîl usûlce müte'azzir olacağına binâen bunlara münâsibi vechile münâvebe tertîbi lâzım gelerek bu sûret hem layıkıyla ta'lîm ve te'allüm ile fûnûn-ı harbiyede az vakitte kesb-i mümârese ve mahâretlerine bâdî ve hem de münâvebe mahalleri cesîm şehirler olacağı cihetle zâten bir kat dahi iktisâb-ı âdâb-ı insâniye ve tahsîl-i Kur'an-ı azîm ve ilm-i hâl ile istikmâl-i şe'âir-i İslâmiye eylemeleri misillü muhsenâtı mü'eddî olacağı müstağnî ve işâret olmakdan nâşî husûs-ı mezkûr bu defa süver-i hümayûn-ı meyâmin-makrûn-ı mülûkânem münâsebetiyle med'uvven Dersa'âdetimde bulunan vüzerâ-yı izâm vesâir bendegân-ı sadâkat-ittisâmım ile vükelâ-yı fihâm devlet-i aliyye-i ebed-kıyâmım beynlerinde akd olunan mecâlis-i şûrâda lede'l-müzâkere işbu münâvebe usûlü cümle tarafından bi't-tensîb zikr olunan taburlar dörder bölükden ibâret olmak hasebiyle birer bölüğü sancakbaşı olan şehre azîmet ve orada üç mâh ikâmetle vülât ve mutasarrıfın ve müteselliminden kangısının zîr-i idâresinde ise ma'iiyetinde mevcûd olarak münâvebeleri tekmîline kadar icrâ-yı ta'lîm ve te'allüme bezl-i mechûd etmek ve ba'de hitâmü'l-münâvebe yerlerine diğer bölük gelüp bunlar mahallerine avdet eylemek ve işbu usûl üze üç aydan bir senede münâvebelerini devr ü tekmîl etmek ve'l-hâsıl bir bölük kürsî-i livâyâ gelmedikçe diğeri mahalline avdet etmeyerek derûn-ı şehir asâkir-i redîfeden hâlî kalmamak ve bu cihetle asıl tabur binbaşısı mahall-i münâvebede dâimâ berâber bulunmak ve içlerinden münâvebeleri bazen zer' ve harâset ve mahsul vakitlerine tesadûf edenlerin işleri girü kalmayarak bulundukları karye ve kasabada o makule mesâlih-i zarûriyeleri müte'allikât ve hemşehrileri ma'rifetleriyle rû'yet ve tesviye etdirilmek ve bu tertîb üze münâvebeyeye gelecek birer bölüğün neferâtı her bâr zâbitleri ma'rifet ve nezâretleriyle ta'lîm ve te'allüme meşgûl olacaklarından bunlar münâvemede oldukları müddet şehriye-i kadimleri olan beşer gurusu üzerine beş gurusu dahi zamm ve ilâve ile onar gurusu iblâğ ve ber müceb-i ta'lîmnâme yevmiye üçer yüz dirhem nân-ı aziz ve katık baha i'tâ ve zâbitânın dahi bunlara tatbîkan tanzîm olunan defter mücebince mâhiyelerine zamm olunup tekmîl müddet münâvebe ile mahallerine avdetlerinde kemâkân yine mâhiye-i kadimleri i'tâ etdirilmek ve neferât-ı merkûmenin hîn-i münâvebelerinde derûn-ı şehirde münâsib hân ve hânelere îvâ ve iskânları lâzım geleceği misillü öyle münâsib mekân olmayan şehirlerde kışla tarzında ve bir bölük

iskânına elverecek sûretde mahaller inşâ ve bu yapılacak mahaller muhtasar ve mazbûtlugu cihetiyle külliyyetlü mesârife muhtâc olmayacağından iktizâ eden ma‘arif-i inşaiyyeleri derûn-ı sancakdan tesviye ve ifâ olunmak üzere lüzûmu olan mahallere ol vechile kışla sûretinde yerler inşâ kılınmak ve asâkir-i mezkûrenin senede iki defa büyük ta‘lîmlerinin icrâsı eğerçe nizâmları iktizâsından ise de şimdi Anadolu taburları hakkında münâvebe usûlü icrâ olunacağına ve işbu iki vak‘anın biri rûz-ı Kasım’da olacak ve rûz-ı Kasım’da olacak ve rûz-ı Kasım dahi ekser ahalinin harman ve müte‘akiben ziraat mevsimlerine tesadûf edecek ve bazı sahile karîb mahallin mahsûlü erken orak ile ahalisi meşgûl bulunacak olduğu ecilden kendülere müstelzim-i su‘ûbet olmamak için sâlifü’z-zikr iki defa olacak ta‘lîmin birinden sarf-ı nazar ile bahar ve sayf eyyâmlarında her bir mahallin hâl ve mevki‘ine göre vülât ve mutasarrıfının tensîb edecekleri mevsimde senede bir defa büyük ta‘lîm icrâsiyçün cümlesi nizâmât-ı sâbıkaları muktezâsınca kürsi-i livada ictimâm ve bir mah müddet tabur ta‘lîmi icrâ etdirilmek ve asâkir-i merkûmeden intihâb ve ifraz olunan topçulara top ta‘lîmiyçün Dersa‘âdetimden her mahalle maharetli ikişer nefer mu‘allim topçu ve top bulunmayan mahallere ta‘lîme elverecek birer kıt‘a top ırsâl olunarak ta‘lîm ve te‘allümlerine sa‘y ve bî-hemâl olunmak ve asâkir-i mezkûre mahsûs olan mâhiyelerinin ahziyçün beher mâh kürsî-i livâyâ gelmek tekellûfünden ise mahallerinde üçer aylıkları birden i‘tâ olunması suhûleti müceb olacağı hâtıra gelmiş ise de bazıları derûn-ı şehirden tertîb olunmuş olduğuna ve birer bölüğü şimdiki icrâ olunacak usûl-i hasene vechile üç mâh münâvebede bulunacağına mebnî mâhiyeleri kemâkân beher mâh mansûre hazinesinden gönderilüp münâvebede bulunanlara mâh be mâh verilmesi ve münâvebede olmayan neferâta üç ayda veyahud yine kemâkân uyuşuna göre beher mâh i‘tâsı haklarından ishâli kangısı ise öylece icrâsı vali ve mutasarrıfının re‘yelerine müfevvez olmak husûsları ittifâk-ârâ ile istihsân ve tasvîb olunmuş ve ol vechile tanzîm ve icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem şeref-efzâ-yı sahîfe-i sudûr olarak keyfiyet asâkir-i mezkûre hakkında müesses olan nizâm-nâme-i hümayûnuma zeyl ile memâlik-i Anadolu’da kain eyalat ve elviyeye başka başka evâmir-i aliyyem neşr ve tesyâr kılınmış olmağla sen ki vezîr-i hamîyyet-semîr-i müşârun ileyhsin sen dahi vüsûl-i emr-i şerîfimde sûret-i irâde-i isâbet-âde-i mülûkânemi ol tarafda lazım gelenlere ifâde ve tefhîm ederek Ankara sancağından müretteb bir tabur redîf asâkir-i mansure-i şâhânemin bâlâda beyan olunan usûle tatbîkan münâvebelerinin icrâsıyla bundan böyle cümlesinin az vakitte fenn ta‘lîm ve ta‘allümde kesb-i mümârese ve mahâretleri esbâb ve vesâilini istikmâl ve

nizâmât-ı sâbika ve lâhıklarının hüsn-i îfâ ve icrâsı emr-i ehemmini istihsâle bezl-i cell-i miknet ve bu münâvebe icrâsiyçün vakt-i mu‘ayyen olmayarak hemen tertîb ve kürsi-i vilâyete celb olunacağından kangı gün celb ve cem‘ ve münâvebeye şürû‘ olunur ise mâhiye vesâireleri âna göre i‘tibâr olunmak üzere keyfiyeti bu tarafa iş‘âra mübâderet eylemen fermânım olmağın i‘lâmen ve tenbîhen mahsûsan işbu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve (boş) ile tesyâr olunmuştur imdi keyfiyet ma‘lûm-ı hamîyyet-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve hareketle îfâ-yı lâzıme-i mehâm-şinâsî ve dirâyete ihtimâm ve dikkat ve mugâyiri vaz‘ u hâlet vukû‘a gelmemesine sarf-ı rû‘yet eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz mazmûn-ı emr ü fermân-ı pâdişâhânem sizin dahi meczûmunuz olarak mûceb ve muktezâsının icrâsına bi’l-ittifâk mezîd-i sa‘y ve gayret ve hilâfından tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımu’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehri Rebiülahir lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Vasele ileynâ fî 9 Câ sene 252

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 40]

Hüküm 124

Pehlivanlı vesâir aşâirin hânelerinin mahallerine iskânlarına dâir emr-i şerîfdir

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhidü bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfû’l-meliki’l-a‘lâ hâlâ Karaman valisi ve Aksaray sancağı mutasarrıfı vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu ve emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm sâhibü’l-izz ve’l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti’l-meliki’l-a‘lâ hâlâ Maraş beğlerbeğisi Süleyman Paşa dâmet me‘âlihi ve mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm zikri âtî hânelerin bulundukları mahallerin kâdîları ve nâibleri zîde fazlulum ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Sultanönü sancağı mütesellimi (boş) zîde mecduhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân ve zâbitân ve husûs-ı mezbûra bu defa darbhâne-i âmirem tarafından mübâşir ta‘yîn kılınan Ali zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vasıl olıcak ma‘lûm ola ki darbhâne-i âmiremten idâre olunan hassahâ-i Yeniil mukâta‘ası merbûtâtından olan aşîret ve

cemâ'atlerden biraz hâneler bazı esbâba mebnî civârlarında olan elviye ve kazâlara nakl ve iskân etmiş olduklarından o makûle hânelerin aşîretleri derûnuna nakl ve iskânları bâbında mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebine bazıları aşîretleri derûnuna nakl ve iskân etdirilmiş ise de bazı hâneler Cihanbeğlü ekrâdı ve nefsi-i Ankara ve Haymanateyn kazâları ve mahâll-i sâirede kalmış olduğu ve işbu hâneler bulundukları mahallerden kaldırılıp cemâ'atleri derûnuna nakl ve iskân olduğu takdîrde yedlerinde olan develeri nûhas nakline sevk birle nûhâs-ı mezbûrun germiyet vechile nakline medâr-ı küllî olacağından mahâll-i mezbûrede olan hânelerin aşîretleri derûnuna nakl ve iskânları bâbında emr-i şerîfim i'tâsı husûsunu sâbık Yeniil voyvodası dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Süleyman dâme mecduhu tarafından bundan akdem bâ tahrîrât lede'l-inhâ bu makûle ekrâd ve Türkmenan mukâta'âtı cemâ'atleri re'âyâsı konar ve göçer göçebe tâifesinden olup bir mahalde avârızhânesine kayd olunur makûleden olmamalarıyla o misillü mahall-i âhara müteferrik ve perîşân olan re'âyâ bulundukları mahallerden hâne ve zamân i'tibâr olunmaksızın ma'rifet-i şer'-i şerîf ve zâbiti ma'rifetiyle kaldırılıp makarr-ı kadîmleri ve asıl cemâ'atleri derûnuna nakl ve iskân etdirilmek verilen emrim şurûtundan idüğinden şurût-ı mezkûr derciyle voyvoda-i sâbık mûmâ ileyhe hitâben mukaddemâ verilen emr-i şerîfimin te'kidini hâvî iki yüz kırk yedi senesi evâhir-i Zi'l-ka'desinde emr-i şerîfim verilmiş olduğu kuyûddan müstebân olup el-hâletü hazihi mukâta'a-i mezbûr voyvodası İbrahim Bey zîde mecduhu tarafından vârid olan iki kıt'a arz meâlinde mârru'l-beyân Yeniil voyvodalığı merbûtâtından Akçakoyunlu ve Harbdeli aşîreti perakendesinden takdîm olunan bir kıt'a defterde muharrerü'l-esâmî hâne Eskişehir sancağı ve Komarcıadası nâm mahalle müteferrik olarak üzerlerine edâsı lâzım gelen mallarını edâda ve şurût-ı nizâmları üzre mevcûd olan develerinin nûhâs nakline sevkî husûsunda muhâlefet ve mûmâna'at etmekde olduklarından bahisle mukâta'a-i mezbûrenin mukayyed olan emvâline kesr ü noksân gelmemek için zikr olunan hânelerin aşîretleri derûnuna nakl ve iskânları husûsu aşîreteyn-i mezbûrteyn ahalisi niyâz ve istirhâm etmiş ve zikr olunan hânelerin iki yüz elli mehârdan ziyâde ve develeri olduğu istihbâr kılınmış ve mezkûr hâneler aşîretleri derûnuna nakl ve iskân etdirildiği sûrette hem nûhâs nakline medâr-ı suhûlet ve hem de aşîreteyn-i mezbûrteyn ahalisinin emvâlden dolayı hisselerine haft geleceği anlaşılmış olduğundan sâlifü'z-zikr hânelerin bulundukları mahallerden kaldırılıp aşîretleri derûnuna nakl ve iskânları bâbında şurût-ı mezbûre derciyle bir kıt'a emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem erzân kılınmasını tahrîr ve inhâ etmiş ve voyvoda-i lâhık

hasbe'l-maslaha bu tarafda bulunmuş olduğundan darbhâne-i âmireme celb ile husûs-ı mezbûr kendisinden lede's-suâl bâlâda muharrer olduğu vechile gerek aşîreteyn-i mezbûreteyn perakendesinden ve gerek Pehlivanlı merbûtâtından Conger aşîretinden bazı haneler sâlifü'z-zikr Komarcıadası ve Eskişehir taraflarında ve yine Pehlivanlı merbûtâtından olan Kışlakçı ve Tatar İlyas aşîretinden bazı hâneler dahi Maraş sancağında ve kezalik Harbdeli perâkendesinden olarak kırk haneden mütecâviz Aksaray sancağında iskân etmiş olduklarından bu keyfiyet mukâta'a-i mezbûr malının kesr ve tedennîsini müceb ve mehâm-ı seniyyemden olan nühâs nakli maddesinin te'hîrini müstevcib olduğunu serd ve beyân ederek zikr olunan hânelerin bulundukları mahallerden kaldırılıp aşîretleri derûnuna nakl ve iskân etdirilmek üzere mübâşirli emr-i şerîfim ısdârı husûsuna müsâ'ade-i aliyem erzân kılınmasını niyâz eylemiş ve voyvoda-i mûmâ ileyhın istid'â ve ifâdesi mizâc-ı maslahata muvâfık görünmüş olmağla bu sûretde zikr olunan hânelerin bulundukları mahallerden kaldırılıp aşîretleri derûnuna nakl ve iskân etdirilmesi bâbında şurût-ı mezkûre derciyle siz ki vali-i müşâr ve paşa ve kuzzât ve nüvvâb ve mütesellim ve a'yân ve zâbitân-ı mûmâ ileyhimsiz size hitâben mübâşirli emr-i şerîfim ısdârıyla tesviyesi menût-ı re'y-i âlîşânım idüğünü müşîrlik rütbe-i celîlesiyle hâlâ darbhâne-i âmirem defterdârı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem es-Seyyid Ali Rıza Efendi edâmallâhu te'âlâ iclâlehu bâ takrîr ifâde ve ifhâm idüp mücebine tanzîmi husûsuna irâde-i aliyem ta'alluk etmeğle ol vechile amel ve harekete bezl-i cedd-i himmet ve mezîd-i sa'y ve gayret eylemeniz fermânım olmağın te'kîdi hâvî işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet irâde-i aliyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda fermânım olduğu ve mukaddem ve bu defa sâdır olan evâmir-i şerîfem müfâdı üzere voyvodalık-ı mezbûr merbûtâtından olan Akçakoyunlu ve Harbdeli aşîreti perâkendesinden ve Pehlivanlı merbûtâtından Conger ve Kışlakçı ve Tatar İlyas aşîretlerinden Komarcıadası ve Eskişehir taraflarında ve Maraş ve Aksaray sancaklarında mutavattın ve iskân eyledikleri inhâ olunan hânelerin ber müceb-i şurût bir mahalde avârizhânesine kayd olunur makûleden olmadıklarından hâne ve zamân i'tibâr olunmaksızın inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle bulundukları mahallerden kaldırılıp makarr-ı kadîm ve asıl cema'atleri derûnuna ircâ' ve iskân olması emrine sarf-ı küll-i miknet ve bezl-i nakdine-i gayret ve dikkat eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhın sen dahi muktezâ-yı me'mûriyetin üzere ber minvâl-i meşrûh amel ve hareketin icrâsıyla ifâ-yı lâzıme-i me'mûriyete mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve

mugâyir-i şurût ve hilâf-ı rızâ-yı aliyem hareketi tecvîz ile mes'ûl ve mu'âteb olmakdan begâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celilü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehri Saferü'l-hayr lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 41]

Hüküm 125

Redîf asâkir-i mansûre-i şâhâne için Ankara'da tanzîmi irâde buyrulan kışla tarzı mahallin inşâsına muktezî olan mebâliğ ma'rîfet-i şer' ve cümle ittifâkıyla Ankara ve hâvî olduğu kazalardan istikrâz olunup ba'dehu tevzî'a idhâl olunarak te'diye olunmak üzere taksîm olundukda kasaba-i Bala sehmine isâbet etmiş olan yedi bin yedi yüz guruş işbu elli iki senesi rûz-ı Kasım tevzi'ine mahsûb olunmak üzere meblağ-ı mezkûr kasaba-i mezkûre kurâları tarafından karzen me'mûruna i'tâ olunmak için kurâlarda taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur .

Fî 15 Câ sene 52

Çizelge 3.24. Askeri tesis yapımı için yapılan harcamaları ve taksimi gösteren tablo

Guruş		Guruş	
650	Yozgat	5410	Nakl-i yekûn
400	Kılıçlar	0150	Solfasl
380	Bahşili	0150	Karapürçek
380	Karakeçili	0200	Kayaş
<u>280</u>	Kara Ali	<u>0150</u>	Kömürcü
2090		6060	
0380	Hasanoğlan	0150	Karataş
0300	Yenişeyh	0100	Dikmen

0150	Beynam	0100	Tekye
<u>0300</u>	Kurbağa	0100	Mirahur
3220		0060	Çavuşlu
0300	Kutlu Tekin	<u>0060</u>	Hisarköy
0250	Dereşeyh	6630	
0450	Hacılar	0050	Karaağaç
<u>0150</u>	Odabaşı	0120	Ağcalu
4370		0300	Kuşca Ali
0250	Avcılar	<u>0150</u>	Yakup Abdal
0200	Bayındır	7250	
0150	Kara Ahmedlü	0300	Hudar
<u>0100</u>	Deliler	<u>0150</u>	Karaca Hasan
5070		7700	Yalnız yedi bin
0100	Tenek		yedi yüz guruşdur
0080	Odabaşı çiftliği		
0080	Orta		
<u>0080</u>	Kızılca		
5410			

[Sayfa 42]

Hüküm 126

Redif asâkir-i mansûre-i şâhâne için Ankara'da tanzîmi irâde buyrulan kışla tarzı mahallin inşâsına muktezî olan mebâliğ ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla Ankara ve hâvî olduğu kazalardan istikrâz olunup ba'dehu tevzî'a idhâl olunarak te'diye olunmak üzere taksîm olundukda kasaba-i Zir sehmine isâbet etmiş olan üç bin sekiz yüz elli guruş işbu elli iki senesi rûz-ı Kasım tevzi'ine mahsûb olunmak üzere meblağ-ı mezkûr kasaba-i mezkûre kurâları tarafından karzen me'mûruna i'tâ olunmak için kurâlarda taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur .

Fî 15 Câ sene 252

Çizelge 3.25. Ordu için inşa edilen tesise harcanan meblağın taksimini içeren tablo

Guruş		Guruş	
350	Bavlum	3110	Nakl-i yekûn
350	Şabanözü	0080	Poyraz
350	Kökler	0060	Karacakaya
200	Susuz	0060	İvedikler
120	Hisarikaya	0060	Karakasun
<u>140</u>	Şeydalı	0060	Alacaatlı
1460		<u>0150</u>	Yapracık
0180	Dodurga	3580	
0200	Bacı	0060	Küçük İstanos
0100	Lutmi	0040	Hızır Şeyh
0150	Ovacık	0040	Bağır
<u>0080</u>	Müsellem	0040	Poladlar
2270		0040	Elvan
0060	Yalıncak	<u>0050</u>	Güreş
0200	Yuva	3850	Yalnız üç bin
0100	Kayı		sekiz yüz elli guruşdur
0060	Alagöz		
<u>0100</u>	Alcı ve Kötüoba		
2690			
0060	Memlük		
0100	Yakacık		

0080	Kutgin		
0080	Balgad		
<u>0100</u>	Kara Ahmedlü		
3110			

Hüküm 127

Berât-ı ta‘âmiye-i zâviye-i Taceddin der medîne-i Ankara ber vakf-ı hümayûn-ı şâhâne ta‘yîn ... bâ hatt-ı hümayûn be-i‘tibâr

Gurre-i R sene 1252

Bâ şehriye 200 / yalnız iki yüz guruşdur

Muhassas ta‘âmiye-i hângâh-ı şerîf-i Taceddinzâde ber tarikat-i aliyye-i Celvetiye der Ankara ki bâ irâde-i seniyye-i şâhâne hângâh-ı şerîf-i mezbûr kadr-i meblağ ta‘âmiye-i muhassas ve mâh-be-mâh bi'r-rü'ye evkâf-ı şâhâne i'tâsına bâ i'tibâr an gurre-i Rebiülahir 1252 devlet-i seniyyeden müselleme cihet-i Haremeyn-i şerîfeyn kayd ve yine hazret-i Şeyh el-Hâcc Osman Vafî Efendi şeyh-i hângâh-ı şerîf-i mezkûr sûret-i i'tâ-yı fermân-ı âlî el-dâde R sene 1252

Ankara'da vâkı' tarikat-i aliyye-i Celvetiyeden Taceddinzâde hazretleri hângâhının vâridâtı olmayarak mîrân-ı celîle-i şâhâneneden olmak üzere hângâh-ı şerîf-i mezkûr hademesiye için irâde buyrulan mahallinde ta‘âmiye tahsîsi husûsu Ankara mutasarrıfı utûfetlü İzzet Paşa hazretleri taraflarından ifâde olunmuş ve hângâh-ı mezkûr şeyhi el-Hâcc Osman Vafî Efendi dahi sûr-ı hümayûn-ı şâhâneye med‘uvven Dersa‘âdetde bulunmuş olup sâye-i inâyet-vâye-i hazret-i şâhânenede bu misillü tekâyâ ve zevâyâ nev-be-nev ihyâ olunmakda olduğuna ve hângâh-ı şerîf-i mezkûr şeyh ve dervîşanı dahi hissemend-i inâyât-ı seniyye olarak da‘vât-ı hayriyelerinin bir kat dahi isticlâbı lâzımeden idüğüne binâen hângâh-ı şerîf-i mezkûre ta‘âmiye olmak üzere evkâf-ı hümayûn hazinesinden mâhiye iki yüz guruş tahsîsi husûsuna irâde-i hazret-i şâhâne müte‘allik buyrulmuş olmağla mücebince iktizâ-yı tanzîme himmet eyleyesiz diyü hâlâ evkâf-ı hümayûn nâzırı sa‘âdetlü utûfetlü es-Seyyid Mehmed Hasib Efendi hazretlerine hitâben beyâz üzerine fermân-ı âlî sâdır olmağın mücebince Haremeyn-i şerîfeyn muhâsebesine kayd olarak Rebiülahir guresinden i'tibâren vakf-ı celîle-i şâhâneneden mâh-be-bâh i'tâ olunmak üzere hazîne-i merkûme zimmet ve rûznâmçesi defterlerine ilm u haberleri ve

şeyh-i mûmâ ileyh yedine bir kıt'a sûret i'tâ ola diyü fermân-ı şerîf buyrulmağın mûcebince kayd olunup hazine-i merkûme zimmet ve rûznâmçesi ilm u haberi vermeğle vech-i meşrûh üzre gurre-i merkûmeden i'tibâren mâh-be-mâh hazîne-i merkûmeden i'tâ buyrulmak için şeyh-i mûmâ ileyh efendi hazretleri yedine işbu sûret verildi.

Fî 18 Râ sene 1252

Bâ mühr-i es-Seyyid Ahmed Nazif

[Sayfa 43]

Hüküm 128

Düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehtidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim Mehmed İzzet Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Ankara sancağının hâvî olduğu kazâların kâdîları ve nâibleri ve Ankara kazâsı vücûh ve hânedânından esbak nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı ve Ankara sancağı defter nâzırı es-Seyyid Sadullah zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve mukayyidân ve vücûh-ı memleket vesâir iş erleri zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemde mutavattın ve mevcûd olan kâffe-i âhali ve bây ve gedâ ve ibâdın emniyet ve istirahatleri aksâ-yı âmâl-i hayriyet-iştîmâl-i pâdişâhânem olduğuna mebnî zill-i zalîl-i şevket-delîl-i şâhânemden olan fukarâ ve acezenin emniyet ve istirahat-i tâmmeleri husûliyeçün her bir mahallât ve kuraya mücerrebü'l-etvâr kimesnelerden evvel ve sâni i'tibâriyle ikişer muhtar nasb ve ta'yîn olunarak muhtârân mahallesi ahalisine ve imâmları ahali ve muhtarânına ve vücûh-ı memleket dahi yekdiğeri kefil olarak Dersa'âdetimde karârgâr olan nizâm-ı müstahsenin her bir eyalat ve elviye ve kasabat ve kurâda dahi icrâsı husûsuna müte'allık olan irâde-i seniyye-i şâhânem iktizâ-yı münîfî üzre mukaddemce sadr-ı a'zamım tarafından gönderilen tahrîrât mûcebince sûret-i irâde-i seniyyem Ankara sancağının hâvî olduğu kazâlara bi'l-i'lân nefsi-i Ankara kazâsında nizâm-ı mezkûr icrâ kılınarak eimme ve nasb olunan muhtârânın ale'l-esâmî tanzîm olunan defteri takdîm kılındığından bahisle darbhâne-i âmirede hakk olunacak mühürlerin irsâli husûsu bundan akdem fermân olunmakdan nâşî iktizâsı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ cerîde nâzırı iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Süleyman Faik zîde

uluvvuhudan lede'l-isti'lâm Anadolu ve Rumili câniblerinde kâin kuzzâtta vâkı' mahallât ve kurânın ahalileri birbirlerine ve muhtarları mahalle ve kurâ ahalilerine ve imamları dahi topuna kefil olarak ahaliden bilâd-ı sâireye azîmet veyahud ahar mahalle ve karyeye nakl etmek murâd ederi olur ise imâm ve muhtarları müceddeden hakk ve irsâl olunan mahalle mührüyle temhîr ederek yedine pusula vermedikçe defter nâzırı tarafından inhâ ve mahkeme tarafından mürûr tezkiresi i'tâ olmamak ve vardığı mahalle ve karyede iskân etdirilmemek ve müceddeden bir mahalleye girmek murâd eden olur ise ibtidâ muhtârlar kefil ahz ile mahalle ve defterine kayd ederek yedine kefâlet-i tam i'tâsıyla nüfûs defterine kayd etdirilüp iskân olunmak ve kasabalarda kâin hanlarda sâkin olan tüccâr vesâir bîkârân hancıları ve hancıların topuna hancılar kethudası kefil olup içlerinden biri taşra gitmek murâd etdikde sâkin olduğı hân hâncısı kefâletiyle hancılar kethudâsı defterinden resmini terkîn etdirin pusula i'tâ idüp nüfûs defterinden dahi kaydı terkîn olduğunu mübeyyin mezkur pusula temhîr olmadıkça mahkemeden mürûr tezkiresi verilmemek ve bir kimesne hânlardan yedinde oda istîcârıyla iskân murâd etdikde hancısı kefil olarak hancılar kethudâsı defterine kayd ile yedine pusula i'tâ birle nüfûs defterine kayd olundukdan sonra zikr olunan pusula üzerine kayd olunmuşdur diyü işâret ve nezâret mührüyle temhîr olmadıkça hanlarda iskân olmamak ve esnâf halkaları bikarlarına ustaları ve topuna dahi Ahi Baba veyahud kethudaları kefil olarak ânların dahi âmed ve refti vukû'unda Ahi Baba ve kethudâ defterinden terkîn veyahud kayd olunarak memhûr pusula verildiğı mürûr tezkiresi verilmemek ve bir mahalde iskânına müsâ'ade kılınmamak ve kahve ve dekâkînde beytûtet eden bikarlar dahi küfelâ bir rabt ile topuna pâsbânbaşı veyahud bir münasibi kefil olup gitmek murad edenlerin yedinde mahfûz defterden kaydı terkîn ve gelenleri kayd ile memhûr pusula i'tâ ederek defter nâzırı tarafından temhîr olunmadıkça mürûr tezkiresi verilmemek ve dekâkînde iskân olmamak ve medreselerde mücerred olarak sâkin olan talebe bir mahalle gitmek veyahud müceddeden medreseye girmek murâd etdiklerinde kefâletini hâvî müderrisleri tarafından memhûr pusula i'tâ olunarak ibtidâ mahkemelerde mahfûz medâris defterinden ve sonra nüfûs defterinden terkîn veyahud kayd olunarak pusula-i mezkûre iki taraftan temhîr olunmadıkça mürûr tezkiresi verilmemek ve medreselerde iskân olunmamak ve re'âyâ kocabaşları dahi kezaîk mühr-i mahsûslarıyla memhûr pusula vererek defter-i nüfûsa kayd veyahud terkîn kılınmadıkça re'âyânın âmed ve reftleri tecvîz olunmamak ve muhtarlar ve hancılar ve esnâf kethudâları ve kocabaşları gelen ve giden ve doğan ve ölenleri re's-i sancak olan kazânın nefis-i kasaba ve kurâsında defter nâzırına ve âhar

mahalle ve kurâda kazâ mukayyidlerine ihbâr etmek ve matrûd takımından olanların Dersa'âdetime gelmesine kat'â ruhsat verilmeyüp ahaliden li ecli'l-maslaha gelüp gidecek olanlara dahi müddet ta'yîn ederek mehl ile mürûr tezkiresi verilmek için keyfiyetini haber vermek ve muhtarlar nâfizü'l-kelim ve mer'ıyyü'l-hatır ve müstakim kimesneler olmak ve verilecek mürûr tezkiresini nâzır-ı defter ve muhtarlar temhîr etmek ve muhtarlar dahi me'mûriyetini bilüp amel ve hareket etmek için defter nâzırı tarafından nezâret mührüyle muhtârân yedlerine tezkire verilmek üzere nizâma rabt ve tevsîk olunup nizâmât-ı mezkûre sicill-i muhâkeme ve defter nâzırı cerîdesine ale't-tafsîl kayd olunup taraf-ı cerîdeden gönderilen ta'lîmât-nâmeye tatbîkan muhtaran yedlerine defter nâzırı tarafından nezâret mührüyle memhûr tezkire verilmek ve muhtarlardan fevt olan ve hasbe'l-îcâb tebdîl kılınanların yedlerinde olan atık muhtârlık tezkiresi ve mührü defter nazırı tarafına red ve isrâ ve yedlerine nasb olunacak muhtarın ismi deftere kayd ile muhtar-ı merkûme müceddeden tezkire ve mühr-i mezbûr i'tâ kılınmak ve mukâbelesinde akçe vesâir bir nesne mütâlebe olunmamak ve muhtarlar dahi nizâm-ı mezkûr üzere amel ve hareket eylemek tenbihâtı evâmîr-i âlişânımla cümle bildirilmek bâ hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem verilen nizâmından olduğuna binâen ber müceb-i nizâm emr-i şerîfim ısdârıyla taraf-ı cerîdeden tezkire sûreti tahrîr ve tesyîri lâzım geleceğini memhûren i'lâm etmeğle mücebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem te'alluk ederek ber minvâl-i muharrer eimme ve muhtârân yedlerine verilecek tezkirenin bir kıt'a sûreti tahrîr ve derûn-ı emr-i şerîfime vaz'an tesyîr olunmuş ve nefis-i Ankara kazâsının eimme ve muhtârlarına verilmek üzere ber müceb-i defter darbhâne-i âmiremde mühürleri hakk etdirilerek gönderilmiş ve nefis-i Ankara kazâsında mevcûd re'âyânın kocabaşısı ve papaslarının ve liva-i mezbûrun sâir hâvî olduğu kazâlarda dahi nasb olunan eimme ve muhtarana dahi îcâb eden mühürlere hakk ve irsâl olunmak üzere sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ma'rifetiyle iktizâ eden defterleri tanzîm ve serî'an irsâl ve takdîme bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın ifhâmen ve i'lâmen işbu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet nizâmât mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda fermûde-i şâhânem ve bâlâda bast ve beyân kılındığı üzere nefis-i Ankara ve livâ-i mezbûrun sair hâvî olduğu kazâlar mehâkimine ve livâ-i mezbûrun defter nâzırı cerîdesine sebt ve kayd ile nizâmât-ı mezkûrenin ale'd-devâm icrâ ve istikrârı ve gönderilen tezkire-i mezkûrenin sûreti tahrîr olunup defter nâzırı mûmâ ileyhe i'tâ eyleyerek nefis-i Ankara kazâsının kasaba ve mahallâtı muhtarları ve gerek kurâ

muhtarları yedlerine nezâret mührüyle memhûr defter nâzırı tarafından tezkire verilmek ve fevt olan ve tebdîl kılınan muhtarların yedlerinde atîk muhtarlık tezkiresi ve mührü defter nâzırı tarafına red ile yerlerine nasb olunacak muhtarın resmi deftere kayd olunup muhtar-ı merkûmun yedine müceddeden tezkire ve mühr-i mezbûr i'tâ olunmak ve mukâbelesinde akçe vesâir bir nesne mütâlebe olunmamak husûslarını nâzır-ı mûmâ ileyhe ve cümleye ifâdeye ve nizâmât-ı mezkûrenin kâmilten icrâsına ve hilâfı hareket edenler bir vechile cevâba kâdir olamayup te'dîb olunacakları emr-i muhakkak olmağla âna göre mütebassırane amel ve hareket olunmasını lâzım gelenlere tenbîh ve tefhîme ve sâlifü'l-beyân Ankara kazasının mevcûd re'âyânın kocabaşı ve papaslarının ve livâ-i mezbûrun sâir hâvî olduğu kazâlarda dahi nasb olunan eimme ve muhtarana dahi îcâb eden mühürleri hakk ve irsâl olunmak üzre inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle defterleri tanzîm ve serî'an Dersa'âdetime irsâl ve takdîme sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve sen ki defter nâzırı mûmâ ileyhsin keyfiyet-i nizâm irâde-i seniyyem senin dahi ma'lûmun oldukda işbu emr-i âlişânımı ceridene sebt ve kayd ve gönderilen sûreti tarafında hıfz ile âna tatbîkan nefis-i Ankara kazâsı mahallâtı ve livâ-i mezbûrun sâir kasabât ve kurâ muhtarlarına nezâret mühriyle memhûr tezkire ve i'tâsına ve mukâbelesinde akçe vesâir bir nesne mütâlebe etmemek ve nizâmât-ı mezkûrenin icrâsına dikkat ve hilâfından begâyet hazer ve mücânebet eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân ve mukayyidân ve vücûh-ı memleket vesâir iş erlerisiz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzre âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Rebiûlahir lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Vasele ileynâ fî 21 Câ sene 52

Kostantıniyye el-mahrûse

[Sayfa 44]

Hüküm 129

Defter nâzırı Sadullah Efendi'ye maaş tahsîs buyrulduğunu hâvî sâdir olan emirdir

Düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-

mahfûf bi-sınûf-ı avâtüfû'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı
sadr-ı esbak vezîrim Mehmed İzzet Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzzât
ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Ankara sancağının hâvî olduğu kazâların
kâdîları ve nâibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve
mukayyidân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümayûn
vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bundan akdem Ankara
sancağına bilâ maaş defter nâzırı nasb ve ta'yîn kılınmış olan Ankara kazâsı vücûh ve
hânedânından esbak nakîbü'l-eşrâf kâimmakâmı Sadullah zîde ilmuhu me'mûr olduğu
hıdmetini bilâ kusûr idâre etmekde ise de bir taraftan medâr-ı maaşı olmadığından kayd-
ı müzâyakaya dūçâr olduğuna binâen mesârif-i vâkı'asına medâr olmak üzere bu defa
müceddeden cânib-i vilayetden şehriye beş yüz gurus maaş tahsîs kılınarak defter-i
tevzi'a idhâl olunmak üzere iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsunu bâ tahrîrât inhâ ve
Ankara kazâsı nâibinin i'lâmını sebt ve isrâ eylediğin ecilden kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-
ihrac iktizâsı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ cerîde nâzırı iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim
Süleyman Faik zîde uluvvuhudan lede'l-isti'lâm muma ileyhin bilâ maaş livâ-i mezkûr
defter nâzırlığına me'mûriyetini hâvî mukaddemâ emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr kılındığı
ve bu makûle bilâ maaş nasb ve ta'yîn kılınan defter nâzırlarına muahharan mahallinde
ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ma'rifetiyle müceddeden maaş tahsîs kılınarak mikdar-ı
maaşları inhâ olundukda kaydı bâlâsına şerh verilerek ifâde-i hâli mutazammın emr-i
şerîfim ısdârı nizâmından idüğü derkenârda gösterilmiş ve ma'âşâtı tahsîsi zımnında bu
defa vârid olan tahrîrâtın ve i'lâm nizâm-ı mezkûra muvâfık bulunmuş olmağla bu sûrette
ber müceb-i inhâ nizâmına nazaran mûmâ ileyhe bu defa müceddeden cânib-i vilâyetden
şehriye beş yüz gurus maaş tahsîsi husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylediği halde
mukaddemâ bilâ ma'âş me'mûriyetini hâvî ısdâr ve tesyâr kılınmış olan emr-i şerîfimin
kaydı bâlâsına şerh verilerek ifâde-i hâli mutazammın emr-i şerîfim ısdârı lâzım
geleceğini memhûren i'lâm etmeğle mücebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i
aliyyem ta'alluk idüp ol vechile kaydı bâlâsına şerh verilmeğle ber vech-i muharrer amel
ve harekete bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın ifade-i hali mutazammın işbu
emr-i âlişânım ısdâr ve ırsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet mantûk-ı emr-i
şerîfimden ma'lûmun oldukda fermûde-i hümayûna ve balada bast u beyân kılındığı üzere
nâzır-ı mûmâ ileyhe bu defa müceddeden cânib-i vilâyetden tahsîs kılınan şehriye beş yüz
gurus maaşı mâh be mâh i'tâ ve defter-i tevzi'a ba'de'l-idhâl umûr-ı me'mûresine dikkat
ve ihtimâm eylesesini tenbîh ve te'kîde sarf-ı küll-i miknet eylesesin ve sen ki kuzzât ve

nüvvâb ve a'yân ve zâbitân ve mukayyidân ve vücûh-ı memleket mûmâ ileyhim ve iş erlerisiz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l- imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılâsız tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' şehir-i Cemâziye'l-evvel sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 45]

Hüküm 130

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara kazası nâibi mevlana (boş) zîde ilmuhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kumdas nâm zimmi südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp bunun Ankara kasabası mütemekkinlerinden Bogos nâm zimmi zimmetinde iki yüz kırk dört senesinden berü sekiz bin ve emti'a bahasından on yedi bin beş yüz gurus ki cem'an yirmi beş bin beş yüz gurus alacak hakkı olup bi'd-defe'at taleb ve almak murâd eyledikde bugün yarın diyerek vermekde te'allül ve muhâlefet birle ibtâl-i hakk ve gadr-ı küllî dâ'iyyesinde olduğunu bildirüp kavvâs mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülüp mesfûrun zimmetinde olan ol mikdar gurus alacak hakkı tamâmen ve kâmilen kendüye alıverilip icrâ-yı şer'-i şerîf ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşi husûs-ı mezbûr hîn-i terâfu'da tezvîr idüğü inde's-şer' tahakkuk eylediği halde ta'yîn olunan mübâşirin ücret-i mübâşiriyesi mazlûm olan müdde'î-i aleyhden taleb olunmayup ber müceb-i fetvâ-yı şerîfe husûmet-i kâzibe eden müdde'î-i mütemerridden tahsîli husûsuna ihtimâm ve dikkat ve da'vamızdır iki müdde'a-aleyhi ücret-i mübâşiriye talebiyle hilâf-ı şer'-i şerîf tazyîk ve tahrîmden hazer ve mücânebet olunmak üzre Mehmed Kavvas mübâşeretiyle mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre amel dahi sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan kavvâs-ı merkûm ma'rifetiyle mesfûr mahallinde meclis-i şer'a ihzâr ve bununla terâfu' ve mukaddemâ bir defa şer'le görülüp fasl olunmayan husûslarını tamam hakk ve adl üzre mukayyed olup göresin inhâ olunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavîmle amel idüp dahi ber vech-i muharrer mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurus alacak hakkını ba'de's-sübût hükm idüp buna alıverip

icrâ-yı şer‘-i şerîf ve ihkâk-ı hakk eyleyesin min ba‘d şer‘-i şerîfe ve evâmîr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyüp husûs-ı mezbûr için bir dahi emrim varmalu eylemeyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahrîren fî evâil-i şehr-i Rebiûlahir sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Hüküm 131

Ankara hısnı sükkânından iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Mehmed Sadık ibni el-Hâcc Emin Ağa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Şerife Esmâ binti es-Seyyid el-Hâcc Mahmud Ağa nâm hatun ile sulbiye sagîre kızı Şerife Ayişe ve li ebeveyn kız karındaşları Şerife Dudu ve Şerife Emine ve Şerife Fatıma ve li ebeveyn er karındaşı es-Seyyid Salih nâm kimesneye münhasıra olduğu lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra kıbel-i şer‘den bi’t-taleb tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr ve beyân olunur.

Fî 25 Câ sene 252

Çizelge 3.26. Seyyid Mehmed Sadık ibni el Hacc Emin Ağa’nın tereke defteri

Abacılar Hanı’nda hisse-i şâyi’ası 3000	Menzil der hısn-ı mezbûr 200	Nühâs kıyye 58 1000	Yuvalama aded 3 500	Müsta’mel kadife yasdık 12 240
Der zimmet Arakiloğlu Ohannes 190	Çuka şalvar 150	Müsta’mel çuka niş 150	Halı mak’ad 3 150	Der zimmet Ali Ağa 137,5
Hama kuşağı 1 ve içlik 1 120	Müsta’mel çuka mak’ad 2 100	Müsta’mel kutnu minder 4 100	Der zimmet Abdülkadir 100	Celasunoğlu Mihail 91
Yorgan 1 60	Hırdavat-ı menzil 50	Köhne kadife yasdık 4 40	Türkman kilimi 2 40	Şemi’dan 3 40
Der zimmet Hüseyin 36	Heğbe 2 ve harâr 2 ve torba 3	Köhne dizlik 1 ve entari 1 ve içlik 1	Döşek 1 30	Ocak timuru 1 ve maşa 1 ve

	30	30		kilidi 1 ve sacayağı 2 ve kazma 1 ve balta 1 30
1 Piştov tek 25	Prinç mangal 1 25	Pelas 1 25	Der zimmet Saman Ağasioğlu Ahmed 22,5	Müsta'mel kilim 1 20
Köhne Selanik 15	Köhne fes 1 10	Köhne dizlik ve içlik ve libade 15	Köhne pelas 1 10	Prinç buhurdân ve su tası ve değirman 10
Heğbe 1 5	Ayine 3	Cem'an yekûn 8600		
Minha'l-ıhrâcât				
Techîz tekfîn 350	Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l- mezbûre 900	Resm-i kısmet 215	Mesârif-i müteferrika-i lâzıme 127	Yekûn 1592
Sahha'l-bâkî 7008 guruş li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 876		Hisse-i bint 3504		Hisse-i uht-i lehumâ 525,5 guruş 4 para
Hisse-i uht-i lehumâ 525,5 guruş 4 para		Hisse-i uht-i lehumâ 525,5 guruş 4 para		Hisse-i ahh-ı lehumâ 1051 guruş 8 para

Hüküm 132

İki yüz elli bir senesine mahsûben nisf cebelü tahsîline dâir emr-i âlişândır

Düstûrîn-i mükerrermin müşîrîn-i mufahhamîn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfân bi-

sınûf-ı avâtîfû'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Ankara ve Kangırı sancakları muhassılı sadr-ı esbak vezîrim Mehmed İzzet Paşa ve Karaman valisi ve ilhâken Akşehir ve Kırşehir ve Niğde sancakları mutasarrıfı vezîrim el-Hâcc Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehumâ ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim cevâmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâim mîrahur-ı cenâb-ı cihandârânem pâyesini hâiz hâlâ Kastamonu sancağı mütesellimi Dede Mustafa ve Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından Kayseriye sancağı mütesellimi Musa ve Bolu sancağı mütesellimi Emin Bey ve Çorum sancağı mütesellimi (boş) dâme mecduhum ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm elviye-i merkûmede kâin kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazlhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zikri âtî husûsa bu defa Dersa'âdetimden mahsûs mübâşir ta'yîn kılınan dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden Mir Tahir zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodegân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Anadolu ve Rumili'de kâin eyâlât ve elviyede sâkin humbaracı ve lağımcı sıbyân ve mütekâ'idinin uhdelerinde olan ze'âmet ve timarlarından mansûre-i hazîne-i celîleme aid nısf hâsılât cebelülerinin iki yüz elli bir senesine mahsûben vakt-i tahsîli hulûl etmiş ve bunlardan Dersa'âdetimde bulunanların sâbıkı vechile bu tarafda ve taşrada olanların mahsûs mübâşir ta'yîniyle mahallerinden tahsîli lâzım gelmiş olarak bu makûle taşrada bulunanlardan Ankara ve Kangırı ve Konya ve Akşehir ve Beyşehir ve Kırşehir ve Niğde ve Kastamonu ve Kayseriye ve Bolu ve Çorum sancaklarında kâin lağımcı ve humbaracı sıbyân ve mütekâ'idinin mutasarrıf oldukları ze'âmet ve timarları nısf hâsılât cebelülerinin Asitâne-i merkûma mahsûben emr-i tahsîline sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin senin me'mûriyetin husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylemiş ve ol vechile başmuhâsebeden ihrâc olunan memhûr ve mûmzâ sûret-i defter derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'an i'tâ kılınmış olmağla muktezâ-yı me'mûriyetin üzre bu taraftan hareket ve mahallerine varup ber müceb-i sûret-i defter elviye-i merkûmede kâin sıbyân ve mütekâ'idinin mutasarrıf oldukları yüz on sekiz parça ze'âmet ve timarların nısf hâsılât cebelüleri olan kırk yedi bin üç yüz on yedi guruşu muhassıl ve vali-i müşâr ve mütesellimîn-i mûmâ ileyhimin inzimâm-ı re'y ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifeti ve mübâşiriyetin ile kendülerinden tamamen ahz-ı tahsile mübaderet ve salîfû'z-zikr sıbyan ve mütekâ'idinin vefat etmiş olanları bulunur ise vefatları tarihleri bi't-tedkîk tahkîk ile sûret-i defter-i mezkûrda esâmîleri bâlâlarına şerh vererek işâret ve bunların mukaddemâ bedel-i hâsılâtları dahi hîn-i kaydlarında doğru haber verilmediğinden âna

göre hâsılât-ı vâkı‘aları mahallerinde gereği gibi tahkîk kılınarak fazlaları zuhûr eder ise sûret-i defter-i mezbûrda murakkam hâsılât-ı mukayyidelerine bi’z-zamm ol vechile nısflarını istihsâle müsâberet ve tarafından makbûzu müş‘ir mutasarrıfları yedlerine memhûr ve mûmzâ makbûz senedleri lâzım geleceğinden senedât-ı mezkûre bu tarafda ma‘mûlun bih ve mu‘teber olmak için mansûre-i hazîne-i celîlem ve humbarahâne-i âmirem ve başmuhâsebe kalemi taraflarına birer tatbîk mührü bırakıp tahsîl olunan akçenin dahi mansûre-i hazîne-i celîleme îsâli emrine ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın me‘mûriyetini hâvî işbu emr-i âlişânım ısdâr ve yedine i‘tâ olunmuştur imdi bâlâda tahrîr ve beyân olunduğu üzre keyfiyet-i me‘mûriyetin mantûk-ı fermân-ı me‘âlî-unvânımdan ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre amel ve hareket birle her halde icrâ-yı lâzıme-i me‘mûriyet ve sadâkate kemâl-i i‘tinâ ve dikkat ve hilâf-ı emr ve mugâyir-i me‘mûriyet bu bâbda bir gûne kusûr ve rehâvet ve bu vesîle ile hâsılât-ı kadîme ve vâkı‘asından ziyâde bir akçe ahzına cür‘et ve cesâret hakkında muntic-i vehâmet ve nedâmet olacağından âna göre nefsinî şu vehâmet ve nedâmetden kemâliyle hıfz ve vikâyet eyleyesin ve siz ki muhassıl ve vali-i müşâr ve mütesellimler ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi meczûmunuz olarak zîr-i hükûmet ve idârenizde bulunan mârru’z-zikr sıbyân ve mütekâ‘idînin ber minvâl-i muharrer ze‘âmet ve timarlarının nısf hâsılât cebelûleri tahsîlinde mübâşir-i mûmâ ileyhe lâzım gelen mu‘âvenâtın icrâsıyla infâz-ı emr ü irâde-i seniyyeme bi’l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve mugâyir-i emr ü rızâ bir gûne vaz‘ u hâlet vukû‘a gelmemesine bezl-i cell-i himmet ve makderet ve i‘tinâ ve mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü’ş-şân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis şehri-i Rebiülahir lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

[Sayfa 46]

Hüküm 133

Arslan Paşa ve Seyfeddin Paşa ve Süleyman Bey’in Ankara’da

iskân ve ikâmeleri bâbında fermân-ı âlîdir

Düstûr-ı mûkerrem ve mu‘azzam müş‘ir-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhidü bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-

mahfûf bi-sınûf-ı avâtîfû'l-meliki'l-a'lâ ber vech-i muhassillık Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Dukaginli Arslan Paşa ve Yakovalı Seyfeddin Paşa ve Debreli Süleyman Bey bu esnâda Dersa'âdetime celb olunmuşlar ise de Debre tarafından tekevvün eden bazı kıl u kâlden dolayı mûmâ ileyhimin bir âhar mahalde iskânları münâsib olacağından Ankara'ya i'zâm ve ikâmeleri husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olarak mûmâ ileyhim sadr-ı a'zamım çukadarlarından ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde kadruhuya terfikan Ankara'ya gönderilmiş olmağla imdi siz ki vezîr-i müşâr ve nâib-i mûmâ ileyhimâsız vüsûllerinde mûmâ ileyhimî ol tarafda münâsib mahallere misâfireten iskân ve ikâme birle keyfiyeti derbâr-ı şevket-karârıma iş'âr ve i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâziye'l-evvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kad-vasele ileynâ fî 13 C sene 252

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 47]

Hüküm 134

An-aslin Tokad sükkânından olup li ecli't-ticâre medîne-i Ankara'da Gürzade Hanı'nda sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâcc Ömer bin İbrahim nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayup bi'l-cümle terekesi cânib-i beytü'l-mâle aid ve râci' olmağla bu makûle bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için ahz u kabza me'mûr ihtisâb ağası rıf'atlü Mehmed Ağa'nın taleb ve iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânide lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle bey' ve fûruht olunan müteveffâ-yı mezbûrun yanında mevcûd bi'l-cümle terekesidir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 13 C sene 252

Çizelge 3.27. El Hacc Ömer bin İbrahim'in tereke defteri

Der zimmet Seferihisarlı Odabaşı Karabet alâ tarîki'l-poliçe 2400	Yirmilik altın aded 65 1300	Beyaz akçe 1137	Katır boncuğu kıyye 400 2880	Bargir ma'a palan 192
İngiliz şalı 4,5 152,5	En'âm-ı şerîf 15	Köhne yağmurluk aba 25	Köhne seccade 2 18	Müsta'mel çuka 1 cepkin ve entari 1 ve şalvar 1 80
Köhne ihram 1 ve kuşak 1 36	Köhne abâ kukuleta 8	Köhne şalvar ve abâ ve hırdavat 15,5	Gömlek 2 4	Havlû 2 33
Çit palan 2 18,5	Cedid fes 9 105,5	Çorab çift 5 11,5	Heğbe ve zenbil 16	Bir mikdar kına 16
Asdar top 12 65	Köhne entari ve hırdavat 16,5	Sarık aded 7 31	Bir mikdar hurma 3,5	Sagîr bıçak 6 17
Bir mikdar enfiye 38	Ustura 1 4	Yemeni 2 12	Haleb alacası top 5 80	Zenne entarisî 2 68
Destmal 1 ve şalvar 1 ve palan 1 ve bağlık 4 ve peşkir 1 25	Çuka entari 1 ve çit palan 1 20	Kadife fermene 2 58	Çit palan 1 ve sagîr fermene 1 20	Bir mikdar çit 25,5
Basma yasdık yüzü 5 40	Muşamma 10	Tesbih aded 4 42,5	Lüle 1,5	Sim tepelik 16,5
Çuka kenarı	Seccade 1	Heğbe	Cem'an yekûn	

50	18	3,5	9129 guruş		
Minha'l-ıhrâcât					
tekfîn	Techîz	Resm-i kısmet-i âdî	Dellâliye	Mesârif-i lâzıme	Yekûn
80	913	41	120	1154 guruş	
Sahha'l-bâkî					
7975 guruş der yedd-i emîn-i mûmâ ileyh					

Hüküm 135

İki yüz elli bir senesine mahsûben rûsûm-ı zecriyenin

bedel-i maktû'ı tahsiline sâdır olan emirdir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bu husûsa mübâşir ta'yîn kılınan (boş) zîde kadruhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ zecriye mahsûlû hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrahim Edhem zîde mecduhunun takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda zecriye mukâta'ası mülhakâtından Ankara kazâsının rûsûm-ı zecriyesini fimâba'd ziyâde ve noksan kabûl etmeyerek bedel-i zecriyesi ibtidâ-yı Ağustosda re'âyâsı tarafından Dersa'âdetimde zecriye sandığına edâ ve teslim olunmak ve vakt-i mezkûrda teslim olunmayarak te'hîre dūcâr olup mübâşir gönderilmesi lazım gelir ise hıdmet-i mübâşiriye ve mesârif-i re'âyâ tarafından verilmek ve fukarâ-yı ra'ıyyetden bu bahâne ile ziyâde akçe alınmamak ve bu husûsa a'yân ve zâbitândan kimesne karışmamak şartıyla bâ irâde-i seniyyem senevî yirmi sekiz bin guruş maktû' kayd ve bedel-i maktû' mezkûr vâridât-ı mukarrere tahtına idhâl olunarak eshâm fâizleriyle sâir mesârifât-ı mühimmeye ve fazlası asâkir-i mansûre mesârifine tahsîsen mansûre-i hazîne-i celîleme tertîb ve tahsîs kılınmış olduğuna ve vakt ü zamânıyla yerlû yerinden cem' ve tahsîli lâzımeden idüğüne binâen işbu vakt-i cibâyet ve tahsîli takarrüb etmekde olan iki yüz elli bir senesi Ağustosuna mahsuben dahi meblağ-ı maktû'-ı mezkûrun yerlû yerinden cem' ve tahsiliyçün şurût derciyle bir emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve inhâ etmiş ve başmuhâsebe kuyûdu bi't-tetebbu' beher sene mal-ı maktû'ların edâ etmeyerek vakt mürûruyla tahsîli için mübâşir irsâli iktizâ eden kazâlardan ba'îd olanlarının kadîm maktû'larından onda bir ve karîb olanlarının yirmide bir guruş hıdmet-

i mübâşiriyeleri tahsîl olunmak verilen nizâm şurûtundan ve resm-i zecriyesi maktû‘ olan kazâların kadîm maktû‘ları ne ise ândan kadîmî vechile ber mûceb-i şurût ondalık alınıp muahharan olan zamdan fîmâba‘d ondalık alınmamak irâde-i seniyye-i pâdişâhânem iktizâsından idüğü kuyûddan nümâyân olmuş olarak mûcebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmeğle sen ki nâib-i mûmâ ileyh sin kaza-i mezburun sene-i merkûma mahsûben bedel-i maktû‘ rûsûm-ı zecriyesi olan marru’z-zikr yirmi sekiz bin gurus ma‘rifetin ve mübâşir-i merkûm ma‘rifetiyle yerlû yerinden tamâmen ve kâmilan cem‘ ve tahsîl ve ber mûceb-i irâde-i seniyyem maktû‘-ı kadîminden onda bir gurus hesâbıyla lazım gelen dört yüz gurus hıdmet-i mübâşiriyesi başka edâ ve ahz olunarak mübâşir-i merkûma tevdi‘an Dersa‘âdetime irsâl ve zecriye sandığına teslim olunması hususuna mezîd-i sa‘y ve gayret eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet irâde-i seniyyem ve şurût-ı mezbûre mantûk-ı emr-i şerîfimden ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre amel ve hareket birle her halde infâz-ı emr-i âlişânıma ziyâde i‘tinâ ve dikkat eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi me‘mûr-ı tahsîli olduğun zecriye malıyla hıdmet-i mübâşiriyeni nâib-i mûmâ ileyh ma‘rifeti ve mübâşeretinle cem‘ u tahsîle ve ahz ederek bi’l-istishâb götürüp zecriye sandığına teslîme müsâra‘at ve hilâf-ı emr-i şerîfim hareketi tecvîz ile mazhar-ı muaheze ve itâb olmakdan begâyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü’ş-şânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasin şöyle bilesin alamet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin şehr-i Rebiülahir lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 47]

Hüküm 136

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhi ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân ve vücûh-ı memleket ve bi’l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki asâkir-i mansûre-i şâhânem neferâtından Ankaralı Osman veledi İbrahim hasbe’l-ilel silk-i askerîden ihrâc ve kendüsine tekâ‘üdlük vazîfesi ihsân ile memleketine azîmete ruhsat verilmiş ise de kendüsi şimdiye kadar emek vererek şâyân-ı merhamet olduğundan bahisle emsâli misillü

tekâlîf ve saliyâneden mu‘âfiyeti bâbında emr-i şerîfim sudûru hâlâ bi'l-istiklâl asakir-i mansûre seraskeri düstûr-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve merkûm bir müddetden berü dîn ü devlet-i aliyyem uğurunda cansiperane hıdmet ve sadâkat zuhûra getirip bu misillü hıdmetgüzerânın memleketlerinde bir vechile zahmet çekmeyerek sâye-i ihsan-vâye-i şehinşâhânemde müreffehü'l-hâl ve müsterihü'l-bâl olmaları asâkir-i nizâmiye-i pâdişâhânem haklarında ân be ân mebzûl olan eltâf-ı celîle-i mülûkânem muktezâsından olmakdan nâşî merkûmun ol vechile mu‘âfiyeti husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i şehriyârânem erzân kılınarak ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı mekârim-nümûn-ı mülûkânem sahîfe-pîrâ-yı sudûr olmuş olmağla merkûmun yedinde âharın hâne-i avarıza bağlu tekâlîf alınmak icâb eder emlâk ve arazisi olmadığı sûrette avârız ve tekâlîf mütâlebe olunmamak ve tekâ‘üdlüğü tarihinden sonra emlâk ve arazi iştirâ veyahud âharın emlak ve arazisini isticâr ve istikrâ eylediği halde o makûle emlâk ve arazi müstesnâ olmak şartıyla memleket sâliyânesi ve tekâlîf-i sâirenin cümlesinden afvı fermânım olmağın dîvân-ı hümayûnumdan mahsûs işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve yedine i‘tâ olunmuşdur imdi şart-ı mezkûre üzre merkum Osman’dan tekâlîf ve sâliyâne ve nâm-ı âhar ile bir akçe ve bir habbe alınmayıp ezher cihet himâyet ve sıyânetiyle refâh ve râhatı vesâilinin istihsâli ve lede'l-iktizâ mahkemeye ve vücûh hânelerine vardıkda hakkında her vechile hürmet ve ri‘âyet-i layıkanın icrâ ve ikmâlî matlûb-ı mülûkânem idüğü siz ki nâib ve a‘yân vesâir mûmâ ileyhimsiz ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete dikkat ve hilâfı vaz‘ı tecvîzden tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ‘ ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehir-i Cemâziye'l-evvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyen ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 48]

Hüküm 137

Susuz karyeli Osman’ın tekâ‘üdlük maaşı berâtı

Nişân-ı şerîf-i âlîşân hükmü oldur ki

Asâkir-i mansûrem alaylarından Ahmed Paşa livasının birinci alayının birinci

taburunun altıncı bölümünde beşinci on başının altıncı neferi Ankaralı işbu râfi‘-i tevkî‘-i refî‘ü’ş-şân-ı hâkânî Osman İlbasan’dan Manastır’a gelir iken sağ elinin parmakları donmuş olup ta‘lîm ve te‘allüme iktidârı olmadığından silk-i askerîden ihrâc olunmuş ise de merkûm bidâyet-i nizâmdan berü ve zümre-i askerîde istihdâm olunarak alîl olmuş ve cansiperâne hıdmet ederek emekdârından bulunmuş olduğuna ve bu makûleler haklarında eltâf-ı hasene-i şâhânem mebzûl ve ma‘tûf kılınageldiğine binâen merkûma yirmi gurus tekâ‘üdlük maaşı inâyet ve ihsân-ı hümayûn-ı şâhânem olmuş olmağla mücebince tevcîh ve iktizâ eden berât-ı âlîşânım ısdârını bi’l-fi‘il asâkir-i mansûrem seraskeri düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu bâ takrîr inhâ etmiş ve bunlara verilecek tekâ‘üdlük vazîfeleri mâh be mâh başkaca defter ile asâkir-i mansûrem hazinesinden alınıp tekâ‘üd bulunan kimesnelerden Asitane’de bulunanların vazifeleri kendülerine verilip ve taşrada bulunacak tekâ‘üdlük vazîfeleri dahi bâ i‘lâm-ı şer‘iyye veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olunup sıhhati tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma‘rifetleriyle yedlerine verilmesine ve sipariş ve havale ile mechûl kimesnelere tekâ‘üdlük vazîfesi verilmemesine daima dikkat ve ihtimâm olunmak ve bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri halde tekâ‘üdlük vazifesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurutundan olduğu mukayyed bulunmuş olmağla mücebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Rebiülevvelinin yirmi sekizinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümayûnum mucebince bu berât-ı hümayunı verdim ve buyurdum ki mezbûr Osman varup vech-i meşrûh üzre ta‘yîn olunan yirmi gurus tekâ‘üdlük maaşın alıp mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi‘ şehr-i Cemâziye’l-evvel sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 138

İhtisâb nezâretiyle cülûd-ı tamga Ankara a‘yânı rıf‘atlü Lütfullah Efendi’ye

ihâle buyrulduğunu hâvî buyruldu-i âlîdir

Şerî‘at-meâb Ankara nâibi fazîletlü efendi zîde fazluhu ve fahrü’l-emâsıl pazar ağası ve esnâf kethudâsı vesâir tüccar ve bazergan ve ahz u i‘tâ erbâbı bâ cem‘ihim inhâ olunru ki bâ irâde-i seniyye ve ber müceb-i şurût mansûre hazîne-i celîlesi tarafından muhavvel uhde-i hâlisânemiz buyrulan Ankara’nın ihtisâb nezâretiyle tamga-yı

cülûdiyesi işbu iki yüz elli iki senesi Recebü'l-müreccebi uhdesinden Zi'l-hicce'ti's-şerîfe gâyetine kadar ihtisâb-ı mezkûrun hüsn-i idâresi dârende-i buyruldu kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ankara a'yânı izzetlü Lütfullah Efendi zîde mecdühuya ihâle ve tefvîz olunmuş ve işbu ihtisâb ve tamga-yı cülûdiye vâridâtı asâkir-i muntazama-i hazret-i şâhâne mesârifâtına tahsîsan hazîne-i celîle-i mezkûreye aid ve râci' olarak bu husûs ehemmi-i mehâm-ı lâzimetü'l-ihitimâmdan bulunmuş olmağla siz ki muhâtıbûn-ı mûmâ ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda dâru'l-hilâfeti'l-aliyye ve mahâll-i sâirede icrâ olunmakda olan usûle tatbîk olunarak gerek Ankara'da husûle gelen ve gerek mahall-i sâirede gelüp bey' ü şîrâ olunan me'kûlât ve bâyi'ât ve erzâk-ı sâire ve emti'a-i mütenevvi'a ve tamga-yı cülûdiyeden ihtisâb ve tamga taraflarına aid ve râci' olan rûsûmât ve mukannenâtı bî-küsûr mûmâ ileyh tarafına îfâya min külli'l-vücûd dikkat ve akçe-i vâhidenin ketm ve ihfâsı câiz olmayup ve mugâyir-i irâde-i seniyye hareketi tahkîk olanların haklarında te'dîbât-ı şedîdenin icrâ olunacağı iktizâ eden ve lâzım gelenlerin gûş-ı huşlarına bi'l-etrâf telkîn ederek sâlifü'z-zikr ihtisâb ve cülûd-ı tamga vâridâtının (silik) zâyî' ve telef olması husûsuna cümle tarafından i'tinâ ve dikkat olunmak bâbında dîvân müşîri Ankara ve livâhâ-i ma'lûmeden işbu buyruldu ısdâr ve yedd-i mûmâ ileyhe i'tâ kılınmışdır bi-mennihi te'âlâ gerekdir ki ber müceb-i buyruldu amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücanebet eyleyesiz diyü.

Fî gurre-i B sene 252

Hüküm 139

Mahallât ve kurâ muhtarları mühürlerini güzelce hıfz eylemelerini

vesâir tenbihâtı hâvî fermânnâme-i hazret-i sadâret-penâhîdir

Şerâyi'-şî'âr Anadolu'nun orta kolunun yemîn ü yesârında vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbı efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân mütesellimîn ve voyvoda ve a'yânları zîde mecdûhum ba'de's-selâm inhâ olunur ki memâlik-i mahrûsede kâin bilâd ve kasabâtda kâin mahallât ve kurâ muhtarlarına mühürler hakk ve i'tâ olunması bâ irâde-i seniyye nizama rabt olunmuş ve o misillü ashâb-ı mühürden bir takrîb mührünü zâyî' edenlere mahallerinden i'lâm ve tahrîrât vürûdunda müceddeden mühürler hakkıyla irsâl ve i'tâ olunması dahi muahharan tensîb ve irâde buyrulmuş olmak hasebiyle şimdiye dek mühür zâyî' edenlere nizâmı mücebince darbhane-i âmireden müceddeden mühürlre verilmekte ise de bu esnâda o misillü mühür zâyî' edenler tekessür edip hatta nüvvâb ve muhtarlar kimi firâr ile mührü aldı gitdi ve kimi dahi sebebi nâ-ma'lûm olmak

üzre zâyî' etdi diyerek i'lâm ve tahrîrât vürûd etmekde olduğundan bu keyfiyet mürûr nizâmının ihlâlîni müceb olmakda olup şöyle ki bir mahallin mühri zâyî' oldukda yerine mühür celbi lâ-ekall birkaç mah mürûruna muhtâc olacağından müddet-i mezbûre zarfında âmed-şod edecek nüfus tezkire alamayarak yahud civarda vâkı' nüvvâb ve muhtârândan hilâf-ı nizâm tezkire alarak bir takrîb mürûr etmekde olmak hasebiyle bu husûsun önü kesdirilmesi lâzımeden olduğu beyân fîmâba'd o misillü mühür i'mâline me'mûr olan nüvvâb ve muhtarân ve defter nâzırı ve mukayyidler ve kocabaşlarında olan mühürleri güzelce hıfz etmeye dikkat eylemelerinin zâbitân-ı memleket taraflarından tenbîh ve te'kîd olunması ve nüvvâb efendiler dahi bir takrîb mühür zâyî' edenlere taharrî etmeksizin hemen i'lâm virmeüyüp zâyî' olan mühürün bir vechile bulunmayacağı tahakkuk eyledikten sonra ne sebep ile zâyî' olduğunu tasrîh ederek i'lâm eylemek husûsu ricâl-i devlet-i aliyyeden cerîde nâzırı efendi tarafından bu defa bâ takrîr inhâ ve ifâde olunmakda olup memâlik-i mahrusede kâin kasabât ve kurâyâ ol vechile mühürler i'tâsı mücerred mürûr maddesinin tatarruk-ı halelden vikâyesiyle asayîş-i hâl-i bilâd ve ibâd emr-i ehemminden ibâret ve bu cihetle bu husûsa bi'l-cümle me'mûrîn taraflarından tekayyüdât-ı lâzîmenin icrâsına dikkat vâcibe-i zimmet olarak bundan böyle o misillü mühür i'mâline me'mûr olanlar mühürlerini güzelce hıfz idüp nizâm-ı mezkûrun halelden vikâyesine kemaliyle i'tinâ ve içlerinden mühürünü zâyî' eden olur ise ne vechile ne sebep ile zâyî' eylediği sarâhaten i'lâm ve inhâ olunması husûsu te'kîdât-ı lâzîme derciyle bu defa tarafımızdan Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarına mektub tahrîriyle tenbîh ve iş'âr kılınmış olmağla siz dahi işbu husûs-ı lâzîmü'l-i'tinada tekayyüdât-ı mukteziyenin kâmilten icrâsıyla zîr-i idârenizde olan mahallerde mühür i'mâl edenlerden ez kazâ mühür zâyî' eden olur ise ber minvâl-i meşrûh taharrî ve tecessüs birle ne vechile ve ne sebep ile zâyî' îzâhen i'lâm ve inhâya mübâderet ve nizâm-ı mezkûrun tatarruk-ı halelden vikâyesine kemâyenbagî bi'l-ittifâk i'tinâ ve dikkat eylemeniz için mahsûsan işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşaallâhu te'âlâ vüsûlünde ber vech-i muharrer harekete dikkat eyleyesiz ve's-selâm

Kad-vasele ileynâ fî 7 B sene 252

Bâ mühür-i Mehmed Re'fet

[Sayfa 49]

Hüküm 140

An-aslin Bozok kazâsına tâbi' Gedikovaş karyesi sükkânından olup livâ-i Ankara

mutasarrıfı vezîr-i adîmü'n-nazîr devletlü übbetlü İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin kapu binbaşları hıdmet-i devletlerinde iken bundan akdem vefât eden Karaçorlulu Süleyman Ağa ibni el-Hâcc Hasan'ın verâseti karye-i mezbûrede sâkin zevce-i metrûkesi Sultan binti Mehmed nâm hatun ile sulbiye sagîre kızı Hadice ve li ebeveyn er karındaşları Hasan Ağa ve Hüseyin ve li ebeveyn kız karındaşı Fatıma'ya inhisârı lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra vezîr-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlileri ve ma'rifet-i şer' ve merkûm Hasan Ağa iltimâsıyla tahrîr ve terkîm ve lede'l-müzâyede bey' ve fûruht ve zikri âtî düyûn-ı müsbitesi ihrâc olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mûmâ ileyhdir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî gurre-i B sene 252

Çizelge 3.28. Karaçorlulu Süleyman Ağa'nın tereke defteri

Köse kethudâ takımı 1 550	Kırk nerdüban simli kılıç 1 1500	Simli Mısır tûfengi 1 185	İpek tabanca çift 1 220	Sim zarf 9 fincan 8 ma'a tepsi 1 301
Sırmalı kevuz nimten 1 410	Simli harbi 1 60	Sim raht 1 ve reşme 1 ve başlık 1 1005	Defa Mısır tûfengi 1 162	Defa sim raht 1 ve reşme 1 ve başlık 1 800
Kaplan postu gâşîye 1 ve Çorum gâşîyesi 2 80	Okçuoğlu kürk 1 157	Kahve göbeği 1 ve cezve 2 50	Müsta'mel kilim 2 26	Defa kilim 2 121
Seccâde 1 20	Simli kargı 1 131	Doru esb re's 1 ma'a eyer 554	Deli Poyraz kır esb re's 1 ma'a eyer 1121	Al esb re's 1 ma'a eyer 2020
Pehlûvanlı dorusu esb re's 1 1201	Yağız esb re's 1 ma'a eyer 1200	Karaoğlu kır esb re's 1 ma'a eyer 1661	Acem kır esb ma'a eyer 1001	Defa al esb re's 1 1500

Yağız bargir re's 1 ma'a palan 812	Kır kısrak re's 1 2300	Al kısrak re's 1 703	Nükud-ı mevcûde 750	Cem'an yekûn 20601 guruş
Minha'l-ı-ıhrâcât				
Deyn-i müsbet Hasan bin Mustafa 90	Deyn-i müsbet Tekneci İbrahim 150	Deyn-i müsbet Geredeli Emin bin Veli 1900	Deyn-i müsbet Arap Mehmed 90	Deyn-i müsbet Dizdar Ağa 150
Deyn-i müsbet Derviş Mehmed bin Ali 200	Deyn-i müsbet Selim bin Mehmed 400	Deyn-i müsbet Nalband Abdullah 180	Deyn-i müsbet Ali bin Mehmed 210	Deyn-i müsbet Başçavuş Ali 570
Deyn-i müsbet Hasan 100	Deyn-i müsbet Serrac Hacı İsmail 83	Deyn-i müsbet Ahmed Efendi 220	Deyn-i müsbet Ferhad 210	Deyn-i müsbet Hüseyin bin Hasan 300
Deyn-i müsbet Küçük Mehmed 32,5	Deyn-i müsbet Haffaf Ali 81,5	Deyn-i müsbet-i tahmis 206	Müteveffâ- yı merkûmun hazîne- i hazret-i veliyyü'n- ni'amîye düyûnı 5960	Deyn-i müsbet Mustafa bin Mehmed 110
Deyn-i müsbet Yusuf 40	Deyn-i müsbet Binbaşı Ali Ağa 243	Deyn-i müsbet Mumcu Mehmed Ağa 90,5	Deyn-i müsbet Hacı Pehlivan 200	Deyn-i müsbet Bakkal Derviş Ağa 64
Deyn-i müsbet Kebabcı Salih 45	Deyn-i müsbet Haffaf Hacı Hafız 600	Deyn-i müsbet Muytâb Abdullah Hasan 80	Deyn-i müsbet Abdi Ağa 300	Deyn-i müsbet Berber Köse Mehmed 15

Deyn-i müsbet Urfalı Ömer 80	Deyn-i müsbet Kavvasbaşı 80	Deyn-i müsbet Kıbrıslı Kavvas 80	Deyn-i müsbet Yazıcı Hacı Efendi 31	Deyn-i müsbet Kassab Yusuf 81,5
Deyn-i müsbet Ali Baba 15	Deyn-i müsbet Seferihisarlı Mehmed 51	Deyn-i müsbet Etmekci Zirun 80	Deyn-i müsbet Tahmisci Kefere 80	Deyn-i müsbet Attar Mıgırdıç 170
Deyn-i müsbet Ceresoğlu Faran 20	Dellaliye 75	Tereke tahrîrine me'mûr kâtib ücreti 75	Deyn-i müsbet Lazoğlu Mustafa 40	Deyn-i müsbet Odabaşı Süleyman 40
Deyn-i müsbet Ateşoğlu Kiryako 1183	Yekûn 15067 guruş			
Sahha'l-bâkî 5334 deyn li't-taksîmi beyne'l-verese <u>0165</u> sonradan zuhûrâtdan 5169				
Hisse-i zevce 666,5 guruş 10 para <u>020,5</u> sonradan zuhûrâtdan deyn-i müsbet ihrâc-şod 646 guruş 10 para	Hisse-i bint 2667 guruş <u>0082,5</u> sonradan zuhûrâtdan deyn-i müsbet ihrâc-şod 2584,5 guruş 10 para		Hisse-i ahh-i li ebeveyn 800 guruş 4 para <u>024,5</u> guruş 4 para sonradan zuhûrâtdan deyn-i müsbet ihrâc-şod 775,5 guruş	
Hisse-i ahh-i li ebeveyn 800 guruş 4 para <u>024,5 guruş 4 para</u> sonradan zuhûrâtdan deyn-i müsbet ihrâc-şod 775,5 guruş			Hisse-i uht-i li ebeveyn 399,5 guruş 22 para <u>012 guruş 12 para</u> sonradan zuhûrâtdan deyn-i müsbet ihrâc-şod 387,5 guruş 10 para	

Hüküm 141

Medîne-i Ankara’da Hattatin mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Mehmed bin İbrahim nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma binti Mustafa ve diğer zevce-i metrûkesi Fatıma binti Musa nâm hatunlar ile sulbiye sagîre kızı Kezban ve kebîre kızı Fatıma ve sulbî sagîr oğulları Hasan ve Mustafa ve kebîr oğlu Mehmed ve gâib-i ani’l-beled Memiş nâm kimesneye münhasıra olduğu lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra kıbel-i şer’den bi’t-taleb tahrîr ve takvîm ve beyne’l-verese bi’l-farîzati’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 3 B sene 52

Çizelge 3.29. Mehmed bin İbrahim’in tereke defteri

Harab bağ der mevzi’-i Dibecik 60	Merkeb 1 70	Der zimmet-i Hasan 45	Der zimmet Matlaboğlu 60	Der zimmet Ali 18
Minder 3 ve yasdık 3 ve kilim 1 100	Köhne yorgan 3 45	Müsta’mel yorgan 4 120	Müsta’mel döşek 3 100	Köhne minder 2 yasdık 2 30
Köhne kilim 2 10	Köhne entari 2 ve gömlek 2 40	Fermene 1 ve cebe 1 50	Kazgan 1 60	Yasdık 2 ve döşek yüzü 1 20
Leğen ve ibrik 30	Alaca parçası ve kırmızı ve kise 20	Tencere 4 ve tâbe 5 ve kapak 120	Timur mangal 1 ve kahve takımı 20	Sini 2 80
Bakraç 4 100	Kapaklı şurba tası 20	Sac 2 20	Tabak 6 ve sahan 5 ve melhezir 2 100	Leğen 12 ve hamam tası 1 30

Balta ve tahra ve sacyağı 20	Fener ve ibrik 10	Zencir ve ekser 15	Kahve tabesi 2 5	Lüle ve zarf 7
Hırdavat-ı sandık 10	Kahve ibriği 3 10	Su tası 3 3	Tepsi 1 2	Kahve değirmeni 5
Heğbe ve çuval ve harar 12 30	Nakd-i der-kîse 10	Bıçak 2 10	Tüfenk 2 50	Terazi ve kubbe 20
Cem'an yekûn 1575 guruş Minha'l-ihracât				
Techîz tekfîn 120	Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l- mezbûre Fatıma 200	Resm-i kısmet 39,5	Mesârif-i lâzime 24,5	Yekûn 384 guruş
Sahha'l-bâkî 1191 guruş li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 74 guruş 17 para	Hisse-i zevce 74 guruş 17 para	Hisse-i bint 104 guruş 8 para	Hisse-i bint 104 guruş 8 para	
Hisse-i bin 208 guruş 16 para	Hisse-i bin 208 guruş 16 para	Hisse-i bin 208 guruş 16 para	Hisse-i bin 208 guruş 16 para	Kesr-i para 6

Sıgâr-ı mezbûrûn Kezban ve Hasan ve Mustafa'nın tesviye-i umûrlarını rû'yetekıbel-i şer'den enışteleri Mehmed bin Musa vasî nasb ve ta'yîn ve yedine hüccet-i şer'iyye i'tâ olunduğu işbu mahalle şerh verildi.

Fî 3 B sene 252

Hüküm 142

An-aslin Deraliyye sâkinlerinden olup livâ-i Ankara mutasarrıfı vezîr-i felâtun-tedbîr devletlü übbetlü İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin divân efendileri hıdmet-i devletlerinde iken bundan akdem vefat eden Naima Efendi ibni Safvet Efendi'nin veraseti Deraliyyede sâkin halîle-i metrûkesi (boş) Hanım ile Ankara'da sâkin li ebeveyn er karındaşı Ahmed Efendi'ye münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vezîr-i müşârun ileyh hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlileri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle bey' ve fûrûht olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mûmâ ileyhdır ki ber vech-i âtî zikr olunur ve beyân olunur

Fî gurre-i B sene 252

Çizelge 3.30. Naima Efendi'nin tereke defteri

Mushaf-ı şerîf cild 1 100	Mesnevi-i şerîf cild 3 450	Kamus cild 3 500	Tefsîr-i şerîf cild 2 170	Hafız şerhi cild 3 250
Şerh-i Pend-i Attar cild 1 86	Münşeat-ı Hayret cild 3 125	Tarih-i Vasîf cild 1 60	Lugat-ı Lehce cild 1 120	Dühterü'l- Ebrar 70
Katerina tarih cild 1 31	Tarih-i İmam Ali cild 2 34	Dürr-i Yekta cild 1 5	Şerh-i (silik) cild 1 60	Usul-i Yahya ve Nadir Şah cild 2 21
Seyyid Veli ve zeyl-i Nabi ve tefe'ül cild 3 60	Tasavvuf-ı Pend-i Attar cild 1 7,5	Meslekü't- Talibîn 5	Avâmil Tuhfesi cild 1 17	Kânûn-ı Harbî ve Seyyid Çelebi 72
Kamilü'l- emrâz cild 1 10	Kütüb-i müteferrika cild 8 15	Sim devat 1 1250	Çuka nevresim 1 135	Köse Kethudâ çubuk takımı 1 100

Çuka cebeye kaplı semmur kürk 1 155	Çuka kukuleta 1 300	Defa Köse Kethuda kehribar çubuk takımı 1 204	Müsta'mel çuka pantalom 1 75	Kısa vaşak kürk 1 100
Sırmalı gaşiye 1 200	Cibinlik 1 80	Pantalom askı çift 4 51	Peştamal 1 ve havlu 5 135	İşleme sofra altı 1 63
Hamam takımı 135	Beyaz entari 1 12	Pantalom ve nimten 1 21	Beyaz yelek 2 20	Basma kısa entari ma'a yelek 50
Gömlek 4 ve don 5 ve uçkur 2 295	Şâli nimten 1 20	Telli futa 1 ve çuka leğen altı 1 140	Pantalom 1 ve havlu 1 30	Kettan çarşeb 2 75
Basma sofra altı 1 30	Havlu 6 135	Beyaz saline 1 15	Pullu berber takımı 230	Müsta'mel kemer 1 7
Semmur kürk içi 1 411	Siyah çuka harvani 1 335	Nefti çuka harvani 1 190	Mai çuka harvani 1 570	Şali nevresim 1 230
Çuka nimten 31	Çerkes cübbesi 141	Kettan don 2 ve gömlek 2 85	Çuka yelek 1 12	Basma yelek 3 31
Kısa entari 1 ve yelek 1 18	Defa havlu 2 70	Kadife fermene 1 40	Cedid kebîr fes 6 434	Sim nargile ma'a mahfaza 400
Bardak 1 ma'a tabak 1 65	Defa sim nargile ma'a mahfaza	Billur kabuzî tas 1 25	Değirman ve sagîr şemi'dan 1 6,5	Beyaz pantalom 1 21

	330			
Prinç kahve ibriği 1 26	Siyah enfiye kutusu 1 130	Esb takımı 201	Şiş bargir başlığı 52	Enfiye 41
Nargile mahfazası 5	Defa enfiye 30	Hayvar 17	Şeker kutu 4 66	Defa şeker kutu 4 83
Kundura çift 1 33,5	Defa şeker kutu 4 91	Lüle kutu 54	Murabba' şişesi 18	Tavla 250
Çekmece 31	Çuka seccade 1 85	Çubuk topu 20	Köhne ihram 1 31	Fincan 1 ve sim zarf 1 ve süzek 1 37
Enfiye kutusu 6 33	Çekmece ve yazı takımı 301	Beyaz Irakiye 2 27,5	Marpuç 6,5	Kebir polad tepsi 90
Peşkir ve yelek 7,5	Miskî sabunu 6 14	Fes ve labcin 15	Irakiye 4 12	Yemenî ve cura 113
Defa yemeni 11 190	Irakiye ve duhân kisesi 5	Çorab çift 4 22	Saat mahfazası 2	Boğça 3 ve uçkur 3 26
Enfiye yemenisi ve fes 26	Boğça 3 90	Defa boğça 2 26	Defa boğça 2 20	Fincan kütüğü 7
Duhan boğça 6 550	Kaşık ve eldiven ve enfiye kutusu 25	Bir mikdar tenbaki ma'a meşemme 102	Telatun hure (?) çift 1 300	Defa cedid fes 1 120

Sagîr hurc 80	Müsta‘mel hurc 60	Nargile şîşesi 3	Basma şilte 2 ve yorgan 1 ve yasdık 2 320	Çuka yasdık 9 ve mak‘ad 2 150
Tokmak kayışı 22	Rehâvî çalar enfiye kutusu 1 125	Turuncu merinos kaplı kısa semmur kürk 1 125	Abaza gulâmı be-nâm-ı Rıfat sinn 17 6500	Kır fers re’s 1 800
Defa kır fers re’s 1 1410	Kır içdiç re’s 1 510	Defa kır içdiç re’s 1 200	Yağız katır re’s 1 750	Doru içdiç re’s 1 300
Doru esb re’s 1 300	Cem‘an yekûn 24891 gurus			
Minha‘l-ihracât				
Deyn-i müsbet Veli Efendi 1373	Deyn-i müsbet Muhtab Mustafa 167	Deyn-i müsbet Seyis Hacı Hüseyin 151	Deyn-i müsbet diğer seyis 115	Deyn-i müsbet duhancı 78
Deyn-i müsbet uşağı Arif 100	Deyn-i müsbet uşağı Veli 100	Deyn-i müsbet uşağı Mehmed 150	Deyn-i müsbet Hacı Hüseyin 50	Deyn-i müsbet Terzibaşıoğlu 4975
Deyn-i Kırmızıoğlu Kifork 710	müsbet	Dellaliye 100	Tereke tahririne me‘mûr kâtib ücreti 75	Yekûn 8144 gurus
Sahha‘l-bâkî 16747 gurus li‘t-taksîmi beyne‘l-verese				
Hisse-i halîle-i mûmâ ileyhâ hanım 4186,5 gurus 10 para			Hisse-i ahh-i mûmâ ileyh Ahmed Efendi 12560 gurus 10 para	

[Sayfa 51]

Hüküm 143

Rüstem Bakkal mahallesinden el-Hâcc İbrahim Ağa'nın tekâ'üdlük maaşı berâtıdır

Asâkir-i mansûrem alaylarından Haydar Paşa livasının birinci alayının üçüncü taburunun ikinci bölümünde çavuş Ankaralı işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî el-Hâcc İbrahim zîde kadruhu asâkir-i mansûrem hıdmetinde alîl ve marîz olup ta'lîm ve ta'allûme iktidârı olmadığından silk-i askerîden ihrâc olunmuş ise de merkûm bidâyet-i nizâmıdan berü zümre-i asâkirîde istihdâm olunarak alîl olmuş ve cansiperâne hıdmet ederek emekdârından bulunmuş olduğuna ve bu makûle haklarında eltâf-ı hasene-i cenâb-ı şehriyârânem mebzûl ve ma'tûf kılınageldiğine binâen merkûm yirmi beş gurus tekâ'üdlük maaşı inâyet ve ihsân-ı hümayûn-ı şâhânem olmuş olmağla mücebince tevcîh ve iktizâ eden berât-ı âlîşânım ısdârını bi'l-fi'il asâkir-i mansûrem seraskeri düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mehmed Hüsrev Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu bâ takrîr inhâ etmiş ve bunlara verilecek tekâ'üdlük vazîfeleri mâh be mâh başkaca defter ile asâkir-i mansûrem hazînesinden alınıp tekâ'üd bulunan kimesnelerden Asitâne'de bulunanların vazîfeleri kendü yedlerine verilip taşrada bulunacak tekâ'üdlük vazîfeleri dahi bâ i'lâm-ı şer'iyye veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olunup sıhhati tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma'rifetleriyle yedlerine verilmesine ve sipariş ve havâle ile mechûl kimesnelere tekâ'üdlük vazifesi verilmemesine daima dikkat ve ihtimâm olunmak ve bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri hâlde tekâ'üdlük vazîfesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurûtundan idüğü mukayyed bulunmuş olmağla mücebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp bin iki yüz elli iki senesi Rebiülevvelinin yirmi sekizinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümayûnum mücebince bu berât-ı hümayûnı verdim ve buyurdum ki mûmâ ileyh el-Hâcc İbrahim zîde kadruhu varup vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan mâhiye yirmi beş gurus tekâ'üdlük maaşın alup mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer şehr-i Cemâziye'l-evvel lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 52]

Hüküm 144

Asâkir-i mansûre çavuşlarından Ankaralı Hacı İbrahim Ağa'nın

sâliyânenen mu'âfiyetini hâvî emr-i âlîdir

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki asâkir-i mansûre-i şâhânem çavuşlarından Ankaralı Hacı İbrahim hasbe'l-ilel silk-i askerîden ihrâc ve kendisine teka'üdlük vazîfesi ihsân ile memleketine azîmete ruhsat verilmiş ise de kendüsi şimdiye kadar emek vererek şâyân-ı merhamet olduğundan bahisle emsâli misillü tekâlîf ve saliyânenen mu'âfiyeti bâbında emr-i şerîfim sudûru hâlâ bi'l-istiklâl asakir-i mansûre seraskeri düstûr-ı mükerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu tarafından bâ takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve mûmâ ileyh bir müddetden berü dîn ü devlet-i aliyyem uğurunda cansiperane hıdmet ve sadâkat zuhûra getirip bu misillü hıdmetgüzerânın memleketlerinde bir vechile zahmet çekmeyerek sâye-i ihsan-vâye-i şehinşâhânemde müreffehü'l-hâl ve müsterîhü'l-bâl olmaları asâkir-i nizâmiye-i pâdişâhânem haklarında ân be ân mebzûl olan eltâf-ı celîle-i mülûkânem muktezâsından olmakdan nâşî mûmâ ileyhın ol vechile mu'âfiyeti husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i şehriyârânem erzân kılınarak ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı mekârim-nümûn-ı mülûkânem sahîfe-pîrâ-yı sudûr olmuş olmağla mûmâ ileyhın yedinde âharın hâne-i avarıza bağlu tekâlîf alınmak îcâb eder emlâk ve arazisi olmadığı sûretde avârız ve tekâlîf mütâlebe olunmamak ve tekâ'üdlüğü tarihinden sonra emlâk ve arazi iştirâ veyahud âharın emlak ve arazisini istîcâr ve istikrâ eylediği halde o makûle emlâk ve arazi müstesnâ olmak şartıyla memleket sâliyânesi ve tekâlîf-i sâirenin cümlesinden afvı fermânım olmağın dîvân-ı hümayûnumdan mahsûsen işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdi şurût-ı mezkûre üzre mûmâ ileyh İbrahim'den tekâlîf ve sâliyâne ve nâm-ı âhar ile bir akçe ve bir habbe alınmayıp ezher cihet himâyet ve sıyânetiyle refâh ve râhatı vesâilinin istihsâli ve lede'l-iktizâ mahkemeye ve vücûh hânelerine vardıkda oturdulup hakkında her vechile hürmet ve ri'âyet-i layıkanın icrâ ve ikmâli matlûb-ı mülûkânem idüğü siz ki nâib ve a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz ber minvâl-i muharrer amel ve harekete dikkat ve hilâfî vaz'ı tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu

bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-
imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-
i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehri Cemâziye'l-evvel lisene isnâ ve hamsîn ve
mieteyen ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

Hüküm 145

An-aslin Nevşehir kazâsına tâbi' Karacaviran karyesi sükkânından olup medîne-i
Ankara'da Ağazade Hanı'nda ber vech-i misafîret sâkin iken bundan akdem fevt olan
Mehmed bin İsmail nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayup bi'l-
cümle terekisi cânib-i beytü'l-mâle aid ve râci' olmağın bu makûle bilâ vâris-i ma'rûf
fevt olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için ahz u kabza me'mûr medîne-i mezbûre
a'yânı fazîletlü es-Seyyid Lütfullah Efendi'nin taleb ve iltimâsı ve ma'rîfet-i şer'le tahrîr
ve terkîm ve sûk-ı sultânide lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle bey' ve fûruht olunan
tereki-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 13 B sene 252

Çizelge 3.31. Mehmed bin İsmail'in tereke defteri

Doru bargir ma'a semer re's 1 340	Saat 251	Nükûd-ı mevcûde 28,5	Köhne potur 1 ve kalcayın 1 ve kuşak 1 27	Köhne yelek 1 ve entari 1 36
Cedid sagır aba 1 52	Köhne yelek 1 ve sarık 1 ve entari 2 16	Yorgan 1 24	Zenne fermanesi 2 40	Köhne heğbe 1 ve fes 1 ve havlu 1 ve çubukluk 1 ve entari 1 16,5
Çuval ve kaşık ve tarak 17	Limon 10	Yemeni çift 1 15	Çizme çift 1 26,5	Nargile şişesi ve barut 8
Pabuç çift 6 47,5	Cedid fes 12 70,5	Siyah mest ve yemeni 24,5	Çorab 4	Çizme çift 5 50

Mücessem yemeni aded 16 51	Şeytan bezi parçası 9 94	Kise ve duhan 21,5	Kına ve büber ve zencebil 21	Bir mikdar sabun 50
Boğça şal 12	Bıçkı 3	1 Şeker kutu 22	Kise ve yemeni ve cura ve šetme 49	Hırka ve çakı ve hırdavat 23
Kebir heybe 23	Cem'an yekûn 1551,5 guruş			
Minha'l-ihracât				
Techîz tekfîn 65	Resm-i kısmet-i âdî 156	Dellâliye 24	Mesârif-i lâzime 25	Yekûn 270
Sahha'l-bâkî 1281,5 guruş der yedd-i emîn-i mûmâ ileyh				

Hüküm 146

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Günyüzü kazâsına tâbî' Atlas karyesi sükkânından Osmanoglu Kör Ahmed hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr eylediği inhâ olduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince li ecli't-te'dîb Ankara'ya nefy ve icrâ olunmuş ise de merkûmun nefyi hayli mümtedd olarak kendüsi menfâsında ve iyâl ü evlâdı memleketinde mübtelâ-yı zarûret ve sefâlet ve her vechile şâyeste-i merhamet oldukları bu defa bâ ma'rûzat ifâde olunmakdan nâşî eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afvı husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümayûn-ı merâhim-nümûn-ı pâdişâhânem sâniha-pîrâ-yı sudûr olmağla muktezâ-yı münîfi üzre ıtlâkî fermânım olmağın imdi merkûmun cürmü afv olduğuna sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin ma'lûmun oldukda fimâba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması husûsunu kendüsine gereği gibi ifâde ve tefhîm birle tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vüsûl buldukda

bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fî evâil-i şehr-i Recebü'l-ferd sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 53]

Hüküm 147

An-aslın Arabsun kazâsına tâbi' Senesun karyesi sükkânından olup medîne-i Ankara'da Ağazâde Hânı'nda ber vech-i misâfîret sâkin iken bundan akdem fevt olan Berber İbrahim bin Mustafa nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayup bi'l-cümle terekesi cânib-i beytü'l-mâle aid ve râci' olmağın bu makûle bilâ vâris-i ma'rûf fevt olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için ahz u kabza me'mûr medîne-i mezbûre a'yânı fazîletlü es-Seyyid Lütfullah Efendi hazretleri taleb ve iltimâsı ve ma'rîfet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde lede'l-müzâyede semen-i misilleriyle bey' ve fûruht olunan müteveffâ-yı mezbûrun yanında mevcûd bi'l-cümle terekesidir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî gur-re-i Şa'bânü'l-mu'azzam sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.32. Berber İbrahim bin Mustafa'nın tereke defteri

Nakd-i mevcûd	Aba yağmurluk	Çuka entari 1	Köhne çuka yelek ve fermene	Gömlek ve kalcin
276,5	80	12	13	3
Köhne pabuc ve labcin	Kırmızı yemeni çift 1	Kundura çift 1	Siyah çizme çift 1	Çuka cebe
12	14	12	16,5	1 33,5
Kuşak ve kemer ve mendil	Çuka şalvar	Külâh ve fes 2	Kebe	Fransız şalı
10,5	20	10	30	40
Yazma yemeni 2	Yemeni aded 2	Siyah yemeni 2	Yemeni aded 9	Kebîr fes
33	6	17	25,5	1 14

Siyahlı yemeni aded 3 18,5	Fes 1 18	Berber takımı 61	Sagîr fes 1 10	Bir mikdar enfiye 20,5
Futa 15	Don 1 ve gömlük 1 7,5	Peştamal ve çuka entari 1 10	Bir mikdar sabun 42	Bir mikdar büber ve kahve 20
Basma zenne enterasi 33	Çuka entari 1 32	Çuka fermane 25	Cura aded 3 20	İngiliz şalı 30
Basma 1 ve hırka 1 25	En'am-ı şerîf 50	Zenne şalı 3 45	Şeytan bezi top 1 54	Çuka şalvar 52
İğne ve ipek 24	Köhne melbûsât ve kaytan 30	Şal entari 1 ve basma entari 1 23	Peşkir aded 5 16	Kiriş 30
Şemşir ve siyah tarak ve enfiye kutusu ve gazâz 7	Bir mikdar şeker ve zencebil 8,5	Kaşık deste 3 8	Köhne melbûsât 3	Karpuz çekirdeği 6
Heğbe 14	Yeşil sarık 12,5	Çuka sornuko (?) 10	Bamya 16	Duhan 3
Cem'an yekûn 1478,5 guruş Minha'l-ıhrâcât				
Techîz tekfîn 64	Resm-i âdî 148	Dellâliye 24	Mesârif-i lâzime 31	Resm-i beytû'l-mâl 148
Yekûn 415 guruş Sahha'l-bâkî 1063,5 guruş Der yedd-i emîn-i mûmâ ileyh yalnız bin altmış üç buçuk guruşdur				

Hüküm 148

Asâkir-i mansûre-i Muhammediye neferâtıyçün Ankara sancağından bâ irâde-i seniyye matlûb buyrulan üç bin aded kilimin fiyat-ı mîrîsi edâ olunmak üzre eyâlet-i Ankara müşîri devletlü übbehtlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla nefis-i Ankara ve hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olundukda Ankara sehminden ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi yüz elli yedi aded kilim kasaba-i mezkûre kurâlarına kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle tevzî' ve taksîmidir ki zikr olunur

Fî 21 Ş sene 252

Çizelge 3.33. Ordu için Ankara sancağından talep edilen kilimin taksimini gösteren tablo

Kilim aded		Aded	
		105	Nakl-i yekûn
10	Karye-i Yozgat	001	Kusunlu
06	Kılıçlar	003	Karaağaç
06	Bahşili	001	Hisarköy
06	Karakeçili	001	Evtuf
<u>06</u>	Kara Ali	<u>002</u>	Tekye
34		113	
07	Hasanoğlan	003	Kömürcü
06	Kurbağa	003	Karataş
03	Beynam	003	Dikmen
04	Kutlu Tekin	003	Mirahur
<u>05</u>	Yenişeyh	<u>002</u>	Çavuşlu
59		127	
06	Dereşeyh	002	Üreği
06	Hacılar	003	Ağcalu

03	Odabaşı	005	Kuşca Ali
03	Avcılar	002	Kayaş
<u>03</u>	Bayındır	<u>003</u>	Yakup Abdal
80		142	
02	Deliler	003	Karaca Hasan
03	Kara Ahmedlü	005	Hudar
03	Tenek	002	Borsal
<u>02</u>	Odabaşı çiftliği	002	Mamak
90		001	Mihye
03	Orta	<u>002</u>	Zirve
03	Kızılca	157	
03	Solfasl		
03	Karapürçek		
<u>03</u>	Kıbrıs		
105			

[Sayfa 54]

Hüküm 149

Ba'is-i defter oldur ki

İşbu iki yüz elli iki senesi rûz-ı Kasım sâliyânesi defterine sahh-ı âlî keşîde buyrularak mücebince tevzî' ve taksîm husûsuna ruhsatı hâvî emr-i âlî vürûduna binâen sâliyâne-i mezkûre Ankara ve hâvî olduğu kazâlara hâlâ Ankara eyaleti müşîri devletlü übbehetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda Ankara hissesinden ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi ile kasaba-i mezkûre ahâlîlerinin vukû' bulan mesârifâtları ma'rifet-i şer' ve a'yân-ı belde ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle mu'tâd-ı kadîm üzre kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve't-tesviye tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 21 Ş sene 252

Guruş

57798 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi

10000 Devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin ikrâmiye ve i'âne-i matbah-ı âlileri

01500 harcıyâb

05000 ber mu'tâd tahsildariye

02400 Receb gurrelerinden Zi'l-hicce gâyetine kadar altı aylık kasaba mahiyesi

76698

01500 hakim efendi hazretleri ikrâmiyeleri

00508 harc-ı hademe 208 / başkâtib efendi kalemiyesi 150 / şehir tahsildârına 150
guruş

01350 kasaba a'yâniyesi 1000 guruş kabzımâliye 350 guruş

00250 ber mu'tâd-ı a'yân efendi ikrâmiyesi

80306

00050 Karapürçekli kolu sakat âdeme ber mu'tâd ikrâm

41418 ber müceb-i defter-i müfredât kasaba-i mezkûre ahalilerinin masraf-ı cedîdleri

02300 mümteni'ü'l-husûl perişan kurâlarda bekâyâ kalan

02000 kasaba-i mezkûrenin güherçile bedeliyesi

126074

003150 birer paradan harc-ı imzâ

129224

Çizelge 3.34. Ankara ve kazalarından elde edilen gelirlerin taksimin gösteren tablo

Guruş		Guruş	
13200	Karye-i Yozgat	87254	Nakl-i yekûn
05700	Kılıçlar	01300	Kızılca

04800	Bahşili	02700	Solfasl
04980	Karakeçili	02700	Karapürçek
<u>04800</u>	Kara Ali	03300	Kıbrıs
33480		<u>02400</u>	Kömürcü
08300	Hasanoğlu	99654	
05600	Kurbağa	02200	Karataş
02000	Beynam	02100	Dikmen
04700	Kutlu Tekin	02000	Mirahur
<u>04570</u>	Yenişeyh	01200	Çavuşlu
58650		<u>00700</u>	Kusunlu
04600	Dereşeyh	107854	
06100	Hacılar	001150	Karaağaç
02100	Odabaşı	000850	Hisarköy
02654	Avcılar	000440	Evkuf
<u>04000</u>	Bayındır	<u>001550</u>	Tekye
78104		111844	
02150	Deliler	000680	Üreğir
02900	Kara Ahmedlü	001550	Ağcalu
01950	Tenek	005850	Kuşca Ali
01000	Odabaşı çiftliği	000650	Kayaş
<u>01150</u>	Orta	<u>002260</u>	Yakup Abdal
87254		122774	
		001500	Karaca Hasan
		003500	Hudar
		000700	Borsal

		000400	Mamak
		000200	Mihye
		<u>000150</u>	Zirve
		129224	

[Sayfa 55]

Hüküm 150

Ba'is-i defter oldur ki

İşbu iki yüz elli iki senesi rûz-ı Kasım sâliyânesi defterine sahh-ı âlî keşîde buyrularak mücebince tevzî' ve taksîm husûsuna ruhsatı hâvî emr-i âlî vürûduna binâen sâliyâne-i mezkûre hâlâ Ankara eyaleti müşîri devletlü übbehtlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda nefis-i Ankara hissesinden ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi ile kasaba-i mezbûre ahalilerinin vukû' bulan mesârifâtları ma'rifet-i şer' ve a'yân-ı belde ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle mu'tâd-ı kadîm üzre kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve't-tesviye tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 23 Ş sene 252

Guruş

28898 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi

10000 Devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin ber mu'tâd ikrâmiye

ve i'âne-i matbah-ı âlîleri

01500 harcıyâb

03000 tahsildariye

01800 Receb gurrelerinden Zi'l-hicce gâyetine kadar altı aylık kasaba mahiyesi

45198

01000 ber-mu'tâd hakim efendi hazretleri ikrâmiyesi

10000 bu defa kasaba-i mezbûre a'yâniyesinden hazîne-i veliyyü'n-ni'amî âidâtı

01000 harcıyâb

01000 hakim efendi hazretlerine

58198

02755 perişan kurâlarda mümteni‘ü’l-husûl bekâyâ

00492 harc-ı hademe 192, başkâtib efendi kalemiyesi 150, şehir tahsildârına 150
guruş

04800 güherçile bedeli

00250 a‘yan efendiye

66495

01350 kasaba a‘yânına 1000, kabzımâliye 350 guruş

31790 kasaba-i mezbûre ahalilerinin ber müceb-i defter-i müfredât masraf-ı
cedîdleri

99635

02490 birer paradan harc-ı defter

102125

Çizelge 3.35. 1252 yılı Kasım ayı vergi defterine ai masrafları gösteren tablo

Guruş		Guruş	
8800	Karye-i Bavlum	76650	Nakl-i yekûn
8300	Şabanözü	03000	Kara Ahmedlü
7500	Kökler	00250	Cemşid
5400	Susuz	01000	Mali
<u>3000</u>	Hisarikaya	02000	Kayı
33000		<u>01000</u>	Güreş
03000	Şeydalu	83900	
03900	Dodurga	01000	Elvan
00600	Sincan	00250	Tatlar
04400	Bacı	03000	Hacı Tuğrul

<u>03400</u>	Pusaklar	01650	Poyraz
48300		<u>00650</u>	Galebeler
01900	Peçenek	90450	
01700	Lutmi	01000	Yağmurbaba
00900	Balıkuyumcu	00300	Anayurd
<u>03450</u>	Ovacık	00800	Bağlıca
56250		00800	Yukarı Yurtçu
02100	Müsellem	<u>00900</u>	Karacakaya
01200	Yalıncak	94250	
00200	İryaman	00150	Macun
<u>04600</u>	Yuva	00510	Poladlar
64350		00800	İvedikler
00800	Alagöz	00500	Karakusun
01800	Alcı ve Kötüoba	<u>00700</u>	Bağır
02325	Memlük	96910	
00850	Aşağı Yurtçu	00400	Hızır Şeyh
<u>02325</u>	Yakacık	00150	Güğercinlik
72450		00300	Zahar
01100	Kutgin	00900	Alacaatlı
00300	Koruşeyh	00500	Mumcuoğlu
01800	Yapracık	00080	Çakırları
<u>01000</u>	Balgad	<u>00080</u>	Alacaatlı
76650		99320	Çakırları
		00500	Çavundur
		00500	İlgazi

		00605	Ahi Mesud
		00600	Küçük İstanos
		00100	Saraycık
		00200	Kermeç
		00100	Kızılcaşar
		00150	Hisarcık
		<u>00050</u>	Esenler
		102125	İncek

[Sayfa 56-57]

Hüküm 151

Düstûr-ı mükerrerem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümeħhidü bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sinûf-ı avâtıfı’l-meliki’l-a‘lâ hâlâ Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı ve redif mansûrem müşîri sadr-ı esbak vezîrim Mehmed İzzet Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu ve kıdvetü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-keâm mevlânâ Haymanateyn kâdîsı zîde fazluhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a‘yân ve zâbitân-ı hükümet ve iş erleri zîde kadruhum tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki cânib-i darbhâne-i âmiremden mazbût havâss-ı celîle-i şâhânemden esbkeşân hâssı merbûtâtından Ankara sancağında Haymanateyn kazâsında vâkı‘ Obaca nâm karyede mutavattın Danişmendlü aşîreti ahalisi senede bir defa üzerlerine edâsı lazım gelen mal-ı mürettibeyi ve tekâlîf-i sâireden hisselerini havâss-ı celîle-i mezbûr tarafına ve matlûb olunan askeri dahi esbkeşân hâssı ahalisi haklarında müesses olan nizâm icâbınca yüzde beş hesâbı üzre Konya cânibine vermekde iselerde Haymana kazâsı nüfûs defterinde mukayyed olduklarından Ankara sancağı tarafından dahi tekâlîf ve asker mütâlebe olunmakda olduğı beyânıyla karye-i mezbûrenin Haymanateynden kaydının terkîniyle hâss-ı mezbûr nüfûs defterine idhâlini hass-ı mezbûr voyvodası vekîli bundan akdem inhâ ederek kuyûd ve şurûtuna nazaran ahali-i merkûm rûsûmlarını asıl ra‘iyyet kayd olundukları hâss-ı mezbûr tarafına virüp öteden berü sâkin ve nüfûs defterlerine mukayyed olarak tekâlîf icâb eder emlak ve arazi ve zirâ‘atleri olduğı halde bâ irâde-i

aliyyem vâride olan tekâlîfden hisselerini zikr olunan Haymanateyn kazâsı tarafına edâ eylemeleri lâzımeden ise de ahali-i merkûme müddet-i vâfireden berü karye-i mezbûrede tavattun etmek hasebiyle şimdiye kadar tekâlîfi ne vechile edâ etmişlerdir ve bu vechile hem hass-ı mezbûr ve hem de Haymanateyn kazâsı tarafına tekâlîf vermeye tahammülleri var mıdır yok mudur hakikat-i keyfiyeti inhâ ve iş'âr olunmak bâbında sen ki müşîr-i müşârun ileyhsin sana ve Karaman vâlisi ve redîf-i mansûrem müşîri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim el-Hâcc Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehuyu hitâben bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuş olup karye-i mezkûre ile yine kazâ-i mezbûra tâbi' bir kıt'a hüccet-i şer'iyede muharrerü'l-esâmî kurâ ahalisi ez kadîm kazâ-i mezbûra vâride olan tekâlîfden hâl ve tahammüllerine göre vermekde oldukları hisselerinin çend seneden berü i'tâsında mûmâna'at eylediklerinden mukaddemce kazâ-i mezbûr tarafından vâride olan i'lâm ve mahzarın takdîmiyle keyfiyet lede'l-inhâ ahali-i merkûme tekâlîf-i vârieden sâir kurâ misillü hâl ve tahammüllerine göre hisselerini te'diye eylemeleri bâbında ısdâr olunan emr-i şerîfim mücebince tarafeyn Ankara'ya celb ile kazâ-i mezbûrun tekâlîf i'tâsından a'sârları kırk sekiz sehm olup ve iki bin bu kadar nüfûs zükûrî bulunup bin iki yüz mikdarı Haymanateyn ahalisi ve sekiz yüz ellisi dahi kurâ-i mezbûre ahalileri olduğuna ve karyeleri kazâ-i mezbûrun pek münbit mahallerinden bulunup zirâ'at ve harâset ve kesret-i emlâk ve arazi ve hayvanat cihetiyle temettu'larına göre sehm-i mezkûrenin on beş on altı sehmi ahali-i merkûmenin olmak lâzım gelir iken bunların bazısı esbkeşân ve bazısı Nevşehir ve Hacı Bekdaş ve Yeniil taraflarına mâl-ı mu'tâde vermekde olduklarına binâen karâr-ı merkûm yalnız beş sehm i'tibâriyle hisse vermek üzre tarafeynin rızâlarıyla sûret verilmiş ve ba'de-ezîn bu husûsa dâir miyânlarından bir gûne münâza'a vukû' bulmamak için tarafeyn birbirlerine sened ve hüccet vermişler ise de ahali-i merkûm asâkir-i mansûre-i şâhânem alayları noksanı ikmâli için bâ emr-i âlîşânım akdemce kazâ-i mezbûrdan matlûb olunan elli dokuz neferden nüfûs hesâbınca hisselerine isâbet eden yirmi iki neferin yedi neferini bi'l-i'tâ kusûrunu ve hisse-i tekâlîfi vermekde mûmâna'at ve livâ-i mezbûr nüfûsunun müceddeden tahrîri bâbında ısdâr ve tesyâr olunan emr-i şerîfim mücebince tahrîri îcâb eden nüfûslarını dahi tahrîrde mûmâna'at eylediklerinden tarafeynin fîmâba'd beynlerinde münâza'alari vukû' bulacak vechile sızıldılarının kat'ı bâbında emr-i şerîf-i mezkûrun te'kîdini hâvî emr-i şerîfim ısdârı husûsı taraf-ı müşîrânenden bâ tezkire inhâ ve iltimâs olunmuş ve Karaman valisi müşârun ileyh tarafından gönderilen isti'lâm emr-i şerîfime bu bâbda bir gûne cevâb vürûd etmeyüp

vali-i müşârun ileyh Dersa‘âdetimde bulunmuş olduğundan husûs-ı mezbûrun keyfiyeti bi‘l-müzâkere i‘lâm etmek üzere ricâl-i devlet-i aliyyemden hala cerîde nâzırı iftihârü‘l-ekâbir ve‘l-ekârim Süleyman Faik zîde uluvvuhuya lede‘l-havâle ol dahi husûs-ı mezbûru vali-i müşârun ileyh ile lede‘l-müzâkere aşîret-i merkûme Konya sancağı tarafına asker vesâireden başkaca hisse vermeyüp liva-i mezbûrun bâ evâmir-i aliyyem vâride olan tekâlîfden şurût-ı serbestîleri üzere hâss-ı mezbûr ahalisinden talep olunup ânlar dahi birbirlerinin hâl ve tahammüllerine göre hisse tarhla ahali ve aşîret cümlesi birlikde i‘tâ ve bu senelere dek aşîret-i merkûm Haymanateyn kazâsına başkaca tekâlîf vermediklerine ve asâkir-i mansûrem ve redîf ve i‘âne-i cihâdiye husûslarını beher kazânın nüfûs-ı mevcûdesine göre i‘tibâr olunmak nizâmından olduğuna ve aşîret-i merkûm dahi kazâ-i mezbûrun nüfûs defterinde mukayyed idüğüne mebnî iktizâ-yı hüsn-i tesviyesi re‘y-i âlişânıma menût idüğini vâli-i müşârun ileyh ifâde etmiş ve Yeniil voyvodalığı darbhâne-i âmirem merbûtâtından ve bedel-i maktû‘ ve nakl-i nühâs mukâbili olmak üzere kâffe-i tekâlîfden mu‘âf ve müsellemler oldukları bedihî olduğuna mebnî voyvodalık mezbûra merbût olup etrâf bilâd ve kurâda sâkin olan oymak ve aşâyirden bu makûle tekâlîfât mütâlebe olunmamak lâzım geleceği ve kezaik darbhane-i âmiremnden mazbût sâlifü‘l-beyân esbkeşân hâssı ahalisi öteden berü müesses olan nizâmları iktizâsı üzere Konya sancağından müretteb olan telâlîf-i seniyyem ve asâkir vesâireden yüzde beş hesabıyla hisselerini livâ-i mezbûr tarafına te‘diye eyledikleri âşikâr ve zikr olunan Haymaneteyn kazasında sâkin olan aşâyirden voyvodalık esbkeşân hâssına merbût aşâyirden sarf-ı nazar ile kazâ-i mezbûrda sâkin sâir ma‘lûmu‘l-esâmî aşâirin cümlesinden ber müceb-i şurût hisse-i tekâlîf ve mansûrem ve redîf asâkiri hissesi alınmak îcâb edeceği vâreste-i kayd-ı iş‘âr olmağla bu sûrette aşâyir-i merkûmeden gayr-ı ez voyvodalık Yeniil ve esbkeşân ve Danişmendlü kazâ-i mezbûrda mutavattın olan aşâyir kırk seneden mütecâviz mutavattın oldukları kurâ-i merkûmenin otundan ve suyundan intifâ‘ eyledikleri cihetden tekâlîf alınmak îcâb eder emlâk ve arazileri olduğu halde bâ evâmir-i aliyyem vâride olan tekâlîfden hisselerini ve mansûrem ve redîf askerinden hisselerine düşen neferâtı sâir ahali ile bi‘l-ma‘iyye edâ eylemeleri bâbında kat‘iyyü‘l-müfâd emr-i şerîfim ısdârı muvâfık-ı şurût ve maslahatdan idüğini i‘lâm etmeğle zikr olunan Yeniil voyvodalığı dâhilinde bulunan bi‘l-cümle oymak ve aşîret ahalisi darbhâne-i âmiremin nühâs nakli hıdmetinde ve esbkeşân dahi havâss-ı celîlemden olmak takrîbiyle vech-i meşrûh üzere birkaç taraftan tekâlîf tarhiyla gadr ve hasârdan vikâyeleri lâzımeden olduğundan i‘lâm olunduğu vechile emr-i şerîfim i‘tâsı menût-ı re‘y-i âlişânım idüğü

efâhim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ darbhâne-i âmirem defterdârı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim es-Seyyid Ali Rıza Efendi edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ba takrîr ifâde ve ifhâm idüp mücebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmeğle ber vech-i meşrûh amel ve harekete bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda beyân kılındığı üzre aşâyir-i merkûmeden gayr-ı ez voyvodalık-ı Yeniil ve esbkeşan ve Danişmendlü kazâ-i mezbûrda mutavattın olan aşair kırk seneden mütecâviz mutavattın oldukları kurâ-i merkûmenin otundan ve suyundan intifâ' eyledikleri cihetden tekâlîf alınmak îcâb eder emlâk ve arazileri olduğu halde bâ evâmir-i aliyyem vâride olan tekâlîfden hisseleri ve mansûrem ve redîf askerinden hisselerine düşeni neferâtı sâir ahali ile bi'l-ma'yye edâ eylemeleri hususuna sarf-ı küll-i miknet eyleyesiz ve siz ki kâdî ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlî mûmâ ileyhim vesâirlersiz siz dahi ber vech-i muharrer amel ve harekete mezîd-i sa'y ve gayret ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzre âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşer şehr-i Receb-i şerîf lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 58]

Hüküm 152

Medîne-i Ankara'da hısnı sükkânından iken bundan akdem vefât eden es-Seyyid Osman bin es-Seyyid Ahmed'in verâseti vâlidesi Sabatı binti Ali nâm hatun ile li-ümm kız karındaşları Nimet ve Nazife ve li-ümm er karındaşı Seyyid Mehmed nâm sagîre ve li ebeveyn ammizâdeleri Mustafa ve Sadeddin ve sagîr Ahmed ebnû Ağa Paşa nâm kimesneye münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra kıbel-i şer'den bi't-taleb tahrîr ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 29 Ş sene 252

Çizelge 3.36. Seyyid Osman bin es-Seyyid Ahmed'in tereke defteri

Mushaf-ı şerif hediye 100	İki göz menzil der hısn-ı mezbûr 1200	Müsta'mel beledî yasdık 12 120	Müsta'mel çit minder 4 70	Sagır yuvalama 3 150
Müsta'mel halı mak'ad 2 50	Köhne Selanik 30	Seccade 2 ve ocak yaşmağı 1 40	Mangal 1 50	Şemi'dan 2 40
Kazgan 1 100	Tencere 5 ve kapak 1 120	Heğbe 1 20	Sahan 5 ve kapak 1 120	Tabak 8 60
Şurba tası 2 ve tencere 1 ve kapak 1 30	Leğen ibrik 40	Sini 1 ve tepsi 1 50	Yorgan 2 ve yasdık 2 ve döşek 1 120	Serrâc dükkânı der sük-ı serrâcyân 150
Bostan kenarında söğüd eşcârı aded 60 100	Dükkan arsası der sük-ı Suluhan 50	Der zimmet üveği babası Hâcî Osman bâ temessük 5750	Der zimmet vâlidese mezbûre bâ temessük 1719	Cem'an yekûn 10279 guruş
Minha'l-ı-ıhrâcât				
Techiz tekfîn 200	Resm-i kısmet 257	Mesârif-i lâzıme 143	Yekûn 600	
Sahha'l-bâkî 9679 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i ümm 1613 guruş 6 para	Hisse-i uht-i li ümm 1075 guruş 18 para	Hisse-i uht-i li ümm 1075 guruş 18 para	Hisse-i ahh-i li ümm 1075 guruş 18 para	

Hisse-i ibn-i amm	Hisse-i ibn-i amm	Hisse-i ibn-i amm	Kesr-i para
1613 gurus 5 para	1613 gurus 5 para	1613 gurus 5 para	5

Hüküm 153

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun orta kolu yemîn ü yesârında nüfûsları tahrîr olunan mahallerde vâkı' redif asâkir-i hâssa ve mansûre-i şâhânem müşîrleri ve vüzerâ-yı izâm edâmallâhu te'âlâ iclâlehum ve e'âzîmü'l-ümerâi'l-kirâm efâzîmü'l-küberâi'l-fihâm ulu'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihtîşâm el-muhtassûn bi-mezîdi'l-inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkler ve mîrmîrân-ı kirâm dâmet me'âlihîm ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fezâilehum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki beyândan müstağnî olduğı üzre mukaddemâ memâlik-i mahruse-i şâhânemde sakin ve mutavattın ehl-i İslam re'âyâ kâffe-i nüfûsun tahrîr ve her bir kazâya defter nâzırları ta'yîniyle taht-ı râbitaya tevsîk ve idhâli tevzî'ât maddesi ta'dîl üzre tesviye ve icrâ ve re'âyânın cizye-i şer'iyyeleri dahi ale'r-ruus esnâf-ı selase i'tibâriyle a'lâ ve evsat ve ednâya müstehakk olanlardan a'lâ ve evsat ve ednâ hesabıyla cibâyet ve istîfâ kılınarak sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemde hakk ve adl üzre hüsn-i himâyet ve sıyâneti esbâbının kemâyenbagî istihsâl ve istikmâli kaziyyesinden ibâret ve bu kaziyye ile berâber hazâin-i şâhânem mürettebâtının dahi kesr ve tedennîden vikâyesi bi'l-cümle me'mûrîne farîza-i zimmet iken defter nazırları bu maddeye ve ez cümle idhâl ve ihrâc-ı re'âyâ maddesine layıkıyla dikkat ve cerîde cânibine gelen yoklama defterlerinde mesela a'lâya müstehakk olan re'âyâya evsat ve evsat ednâ diyü hilâf-ı vâkı' yazılıp herkesin istihkâkına göre işaret etmedikleri zâhir ve bedîd ve hatta geçen sene Dersa'âdetime takdim olunan yoklama defterlerinin ekserisi muhtell ve müşevveş olmak hasebiyle bu tarafda layıkıyla temyîz ve tefrîk olunamayarak matlûb hâsıl olamadığı ve siyâk-ı hâle nazaran bu uygunsuzluk defter nazırları maaş-ı mu'ayyenelerine kanâ'at ve hele ki cem' ve irtikâba cür'etle oranın hakkını tebdîl eylemelerinden neş'et eylediğı mülâhazadan gayr-ı ba'id olduğına binâen ba'dehu ez madde bir mahalden takdîm kılınacak yoklama

defterleri ehl-i İslâm için başka ve re'âyâ için başka olmak ve re'âyânın defterinde âmed ve refti keyfiyatı ve mürd ve hâlik olanlarının istihkâklarına göre evlâdlarına evrâk verilmek üzere hal ve derece ve sinn ve istihkâk-ı hakîkîleri isimleri bâlâlarına işaret olunmak ve Muharrem ve Receb i'tibârıyla senede iki defa gönderilmesi nizâmından olan yoklama defterleri ileri için gönderilüp ba'îdce mahallerden Muharremü'l-harâmde gelecek defter nihâyet Saferü'l-hayrda ve Recebü's-şerîfin ki Şa'bândan bi'eyyi hâl gönderilüp zinhâr ileri tecâvüz etdirilmemek ve magşûş defter zuhûrundan bi'l-i'âde ol mahallin defter nâzırı muâheze olunmak ve işbu tahrîr-i nüfûs usûlüne ve bi't-tahsîs re'âyâ yoklamasına ve esnâf-ı selase madde-i ehemmine kemâliyle dikkat olunarak ber mûceb-i nizâm re'âyânın hâl ve tahammülüne göre evrâk verilip sâye-i şevket-vâye-i cihandârânem bir vechile renciş ve te'addî ve hazâin-i şâhânem terettübât-ı mukarreresine bir gûne tedennî vukû'a getirilmemek ve bundan böyle hilâfî harekete mütecâsir olanların icrâ-yı te'dîblerine ihtimâm ve dikkat olunmak üzere husûs-ı mezkûrun taht-ı zâbıtaya idhâline irâde-i aliyyem ta'alluk ederek vesâyâ-yı mezkûreyi şâmil Anadolu'nun iki koluna Rumilinin üç kolunda iktizâ eden mahallere başka başka evâmir-i şerîfem gönderilmiş olmağla siz ki müşîrlar ve ferîk-i müşâr ve mîrmîrân ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i fermân-ı celîlü'l-ünvânımda keyfiyeti zîr-i hükûmet ve idârenizde kâin mahallerde bulunan nüfûs defâtiri nâzırlarına vesair lazım gelenlere ifâde ve tefhîm birle ba'de-ezîn bu maddeye kemâliyle ihtimâm ve dikkat ve Dersa'âdetime takdîm olunacak yoklama defterleri bâlâda beyân olunduğu vechile ehl-i İslâm için başka ve re'âyâ için başka olarak tahrîr ve terkîm birle evkât-ı mezkûrede irsâl ve takdîmi ve mugâyir-i emr ü tenbîhât-ı şâhânem bir gûne vaz' u hâlet vukû'a gelmesi esbâbını istihsâle bi'l-ittifâk mezîd-i i'tinâ ve gayret eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen dîvân-ı hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve sadr-ı a'zamım tatarlarından Sivaslı Ahmed Tatar ile tesyâr olunmuşdur imdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve hareketle infâz-ı emr ü fermân-ı mülûkâneme bi'l-ittihâd ikdâm ve dikkat ve hilâfî vaz u hâlet vukû'undan ve bu madde için tatar-ı merkûma beher kazâdan ellîşer gurusı hıdmet verilip bir akçe ziyâde i'tâsından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız tahrîren fî evâhir-i Recebü'l-ferd lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 59]

Hüküm 154

Karakaş Hasan Efendi ibni Abdullah an mahalle-i Ahi Hacı Murad fî 15 N sene
252

Zevce Emine binti Yakup

Bint-i kebîre Fatıma

İbn-i sagîr Ali

Çizelge 3. 37. Karakaş Hasan Efendi ibni Abdullah'ın tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre	Bağ der mevzi'-i Cebece	Köhne çuka cebe	Keçe 30	Tabak 2 ve sahan 1 ve su tası 1
300	100	30		20
Cem'an yekûn 480 <u>053</u> techîz tekfin ihrâc-şod 427				
Hisse-i zevce 53 guruş 15 para	Hisse-i bint 124,5 guruş 1 para	Hisse-i bin 249 guruş 2 para	Kesr-i para 2	

[Sayfa 60]

Hüküm 155

Tekye ve zâviye tevcîhi husûsuna dâir emr-i âlîdir

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i
umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib
mümehhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-
mahfûfûn bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun orta kolu yemîn ü yesârıyla
nihâyetine varınca vâkı' redif asâkirinin ve mansûre-i şâhânem müşîrleri ve vüzerâ-yı
izâm edâmallâhu te'âlâ iclâlehum ve e'âzîmü'l-ümerâi'l-kirâm efâzîmü'l-küberâi'l-fihâm
ulu'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihtîşâm el-muhtassûn bi-mezîdi'l-inâyeti'l-

meliki'l-a'lâ ferîkler ve mîrmîrân-ı kirâm dâmet me'âlihîm ve ekâzî kuzzâtî'l-müslimîn evâlî vülâtî'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfî'u i'lâmü's-şerî'atî ve'd-dîn vârisû ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîdî inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i fihâm zîdet fezâilehum ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazlulhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki memâlik-i Anadolu ve Rumili'de kâin turuk-ı aliyyeye mensûb tekâyâ ve zevâyâ ashâbından biri fevt oldukda mahlûl olan tekye ve zâviye yine kadîmden mensûb olduğu tarîki ricâli hulefâsından eslah ve erşedlerine verilmek ashâb-ı turuk-ı aliyye beyninde usûl-i kadîme-i mer'iyeden olarak bîgâne ve ecânib makûlelerinden vikâye olunagelmişiken bir müddetden berü bu usûle adem-i ri'âyetle o misillü mahlûl olan tekye ve zâviye gerek bir takım silsile ve nesebi mechûl ve haseb ve nesebi nâ-ma'lûm kimesnelere tevcihîni kazâlar hükkâmı bâ i'lâm inhâ etmekde ve bu sûret usûl-i tarîkat ve ahvâl-i hakikatden bî-haber vechile makûlelerinin ve belki bazen mülâhide ve zenâdık tâifesinin tekâyâ ve zevâyâ zabtıyla erbâb-ı ehliyet açıkda kalarak bi-tevfîkihi subhânehu ve te'âlâ haklarında irtibât-ı derûn-ı ilhâm-meşhûn-ı şehriyârânem derkâr olan asıl turuk-ı aliyye fukarâsının teşne-i kulûb ve inhilâl-i şîrâze-i cem'iyet hâtır-ı safâ mashûblarını müceb olmakda olduğundan şu husûsun bir hüsn-i sûrete rabtı vâcibeden olduğuna binâen fîmâba'd Anadolu ve Rumili'de vâkı' tekâyâ ve zevâyâdan biri mahlûl oldukda o mahallin yine tarîki ricâli ve hulefâsından ahkâm-ı şerî'at-i mutahhara ve esrâr-ı tarîkat-i aliyyeye ârif ve mürîdi ve sâlikini terbiye ve tesliye usûl-i şerî'atine vâkıf her kim bulunur ise ol mahalde olan meşâyih ve dervîşânın inzimâm-ı re'y ve ittîfâklarıyla âna tevcihî erbâb-ı şevket-karârıma arz ve inhâ olunmak ve bunun için zinhâr kuzzât ve nüvvâb taraflarından harc-ı i'lâm mütâlebesiyle rencide olunmamak ve bundan böyle hükkâm-ı şer' taraflarından tekye mahlûl tevcihî zımnında hilâf-ı şurût olarak nâ-ehil yedlerine i'lâm verilecek olur ise muaheze olunacağından başka ol i'lâm ma'mûlun bih olmayarak cihet-i mahlûle Dersa'âdetimde bulunan meşâyih ve dervîşânın re'y ve ittîfâk ve inhâlarıyla ehil ve erbâbına tevcih kılınmak üzre düstûrî'l-amel tutulması husûsu Dersa'âdetimde ... reşâdet olan tarîkat-i aliyye-i Kadiriye ve Nakşibendiye ve Sünbüliye ve Halvetiye ve Sadiye âsitâneleri meşâyihî mefâhirü's-şuyûh ve'l-muhakkikîn dâmet fuyûzâtihîm taraflarından memhûr arz takdîmiyle istid'â olunarak ol bâbda bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm olan Mekkizâde a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudalâi'l-müteverri'in mevlânâ Mustafa Asım

edâmallâhu te‘âlâ fezâilehu işaret etmeleriyle işaretleri mücebince amel ve hareket olunması husûsuna irâde-i seniyyem müte‘allik olarak ol bâbda i‘lâm-ı hâli mutazammın Bursa ve Edirne taraflarına başka ve Anadolu’nun sağ ve sol kollarıyla Rumilinin üç koluna başka başka iki evamir-i şerifem tasdir ve tesyâr kılınmış olmağla siz ki müşîrler ve vüzerâ ve ferîk-i müşâr ve mîrmîrân ve mevâlî ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i fermân-ı celilü’l-ünvânımda keyfiyeti zîr-i hükümetinizde kain mahallerde bulunan turuk-ı aliyye meşâyih ve hulefasına ifâde ve beyan birle ba‘de-ezîn her bir taraftan usûl-i mezkûrenin icrâsıyla her halde vikâye-i usûl-i tarikat-i aliyyeye kemâyenbagî ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın dîvân-ı hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celilü’l-kadrim ısdâr ve sadr-ı a‘zam tatarlarından Sivaslı Ahmed tatar ile tesyâr olunmuşdur imdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete bi’l-ittihâd tekayyüd ve dikkat ve hilafından ve bu madde için tatar-ı merkuma diğer hâmil olduğu emr-i şerifimden dolayı beher kazâdan ellîşer gurusî hıdmet tahsis ve tasrîh kılınmış olduğuna mebnî bu maddeden başkaca hıdmet-i mübâşiriye nâmı ve nâm-ı ahar ile bir akçe ve bir habbe i‘tâsından tevakkî ve mübâ‘adet eymemeniz babında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evahir-i şehr-i Recebü’l-ferd lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

[Sayfa 61]

Hüküm 156

An-aslin Vidin kazâsından olup Ankara eyaleti müşîri vezîr-i adîmü’n-nazîr devletlü İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin tatarlığı hıdmet-i devletlerinde iken bundan akdem Deraliyyede vefât eden Osman Tatar nâm kimesnenin verâseti kazâ-i mezkûrda sâkinler zevce-i metrûkesi (boş) nâm hatun ile sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Ahmed’e münhasıra olduğu erbâb-ı vukûf ihbârlarıyla lede’ş-şer‘î’l-enver zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun Ankara’da mevcûd bi’l-cümle terekesini ahz u kabz ve verese-i mezbûrûna irsâl ve isâle kıbel-i şerden vasî nasb ve ta‘yîn olunan vezîr-i müşârün ileyh hazretlerinin tatar ağaları Mustafa Ağa nâm kimesnenin iltimâsı ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle bi’l-

müzâyede bey' ve fûruht olunarak esmânı vasî-i mûmâ ileyhe teslîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âfî zikr olunur hurire fî 17 N sene 252

Çizelge 3.38. Osman Tatar'ın tereke defteri

Çuka Mısır cebesi 1 180	Kahverengi çuka harvani 1 280	Köhne şeytan bezi entari 1 13 guruş 1 para	Şeytan bezi yelek 2 10 guruş 10 para	Tatar cebesi 1 ve nimten 1 95
Cedid Tatar cebesi 1 ve nimten 1 511	Müsta'mel çuka salte 1 40	Müsta'mel kısa çuka entari 1 48	Cedid çuka şalvar ma'a tozluk ve uçkur 291	Cedid kısa çuka entari 1 111
Müsta'mel kutnu entari 1 130	Köhne çuka cebe 1 34	Müsta'mel çuka potur 1 76	Çuka tozluk çift 1 7	Kuzuya kaplı çuka aba 31
En'am kisesi 8,5 guruş 10 para	Kebîr fes 1 ma'a kavuk 1 96	İngiliz şalı 1 29	Hama kuşağı 1 88,5	Don 1 ve yelek 1 17 guruş 5 para
Makreme ve çuka parçası 17	Irakiye ve fes ve püskül 17	Faris saat 70	Som çubuk takımı 16,5	Çit şilte ve yorgan ve yüz yasdığı 116
Köhne seccade 7	Eygi ma'a tahrîrât kisesi ve başlık ve boğça 145	Meşinli sagîr heğbe 1 51	Tesbih ve bükme ve sim saat tahtası 15,5	Pıştov çift 1 50
Nakd der kise 300	Der zimmet Mehmed Ali Ağa 500	Der zimmet Yusuf Ağa 600	Der zimmet harem kethudası 500	Der zimmet Tatar Hacı Mehmed Ağa 200

Der zimmet Tatar Mahmud Ağa 200	Der zimmet Dilaver Ağa 70	Der zimmet Tatar Emin Ağa 64	Der zimmet Duhancı Mustafa 120	Der zimmet Tatar Mahmud Ağa 10
Kebir teke bıçağı 16	Aba yağmurluk ma'a başlık 160	Silahlık ve labcin ve boğça ve duhan meşmesi 14	Cem'an yekûn 5355,5 guruş	
Minha'l-ihracât				
Techiz tekfin 301	Tatar Mahmud Ağa yediyle verilen düyûn-ı müsbet 129	Deyn-i müsbet Yüzbaşı Hasan Ağa 20	Deyn-i müsbet çöpçü 5	
Deyn-i müsbet menzili 16	Defa merkum Mahmud Ağa yediyle düyûn-ı müteferrika 20	Birer paradan resm-i kısmet 130	Dellâliye 60	Yekûn 681 guruş
Sahha'l-bâkî 4674,5 guruş Yalnız dört bin altı yüz yetmiş dört buçuk guruşdur				

[Sayfa 62]

Hüküm 157

(Bu hüküm iptal edilmiş ve 160. Hükümde yazılmıştır)

Hüküm 158

An-aslin Livane kazasına tâbi‘ Urkul nahiyesi ahalisinden olup medîne-i Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı devletlü inayetlü İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin vekilharc hizmetinde mukîm Ahmed Ağa’nın hizmetinde iken medîne-i mezbûrede bundan akdem fevt olan Mehmed bin Hasan’ın mevcûd olan terekesi zâhire nümâyân olduktan sonra ağa-yı mûmâ ileyh ma‘rifet ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm

ve ağa-yı mûma ileyhın mahdûmı Mustafa Efendi'ye teslîm olunan terekesi kayd-şod.

Fî 29 N sene 52

Çizelge 3.39. Mehmed bin Hasan'ın tereke defteri

Heybe 1 8	Yorgan ma'a çarşeb 1 36 guruş 10 para	Müsta'mel çuka mintan 1 ma'a sıkma 1 95	Müsta'mel çuka salte 1 24	Müsta'mel fes 1 terpuş 1 köhne kısa aba 1 48 guruş 20 para
Don 1 5	Pıştov çift 1 170	Nakd-i mevcûd 37 guruş 20 para	Cem'an yekûn 424 guruş 10 para	
Techîz tekfîn 269 guruş 20 para	Resm-i kısmet 10 guruş 20 para	Dellâliye hammâliye 10		
Sahha'l-bâkî 133 guruş 30 para				

Hüküm 159

Medine-i Ankara'da Leblebici mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefât eden Halime binti Mehmed nâm hatunun veraseti zevc-i metrûkî es-Seyyid Hasan bin el-Hâcc Mehmed ile sadriye sagîre kızı Selime ve li ebeveyn kız karındaşı Şerife nam hatuna münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra kıbel-i şer'den bi't-taleb tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffât-ı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr olunur.

Fî 21 N sene 52

Çizelge 3.40. Halime binti Mehmed'in tereke defteri

Hisar'da vâkı' hissesi 7000	Mehr-i müeccel der zimmet-i zevc-i merkûm 1000	İnci miskal 4 750	İncili küpe 700	Tarla kenarında söğüd eşcarı 600

İşleme entari ve şalvar 1 250	Nısf bağ der mevzi'-i Cengikıyımı 300	Beyaz 12 ve yasdı 6 minder 6 250	Futa 2 ve havlu 3 ve boğça 1 200	Bağlık 4 ve evye 1 ve peşkir 1 ve cura 1 ve bürüncek 1 221
Çiçekli entari 1 160	Cedid kilim 1 160	Altın kaside 150	Altıparmak entari ve içlik ve hırka 120	Altın yüzük 2 ve zihkir 2 120
Dülbend entari 1 ve şalvar 1 ve hırka 1 100	Sim zarf 11 ve fincan 9 100	Sahan 4 ve kapak 3 ve tepsi 1 100	Tencere aded 2 100	Kara sığır ineği 100
Seccade 1 80	Diyarbakir entari 1 ve sulta 1 70	Çit entari 1 ve libade 1 60	Sim tek kuşak ma'a kemer 70	Kutnu döşek 60
Yorgan 1 50	Boğça 5 50	Leğen ve ibrik 40	Kettan gömlek 2 ve don 1 ve çarşeb 1 50	Çit entari 1 ve asdar 1 ve kettan peşkir 2 50
Sofra peşkiri 1 40	Sim ayine 40	Hamam leğeni 1 ve tas 1 ve helke 1 40	Sagır nafe kürk 30	Car 2 30
İçlik 1 ve basma 1 30	Sim ayine 30	Kebîr ayine 30	Şemi'dan 1 25	Köhne entari ve içlik ve fermene ve fes 25
Yazma çit entari 1 ve içlik 1 20	Hümâyûn dizlik 1 15	Köhne gömlek ve içlik 10	Boğça ve hırdavat 10	Sim sürmedanlık 10
Yekûn 7646 gurus				

Minha'l-ihracât		
Resm-i kismet	Mesârif-i sâire	Yekûn
191	115	306 guruş
Sahha'l-bâkî		
7340 guruş		
Hisse-i zevc	Hisset-i bint	Hisse-i uht-i li ebeveyn
1835	3670	1835

[Sayfa 63-64-65]

Hüküm 160

Rum milleti üzerlerine Krilos nâm rahibin metropolidlik berâtıdır

Berât-ı şerîf-i âlîşân hükmü oldur ki

İstanbul ve tevabi'i Rum patriki ve Asitane-i sa'âdetimde mukîm cemâ'at-i metropolidanın dîvân-ı hümûyûnuma takdîm eyledikleri bir kıt'a memhûr arz-ı halleri mefhûmunda patrikliğine dâhil Ankara ve Kütahya ve tevabi'i metropolidi Yerasimos nâm rahib bu defa Kuşadası Manisa metropolidliğine nakl ve tahvîl olunup yeri hâlî kalmağla patrik-i mersûm ve cemâ'at-i metropolidan bir yere bi't-tecemmu' mücerribü'l-etvâr ve sadâkatkâr ve icrâ-yı ayin ve idare-i husûsât-ı ra'îyyete sâhib-i iktidâr esbak Narde metropolidi işbu dârende-i berât-ı hümâyûn kıdvetü muhtârü'l-milleti'l-mesihîyye Krilos nâm rahib hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr intihâb ve ihtiyar eylediklerin bildirmeleriyle resm-i peşkeş an nakd-i teslîm-i hazîne-i âmire eylemek şartıyla metropolidlik-i mezkûr mersûma tevcih ve yedine şurût-ı mufassalası derciyle bir kıt'a berât-ı âlîşânım istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz piskopos mukâta'ası defterlerine nazar olundukda vilâyet-i Ankara ve tevâbi'i metropolidliği bin beş yüz akçe peşkeş ile Yerasimos nâm rahibin üzerinde olduğu derkenar olmağla sadır olan fermân-ı âlîşânım mücebince resm-i peşkeşi olan meblağ-ı mezbur bin beş yüz akçeyi ber vech-i nakd teslîm-i hazîne-i âmirem eylediğine sûret-i ruznâmçe-i hümâyûnum verilmeğın bin ik iyüz elli iki senesi Receb-i şerîfin üçüncü gününden bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mesfûr Krilos nâm rahib hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr varup ref' olunan mersûm yerine vilâyet-i Ankara ve tevâbi'i metropolidi olup metropolidliğine tâbi' yerlerde zimmî taifesinin ulusu ve gecisi ve piskoposlar ve papaslar

ve keşişler ve kalugaryeler ve gamnoslar merkûmu üzerlerine metropolid bilüp ayinlerine müte'allik doğru sözünden tecâvüz eylemeyüp itâ'atde kusûr eylemeyeler ve mürâca'atların metropolide edeler ve kadîmden tasarrufunda olan kazaların piskoposları ayinleri mücebince üzerlerine metropolid bilüp azl ve nasbları metropolidin ma'rifetiyle olup âhardan bir ferd karışmayup ve metropolidliğine tâbi' yerlerde kadîmî tasarruflarında olan kilisa ve manastırların bilâ emr-i şerîf kimesne ellerinden almayup ve vaz'-ı kadîmî üzre izn-i şer'le vâkı' olan meremmâtlarına âhardan bir ferd dahl ü ta'arruz kılmayup ve bilâ emr-i şerîf ehl-i örf taifesi taraflarından buyruldu ile mücerred kilisa ve manastırların teftîş ederiz diyü te'addî ve tecrîm etdirilmeye ve zimmî taifesinden birin tezvîce etmeli oldukda veyahud avret boşamalı olsa aralarına metropolid ve tarafından ta'yîn eylediği vekillerinden gayrı kimesne girmeyüp ve karışmayup ve mürd olan rahipler ve zimmî taifesi kendü ayinleri üzre patrik ve metropolid ve piskoposlarına her ne vasiyyet ederler ise makbûl olup Rum şahidleriyle şer'le istimâ' oluna ve metropolid-i merkûmun iltizâmında olan piskoposların ve keşişlerin ve papasların ve kalugaryelerin ve gamnosların ayinlerine muhâlif kabahatleri zuhûr eyledikde ayinleri üzre te'dîb oldukda ahardan bir ferd mâni' olmayup ve karışmayup ve metropolidlerin ma'rifet ve izni yoğiken ayinlerine muhâlif nikah câiz olmayan zimmîye nikah eden papaslar veyahud vekillerinin haklarında lazım gelen te'dîblerin icrâ eyleyeler ve metropolid ve vekillerinin ve ademlerinin ve piskoposların şer'-i şerîfe müte'allik her ne gûne da'vâları zuhûr eder ise bir yerde istimâ' olunmayup dîvân-ı hümâyûnumda vüzerâ-yı izâmım ve kâdîaskerlerim huzûrlarında görülmek üzre havale oluna ve Asitane-i aliyyemde dîvân-ı hümâyûnumda görülmek üzre iken mahalline ihzârdan men' u def' olunup yerine nasb olunan papaslara kimesne mâni' olmaya ve âhardan şefâ'at ve ricâlarıyla bu keşişi piskopos eyle diyü cebr ve te'addi olunmayup veyahud şu papası azl ve kilisesin şu papasa ver diyü bir ferd te'addî ve rencide eylemeyüp ve metropolid-i merkûmun kânûn-ı kadîmî ve berâtı muktezâsınca senevî lazım gelen rûsûm hazîne-i âmiremden piskopos ve keşişler ve papaslar vesâir zimmilerde alacağı var ise tarafından ta'yîn eylediği vekillerine tahsîliyçün hâkimü'l-vakt olanlar şer'le mu'âvenet idüp alıvireler ve zimmî tâifesinin senevî lazım gelen hazîne-i amirem rûsûmu ve tasadduk akçeleri ve nikahları ve manastırları rûsûmu vesâir düşen patriklik ve metropolidlik rûsûmun kadîmden olageldiği üzre ve berâtı mücebince virüp tereddüd etdirilmeye ve metropolidliğine tâbi' yerlerde bazı terk-i dünya olan keşişler ve papaslar mahalle be-mahalle gezüp fesâda ba'is olanlar ayinlerine muhâlif istedikleri yerlerde gezmeyüp metropolidleri ma'rifetiyle ayinleri üzre

te'dîb ve men' ve girü kadîmî sakın oldukları manastırlarına gönderile ve papas ve keşiş taifesinden bazıları metropolidleri ma'rifetiyle zimmî taifesinin hanelerine varup ayinlerin icrâ eyledikde ve kadîmden ayinleri üzre mâbeynlerinde olan nizâm ve intizâmlarına kuzzât ve nüvvâb ve mütesellimler ve voyvodalar ve mütevelliler ve subaşılar vesâir ehl-i örf tâifesi taraflarından muhâlefet olunmaya ve memâlik-i mahrûsemde vakı' re'âyâ fukarâsının bi'l-cümle umûr ve hususlarının rü'yet ve temşiyeti ve keşişhânelerinin îrâd ve mesârifâtı vesâir husûsâtı ayinleri muktezâsınca yalnız bi tarîkü'l-vakt olanların re'y ve ihtimâmına münhasır olmayup cemâ'at-i metropolidana tefvîz olunagelmekle cemâ'at-i metropolidan dahi düyûn ve kefâletine zâmin oldukları hasebiyle istidâne olunan mebâlîğa ilmlerin lahık olmak için ez kadîm mühürleri metropolidlerin yedleriyle i'mâl ve ba'de'l-yevm gadr ve zulmden masûn olmalarıyçün memâlik-i mahrûsemde olan cümle manastırların mühürleri bu vechile müfevvez cemâ'at olup ferd-i âferîde müdâhale etmediği gibi mâ tekaddemden berü keşişhane mührü cemâ'at-i metropolidana ihâle olunduğu vechile bu evân-ı meymenet-iktirânda dahi mühr-i merkûm cemâ'ate tefvîz ve Asitâne-i sa'âdetimde mukîm cemâ'at-i metropolidanın unvânını hâvî ve beynlerinde ihtiyâr eyledikleri metropolidlere teslim oluna ve İstanbul patrikiğinin cemâ'at-i metropolidan ile keşişhane mühriyle memhûr arz-ı hâlleri ma'mûlun bih olup ayinlerine müte'allik her ne ki arz ve i'lâm ederler ise müsâ'ade oluna ve metropolid ve papas taifelerinin hânelerinde izhâr-ı savz etmeksizin İncil kırâat eylemelerine muhâlefet olunmayup ve ehl-i örf taifesi mücerred ta'cîz için siz mülk menzilinizde bir odanızda lenoriye (?) ve incil okuyup kandil asmışsınız ve mum yakmışsınız ve iskemle ve tasvîr koyup salarsınız ve elinizde değnek tutarsınız diyü bahane ile ref'-i savt ve i'lân-ı küfr eylememek şartıyla icrâ-yı ayin-i bâtılalarına mücerred celb-i mâl kasdıyla mîrmîrân vesâir ehl-i örf taifesi taraflarından hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-ı hakk akçe mütâlebesiyle te'addî etdirilmemek için mukaddemâ verilen fermân-ı âlîşân berâtları şurûtuna idhâl oluna diyü sâdır olan fermân-ı âlîşân mahalline kayd olunmağa hilâf-ı fermân rencide ve te'addî etdirilmeyüp ve metropolid-i merkûmun tarafından hazîne-i âmirem rûsûmu tahsîliyçün gönderdiği vekîlleri ve âdemlerine kulağuz verilüp ve gitdikleri yerlerde tebdîl-i câme ve kisve ve âlât-ı harb götürdüklerinde ehl-i örf tâifesi taraflarından celb-i mâl sevdâsıyla sen niçin gezersin diyü ahardan müdâhale ve muhâlefet olunmayıp ve bir zimmînin kendü rızâsı yoğiken cebren kimesne müslüman eylemeyüp ve metropolide hazîne-i âmirem rûsûmiyçün verecek akçesi olmayup hazîne-i âmirem rûsûmu akçesine bedel kumaş ve esvâb ve akçe verdiklerinde vekilleri ve

ademi götürür iken menâzil ve mer hilde (silik) ve hediye ve av id mütâlebesiyle em nlerden ferd dahl ve rencîde eylemeyüp ve metropolid-i merkûmun kendi me k l tlariy  n hâsıl olan ba ları mahs l n ve tasadduk n m yla zimmî taifesinin vergeldikleri    r ve ya  ve bal vesâir tereke ve e y ların götürür iken iskelelerde ve yollarda gümrük emini ve ademi resm-i gümrük ve b c vesâir nesne mütâlebe olunmayup ve muhâlefet eylemeyeler ve metropolidli ine ve kilise ve manastırlarına m te allik ba  ve ba  e ve çiftlik ve kadîmden temlik olup vakf olan tarlalarına ve  ayır ve de irman ve panayırllarına ve ayazma ve manastırlarına vesair bunun emsâli kilisalarına vakf olan buy t ve dek  n ve emlâk ve e y  ve n k d ve davarlarına ve zabt u tasarruflarına d st ru l-amel olup âhardan ferd müdâhale eylemeyüp ve metropolid-i merkûmun ve piskoposlarının azl ve nefy ve s -i halini m   r pa alardan ve kadılardan ve n iblerden arz alup te ekk  olundukda sıhhati ma l m olmadıkça is   olunmayup ve bir takrîb ile fermân dahi sâdır olur ise i tib r ve icrâ olunmayup ve mukaddem ve muahhar tarihiyle ve bir vechile emr-i  er f verilir ise dahi mahallinde amel olunmamak üzre menü olup ve zimmî taifesinin bazıları hal ve hayav tında patrik ve metropolide ve piskopos ve kilisalarına bir mikdar şey vasiyyet eyledikde ba dehu mürd olduklarında v rislerinden  er le aliverilip ve mürd olan zimmî taifesinin ricâl ve nisv nlarının dahi b risiye ve b risiye ta  r olunur r s mların v rislerinden ma rifet-i  er le aliverilip ve metropolid-i merkûmun taht-ı iltizâmında olan kaz  ve nevahi ve kurâda sâkin piskopos ve papas ve ke i lerin vesâir zimmilerin senevî hazîne-i âmirem r s mu ve zarar-ı kassabiye ve tasadduk akçelerin ve ayazmoz ve zeyne ve panayırları ve evvelki ve ikinci ve üçüncü nikahları r s mların ve senevî her evli zimmî evinden on ikişer akçe ve her bir papasdan birer altın patriklik ve yine senevî her evli zimmî evinden on ikişer akçe ve her papasdan birer altın metropolidlik r s mun ve bazı zimmiler hazine-i âmirem r s mu mukâbelesinde senevî vergeldikleri bu dayları ve nakl olunan bu daydan ve revgan-ı zeytinden b c ve gümrük mütâlebe olunmaya ve senevî kilisalarının ve karyelerinin balkanları vesâir c z  ve k ll  mahs l t ve r s m tın mecm  n metropolidi veyahud tarafından vekîlleri hazîne-i âmirem için ahz u kabz eyledikleri vakitte ehl-i örf vesairlerden mutazarr r oldukları sebebiyle zulm ve te add leri menü ve âhardan müdâhale ve bir ferde m m na at ve tecâvüz etdirilmeyüp ve bazı zimmiler m l-ı hazîne-i âmirem cem i zamanında ve mukaddemâ evlâd ve akrab  ve iy lleriyle ma an bir evde cem  olup ber tınızda ev başına tahrîr olunma la şimdi biz bir evde cem  oluruz diyü m l-ı hazîne-i âmireme gadr olunmayup inâd ve muhâlefet etdirilmeye ve bazı z -kudret kimesnelerin

zu‘emâ ve erbâb-ı timar ve çiftliklerinde ve kışlaklarında ve karyelerinde olan zimmîlere bunlar bizim kethudâmız ve ter oğlanlarımız ve hıdmetkârlarımızdır diyü hazîne-i âmirem rüsûmu edâsına muhâlefet ve inâd etdirilmeye ve akd-i nikâh ve fesh-i nikâh ve münâza‘un fih olan iki zimmî mâbeynlerin rızâlarıyla ve metropolid ve vekîlleri ma‘rifetiyle ıslâh ve iktizâsı hasebiyle âyinleri üzre kiliselerinde yemîn verdirip ve afaros ta‘bîr olunur te‘dîb eylediklerinde kuzzât ve nüvvâb müdâhale ve tecrîm eylemeye ve metropolidin ma‘rifet ve izni yoğiken taht-ı iltizâmında olan papaslar ebniyelerine muhâlif nikah câiz olmayan zimmîye nikâh eylemeyüp ve zimmî taifesi âyinleri üzre ancak üç defa te‘ehhül idüp âyinlerine mugâyir ziyâde evlenmek ve avret boşamak ve avret üzerine avret almaları her vechile ayinlerine muhâlif olmağla o makûlelere ruhsat verilmeyüp te‘dîb ve gûşmâl olup ve bilâ vâris mürd olan piskopos ve keşiş ve kalugaryelerin nûkûd ve eşyâ ve bargir ve emlâkleri ve kilisalarına müte‘allik her nesi var ise metropolid veyahud tarafından ta‘yîn olunan vekîlleri hazîne-i âmirem için ahz u kabz eylediklerinde beytü’l-mâl ve kassâm ve mütevellîleri ve mevkûfâtçılar ve nâzırlar ve voyvodalar ve subaşılar ve âdemleri vesâir beytü’l-mâl-i âmme ve hâssa defter-i hâkânîde bize hâsıl yazılmışdır diyü müdâhale olunmayıp ve âyinlerine muhâlif nikâh eden mesfûrlar kilisalarına girmek dahi ayinlerine mugâyir olmağla ba‘dehu ol vechile mürd olanları kuzzât ve nüvvâb vesâir zâbitler ve zî-kudret kimesneler papaslara siz kaldırın diyü te‘addî etdirilmeyüp ve hazîne-i âmirem rüsûmu vermekde inâd üzre olan piskopos ve papasları âyinleri üzre te‘dîb ve saçların traş ve kendülerin azl ve yerlerin âhara verdikde dahl etdirilmeye ve zimmî taifesinden birini te‘dîb ve terbiye için âyinleri muktezâsınca gönderdikleri afaros ta‘bîr olunur te‘dîb kağıdlarına müdâhale olunmayıp ve zimmî taifesinin bazıları ayinlerine muhâlif nikah murâd eylediklerinde sâir yerlere vardıklarında nikah eylemeyeler ve bazı zimmî sülûs malın kilisalarına ve manastırlarına ve patrik ve metropolide ve piskoposa vasiyyet eyledikde Rum şahidleriyle şer‘le istimâ‘ olup ve piskopos ve papas ve keşiş ve kalugaryeden biri izn-i şer‘le zâbit tarafından alıkonulmak lazım geldikde metropolid-i merkûm alıkoyup ve kilisa ve manastırlarına vekîl olup düşen mahsûlâtın ekl ü bel‘ eden mesfûrların muhâsebelerin gördükde ve azl ü nasb eyledikde ahardan mûmâna‘at olunmayup ve metropolid-i merkûmun kendü rızası yoğiken biz sana cebren hıdmetci oluruz diyü askeri vesâirleri taraflarından mugâyir-i şurût cebr ve te‘addî etdirilmeyüp ve kendülerin ve âdemlerinin bindikleri bargir ve katırlarına ulak ve askeri vesâirleri taraflarından alınmayup ve müdâhale etdirilmeyüp ve metropolidin sakin olduğu konağına askeri ve ehl-i örf vesâirleri tarafından konak

teklîfiyle rencîde etdirilmeyüp ve metropolid-i merkûmun kendüye mahsûs olan asasin elinde götürdükde mîrmîrân ve mirliva ve mütesellimler ve mütevellîler ve nâzır ve voyvodalar ve subaşılar ve kurâ zâbitleri taraflarından mâni‘ ve müzâhim ve dahl olunmayup işbu berât-ı âlîşânım şurûtu mücebince düstûrî‘l-amel ve serbestiyet üzre zabt u rabtına bir dürlü vechen mine‘l-vücûh ve sebeben mine‘l-esbâb dahl ve ta‘arruz kılmayalar şöyle bileler alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî 6 Receb sene 252

Kostantiniyye el-mahrûse.

Hüküm (numarasız) / Ferman

Düstûr-ı mükerrerem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü‘l-âlem müdebbir-i umûrî‘l-cumhûr bi‘l-fikri‘s-sâkıb mütemmimü mehâmi‘l-enâm bi‘r-re‘yi‘s-sâib mümeħhidü bünyânü‘d-devleti ve‘l-ikbâl müşeyyid-i erkânü‘s-sa‘âdeti ve‘l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtîfû‘l-meliki‘l-a‘lâ hâlâ Karahisar-ı sâhib ve ilhâken Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu ve mefâhirü‘l-kuzzât ve‘l-hükkâm ma‘âdinü‘l-fezâil ve‘l-keĸâm zikri âtî bekâyânın hâvî olduĸu kazâların kâdîları ve naibleri zîde fazluhum ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân a‘yân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadruhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vasıl olıcak ma‘lûm ola ki sarraf taifesinden Mardirus zimmînin Ankara sancaĸı mütesellimi esbak müteveffâ Mustafa Bey zimmetinde bâ tahvîlât iki yük yirmi altı bin beş yüz yetmiş iki guruş gayr-ı ez güzeşte matlûbu olduĸu mersûm tarafından inhâ ve tahsîli istid‘â ve müteveffâ-yı mûmâ ileyhın dahi livâ-i mezbûrda tereke bahâ bekâyâsı olan iki yük otuz bir bin yedi yüz seksen yedi guruşun yedi bin yüz on üç guruş tereke bahâsı eşyâ iştirâ edenler zimmetinde olduĸu ve mâ‘adâ iki yük yirmi dört bin altı yüz altmış beş guruşuna yirmi sekiz bin guruş güzeşte ilâvesiyle müteveffâ-yı mûmâ ileyhın halefî dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Mesud dâme mecduhu tarafından tahsîl olunduĸu mahallinden inhâ kılındığına ve iki yüz kırk dört ve kırk beş seneleri ref‘-i menzil ve asâkir yedlerinden ve kırk iki senesi semeresi küsûrundan mersûm Mardirus tarafından mahallerine te‘diye olunup kendi sarrafı tarafından mersûm Mardirus’a te‘diye ve teslîm olunmak üzre livâ-i mezbûre başkaca tevezîm ve tarafından tahsîli fermânım olan bir yük on altı bin bu kadar guruşun başkaca tahsîli lâzım geldiğini bilmeyerek bekâyâ-yı mezkûreden tahsîl ve işlemiş olan yirmi sekiz bin guruş güzeştesini dahi livâ-i mezbûrdan ahz ve istihsâl eylediğini mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhu ikrâr ve mâ‘adâsını tahsîl eylediğine ihticâc-ı sâlih bir güne sened ibrâz olunur ise te‘diyeye zâmin idüğünü beyân ve tezkâr eylediğine ve müteveffâ-yı mûmâ ileyhın ma‘a tereke bahâ livâ-i mezbûrda

mütehakkık olan salifü'z-zikr iki yük otuz bir bin yedi yüz seksen yedi gurus bekâyâsının iki yük yirmi altı bin beş yüz yetmiş iki gurusu müteveffâ-yı mûmâ ileyhde olan alacağına mukâbil mersûm Mardirus ve ma'adâ beş bin iki yüz bu kadar gurus veresesine aid idüğüne binâen müteveffâ-yı mûmâ ileyhin tereke bahâsı sarrâf-ı mersûm cânibinden ahz u istîfâ kılınmak ve ber minvâl-i muharrer livâ-i mezbûra başkaca tevzî' ve tahsîli mukaddemâ fermânım olup müteveffâ-yı mûmâ ileyhin bekâyâsından tahsîlini mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhunun ikrâr eylediği bir yük on altı bin dokuz yüz otuz dokuz gurus ilâve mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhunun tahsîl olmuş olduğu yirmi sekiz bin gurus güzeşte meblağ-ı mezbûre mahsûben mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhunun sarrâfi tarafından mersûm Mardirus'a teslim olunmak üzere mâ'adâ seksen sekiz bin dokuz yüz otuz dokuz gurus mukaddemâ fermânım olduğu üzere livâ-i mezbûra bi't-tevzî' tahsîl ve matlûb-ı mezkûruna mahsûben mersûm tarafına ba's ve tavsîl olunmak ve meblağ-ı mezbûr bir yük on altı bin dokuz yüz otuz dokuz gurusdan ve tereke bahâsından mâ'adâ müteveffâ-yı mûmâ ileyhin bekâyâsı tekmîline lâzım gelen bir yük yedi bin yedi yüz yirmi gurusun mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhu tarafından tahsîl olunduğunu mübeyyin mahallinde ihticâc-ı sâlih sened var ise Dersa'âdetime takdîm kılınmak beyânıyla sen ki vezîr-i müşarun ileyhysin sana hitâben emr-i şerîfim tasdîr ve tesyîr kılındığı kuyûddan müstebân olup el-hâletü hazihi taraf-ı müşîrânenden vârid olan kâime meâlinde emr-i şerîf-i mezkûr Dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden Emin zîde mecduhu mübâşeretiyile taraf-ı müşîrânene lede'l-vüsûl tereke bahâsı olan meblağ-ı mezbûrdan Ankara'da mevcûd ashâb-ı zimemden üç bin yedi yüz seksen üç gurus tahsîl ve mübâşir-i mûmâ ileyh mu'âvenetiyle tesyîl olunduğu ve vech-i meşrûh üzere livâ-i mezbûrdan tahsîli fermânım olan meblağ-ı mezbûr seksen sekiz bin dokuz yüz otuz dokuz gurusu mübâşir-i mûmâ ileyhin hıdmet-i mübâşiriye ve konak mesârif-i ilâve olunarak doksan sekiz bin beş yüz yirmi gurus olmak üzere işbu rûz-ı Hızırda livâ-i mezbûr kazâlarına tevzî' olunmak üzere her bir kazânın hisse-i muvazza'asının mikdârını mübeyyin mûmzâ deftri bu defa irsâl kılındığı ve yedlerinde senedi çıkar ise tazmîne mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhunun müte'ahhid olduğu sâlifü'z-zikr bir yük yedi bin yedi yüz yirmi gurusun mûmâ ileyhe i'tâ olunduğuna dâir ihticâc-ı sâlih sened olduğu liva-i mezbûr kazâları ahalileri tarafından ifade kılındığını mutazammın verilen i'lâm-ı şer'î ba's ve irsâl olunduğu tahrîr ve inhâ kılınmış ve tereke bahâsından bi't-tahsîl irsâli inhâ olunan meblağ-ı mezbûr makbûzı olduğunu ve kûsûrunun ashâb-ı zimemâtı bu tarafda bulunduğundan ahz u kabz edeceğini ve güzeşteden dolayı mûmâ ileyh Mesud dâme

mecduhuya tahsîli emr ü irâde olunan sâlifü'z-zikr yirmi sekiz bin guruşu mûmâ ileyhin sarrafından aldığını mersûm Mardirus ifâde ve ikrâr ve rûz-ı Hızırda tevzî' olunduğu taraf-ı müşîrânenden iş'âr kılınan mârru'z-zikr seksen sekiz bin bu kadar guruşun bir gün evvel tahsîl ve tarafına irsâl ve teslîmi ve ahalinin sened ibrâz edememiş oldukları bir yük yedi bin şu kadar guruşun dahi hakkında ne vechile irâde-i aliyyem ta'alluk eder ise bu bâbda dûçâr olduğu mağdûriyetden istihlâs ve vikâyesi husûslarında tezallüm veistirhâmı tekrâr alınmış olmağla bu sûretde ne vechile irâde-i aliyyem müte'allik olur ise âna göre sana hitâben emr-i şerîfim ısdârıyla tesviyesi husûsu bi'l-fi'il asâkir-i mansûre hazînesi defterdârı iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir es-Seyyid Abdurrahman Nafiz dâme uluvvuhu tarafından bâ takrîr ifâde ve ifhâm olunup mütesellim-i sâbık mûmâ ileyhin makbûzuna dâir bir güne sened ibrâz olunmamış olduğundan meblağ-ı mezbûrun tahsîli bâbında emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmeğle ber minvâl-i meşrûh amel ve harekete bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın işbu emr-i âlişânım ısdâr ve tesyâr olunmuştur imdi vüsûlünde keyfiyet irâde-i seniyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda beyân kılındığı vechile rûz-ı Hızırda tevzî' olunduğu iş'âr kılınan meblağ-ı mezbûr ile mûmâ ileyh Mesud dâme mecduhu tarafından tahsîl kılındığına dâir sened ibrâz olunamayan bir yük yedi bin şu kadar guruşun inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le yerlû yerinden tamamen tahsîl ile bir gûn evvel sarrâf-ı mersûm tarafına irsâli ve teslîm olunması emrine sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve sen ki kuzzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân-ı mûmâ ileyhim ve iş erlerisiz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olası şöyle bilesiz alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahrîren fi 8 Muharrem sene 251

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 66]

Hüküm 161

Bâ'is-i defter oldur ki Ankara sancağından müretteb redîf asâkir-i mansûre taburları neferâtının iktizâ eden elbise ve yağmurluk abalarının nesc ve i'mâli için lazım gelen sekiz bin vukiyye eğrilmiş yün ipliği eyalet-i Ankara müşîri müşterî-i tedbîr vezîr-i adîmü'n-nazîr devletlü übbetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı

re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla fiyat-ı lâzimesi edâ olunmak üzere livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara ber vech-i ta'dîl ve tevzî' ve taksîm olundukda kasaba-i Bala'ya isâbet eden dört yüz doksân altı vukiyye ipliğin kasaba-i mezkûre kurâlarına taksîm defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 29 Z sene 252

Çizelge 3.41. Redif askeri birliklerinin giyim ihtiyaçlarının tedarikine ve taksimine yönelik tablo

İplik kıyye	Karye-i	İplik kıyye	Nakl-i yekûn
036	Yozgat	320	Solfasl
023	Kılıçlar	009	Karapürçek
022	Bah�ili	009	Kıbrıs
022	Karakeçili	009	Kusunlu
<u>020</u>	Kara Ali	<u>003</u>	
122		350	Karaa�a�
020	Hasano�lan	007	Hisark�y
019	Kurba�a	007	Evkuf
012	Beynam	003	Tekye
<u>013</u>	Kutlu Tekin	<u>007</u>	
186		374	K�m�rc�
017	Yeni�eyh	009	Karata�
017	Dere�eyh	009	Dikmen
022	Hacılar	009	Mirahur
<u>009</u>	Odaba�ı	<u>009</u>	
251		410	�avuşlu
013	Avcılar	006	�re�i

009	Bayındır	006	Ağcalı
006	Deliler	010	Kuşcaali
<u>009</u>	Kara Ahmedlü	<u>015</u>	
288		447	Yakup Abdal
009	Tenek	009	Karaca Hasan
005	Odabaşı çiftliği	009	Hudar
009	Ortaköy	015	Borsal
<u>009</u>	Kızılca	<u>006</u>	
320		486	Mamak
		004	Zirve
		<u>006</u>	Yalnız dört yüz doksan
		496	altı vukiyye iplikdir

Hüküm 162

Bâ'is-i defter oldur ki Ankara sancağından müretteb redif asâkir-i mansûre taburları neferâtının iktizâ eden elbise ve yağmurluk abalarının nesc ve i'mâli için lâzım gelen sekiz bin vukiyye eğrilmiş yün ipliği eyalet-i Ankara müşîri müşterî-i tedbîr vezîr-i adîmü'n-nazîr devletlü übbehetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla fiyat-ı lâzimesi edâ olunmak üzere livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara ber vech-i ta'dîl ve tevzî' olundukda kasaba-i Zir'e isâbet eden iki yüz kırk sekiz vukiyye ipliğin kasaba-i mezkûre kurâlarına tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âti zikir olunur

Çizelge 3.42. Redif askeri birliklerinin giyim ihtiyaçlarının taksimi ve dağıtımını içeren tablo

İplik kıyye	Karye-i Bavlum	İplik kıyye	Güreş
013	Şabanözü	004	Elvan
013	Kökler	004	Hacı Tuğrul

012	Susuz	008	Poyraz
010	Hisarikaya	006	Galebeler
<u>008</u>		<u>003</u>	
056	Şeydalı	025	Yağmurbaba
008	Sincan	003	Bağlıca
004	Dodurga	003	Yukarı Yurtçu
008	Bacı	002	Karacakaya
<u>010</u>		003	Poladlar
086	Pusaklar	003	İvedikler
007	Peçenek	<u>003</u>	
005	Lutmi	042	Karakusun
003	Balıkuyumcu	003	Bağır
003	Ovacık	003	Hızır Şeyh
<u>007</u>		002	Alacaatlı
112	Müsellem	<u>003</u>	
008	Yalınca	053	Mumcuoğlu
003	Yuva	002	Çakırları
009	Alagöz	003	İlgazi
<u>003</u>		002	Ahi Mesud
135	Memlük	003	Küçük İstanos
006	Aşağı Yurtçu	002	Saraycık
002	Yakacık	002	Tahar
006	Koruşeyh	<u>002</u>	Güğercinlik
002	Kutgin	069	
<u>004</u>		<u>180</u>	Nakl-i yekûn

155	Yapracık	248	
004	Balgad		
003	Kara Ahmedlü		
008	Mali		
004	Kayı		
<u>006</u>			
180			

[Sayfa 67]

Hüküm 163

Bâ'is-i defter oldur ki

Sarraf tâifesinden Mardirus zimminin Ankara sancağı mütesellimi esbak müteveffâ Mustafa Bey zimmetinde alacağı olup mîr-i mûmâ ileyhın dahi livâ-i mezbûr kazâlarında bekâyâ matlûbundan deynine mahsûben sarraf-ı mersûme bundan akdem bâ emr-i âlî havâle buyrulduğuna mebnî akdemce livâ-i mezbûr kazâlarına tevzî' olunan mebâliğden başka bekâyâ-yı mezkûreden bâkî kalan bir yük yedi bin yedi yüz yirmi altı guruşun dahi tahsîli babında şeref-bahş-ı sahîfe-i sudûr buyrulan emr-i celîlü's-şân mûcebince meblağ-ı mezkûr Ankara eyaleti müşîri devletlü übbehtlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olundukda nefsi-i Ankara sehminden ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi beş bin dokuz yüz kırk sekiz guruş kasaba-i mezkûre kurâlarına ma'rifet-i şer' ve a'yân ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle tevzî' ve taksîmi defteridir ki zikr olunur.

Fî 19 L sene 252

Çizelge 3.43. Mustafa Bey'in alacaklarının dağıtımı ve miktarını gösteren tablo

Guruş		Guruş	
500	Karye-i Yozgat	3848	Nakl-i yekûn
280	Kılıçlar	0070	Ortaköy

260	Bahşili	0070	Kızılca
280	Karakeçili	0100	Solfaslı
200	Kara Ali	0100	Karapürçek
<u>168</u>	Kutlu Tekin	<u>0150</u>	Kıbrıs
1688		4338	
0280	Hasanoğlu	0130	Kömürcü
0220	Yenişeyh	0130	Karataş
0100	Beynam	0100	Dikmen
<u>0240</u>	Kurbağa	0090	Tekye
2528		<u>0090</u>	Mirahur
0200	Dereşeyh	4878	
0330	Hacılar	0050	Çavuşlu
0120	Odabaşı	0050	Hisarköy
<u>0190</u>	Avcılar	0050	Karaağaç
3368		0080	Ağcalı
0150	Bayındır	<u>0150</u>	Kuşca Ali
0120	Kara Ahmedlü	5258	
0080	Deliler	0130	Yakup Abdal
0090	Tenek	0150	Hudar
<u>0040</u>	Odabaşı çiftliği	0110	Karaca Hasan
3848		0030	Kusunlar
		0050	Evkuf
		0050	Üreğir
		0050	Kayaş
		0050	Borsal

		0030	Mamak
		<u>0040</u>	Mihye
		5948	

Hüküm 164

Medîne-i Ankara’da Şeyh İzzeddin mahallesi sükkânından olup bundan akdem diyar-ı âhara âzim ve râhî olmağla ile’l-ân hayat ve memâtı nâ-ma’lûm olan Ali bin Mustafa nâm mefkûdun ahvâli mütebeyyin oluncaya değin emvâl ve eşyâsını zabt ve hıfza ve sulbiye kızı Halime nâm sagîrenin dahi nafaka ve kisve bahâsını te’diye ve teslîme kıbel-i şer’den kayyım ve vasî nasb olunan Ebubekir bin Osman nâm kimesnenin taleb ve iltimâsıyla mefkûd-ı mezbûrun telef ve zâyî’inden havf olunan eşyâsı ma’rifet-i şer’le sûk-ı sultânide lede’l-müzâyede semen-i misilleriyle bey’ ve fûruht olup semenleri kayyım-ı merkûm yedine teslîm olunan tereke defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur fi’l-yevmi’l-hâmis min Şevvâli’l-mükerrem sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.44. Ali bin Mustafa’ya ait eşyaları içeren tereke defteri

Menzil der mahalle-i mezbûre 360	Pelas 4 120	Kazgan 1 100	Minder 4 ve yasdık 2 ve kilim 1 ve şaki 1 82	Müsta’mel yorgan 2 73
Müsta’mel minder 5 60	Sahan 7 50	Hamam leğeni 2 43	Köhne minder içi aded 6 40	Köhne döşek 1 40
Tencere 2 40	Sini 1 40	Mangal 1 40	Melhezir 7 ve tas 1 34	Şurba tası 2 36
Tabak 4 35	Sandık ve kaşık 31	Kapaklı sahan 2 ve maşraba 1 ve melhezir 1	Köhne kilim parçaları 5 25	Yağ tabesi 2 25

		34,5		
Su tası 5 26	Tepsi 25	Anbar 25	Sagır yasdık 6 18,5	Bakraç aded 1 17
Dibek ve el ve sacayağı 14	Fincan ve tepsi 1 11	Kürsi 110	Şemi'dan 2 10	Tarak 8
Kapak 5	Fener 7	Başlık 7,5	Urgan 1	Sagır mir'at 5
Cem'an yekûn 1498,5 <u>0087,5</u> resm-i âdî ve dellâliye ve mesârif-i lâzime 1411 sahha'l-bâkî yalnız bin dört yüz on bir gurus der yedd-i kayyım-ı merkûm				

[Sayfa 68]

Hüküm 165

Bâ'is-i defter oldur ki

Sarraf tâifesinden Mardirus zimminin Ankara sancağı mütesellimi esbak müteveffâ Mustafa Bey zimmetinde alacağı olup mîr-i mûmâ ileyhın dahi livâ-i mezbûr kazâlarında bekâyâ matlûbundan deynine mahsûben sarraf-ı mersûme bundan akdem havâle buyrulduğuna binâen akdemce livâ-i mezbûr kazâlarına tevzî' olunan mebâligden başka bekâyâ-yı mezkûreden bâkî kalan bir yük yedi bin yedi yüz yirmi altı gurusun dahi tahsîli babında şeref-bahş-ı sahîfe-i sudûr buyrulan emr-i celîlü's-şân mücebince meblağ-ı mezkûr Ankara eyaleti müşîri devletlü übbehetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olundukda nefis-i Ankara sehminden ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi iki bin dokuz yüz yetmiş dört gurus kasaba-i mezkûre kurâlarına ma'rifet-i şer' ve a'yân ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 19 L sene 252

Çizelge 3.45. Ankara sancağı mütesellimi Mustafa Bey'in sancaklara ödeme taksimini içeren tablo

Guruş		Guruş	
250	Bavlum	2170	Nakl-i yekûn
250	Şabanözü	0020	Hızır Şeyh
230	Kökler	0020	Poladlar
120	Susuz	0030	Elvan
070	Hisarikaya	0030	Güreş
<u>080</u>	Şeydalı	<u>0020</u>	Sincan
1000		2290	
0100	Dodurga	0020	Aşağı Yurtçu
0130	Bacı	0015	Kurd Şeyh
0070	Lutmi	0020	Cemşid
0100	Ovacık	0040	Mali
<u>0040</u>	Müsellem	0020	Tatlar
1440		<u>0050</u>	Hacı Tuğrul
0030	Yalınca	2455	
0120	Yuva	0030	Galebe
0070	Kayı	0030	Yağmur Baba
0030	Elagöz	0020	Anayurd
<u>0040</u>	Memlük	0030	Bağlıca
1730		<u>0020</u>	Yukarı Yurtçu
0040	Yakacık	2585	
0030	Kutgin	0015	Macun
0040	Balgad	0030	Yağız

0060	Kara Ahmedlü	0015	Güğercinlik
0040	Poyraz	0020	Tahar
<u>0030</u>	Karacakaya	<u>0015</u>	Çavundur
1970		2680	
0030	İvedikler	0020	Mumcuoğlu
0030	Karakusun	0020	Çakırları
0030	Alacaatlı	0020	İlgazi
0080	Yapracık	0020	Ahi Mesud
<u>0030</u>	Küçük İstanos	0015	Yapracık
2170		0015	Kermeç
		0020	Kızılcasır
		0020	Hisarcık
		0080	Balikuyumcu
		0050	Pusaklar
		<u>0014</u>	Peçenek
		2974	Alacaatlı Çakırları

Hüküm 166

Arabsun kazâsına tâbi‘ Sünelik karyesinden Abdullah

veledi İbrahim’in tekâ‘üdlük maaşı berâtıdır

Berât-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Davud Paşa livasının birinci alayının dördüncü taburunun ikinci bölüğünde üçüncü on başının üçüncü neferi Ankaralı işbu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘ü’ş-şân-ı hâkânî Abdullah veledi İbrahim’in İşkodra’da vâkı‘ olan muhârebede sağ kolunun dirseğine kurşun isâbetiyle sakat olmuş olduğu seretibbâ-i şehriyârânem mevlânâ Abdülhak zîdet fezâilehu ma‘rifetiyle lede’l-mu‘âyene tekâ‘üdlüğe şâyân olduğu tebeyyün etmiş olduğuna ve bu makûleler haklarında eltâf-ı hasene-i cenâb-ı şehriyârânem mezbûl ve ma‘tûf olageldiğine binâen mûmâ ileyhe on sekiz gurus mâhiye tekâ‘üdlük maaşı i‘tâsı

asâkir-i mansûrem seraskeri sâbık vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu bâ takrîr inhâ ve inhâ olunduğu vechile tekâ'üdlük i'tâsı husûsuna irade-i seniyye-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâen mücebince tekâ'üdlük berât-ı şerîfimin i'tâsı bi'l-fi'l mansûrem hazinesi defterdarı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat-semîrim es-Seyyid Abdurrahman Nafiz Efendi edâmallâhu te'âlâ iclâlehu telhîs etmeğle telhîsi mücebince tevcîh ve berât-ı âlîşânım i'tâ olunmak fermânım olmağın bu makûle verilecek tekâ'üdlük vazîfeleri mâh be-mâh başkaca defter ile asâkir-i mansûrem hazînesinden alınıp tekâ'üd bulunan kimesnelerden Asitane-i aliyyemde bulunanların vazîfeleri kendülerine verilip taşrada bulunacak tekâ'üdlük vazîfeleri dahi bâ i'lâm-ı şer'î veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olup sahnı tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma'rifetleriyle yedlerine verilmesine ve sipariş ve havâle ile mechûl kimesnelere tekâ'üdlük vazîfesi verilmemesine daima dikkat ve ihtimâm olunmak ve bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri halde teka'üdlük vazîfesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurûtundan idüğü mukayyed olmağla mücebince tevcîh ve tekâ'üdlük berâtı verilmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Şaban-ı şerîfinin beşinci gününden bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki mezbûr Abdullah veledi İbrahim varup vech-i meşruh üzre ta'yîn olunan on sekiz guruh tekâ'üdlük mâhiyesin alup mutasarrıf ola şöyle bileler alamet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' şehr-i Şabanü'l-mu'azzam lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 69]

Hüküm 167

An-aslin vilâyet-i Rumilide Prizren kasabasından olup eyalet-i Ankara müşîri müşterî-i tedbîr vezîr-i adîmü'n-nazîr devletlü merhametlü veliyyü'n-ni'am İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin kapı binbaşılığı hıdmet-i devletlerinde iken bundan akdem vefât eden Arnabud Ali Ağa'nın hasren vârisi vilâyetinde mechulü'l-ism vârislerine intikâl etmiş olmağla vârisleri tebeyyün edinceye kadar müteveffa-yı merkûmun terekisi hazîne-i hazret-i müşârun ileyhde hıfz olunması iktizâ eylediği ecilden canib-i hazret-i müşârun ileyhden me'mûr cebehâ necibâşı Osman Ağa muvâcehesinde müteveffa-yı merkumun vasiyyeti olup zikri âtî ma'lûmu'l-esâmî ashâb-

ı hukûkun matlûbâtı ba'de'l-ihrac terekesinin sülüsünü vücûh yere sarf olunmak üzere Salih Efendi ibni Mustafa'yı vasî-i muhtâr nasb ve ta'yîn eylediği ba'de's-sübût hükm-i şer'î lâhık olmağla vasî-i merkûm iltimâsı ve me'mûr-ı mûmâ ileyh Osman Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle emvâl ve eşya ve hayvânâtı fûruht olunarak ba'de ihrac düyûn-ı müsbite ve's-sülûs sahha'l-bâkî hazîne-i müşîr-i hazret-i müşârun ileyhe teslim olunan mebâliğin defter-i kassâmıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fî 12 L sene 252

Çizelge 3.46. Arnabud Ali Ağa'nın tereke defteri

Göz cild kafa kocuk kürk 1 501	Mısır cebesine kaplı semmur kürk 1 400	Müsta'mel nâfe köhne kürk 1 83	Göz kapud 1 250	Çuka Mısır cebesi 80
Cedîd çuka Mısır cebesi 1 140	Makosten 1 ve pantalom 1 101	Defa köhne Mısır cebesi 1 41	Çuka kukuleta 1 76	Müsta'mel göz kocuk kürk 1 210
Köhne şal 1 8	Aba yağmurluk 1 92	Çuka şalvar 1 230	Köse kethuda kehribar çubuk takımı 1 500	Kettan don 1 ve gömlek 1 ve uçkur ve basma yelek 1 65
Sim reşme 1 ve başlık 1 ve raht 1 600	Gömlek 4 ve don 3 ve peşkir 2 26	Yeşil çubuk takımı 1 299	Gömlek 1 ve pantalom 1 ve don 1 34	Defa kehribar çubuk takımı 1 131
Fes 1 ve terlik 1 50	Saat 1 ma'a sim mahfaza 1 149	Simli taban kılıç 1 1010	Havlu 2 ve cura 3 ve cura 5 ve uçkur 1 ve yemeni 1 ve boğça 1 ve makreme 1 70	Kutnu top 2 100
Futa 1 ve don 1 ve peşkir 1 15	En'âm-ı şerif 51	Sim sargılı çubuk 42	Simli kubur piştov çift 1 221	Kara takım kubur piştov çift 1 106

Sim kaplama piştov çift 1 300	Tüfenk 1 15	Göz car şal 1 121	Mercanlı sim zarf 2 37	Fincan 6 sim zarf 8 kebir ve sagir kahve ibriği ma'a tepsi 4 90
Defa sim zarf 8 80	Sırmalı göz çuka entari 1 ve nimten 1 300	Simli tüfenk 1 90	Köhne Lahor şal 1 114	Köhne ihram 15
Hurc çift 1 33	Yasdık 4 minder 2 19	Kilim 1 36	Defa kilim 1 70	Defa kilim 1 37
Defa kilim 1 100	Köhne çul 10,5	Köhne seccade 1 12,5	Fanoliye endaze 10 70	Gügüm 1 46
Al fers re's 1 410	Kır fers re's 1 ma'a eyer 500	Doru fers re's 1 ma'a palan 500	Siyah katır re's 1 ma'a semer 570	Kula katır re's 1 ma'a semer 501
Der zimmet Hâcı Mahmud Ağa 1000	Der zimmet Devatdar Efendi 492	Der zimmet Üçbaşı Ahmed Ağa 100	Der zimmet Tiryakioğlu 200	Der zimmet el-Hâcc Ahmed Ağa 41
Der zimmet Yabanabadlı Hasan Kavvas 20	Der zimmet Zeyb Ahmed Ağa 40	Der zimmet Cebahanecibaşı Osman Ağa 360	Der zimmet Çiğdemoğlu Mehmed Ağa 400	Nakd der- kise 1100
Cem'an yekûn 13610 guruş Minha'l-ihracât				
Ber müceb-i vasiyyet techîz tekfîn 520	Deyn-i müsbet Duhancı Ali Ağa 212	Deyn-i müsbet Cebahânecebaşı arkadaşı Abdi Ağa 220	Deyn-i müsbet Muhtab Abdüllatif Efendi 100	Deyn-i müsbet Konakçı Hafız Ağa 41

Der zimmet Yukanlı Ömer Kavvas 19,5	Deyn-i müsbet Çubukabad kabzımalı 60	Deyn-i müsbet Serrâc Hacı İsmail 60	Deyn-i müsbet Kürd Hüseyin Ağa 8	Deyn-i müsbet merhûmun uşağı Mustafa 50
Deyn-i müsbet Koca Pehlivan 12,5	Deyn-i müsbet Başçavuş 10	Deyn-i müsbet Çiğdemoğlu Mehmed Ağa 410	Deyn-i müsbet Tekneci Bişe 65	Deyn-i müsbet merhûmun etbâ'ı Osman 1000
Deyn-i müsbet diğer etbâ'ı Ahmed 500	Deyn-i müsbet Onbaşı Feyzi Ağa 200	Akdemce vefât eden etbâ'ı Adem nâm kimesnenin terekesinden zimmetine geçmiş olan deyn-i müsbeti 1000	Deyn-i müsbet Balioğlu Bazergan 405	Deyn-i müsbet Küpecioğlu Bazergan 1200
Deyn-i müsbet Abdaloğlu yeğeni Begos 760	Dellâliye 100	Terekeye me'mûr kâtib ücreti 60	Yekûn 7023 guruş	
Sahha'l-bâkî 6587 2195 ber mûceb-i vasiyyet sülûs vasiyyet-i müsbet ihrâc-şod 4392				

Sahha'l-bâkî meblağ-ı mezkûr dört bin üç yüz doksan iki guruş müteveffâ-yı mûmâ ileyhın vereseşi zuhûruna mevkûfen hazîne-i hazret-i müşârun ileyhe bi'l-emâne teslîm olunduğu işbu mahalle şerh verildi.

[Sayfa 70]

Hüküm 168

Haymanateyn kazâsına tâbi' Baba Yakup karyesinden Ali

nâm kimesne tekâ'üdlük maaşı berâtıdır

Berât-ı şerîf-i âlişânım hükmü oldur ki

Asâkir-i mansûrem alaylarından yirminci alayın birinci taburunun ikinci bölümünde birinci onbaşının birinci neferi Ankaralı işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî Ali İşkodra'dan Manastır'a gelir iken sağ ayağı donup parmakları düşmüş olup ta'lîm ve te'allüme iktidârı olmadığından silk-i askerîden ihrâc olunmuş ise de merkûm bidâyet-i nizâmdan berü askerîde istihdâm olunarak alîl olmuş ve cansiperâne hıdmet ederek emekdârından bulunmuş olduğuna ve bu makûleler haklarında eltâf-ı hasene-i cenâb-ı şehriyârânem mebzûl ve ma'tûf kılınageldiğine binâen merkûma yirmi gurus tekâ'üdlük maaşı inâyet ve ihsân-ı hümayûn-ı şâhânem olmuş olmağla mücebince tevcîh ve iktizâ eden berât-ı âlişânımın ısdârını bi'l-fi'l asâkir-i mansûrem seraskeri düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu bâ takrîr inhâ etmiş ve bunlara verilecek tekâ'üdlük vazîfeleri mâh be mâh başkaca defter ile asâkir-i mansûrem hazinesinden alınıp tekâ'üd bulunan kimesnelerden Asitane'de bulunanların vazifeleri kendülerine verilip ve taşrada bulunacak tekâ'üdlük vazîfeleri dahi bâ i'lâm-ı şer'îyye veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olunup sıhhati tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma'rifetleriyle yedlerine verilmesine ve sipariş ve havale ile mechûl kimesnelere tekâ'üdlük vazîfesi verilmemesine dair dikkat ve ihtimâm olunmak ve bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri halde tekâ'üdlük vazifesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurutundan olduğu mukayyed bulunmuş olmağla mücebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Rebiülevvelinin yirmi sekizinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümayûnum mucebince bu berât-ı hümayunı verdim ve buyurdum ki mezbûr Ali varup vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan mâhiye yirmi gurus maaşın alıp mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer şehr-i Cemâziye'l-evvel sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse.

Merkûm Ali'nin sâliyâneden mu'âfiyetine dâir yedinde bir kıt'a emr-i âlî olduğu işbu mahalle şerh şod.

Hüküm 169

An-aslin medîne-i Ankara'da Hacendi mahallesi sâkinlerinden olup Rumilide Ahyolu kasabasında sâkine iken bundan akdem vefât eden Alime binti Mehmed nâm hatunun verâseti kasaba-i mezbûrda sâkin zevc-i metrûkî Ahmed Ağa ibni Yusuf ile medîne-i meburede sakin validesi Ayiçe binti Mehmed ve li ebeveyn kız karındaşı Fatıma binti'l-mezbûr Mehmed'e münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra zevc-i gâib-i merkûmun tarafından bâ mektûb vekîl nasb eylediği medîne-i mezbûrede nakîbü'l-eşrâf olan şerâfetlü Hüseyin Efendi ve verese-i mezbûrân iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûrdur ki ber vech-i âfî zikr olunur.

Fî 21 Zâ sene 252

Çizelge 3. 47. Alime binti Mehmed'in tereke defteri

Müsta'me 1 yasdık 3 8	Köhne yorgan 1 15	Köhne kilim 1 3	Defa kilim 2 80	Müsta'me 1 seccade 3 12
Köhne harar 2	Müsta'me 1 yasdık 4 20	Müsta'me 1 minder 2 20	Müsta'me 1 döşek 1 20	Cam fener 1 5
Bakır fener 1 6	Balta 1 3	Keser 1 1	Müsta'me 1 deymi yasdık 8 40	Müsta'me 1 mavi yasdık 2 10
Ayine 5	Köhne eygi 7	Mangal 1 19	Kebîr tabak 4 25	Sagîr tabak 6 18
Kapaklı sahan 2 12	Defa sahan 4 20	Melhezir 4 5	Su tası 2 3	Şurba leğeni 1 15
Hamam tası 1 5	Kadayif tepsisi 1 15	Fincan tepsisi 1 1	Evsat sini 1 20	Sagîr sini 1 16

Leğen ibrik 30	Kazgan 1 60	Tencere 1 15	3 Çini tabak 3	Şemi'dan 3
Kahve ibriği 2 3	Fiske 1 1	Teneke çubuk tâbesi 8 1	Kefgir 1 1	Sacayağı 1
Yeşil sandık 1 5	Siyah sandık 1 3	İskemle 2 2	Köhne beyaz sandık 1 1	Takatuka 1
Hoşab tası 1 10	Yağ tabesi 5	Nısf menzil der mahalle-i mezbûre 530	Mehr-i müeccel der zimmet-i zevc-i merkûm 250	Elbise kıymeti der zimmet- i zevc-i merkum 650
Bilezik der zimmet-i zevc-i merkûm 100	İncili gerdanlık der zimmet-i zevc-i merkûm 120	Küpe der zimmet-i zevc-i merkûm 80	Cem'an yekûn 2306 guruş	
Minha'l-ihrâcât				
Resm-i kısmet 57,5	Nısf tellâliyesi 11	menzil	Mesârif-i sâire 28,5	Yekûn 97 guruş
Sahha'l-bâkî 2209 guruş li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hisse-i zevc 828 guruş 15 para		Hisse-i ümm 552 guruş 10 para		Hisse-i uht-i li ebeveyn 828 guruş 15 para

Hüküm 170

İngiltere devleti tebe'asından olup tebâbet ile medîne-i Ankara'da mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Nikola Halkiya nâm müste'menin bi'l-cümle emvâl-i metrûkesi fûruht olunarak veresesine verilmek üzere medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden Küpecioğlu Anaştaş ve Ateşoğlu Kuzma nâm zimmiilere mûmzâ defteriyle teslim olunması bâbında bir kıt'a kâime-i sâmi-i hazret-i sadâret-penâhî sudûr

buyrulmuş olduğuna binâen mersûmân Anaştaş ve Kuzma iltimâsları ve ma‘rifet-i şer‘le sûk-ı sultânîde ba‘de’l-müzâyede semen-i misilleriyle bey‘ ve fûruht olunarak verese-i mersûma li ecli’l-îsâl mersûmân Anaştaş ve Kuzma nâm zimmîlere teslim olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî 22 Zâ sene 252

Çizelge 3.48. Nikola Halkiya’nın tereke defteri

Cecem 1 130	Pelas 1 50	Köhne pelas 1 17	Halı seccade 1 45	Defa cecem 1 51
Seccade 2 31 guruş 5 para	Aba kukuleta 1 60	Kilim mak‘ad 2 80	Köhne nafe kürk 1 30	Çit yorgan 1 80
Defa yorgan 1 45	Moskov kettanı minder 2 35,5	Müsta‘mel çuka yasdik 5 40	Şilte içi 3 65	Kapaklı tencere 1 33
Leğen ibrik 50	Kapaklı sahan 1 ve su tası 1 15,5	Sefertası 1 50	Frenk mangalı 38 guruş 10 para	Havan 1 20 guruş 1 para
Şemsiye 10,5	Geçme çubuk ma‘a takım 50,5	Sagır çubuk takımı 30	Tepsi 31	Çarşeb 1 4,5 guruş 10 para
Defa palas 1 50	Heğbe 1 35	Ustura ve bileği 15	Hekim kitabı 10 60	Ahtifan 20
Ecza 500	Tulunba 20	Vezne 11	Kürsi 15	Tahta 10
Defa kitab 15	Defa ecza 34	İğdiş re’s 1 325	Der zimmet Sabire Kadın	Der zimmet Taşcıoğlu İlya zimmî

			1000	12000
Der zimmet Berber Kigork zimmi 150	Mangal 1 60	Cem'an yekûn 15444 01030 tedfin tahfir ve hıdmetci ücreti ve tellaliye ve hammâliye ve mesârîf-i lâzım ihrâc-şod 14414		

Hâlik-i mersûmun mersûmân Anaştaş ve Kuzma nâm zimmîlere aynen teslim olunan terekesidir ki ber vech-i âtî zıkr u beyân olunur

Laciverd şâli setri 1 ve pantalom 1	Müsta'mel siyah çuka pantalom 1 ve setri 1 ve firak 1	Müsta'mel zeytûni çuka pantalom 1	Atlas mavi yelek 2	Beyaz atlas yelek 1
Müsta'mel atlas yelek 1	Müsta'mel çuka yelek 1	Hilâli gömlek 1	Çit boğça 2	Makreme 1
Müsta'mel panola nimten 1	Amelikan gömlek 7 ve don 1	Müsta'mel beyaz pantalom 3	Beyaz yarım gömlek 6	Beyaz yakalık 24
Beyaz boyun bağı 5	Köhne yelek 6	Ebru 2	Enfiye makremesi 2	Peşkir 4
Penbe çorab çift 10	Penbe eldiven çift 3	Köhne çorab çift 3	Şapka 1	Sim keçe 1
Dokuz roza taşlı sim yüzük 1	Sim kavice yakalı çuka harvani 1	Laciverd firak 1 ve pantalom 1	Zeytuni setri 1 ve pantalom 1	Sim zarf 2
Sim kaşık 12	Sim sagir kaşık 12	Sim hokka 1	Sim neşter 4 ve mahfaza 1	Sim su tası 1
Cerrah takımı	Defa sim kaşık 1	Antika altın yüzük 1	Sagır elmas yüzük 1	Altın burma 1

Beyaz uskufe 2	Çarşeb 3	Kırmızı döşek yüzü 1	Faris saat 1	Sim gözlük 1
Bir buçuklu fındık altını 2	Mısır düğmesi altın 2	Beşlik rub'iyye 1	Üçlük rub'iyye 1	Beyaz üçlük 1
Guruş 1	Tahta sandık 1			

[Sayfa 71]

Hüküm 171

Medîne-i Ankara'da Katanin mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Bezcioglu es-Seyyid el-Hâcc İbrahim Ağa ibni es-Seyyid Ömer bin el-Hâcc Hüseyin nam kimesnenin verâseti zevce-i metrukesi Şerife Habibe binti es-Seyyid Ahmed nâm hatun ile li ebeveyn amimizadesi Ebubekir bin Memiş ibni'l-merkûm el-Hâcc Hüseyin nâm mefkûda münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve sâbit ve mütehakkık oldukdan sonra kıbel-i şer' den bi't-taleb tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer' iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zıkr olunur.

Fî 5 N sene 252

Çizelge 3.49. Bezcioglu Seyyid el Hacc İbrahim Ağa ibni es Seyyid Ahmed'e ait tereke defteri

Hâriciye menzil der mahalle-i mezbûre 2500	Der zimmet zevce-i mezbûre 1500	İngiliz saat 300	Der zimmet Ağaçayakzade Abdullah Efendi 240	Köhne cild kafa kürk 200
Sahan 4 tabak 3 tepsi 1 170	Müsta'mel kilim 2 ve şak 1 ve halı seccade 1 150	Merkeb re's 1 150	Kara sığır ineği 1 ve buzağı 150	Yuvalama 2 150
Halı mak'ad 2	Kebir sini 1	Minder içi 5	Müsta'mel beledî yasdık 12	Çubuk takımı 2

120	120	100	100	100
Müsta'mel nafe kürk 1 100	Hırdavat-ı menzil 100	Kovan zenbur 6 60	Tencere 2 60	Şali niş 1 50
Çuka entari 1 50	Müsta'mel çuka cebe 1 40	Şali çakşır 2 40	Süd leğeni 1 ve şemi'dan 1 40	Şurba ve hoşab tası 2 40
Prinç mangal 1 40	Keçe 2 40	Leğen ve ibrik 35	Menzil arsası der mahalle-i mezbûre 30	Fincan ve tombak 12 zarf 2 ve tepsi 1 30
Güğüm 30	Sarık 2 15	Mağrib şalı 1 15	Kahve ibriği 2 ve cezve 1 12	Cem'an yekûn 6877
Minha'l-ı-ıhrâcât				
Techîz tekfin 300	Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l- mezbûre 500	Mahalle- i mezbûrenin mâl-ı avârızına vasiyyet- i müsbet 50	Mahalle-i mezbûrenin mescidi çerağına vasiyyet-i müsbet 50	Öksüzce çeşmesine vasiyyet- i müsbet 50
Maslak çeşmesine vasiyyet-i müsbet 50	Resm-i kısmet 172		Mesârif-i sâire 108	Yekûn 1280 guruş
Sahha'l-bâkî 5597 guruş li't-taksîm-i beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 1399 guruş 10 para			Hisse-i ibn-i amm-i li ebeveyn 4197,5 guruş 10 para	

Ba'dehu mefkûd-ı merkûm Ebubekir'e bâ hüccet-i şer'ıyye kayyım nasb olunan Şamlıoğlu es-Seyyid İbrahim bin Ömer ve zevce-i mezbûrenin taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tereke-i müteveffâ-yı mezkûre sûk-ı sultânîde lede'l-müzâyede bey' ve fûruht olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'ıyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i

müteveffâ-yı merkûmdur ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Fi 25 Zâ sene 252

Sahha'l-bâkî Bâlâda muharrer tereke-i mezkûre 5597 1126 bey' olunan terekeden fazla zuhûr eden 6723 0389 mahalle-i mezbûrenin mâl-ı avârızına deyn-i müsbet 258 gurus / tellâliye ve mesârif-i lâzime 131 gurus 6334 li't-taksîmi beyne'l-verese	
Hisse-i zevce 1583,5	Hisse-i ibn-i amm-i li ebeveyn 4750,5

[Sayfa 72]

Hüküm 172

Ankara'da vâkı' Südoba medresesinin rub' hisse müderrisliği berât-ı şerîfidir

Berât-ı şerîf-i âlîşân hükmü oldur ki

Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneme mülhak Ankara'da vâkı' Südoba medresesi vakfından almak üzere vazîfe-i mu'ayyene ile rub' hisse müderris olan es-Seyyid İsmail veledes bilâ veled fevt olup yeri hâlî ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal kalmağla medîne-i mezbûre ulemâsından Çerkeşi Şeyh el-Hâcc Mustafa Efendizâde erbâb-ı istihkâkdan işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî es-Seyyid Osman zîde ilmuher her vechile mahall ve müstehakk olmağın rub' hisse müderrislik-i mezkûre müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden merkûma tevcîhini Ankara sancağı müşîri düstûr-ı mükerrrem ve mu'azzam ve müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu arz ve ber minvâl-i muharrer Ankara nâibi Kadızâde mevlânâ es-Seyyid Arif zîde ilmuher inhâ ve bu sûretde rub' hisse cihet-i mezkûre müteveffanın mahlûlünden ber müceb-i nizâm bi'n-nefs bilâ kusûr edâ-yı hıdmet etmek ve terk ve tekâsül eder ise ref'inden âhara verilmek şartıyla merkûma tevcîh ve yedine berât-ı

âlîşânım verilmek bâbında ricâl-i devlet-i aliyyemden evkâf-ı hümâyûnum nâzırı iftîhârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Musa Safveti zîde uluvvuhu i'lâm etmeleriyle mücebince tevcîh olunmak üzere a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhîrîn efdalü'l-fudâlai'l-müteverri'in bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm Mekkizâde mevlânâ Mustafa Asım edâmallâhu te'âlâ fezâilehu işâret etmeğle mücebince tevcîh ve berâtı i'tâ olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Zi'l-ka'desinin on ikinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümâyûnum mücebince bu berât-ı hümâyûnı verdim ve buyurdum ki mezbûr es-Seyyid Osman zîde ilmuhu varup müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden şart-ı mezkûr üzere rub' hisse müderrislik-i mezkûra mutasarrıf olup edâ-yı hıdmet eyledikten sonra bundan evvel müderris olanlar vazîfe-i mu'ayyenesine ne vechile mutasarrıf olagelmişler ise merkûm dahi ol vechile vazîfe-i mu'ayyenesin vakf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellisi olanlar yedinden alup mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn şehri Zi'l-ka'de sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 173

Medîne-i Ankara'ya muzâfe kasaba-i Bala'ya tâbi' Tenek karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât eden Elife binti Ali nâm hatunun zevc-i metrûkı es-Seyyid Mustafa bin İbrahim nâm kimesneden gayrı vâris-i ma'rûfı olmayup terekesinin nısfı zevc-i mezbûre ve nısf-ı ahârı cânib-i beytü'l-mâle aid olmağla medîne-i mezbûrda emîn-i beytü'l-mâl olan fazîletlü a'yân es-Seyyid Lütfullah Efendi hazretleri taleb ve iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak emîn-i mûmâ ileyh hazretlerinin hisseleri teslîm olup zevc-i merkûm yedine verilen tereke-i müteveffât-ı mezbûredir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 25 Z sene 252

Çizelge 3.50. Elife binti Ali'ye ait tereke defteri

Kebir kazgân 1 300	Evsat kazgan 1 140	Tencere 1 ve kapak 1 70	Tâbe 1 40	Koca pekmez tâbesi 1 20
Bakraç 2 60	Lenger 6 90	Şurba tası 2 ve kapak 1	Leğen ibrik	Saplı tas 2 ve sahan 1

		40	30	15
Sagır sini 1 ve tepsi 1 ve tabe 1 70	Minder 8 100	Yasdık 5 30	Yorgan ve çarşeb 5 150	Döşek 1 ve yasdık 1 40
Sofra altı 1 ve peşkir 1 30	Tiftik kıyye 0,5 10	Köhne gömlek 2 ve dizlik 1 10	Müsta'mel alaca entari 3 30	Yarım İngiliz şalı 1 15
Havlu 1 yemeni 2 10	Şitari entari 1 50	Müsta'mel alaca içlik 3 15	Destmal 8 20	Yemeni 2 8
Makreme 2 30	Cura 2 6	Havlu 1 ve boğça 2 kolan 1 20	Altın yüzük 2 ve burma 1 50	Çarşeb 1 ve gömlek 1 15
En'am-ı şerif cild 1 20	Müsta'mel çizme ve mest ve çakı 10	Sandık 2 20	Sac 1 10	Tahra 1 ve balta 1 ve keser 1 ve çepin 1 30
Kahve cezvesi 7 35	Kahve tepsisi 2 ve su tası 1 15	İplik dirhem 50 5	Müsta'mel heğbe 1 ve meşemme 1 10	Pelas 1 25
Keçe 1 30	Sacayağı 1 ve kalbur 1 ve elek 2 7	Hınta keyl 4 128	Anbar 15	Kara sığır ineği 1 ve buzağı 1 80
Düğe re's 1 60	Koç re's 3 120	Defa inek 1 ve buzağı 1 100	Tüfenk, davar re's 27 1080	Damızlık davar re's 30 900

Bir mikdar zefire 16	Mehr-i müeccel der zimmet- i zevc-i merkûm 100	Menzil der karye-i mezbûre 450	Hırdavat-ı menzil 20	Cem'an yekûn 4800 guruş
Minha'l-ıhrâcât				
Techiz tekfîn 260	Deyn-i müsbet Sirkecioğlu 60	Deyn-i müsbet Hafız Bekir 18	Deyn-i müsbet ücret-i çoban 150	
Resm-i kısmet 120	Taraf-ı şer'den ve emîn-i beytü'l-malden me'mûr âdemlere hıdmet ve bargir kirâları 80			Yekûn 688 guruş
Sahha'l-bâkî 4112 guruş				
Hisse-i zevc 2056		Hisse-i emîn-i beytü'l-mâl 2056		

[Sayfa 73]

Hüküm 174

Murtazaabad kazâsına tâbi' Sarılar karyesinden Hüseyin veledi Ali'nin beratıdır

Yirminci alayın birinci taburunun ikinci bölümünde saka Ankaralı işbu râfi'-i tevkî'-i refî'ü's-şân-ı hâkânî Hüseyin veledi Ali'nin Manastır'dan Pirlepe'ye gelir iken şiddet-i şitâda sol ayağının baş parmağı düşmüş idüğinden mâhiye on üç guruş kırk akçe tekâ'üdlük vazîfesi ihsân buyrulması husûsu asâkir-i mansûrem seraskeri düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Halil Rıfat Paşa edâmallâhu te'âlâ iclalehu cânibinden bâ takrîr hâkpây-ı hümayûn-ı mülûkânemden lede'l-istizân mûcebince i'tâsı husûsuna irâde-i merâhim-âde-i şâhânem müte'allik buyrulmuş ve bu makûle verilecek tekâ'üdlük vazîfeleri mâh-be-mâh başka defterler ile asâkir-i mansûrem hazînesinden alınıp tekâ'üd bulunan kimesnelerden Asitane'de bulunanların vazifeleri kendü yedlerine verilip taşrada bulunacak tekâ'üdlük vazîfeleri dahi bâ i'lâm-ı şer'iyeye veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olunarak sıhhati tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma'rifetleriyle yedlerine verdirilmesine ve sipariş ve havale ile mechûl kimesnelere tekâ'üdlük vazîfesi verilmemesine dâimâ dikkat ve ihtimam olunmak ve

bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri halde tekâ'üdlük vazîfesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurûtundan idüğü mukayyed bulunmuş olmağla şurûtı mücebince tekâ'üdlük vazîfeleri tevcîh ve i'tâ ve berât-ı âlîşânım ısdâr olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Ramazan-ı şerîfinin on beşinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümayûnum mücebince bu berât-ı hümayûnı verdim ve buyurdum ki mezbûr Hüseyin veledi Ali varup vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan mâhiye on üç gurus kırk akçe tekâ'üdlük maaşın alıp mutasarrıf olup şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehr-i Şevvâl lisene isneyn ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Sâliyâneden dahi mu'âfiyet emri yedine ihsân buyrulmuş olduğı işbu mahalle kayd.

[Sayfa 74]

Hüküm 175

İki yüz elli iki senesine mahsûben yirmi bin vukiyye güherçile matlûb buyrulduğunu emirdir

Düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtifi'l-melikü'l-a'lâ Kangırı ve Kastamonu ve Viranşehir ve Çorum sancakları muhassıllıkları ilhâkıyla Ankara müşîri sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı ahali vesâir iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki baruthâne-i âmirelerimin Anadolu ve Rumili câniblerinden güherçilesi vaktiyle baruthane-i amirelerime teslim olunmayarak bir seneden diğere seneye külliyyetlü bekâyâ kalmakda olup bu cihetle müterâkim olan bekâyâsının dörder gurusdan îcâb eden bahası tazmin etdirilmek meşrût ise de baruthâne-i âmirelerimde senevî i'mâl olunacak dokuz bin kantar barutun îrâs-ı kesr ü nakîsadan himâyesi müretteb olan güherçilenin aynen ve tamamen husûlüne merbût ve münhasır olmakdan nâşî iki yüz elli senesinden i'tibâren her bir mahallin güherçile tertîbinden ne mikdâr bekayası zuhur eder ise senesi içinde aynen ve kamilen te'diye olunmak üzre muhassıl ve mütesellim ve voyvodaların Dersa'adetimde

bulunan müdür-i umûr ve sarraflarına ta'ahhüd etdirilerek hitamına kadar mahallinde bir vukiyye güherçile girüye kalmaması ve bundan akdem mahallerine gönderilen numûne vechile i'mâl ve isbâline ihtimâm ve dikkat kılınmak için zikr olunan kazâların güherçileci esnâfindan birer nefer usta ve muhassıl ve mütesellim ve voyvoda câniblerinden birer mu'temed adem me'mur ve ta'yîniyle baruthâne-i âmirelerime tevsîl olunup vezn-i kantar olunmaksızın me'mûrân-ı merkûman muvâcehesinde baruthâne-i amirelerim müdürî bulunanlar ile barutcıbaşlar hazır oldukları halde numune tutularak cârî olan şurûtı mücebince beher yüz kıyyede mu'tâddan ziyâde kesr-i kâl zâhir olur ve kesr-i mezkûr cüz'ıyyâtdan bulunur ise aynen tahsîl etdirilmek şartıyla kabûl olunup eğer zuhur eden kesr külliyyâtdan olur ise hatab ve mesarif-i saireden dolayı mazarratı baruthane-i âmirelerim hazinesine râci' olacağından o makûle kesr zuhûrunda güherçile adem-i kabûl ile girüye redd olunmak üzere nizâma rabt olunması Ankara kazâsından işbu iki yüz elli iki senesine mahsuben müretteb olan yirmi bin vukiyye güherçilenin sabıkı vechile nisfı aynen i'mâl ve senesi dahilinde tamâmen isbâl olunarak nisf-ı diğeri olan on bin vukiyye güherçilenin beher kıyyesi dörder guruşdan icâb eden kırk bin guruş bahasının nisfı olan yirmi bin guruş sene-i merkume Martı ve nisf-ı diğeri olan yirmi bin guruşu dahi Haziranı duhullerinde müte'ahhidi bulunan sarraf tarafından tamâmen bi't-tahsîl baruthânelerim hazinesine teslim kılınması inayet-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı şerîf-i şâhânemle karârgîr olmuş olduğuna binâen ber müceb-i nizâm güherçile ve meblağ-ı bedeliye-i mezbûrun irsâli bâbında sen ki müşîr-i müşârun ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ısdârı husûsunu mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ mühimmât-ı harbiye nazırı iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Mehmed Emin zîde uluvvuhu bâ takrîr inhâ etmiş olmağla mücebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i seniyyem müte'allik idüp ol vechile meblağ-ı bedeliye-i mezkûr vakt-i taksîtleri duhûlünde hazine-i merkûmeye teslim kılınmak üzere kapu kethudan ve sarrafın taraflarından ta'ahhüde rabt etdirilmiş olmağla ber minvâl-i muharrer amel ve harekete bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın ihrâc etdirilen memhûr ve mûmzâ sûret defteriyle sana vesaire hitaben işbu emr-i âlişânım dahi ısdar ve tesyâr olunmuşdur imdi vüsûlünde keyfiyet irade-i seniyyem mantûk-ı emr-i münifimden meczûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda bast u beyân ve sûret-i defterde tahrîr ve ayân kılındığı vechile kazâ-i mezbûrdan sene-i merkûmeye mahsûben müretteb olan yirmi bin vukiyye güherçilenin nisfı olan on bin vukiyye güherçileyi inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tamamen ve kamilen gâyetü'l-gâye a'lâ ve temyîz olarak i'mâl ve taraf-ı müşîrânenden ve kaza-i

mezbûr güherçileci esnâfından müntehab ve mu‘temed âdemler ta‘yîn ve terfikiyle senesi içinde tamamca baruthâne-i âmirelerime tavsîl ve irsâle ve nisf-ı ahârı olan on bin vukiyye güherçilenin îcâb eden kırk bin gurus bedelini mahallinde sancakça uyuşdurularak bi’t-tahsîl sarrafın tarafına tesyîr ve isbâline sarf-ı küll-i miknet ve nizâm-ı mezkûrun hilâfî olarak amele gayr-ı şâyân güherçilesi gönderilmemesi emrine müsaberet eylesin ve siz ki nâib ve vücûh-ı ahali vesâir iş erleri mûmâ ileyhimsiz siz dahi mûceb ve muktezâ-yı emr-i şerîfimle amel ve harekete i’tinâ ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü’ş-şân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız tahrîren fî 29 L sene 252

Kostantiniye el-mahrûse

[Sayfa 75]

Hüküm 176

Elli üç senesine mahsûben cizye tahsiline sâdır olan fermân-ı âlîdir

Düstûr-ı mükerrerem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem müdebbir-i umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb mütemmimü mehâmî’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâib mümehhidü bünyânü’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyid-i erkânü’s-sa‘âdeti ve’l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfû’l-meliki’l-a‘lâ mülhakâtıyla Ankara eyaleti müşîri sadr-ı esbak vezîrim İzzet Mehmed Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehu ve mefâhirü’l-kuzzât ve’l-hükkâm ma‘âdinü’l-fezâil ve’l-keâm zikri âti cizyelerin hâvî olduğu kazâların kâdîları ve nâibleri zîde fazlulum tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki mansûre-i hazîne-i celîlemden zabt ve idâre olunan gebrân cizyelerinden derûn-ı emr-i şerîfime mevzû‘an irsâl olunan memhûr ve mümzâ bir kıt‘a sûret-i defterde muharrer ve murakkam olduğu üzre ber mûceb-i tahrîr-i sâbık yedi bin dokuz yüz doksan iki aded esnâf-ı selase olan ma‘a zamâyim-i erba‘a gayr-ı ez maaş cizyedâr iki yüz otuz bir bin yirmi sekiz buçuk gurus mâl ile mukayyed olan Ankara sancağında vâkı‘ Ankara ve Murtazaabad kazâlarıyla elviye-i sâire-i ma‘lûmede kâin kazâlar cizyelerinin iki yüz elli üç senesine mahsûben emr-i cibâyeti bâ irâde-i seniyyem sen ki müşîr-i müşârun ileyhysin sana ilzâmen ihâle olunarak evrak boğçaları tarafına irsâl olunmuş ve emvâl-i cizye cibâyeti vedî‘a-i cenâb-ı kibriya olan fukarâ-yı re‘âyânın mezâlîm ve te‘addiyâtından muhâfaza ve himâyeti haklarında evvelki senelerde neşr ve ısdâr olunan emr-i şerîfimde usûl-i cedîd-i

müstahseneye rabt ve tevsîk ile tafsîl ve beyân kılındığı üzre kâffe-i cizyelerin kalem i'tibârı fesh ve mültezimîne ihalesi men' ile sancakca ve kazâca bi't-tefrîk mahalleri vali ve mütesellim ve voyvodalarına ve bazı mukâta'âta merbût olanlar mukâta'a ümenâsına bi'l-ihâle zikr olunan cizyeler için mahallerine gönderilen cizye evrâkı boğçası ya mahkemede veyahud cümle ittifâkıyla derûn-ı kasabada ehl-i İslâm semtinde ta'yîn olunacak bir mahall-i mahsûslara hâkim-i memleket ve mütesellim ve voyvoda misillü zâbit-i vilâyet veyahud taraflarından birer mu'temed me'mûr ve ol mahallin re'âyâsı beyninde rüesâ-yı millet add olunan papas veyahud kocabaşılardan çend re'âyâ cizye tahsilinin ardı alınıncaya değin haftada iki üç gün tecemmu' ederek efrâd re'âyâ takım takım mahall-i mezkûra celb ile her birinin cizye evrâkı hâl ve temettu'larına göre nüfûs defterlerine tatbîkan esnâf-ı selase vechile muvâcehesinde ale'r-ruus tevzî' ve i'tâ ve cizye evrâkının ber müceb-i nizâm maaş-ı tahsildâriyesi olan beher a'lâda ikişer ve evsatda birer ve ednâda yarımşar gurus ile mâ'adâ kefilime ve harc-ı aklâmı dâhil olmak üzre ma'a zamâyim-i şer'iyye-i erba'a a'lâsından altmış ve evsatından otuz ve ednâsından on beş gurus olarak iktizâ eden malı tahsîl ve istîfâ olup rüesâ-yı milletin ma'rifeti olmaksızın re'âyâdan hiçbir ferde cizye kağıdı verilmemek ve beher cizye kağıdını hâkimü's-şer' ve zâbit-i memleket veyahud taraflarından bulunacak me'mûrlar temhîr idüp rüesa-yı milletin biri dahi zahrına imzâ gûne bir şey işaret eylemek ve hükkâm ve zâbitân dahi bu bâbda rüesâ-yı mersûmenin ifâdât-ı sahîhasına bilâ müceb adem-i i'tibâr ile yine eski usûl üzre re'âyâya te'addî ve bazen bu husûsda aşağı yukarı kullanılacak âdemler için bir gûne avâid talebine tasaddî olunur ise keyfiyet ol mahallin rüesa-yı ra'iiyeti canibinden Dersa'âdetime arz-ı hâl takdimiyle inhâ ve bundan böyle kasabat ve kurâda kolcu gezdirileceğinden rüesa-yı millet dahi mevcûd olan re'âyâdan bir neferini veyahud cizye evrâkı tevzi'inde memleketde bulunmayıp sonradan gelenleri ketm ve ihfâ ve lâyıkindan dûn kağıd aldirmaya teşebbüs misillü harekete ictirâ ederler ise hükkâm ve zâbitân taraflarından kezalik i'lâm ve inbâ olunarak tarafeynin inhâ ve istikâsı canib-i saltanat-ı seniyyemden sirren ve alenen bi't-tahkîk kabahat her kangı tarafda ise cürm ve kabahatine göre lazım gelen te'dibâtları icrâ kılınmak ve boğca küşâdıyla tevzî'-i evrâk esnasında cizyeden sâkit olan sâhib-i illet ve amelmande re'âyâ fukarasından ve henüz hadd-i şer'îye vâsıl olmayan çocuklarından cebren cizye tahsili misillü fezâhat vuku'undan mübâ'adet olunmak ve her bir kazada yabancı olarak bulunan ve amed-şod eden re'âyânın iktizâ eden cizye evrâkı bulunduğu kaza tarafından verilip ol evrak her bir mahalde mer'î ve mu'teber tutularak kendü kazası veyahud ahar kazâ taraflarından tekrâr

cizye evrâkı teklifiyle te‘addî olunmamak ve evrâk-ı mersûleden a‘zâr-ı vâhiye ile ve nâ-tevzî‘ nâmıyla velev bir varak olsun i‘âde-i evrak istid‘â olunur ise kable‘t-tahkîk tesviye olunmayacağından âna göre tevzî‘-i evrâk maddesine kemâliyle dikkat kılınmak usûl-i cedîd-i müstahsen iktizâsından ve irâde-i kâtî‘a-i mülûkanem muktezâsından bulunmuş olduğuna binâen ol vechile kazâhâ-i merkûme cizyeleriyeçün gönderilmiş olan evrâk boğçalarının elli üç senesi gurre-i Muharremü‘l-haramında ber mûceb-i usûl-i müstahsen mezbûr fekk ve küşad ve tevzî‘ ve i‘tâsıyla îcâb eden mâllarının ma‘a zamâyim-i şer‘iyye-i erba‘a fiyat-ı muharrere-i mezbûre üzre kâmilen cibâyet ve tahsîli hususuna mübâderet ve fiyat-ı mu‘ayyene-i mezkûreden başkaların hâkim ve gerek tarafından me‘mûrlar cânibinden küşâdiye ve ikrâmiye ve maaş ve tahsildâriye nâmı ve nâm-ı âhar ile bir akçe ve bir habbe ahzı ve re‘âyâdan cizyedâr pusulalarıyla veyahud birkaç re‘âyâdan bitirme yollu bir cizye kağıdı i‘tâsıyla emvâl-i cizye tahsîli misillü halât vukûuna bir vechile rızâ-yı şâhânem olmadığından âna göre bu makûle harekât-ı nâ-marziyyeden mücânebet ve evrâk-ı mersûle-i mezbûre yetişmeyip de daha iktizâsı takdîrinde Dersa‘adetimden gönderilmek için sınıfı ve mikdarı beyanıyla keyfiyeti iş‘âra müsâra‘at ve‘l-hâsıl usûl-i müstahsen-i meşrûhun harf be-harf icrâsına sarf-ı makderet ve hilâfî hareketle gerek tarafından me‘mûrlar ve gerek rüesâ-yı millet vesâire mazhar-ı muâheze ve itâb olmamasına bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın zabt ve cibâyetini hâvî işbu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi vüsûlünde bâlâda bast u beyân kılındığı üzre keyfiyet irâde-i seniyye-i kâtî‘a-i mülûkânem mantûk-ı emr-i münîfimden ma‘lûmun oldukda mûceb ve muktezâsının icrâsıyla her halde infâz-ı emr-i âlişânıma sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb-ı mûmâ ileyhimsiz siz dahi mûceb-i emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilâfindan gâyetü‘l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîlü‘ş-şân vacibü‘l-ittibâ‘ ve lâzımü‘l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzre âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsız tahrîren fi‘l-yevmi‘-s-sabi‘ aşer şehri Şevval lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 76]

Hüküm 177

Evkât-ı hamsenin cemâ‘atle edâsına ihtimâm olunmasına dâir sâdır olan fermân-ı

âlidir

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun orta kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâkı' redif asâkir-i hâssa ve mansûre-i şâhânem müşîrleri ve vüzerâyı izâm edâmallâhu te'âlâ iclâlehum ve e'âzîmü'l-ümerâi'l-kirâm efâzîmü'l-küberâi'l-fihâm ulu'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi'l-inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkler ve mîrmîrân-ı kirâm dâmet me'âlihîm ve akzâ kuzzâtî'l-müslimîn evâlî vülâtî'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfi'ü i'lâmü's-şeri'ati ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i fihâm zîdet fezâilehum ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-ulemâi'l-muhakkikîn sâir ulemâ ve müftîler ve eimme ve hutebâ ve sulehâ zîde ilmuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki cümle müslimîne beyândan müstağnî olduğu üzre evkât-ı hamseyi bi-farzillahi te'âlâ edâya kıyâm ve muvâzebet husûsu ale'l-umûm cevahir-i iman ve islam ile mütehallî ve nûr-ı tevhîd (silik) münevver ve mütecellî olan her bir mü'min ve muvahhide farz-ı ayn olarak işbu salât-ı mefrûzayı amden târik olanlar haklarında zâhirce tahdîd-i şer'î iktizâ eylediği misillü her kangı bilâd ve mahalde olur ise olsun o makûleler ne'ûzu billâhi te'âlâ min kable'r-rahman envâ' mesâib-i ilahiyeye ve ma'neviyeye ducâr olageldikleri rehîn-i bedâhet ve hatta bazı mahallerde ara ara müsteavlî olan veya hastalık misillü mesâib ve âfât mücerred ahali-i İslamdan kendüyi bilmezlerin gerek salât-ı mefrûzayı edâda derkâr olan adem-i mübâlât ve gerek gûnâ gün menhî ve münkirâtı irtikâb misillü nâ-meşrû' harekâtlarından neş'et eder bir mücâzât-ı ilâhiye kabilinden olduğu erbâb-ı basîret indinde müstağnî-i beyân ve işâret ve halbuki daima muhâfaza-i dîn ve devlet ve himâye-i mülk ü millet ve icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at kâffe-i zat-ı hilâfet-meâb-ı şehinşâhâneme vedi'a-i cenâb-ı izzet ve bu maddelere ale'd-devâm tekayyüd ve dikkat uhde-i me'âlî-ade-i şehriyârâneme mütehattim-i zimmet olmak hasebiyle o makûle mübâlât-ı diniyede kayıdsızlık vebâlini mürtekeb ve târik-i salâtlikde olanlara rûy-ı müsâmaha gösterilmek ve ibâd ve müslimînin emr-i ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker ahkâmını icrâda zerre kadar tekâsüllerine zâbitân taraflarından cevâz verilmek sûretlerine bir vechile ve hiçbir vakitte rıza-yı mes'adet-i

iktizâ-yı şehinşâhânem olmadığı vâzıh ve müsbet olmakdan nâşî bu defa karîha-i ilhâm-sarîha-i cihândârânemden mevhibet-bahş-ı sunûh olan emr-i hümâyûn ve irâde-i isâbet-âde-i hayriyet-makrûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre bu tarafda lâzım gelenlere beyaz üzerine müekked fermânlar tastîriyle dâru's-saltanatı's-seniyyemde ve bilâd-ı selasede sâkin ehl-i İslâmın salat-ı mefrûzayı cemâ'atle edâ ve emr-i ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker ahkâmını kemâyenbagî icrâ eylemeleri cümleye tenbîh ve ihtâr ve bundan böyle dâire ashabı olan bendegân-ı devlet-i aliyyemden imâmı bulunmayanlar dairelerine birer imam alarak salat-ı hamse-i mefrûzayı dâirelerinde cemâ'atle edâ ve imâm almaya kudreti olmayan ve acezeden bulunanlar oldukları mahallerde ve esnâf takımı gündüz dükkanlarında ve gece mahallerinde ezân-ı Muhammedî kırâat olunduğu gibi işini bırakıp kurb ve civarında olan cevâmî' ve mesâcide bi'l-azîme kezalik salât-ı mefrûzayı cemâ'tle edâ eylemeleri ve'l-hasıl ömr-i sahîh-i şer'îsi olmadıktan sonra bilâ müceb cemâ'atden a'râz ve salât-ı mefrûzayı edâda gaflet ve iğmâz ehl-i İslâmdanım diyenlere bir vechile câiz olmadığından bu madde için taraf taraf me'mûrlar gezdirilerek namaz vakti olduğu gibi zokaklarda câmi'e gitmemiş âdem gördükleri halde sebebini suâl ile bilâ ömr-i târik olduğu anlaşıldıkda derhal zâbit tarafına gönderilip ol şahs her kim olur ise olsun hakkında şer'an iktizâ eden ta'zîr her ne ise icrâ kılınması ve'l-hâsıl "es-salâtu imâdü'd-dîn" mazmûn-ı şerîfi üzre salât erkân-ı celîle-i dîn-i Muhammediye'nin üss-i esâsı olmak mülâbesesiyle işbu irâde-i ilhâm-âde-i mülûkânemin lâyıkiyla icrâ ve ilâ mâşâallâhu te'âlâ te'sîs ve ifâsı ve bir de bi-hamdihi subhânehu te'âlâ ve hüsn-i tevfihihi cümlelerin meşhûd-ı bâsire-i basîreti olduğu vechile pîrâye-i zât-ı zılliyet-âyât-ı mülûkânem olan cevher-i cihân-ârâ-yı müceddediyet-i vâlâ ve hâssa-i celîle-i hilâfet-i kübrâ lâzimesince cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı cihândârânemden her tarafda bunca cevâmî' ve mesâcid ihyâ ve inşâsına ân be-ân sarf olunmakda olan himmet-i muvaffakiyet vâcibü'l-mahmidet-i şâhânem ancak lâzıme-i salât-ı cemâ'at-i müslimîn ve ibâdet-i hazret-i Rabbü'l-âlemîn kazıyye-i hayriyesinden ibâret ve bi'l-cümle ehl-i îmân olanlar bunun şükrünü bilerek edâ-yı salât-ı mefrûzaya devâm ve cemâ'ate ihtimâm eylemeleri cümleye vâcibe-i uhde-i diyânet iken böyle aksini irtikâb etmek ismetullâhi te'âlâ beher hâl mücâzât-ı ilahiyye ve mesâib-i ma'neviyeyi kendü kendülerine da'vet ve isticlâb demek olduğu bî-şekk ve irtiyâb olduğu ecilden âna göre bu dakikalara dikkat ve ikdam ve her bir memleketde cevâmî' ve mesâcid-i mevcûde ve ma'mûrenin ale'd-devam tahâret ve nezâfet üzre tutulmasına kâffe-i me'mûrları taraflarından tekayyüd-i tâmm olunması vesâyâ ve tenbîhâtı derc ve inzâr ve bu madde zımında Anadolu'nun sağ ve sol kollarıyla

Rumilinin üç koluna vesâir lazım gelen mahallere diğerk evâmir-i şerîfe-i şâhânem neşr ve tesyâr kılınmış olmağla siz ki müşîrlar ve vüzerâ-yı müşâr ve ferîkler ve mîrmîrân ve mevâlî ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûma ileyhimsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükümet ve idârenizde kâin ibâd-ı müslimîne etrâfiyla i‘lân ve işâ‘at ve tekayyüdât-ı meşruhayî ol taraflarda dahi kâmilên ifâ birle emr-i ma‘rûf ve nehy-i ani‘l-münker ahkâm-ı şerîfesini kemâyenbagî icrâya bi‘l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve hilâfından gâyetü‘l-gâye tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz fermânım olmağın tenbihen ve te‘kîden ve îzâhen ve tehdîden mahsûsan işbu emr-i celîlü‘l-kadrim ısdâr ve umûr-ı mülkiyem nâzırı müşîr-i sadâkat-semîr vezîrim es-Seyyid Mehmed Said Pertev Paşa edâmallâhu te‘âlâ iclâlehunun hademesinden kıdvetü‘l-emâsıl ve‘l-akrân Dervîş Mehmed zîde kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdi bu madde mevadd-ı saireye makîs olmayup umûr-ı âliye-i dîniyenin a‘zamı olduğuna mebnî fîmâba‘d bu emr-i münîfe layıkıyla ve dikkatle amme-i ehl-i iman üzerlerine farz olan salât-ı hamseyi ezan-ı şerîf okunduğu gibi cevâmî‘ ve mesâcidde ve dâire ashâbı konaklarında cemâ‘atle edâya müdâvemet ve huşû‘ ve huzû‘ ve ta‘dîl-i erkân ve sünnet-i seniyye-i hazret-i Rasûl-i Kibriyâ aleyhi efdalü’s-salavatü’t-tahayâ ve tesbîh ve tehlîl ve tertîl-i du‘â-yı icâbet-ârâya kemâliyle ri‘âyet ve muvâzebet eylemeleri emr-i meârib-i şehriyârânem olduğuy ve bu tarafda me‘mûrlar gönderileceğiy misillü taşralar dahi bi‘l-cümle müşîrân-ı izâm ve vülât-ı kirâm ve mütesellimîn ve voyvodagân vesâir zâbitân-ı İslâm taraflarından her bir mahallin ahvâlî sırren ve alenen tecessüs etdirilerek bu bâbda iğmâz ve tesâhül ve ednâ derece tesâmüh ve müzâhil vukû‘una cesâret edenler mes’ûl ve mu‘âteb olmaları matlûb-ı kat‘î-i şâhânem idüğiy ma‘lûmunuz oldukda ber minval-i muharrer amel ve hareketle icra-yı lazıme-i hamîyyetkârî ve sıyânete bi‘l-ittihâd mezîd-i ikdâm ve gayret ve mugâyiri vaz‘ tecvîz ile dünya ve ukbâda dūçâr-ı itâb ve mes’ûliyet olmakdan tehâşî ve mücânebet ve mübâşîr-i mûmâ ileyhe beher kazâdan kırkar ellişer guruh hıdmet verilip ziyâde bir akçe i‘tâsından mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü‘l-ittibâ‘ ve lâzımü‘l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i L sene 252

Kostantîniyye el-mahrûse.

İşbu emr-i âlî mücebince mektûb-ı fetvâ-penâhî dahi vâdır

Vasele ileynâ fî selh-i Z sene 252

Hüküm 178

Kirâhânenin nizâmına dâir sâdır olan fermân-ı âlîdir

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sınûf-ı avâtıfû'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun orta kolu yemîn ü yesâriyla nihâyetine varınca vâkı' redîf asâkir-i hâssa ve mansûre-i şâhânem müşîrleri ve vüzerâ-yı izâm edâmallâhu te'âlâ iclâlehum ve e'âzîmü'l-ümerâi'l-kirâm efâzîmü'l-küberâi'l-fihâm ulu'l-kadr ve'l-ihirâm ashâbü'l-izz ve'l-ihîşâm el-muhtassûn bi-mezîdi'l-inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ferîkler ve mîrmîrân-ı kirâm dâmet me'âlihîm ve ekâzî kuzzâtî'l-müslimîn evâlî vülâtî'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfî'u i'lâmü's-şeri'ati ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i fihâm zîdet fezâilehum ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki muktezâ-yı irâde-i isâbet-âde-i mülûkânem üzre memâlik-i Anadolu ve Rumilide kâin menzilhaneler bundan akdem kiraya tahvil olunarak hasbe'l-icâb Dersa'âdetimden taşralara me'mur ve i'zâm kılınan veyahud bir mahalden mahall-i ahara gönderilen kâffe-i me'mûrîn ve zâbitân-ı askeriye vesâir hademe ve tatarânın rûkûblerine ve ahmâl ve eşyâlarının tahmîline muktezî olan hayvanatın me'mûr oldukları mahallerin mesafesine göre saat hesabı üzre icâb eden ücretleri gerek taraf-ı devlet-i aliyyemden ve gerek vüzerâ-yı izâm vesâir me'mûrlar taraflarından tamamen yedlerine i'tâ ve kirahâneler tarafından ol vechile ahz u istifâ olunması karargâr olan nizâmı muktezâsından iken el-hâletü hazihi o makûle zâbitân-ı askeriye vesâireden bazıları mukaddemki menzilhâne usûlünce râkib oldukları hayvânâta ücret vermediklerinden başka kendülerine muktezî olan bargirlerden mâ'adâ birkaç re's bin dahi çekdirmek ve sekiz on saat mesafesi olan mahalle üç dört saatde gitmek ve ez cümle tatarlardan birazı istishâbdan olan hazine yüklerinin irtikâblarından nâşî üçüncü iki bargire tahmîl etmek gibi bî insâfâne ve nâ-mülâyimâne vaz'a ictisâr ile hayvanat-ı merkûmenin ekserisi sakatlanıp telef olmakda olduğü bu defa bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i şâhânem olup bu sûretde rızâyâ-yı cenâb-ı Bârinin hilâfı ve nizâma ve bi'l-vücûh irâde-i mülûkaneme mugâyir ve münâfî bir keyfiyet olmakdan nâşî ol bâbda

tehdîdât-ı lâzıme-yi hâvî Anadolu'nun diğer kollarıyla Rumili'nin üç koluna başka başka evâmîr-i şerîfem tasdîr ve tesyîr kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve ferîkler ve mîrmîrân ve mevâlî ve kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i fermân-ı celîlû'l-unvânımda siz dahi keyfiyeti zîr-i hükümet ve idârenizde kâin mahallerde bulunan kirâhâneler me'mûrlarının yine vesâir lâzım gelenlere ifâde ve tefhîm birle ba'de-ezîn me'mûriyetle bir mahalle gönderilen veyahud me'zûnen sılasına giden büyük ve küçük zâbitân ve neferât-ı askeriye ve hademe ve tatarân vesâireden her kim olur ise olsun yedlerinde hükm-i şerîfim veyahud buyruldu bulunanların hîn-i azîmet ve avdetlerinde kendüye muktezî olan bargirlerin usûlî üzre ücret-i mu'ayyeneleri tamâmen ahz ile öylece irkâb olunup içlerinden mikdâr-ı kifâyeden ziyâde hayvân sürmek veyahud esnâ-yı râhda hayvanatı itlâf derecesinde bilâ müceb-i şitâb ve sür'at eylemek misillü harekete cür'et eden olur ise kat'a hatır ve gönüle bakılmayarak o makûleler ism ü şöhretleriyle i'lâm ve inhâ ve telef eyledikleri hayvanatın bahası derhal ahz u istifâ olunması ve bir re's bargire iki ve ândan ziyade hazine tahmîl etdirilmemesi esbâbını istishâle bi'l-ittifâk mezîd-i i'tinâ ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden dîvân-ı hümâyûnumdan mahsûsan işbu emr-i celîlû'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur imdi bu husûs tekayyüd ve i'tinâ olunacak mevâddan olmağla bâlâda beyân olunan vesâyâ ve tenbîhât-ı şâhânemin her bir mahalde dâimâ ve müstemirren tenfîz ve icrâsı matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda iğmâz ve rehâvetle hilâf-ı hareket yahud bu vesîle ile kirâhânelerde bî vech tas'îb ve usûl-i mukarreresinden ziyâde ücret talep olunarak mehâmm-ı devlet-i alıyyemin bir dakika ta'vîki ve te'hîri misillü vaz' u halet vukû'una bir vechile rızâ-yı şerîfim olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete bi'l-ittihad ziyade ihtimâm ve gayret ve hilafından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet ve bu mâddeden başkaca hıdmet-i mübâşiriye nâmı ve nâm-ı âharla bir akçe ve bir habbe i'tâsından mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle umûr-ı mülkiye nâzırı müşîr-i müşterî-i tedbîr vezîrim es-Seyyid Mehmed Said Pertev Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehunun hademesinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Derviş Mehmed zîde kadruhu vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri Şevvâli'l-mükerrem lisene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 78]

Hüküm 179

Cizye evrâkına dâir

Şerâyi'-şî'âr Anadolu'nun yemîn ü yesârıyla nihâyetine kadar orta kolda vakı' kazâların kuzzât ve nüvvâbı efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yânları zîde mecduhum ba'de's-selâm inhâ olunur ki civar dâru's-saltanatı's-seniyyede ve memâlik-i mahrusede kain kazâlar cizyedârları cizye boğçalarını re's-i sene ittihâz olunan gurre-i Muharremü'l-harâmdan bir iki mâh mukaddem küşâd ve taşralı olarak li ecli't-ticâre Dersa'âdetde ikâmet üzre bulunan re'âyâya hufyeten verilmek için cizye evrâkı tesyârıyla mansûre hazîne-i celîlesinin vâridât-ı cesîmesinden olan Asitâne-i sa'âdet cizyesi emvâlinin kesr ü tedennîsini müstelzim hâlât vukû'unu i'tiyâd etmiş olduklarına ve Dersa'âdetde tüccâr tarikiyle bulunan re'âyâya memleketleri cizyedârları taraflarından ol vechile hafî evrâk irsâli mugâyir-i irâde-i seniyye ve nizâm olarak Dersa'âdet cizyehânesinde cizye boğçaları küşâdından mukaddem memâlik-i mahrûsede vâkı' kazâlarda cizye boğçalarının küşâdı müesses olan nizâmın bi'l-vücûh hilâfî bulunduğuna ve İstanbul cizyehânesinin cizye boğçası evâsıt-ı Zi'l-hicce'ti'ş-şerîfede küşâd olunageldiğine binâen memâlik-i mahrûsede dahi vakt-i mezkûrede yani Zi'l-hiccenin on beşinden mukaddem cizye boğçası küşâd olunmaması ve kazâlar cizyedârları taraflarından Dersa'âdetde ticâret tarikiyle mütemekkin re'âyâya hafî evrâk irsâliyle İstanbul cizye emvâlinin kesr ü tenzîlini müstelzim hâlât vukû'undan tehâşî ve mübâ'adet olunması cizye muhassılı beyefendi tarafından inhâ ve ifâde olunmuş olup cizye nizâmâtı her bir mahalde ma'lûm şey olarak halelden vikâyesi lâzımeden ve me'mûrların tekayyüd edeceği mevâddan olmağla ba'de-ezîn ol vechile hufyeten Dersa'âdete evrâk irsâline ve bu tarafda hafî ve celî tevzî' ve i'tâsına cesâret eden olur ise bi't-tahkîk te'dîb ve terbiyesine mübâderet olunacağından bu husûsda hilâf-ı rızâ-yı âlî harekete cesâret olunmaması emr-i ehemmine begâyet dikkat eylemeniz için tenbîhen işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur inşâallâhu te'âlâ vüsûlünde ber vech-i muharrer harekete mübâderet eylesiz ve's-selâm.

Mehmed Ruhi

Hüküm 180

Yabanabadlı Hasan bin Halil'in tekâ'üdlük maaşı berâtıdır

Berât-ı şerîf-i âlişân hükmü oldur ki

Haydarpaşa livâsının birinci alayının dördüncü taburunun ihtiyât bölüğünde beşinci onbaşının birinci neferi Ankaralı işbu râfî'-i tevkî'-i refî'ü'-ş-şân-ı hâkânî Hasan veledi Halil'in İşkodra'dan Deraliyyeme gelür iken şiddet-i şitâdan sağ ayağının baş parmağı donup düşmüş idüğinden mâhiye on üç guruş kırk akçe tekâ'üdlük vazîfesi ihsân buyrulması husûsunu asakir-i mansurem seraskeri düstûr-ı mûkerrem müşir-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Halil Rıfat Paşa edâmallâhu te'âlâ iclalehu cânibinden bâ takrîr hâkpây-ı hümayûn-ı mülûkânemden lede'l-istîzân mûcebince i'tâsı husûsuna irâde-i merâhim-âde-i şâhânem müte'allik buyrulmuş ve bu makûle verilecek tekâ'üdlük vazîfeleri mâh-be-mâh başka defterler ile asâkir-i mansûrem hazînesinden alınıp tekâ'üd bulunan kimesnelerden Asitane'de bulunanların vazifeleri kendü yedlerine verilip taşrada bulunacak tekâ'üdlük vazîfeleri dahi bâ i'lâm-ı şer'iyeye veyahud vülât-ı izâmım taraflarından inhâ olunarak sıhhati tebeyyün eyledikten sonra gönderilip ânların ma'rifetleriyle verdirilmesine ve sipariş ve havale ile mechûl kimesnelere tekâ'üdlük vazîfesi verilmemesine dâimâ dikkat ve ihtimam olunmak ve bunlar üç senede bir defa gelüp isbât-ı vücûd eylemedikleri halde tekâ'üdlük vazîfesinin kaydı terkîn kılınmak kânûnnâme-i hümayûnum şurûtundan idüğü mukayyed bulunmuş olmağla şurûtı mûcebince tekâ'üdlük vazîfeleri tevcîh ve i'tâ ve berât-ı âlişânım ısdâr olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirip bin iki yüz elli iki senesi Ramazan-ı şerîfinin on beşinci günü tarihiyle müverrah verilen ruus-ı hümayûnum mûcebince bu berât-ı hümayûnı verdim ve buyurdum ki mezbûr Hasan veledi Halil varup vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan mâhiye on üç guruş kırk akçe tekâ'üdlük maaşın alıp mutasarrıf olup şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehr-i Şevvâl lisene isneyn ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantıniyye el-mahrûse.

Merkûm Hasan bin Halil'in sâliyaneden mu'âfiyetini hâvî yedine bir kıt'a emr-i âlî i'tâ buyrulduğu işbu mahalle kayd-şod.

[Sayfa 79]

Hüküm 181

Mahrûse-i Bursa'da şeref-i ikâmete me'mûr devletlü İbrahim Paşa hazretlerinin kethudası Mehmed Rüstem Ağa bu defa Ankara'ya vürûdunda bi emrillâhi te'âlâ vefât edip yanında mevcûd bi'l-cümle terekesi Ankara eyaleti müşîri vezîr-i adîmü'n-nazîr devletlü übbehetlü İzzet Mehmed Paşa efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i müşîrâneleri ve ma'rîfet-i şer'le aynen tahrîr olunan terekesidir ki ber vech-i âtî zikr ü beyân olunur

Fî 29 Z sene 252

Çizelge 3.51. Mehmed Rüstem Ağa'nın tereke defteri

En'am-ı şerif 1	Altın mineli kehribar çubuk takımı 4	İngiliz saati 1	Simli taban pelas 1	Simli kara Horasan kılıç aded 1
Çuka nevresim kaplı semur kürk 1	Çuka cebeye kaplı nafe cebe kürk 1 ma'a boğça 1	Çuka nimtene kaplı kısa kürk 2	Çuka iç entarisi 1	Siyah çuka seranko 1
Siyah çuka nevresim 1	Camfes kaplı siyah çuka kukuleta 1	Sırma şemsiyeli çuka kukuleta 1	Çuka pantalom 2	Çuka iç yelegi 1
Müsta'mel kebir fes 3 ma'a kavuk 3	Omuz makremesi 11 ve havlu 1	Sim karpuz tas 1	Irakiye aded 7	Boyun bağı 6, enfiye yemenisi 4
Fanoliya iç entarisi 3	Bürüncek gömlek 4 hümâyûn don 3 ma'a uçkur 3 ve çorab çift 3	Cedîd mest çift 3 ve terlik çift 1 ve tahta pabucı çift 1 ve kundura çift 1	Tırnak çakısı 1 abanos tarak 1 ma'a kise 1	Geçme kiraz çubuk 2 ve simli kırbaç 1
Yağmurluk kisesi 1 ve havlu 1	Geçme kisesi çift 2	Müsta'mel halı seccade 1	Mavi şemsiye 1	Boğça 4
Müsta'mel göz ihram 1	Fincan 9 tonbak zarf 9 ma'a pulad tepsi 1	Kahve değirmeni 1 ve tabesi ve duhân tabesi	Cezve 2 ve kahve kisesi 1	Tela don hurc çift 1

Kağıd mikrası 1	Altın mühür be-nâm-ı Mehmed Rüstem 1	Yeduh sim mühür 1	Panzehir ma'a kutu 1	Palan 1 ve başlık 1
Değiş 1	Tonbak fenar 1	Kır fers re's 1	Nakd-i der-kîse 800 500 techîz tekfinine sarf olunmağla tenzîl-şod 300	

Hüküm 182

Medîne-i Ankara'da Yusuf Kabar mahallesi sükkânından iken bundan akdem Deraliyyede vefat eden Ağaçayakzâde es-Seyyid Ahmed Efendi ibni es-Seyyid Mehmed Emin Efendi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Sekine binti es-Seyyid Mehmed Efendi ile sulbiye sagîre kızı Şerife Refika ve kebîre kızları Şerife Adile ve Şerife Akile ve sulbî kebîr oğlu es-Seyyid Mehmed Emin Ağa'ya münhasıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı mûmâ ileyhın kıbel-i şer'den bi't-taleb tahrîr ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Zi'l-hiceti's-şerîfe sene isnâ ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.52. Ağaçayakzade Seyyid Ahmed Efendi ibni Seyyid Mehmet Emin Efendi'ye ait tereke defteri

Kitâb-ı Mülteka 50	Niyetce 60	Divan-ı Sabit 10	Sarf cümlesi 10	Şafiye 5
Menâsik-i Hacc 10	Cerîde 10	Birgivi Şerhi 10	Kanun 5	Fenari 3
Mecmu'a 5	Behce 10	Şahidi 15	Kütüb-i müteferrika cild 3 100	Nısf konak der mahalle-i mezbure 4000

Menzil arsası der mahalle-i mezbûre 50	Nısf anbar menzili der mahalle-i mezbûre 250	Hisse-i kahve der sûk-ı Sarachane 500	Kilim seccade 3 70	Bostan kenarında eşcar kıymeti 100
Müsta'mel çit minder 3 20	Müsta'mel halı seccade 2 50	Müsta'mel kilim 2 150	Yuvalama 5 200	Çit yasdık 3 10
Köhne çuka 4 ve basma mak'ad 2 60	Cedid halı seccade 1 50	Cedid kilim 7 700	Heğbe 2 12	Çuval 1 ve harar 4 20
Köhne yorgan 1 5	Çalar saat 1 30	Hilali raht ve haşiye 80	Sandık 2 10	Kebîr sini 1 180
Yağ kazganı 1 60	Kebîr tencere 4 240	Sagîr tencere 5 ve tâbe 3 180	Güğüm 1 25	Leğen 1 ibrik 2 80
Şemi'dan 1 ve fener 2 60	Kahve yedeği 1 50	Kebir kapaklı sahan 5 200	Havan 1 25	Sagîr sini 2 80
Şurba tası 4 ve bakraç 1 70	Sagîr sahan 6 90	Kefgir 1 15	Kapak 5 ve tabak 3 ve tepsi 2 60	Duhân tabesi 5 ve el 1 ve ateş tabesi 1 ve kahve tabesi 1 ve balta 1 30
Kebîr kazgan 1 200	Kebîr mangal 1 150	Yağlık 5 60	İncili kaplı sakal tarağı 60	Kise 1 50

Basma minder 2 30	Köhne yorgan 1 20	Hırdavat-ı menzil 50	Cem‘an yekûn 8785	
Minha‘l-ıhrâcât				
Mehr-i müeccel li‘z- zevceti‘l-mezbûre 500	Deyn-i müsbet li‘z-zevceti‘l- mezbûre 700	Resm-i kısmet 220	Mesârif-i sâire 110	Yekûn 1530 guruş
Sahha‘l-bâkî 7255 guruş / li‘t-taksîmi beyne‘l-verese				
Hisse-i zevce 906,5 guruş 15 para	Hisse-i bint 1269,5 guruş 5 para	Hisse-i bint 1269,5 guruş 5 para	Hisse-i bint 1269,5 guruş 5 para	Hisse-i bin 2539 guruş 10 para

Hüküm 183

Şerî'at-meâb Ankara nâibi fazîletlü efendi zîde ilmuhi ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân a'yânı ve defter nâzırı rıf'atlı efendi zîde mecduhumâ inhâ olunur ki muktezâ-yı irâde-i seniyye vechile her bir mahallin nüfûs-ı muharrere-i mevcûdesinden fevt ve tevellüd eden ve bi'l-icâb taşra gidüp ve gelenin vukû'âtını zabt ve tahrîr ve altı mahda bir kere nizâmı üzre yoklama defterleri tanzîm ve takdîm kılınmak vechile her bir kazâyâ maaş-ı mahsûsa ile başka başka mukayyidler nasb ve ta'yîn kılınarak ol vechile idâre olunmakda ise de tahrîr-i sâniide Ankara'nın ehl-i İslam ve re'âyâsı başka başka sebt ve tahrîr olunmuş olduğundan ehl-i İslam ile re'âyânın vukû'âtı ayrıca zabt olunması icâb-ı maslahatdan olduğuna binâen bu sûretle yalnız bir mukayyidin idâre edemeyeceğinden bahisle katolik milletine başka ve Ermeni milletine başka olmak üzre birer nefer mukayyid nasb ve ta'yîn kılınması cerîde nâzırı mûmâ ileyh tarafından bâ takrîr ifâde ve iltimâs olunmuş ve nefsü'l-emrde bu husûs umûr-ı mehâmm-ı mu'tenâdan olup nizâmı vechile tesviyesi lazımeden bulunmuş olmakdan nâşî şehriye seksener guruş maaş tahsîsiyle mâh-be-mâh cânib-i vilâyetden verilmek üzre Ankara sükkânından ve erbâb-ı istihkâkdan darende-i buyruldu Şakir Efendi Rum ve Yahudi ve Ermeni taifesi defterine mukayyid nasb ve ta'yîn kılınmış olduğu ma'lûmunuz oldukda ber minval-i muharrer merkurum hıdmet-i lazımesini bilâ kusûr ifâ etmek üzre mâh-be-mâh cânib-i vilayetden

tahsîs kılınan maaşının i'tâsı husûsuna dikkat ve sen ki cerîde nâzırı mûmâ ileyhsin sûret-i me'mûriyetini mukayyid-i merkûma bi'l-etrâf ifâde ve istihdâmıyla mukayyidlik-i mezkûrun hüsn-i idâresi vesâilinin istihsâline bi'l-vücûh gayret ve mübâderet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyalet-i Ankara ve cânib-i müşîriden işbu buyruldu tastîr ve mukayyid-i merkûma i'tâ kılınmak üzere irsâl olunmuşdur bi-mennihi te'âlâ mücebince amel ve hareket ve hilâfından mübâ'adet eyleyesin diyü Fî 11 M sene 53

[Sayfa 80]

Hüküm 184

Şerî'at-meâb Ankara nâibi fazîletlü efendi zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân a'yânı ve cerîde nâzırı rıf'atlı efendi zîde mecduhumâ inhâ olunur ki muktezâ-yı irâde-i seniyye vechile her bir mahallin nüfûs-ı muharrere-i mevcûdesinden fevt ve tevellüd eden ve bi'l-îcâb taşra gidüp gelenin vukû'âtını zabt ve tahrîr ve altı mahda bir kere nizâmı vechile yoklama defterleri tanzîm ve takdîm kılınmak üzere her bir kazâyâ maaş-ı mahsûsa ile başka başka mukayyidler nasb ve ta'yîn kılınarak ol vechile idâre olunmakda ise de tahrîr-i sâni'de Ankara'nın ehl-i İslam ve re'âyâsı başka başka olmak üzere tahrîr olunmuş olduğundan ehl-i İslam ile re'âyânın vukû'âtı dahi ayrıca zabt olunması îcâb-ı maslahatdan olduğuna binâen bu sûretle yalnız bir mukayyidin idâre edemeyeceğinden bahisle katolik milletine başka ve Ermeni milletine başka olmak üzere birer nefer mukayyid nasb ve ta'yîn kılınması cerîde nâzırı mûmâ ileyh tarafından bâ takrîr ifâde ve iltimâs olunmuş ve nefsü'l-emrde bu husûs umûr-ı mehâmm-ı mu'tenâdan olup nizâmı vechile tesviyesi lazımeden bulunmuş olmakdan nâşî mâhiye seksener gurus maaş tahsîsiyle mâh-be-mâh cânib-i vilâyetden verilmek üzere katolik defterine Ankara sükkânından ve erbâb-ı istihkâkdan darende-i buyruldu Kazım Efendi mukayyid nasb ve ta'yîn kılınmış olduğu ma'lûmunuz oldukda ber minval-i muharrer mûmâ ileyh hıdmet-i lazımesini bilâ kusûr îfâ etmek üzere mâh-be-mâh cânib-i vilâyetden tahsîs kılınan maaşının i'tâsı husûsuna dikkat ve sen ki cerîde nâzırı mûmâ ileyhsin sûret-i me'mûriyetini mukayyid-i merkûma bi'l-etrâf ifâde ve istihdâmıyla mukayyidlik-i mezkûrun hüsn-i idâresi vesâilinin istihsâline bi'l-vücûh gayret ve mübâderet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyalet-i Ankara ve cânib-i müşîriden işbu buyruldu ısdâr ve mukayyid-i merkûma i'tâ olunmak [üzre] sebt ve tesyâr kılınmışdır bi-mennihi te'âlâ vüsûlünde ber müceb-i buyruldu amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesin diyü

Fî 11 M sene 253

Hüküm 185

Bâ'is-i defter oldur ki

İki yüz elli iki senesi rûz-ı Hızırından sene-i mezbûre rûz-ı Kasımına değin medîne-i Ankara'da vukû' bulan zikri âtî mesârifât vücûh ve a'yân-ı memleket ve muhtarân-ı ahali ma'rifet ve ittifâklarıyla bâ ma'rifet-i şer'-i şerîf nefis-i Ankara mahallâtı ve kurâlara tevzî' ve taksîm olunmak üzere tahrîr ve tanzîm ve sahh-ı âlî keşîde buyrulmak niyâzıyla ber mantûk-ı irâde-i seniyye derbâr-ı merhamet-karâra takdîm olunan işbu rûz-ı Kasım sâliyânesinin defter-i müfredâtıdır ki zikr olunur.

Guruş

00458 Ankara hıızıyesinin taksît-i sâlisinden

00781 Kütahya hıızıyesinin taksît-i sânisinden

01243 ref'-i menzil bedelinin taksît-i sânisinden

05540 Receb gurresinden Zi'l-hiccesi gâyetine kadar altı aylık mütesellimlik mâhiyesinden

13300 kalyon bedeliyesinden

00393 Ankara'dan mürûr eden asâkir-i mansurelere Ağazade hancısının masrafı 343 guruş / Karaman hancısının masrafı 50 guruş

01500 nüfus defteri mukayyidi Pertev Efendi'nin altı aylık maaşı

12500 ber mu'tâd harâb mahallât ikrâmiyesi

02340 jurnal kâtibi Said Efendi'nin altı aylık maaşı 1500 guruş / iki nefer kolcu ücreti 840 guruş

00180 altı aylık jurnalhane kirası 38235

00450 mürûr tezkiresi kâtibi Nureddin Efendi'nin altı aylık ücreti

02000 ber mu'tâd Ankara a'yâniyesi

00200 hinta vaz' olunan anbarlar kirası

07500 Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin ber mu'tâd ikrâmiyeleri

01500 daire-i devletlerinde bazı zevâta ber mu'tâd ikrâmiye

06000 hakim efendi dâ'îlerinin altı aylık mâhiyelerine ber mu'tâd i'âne

04186 Ankara'da ehl-i İslâm mahallâtı ahalilerinin mürûr ve ubûra ba defter-i müfredât masrafları

03950 başkâtib efendi ve kâtib efendiler ve tahsildâr ve şehir kethudâsı ve muhızırbaşı ve muhızırlar ve nakîb çavuşları ücretleri

21479 devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin matbah-ı âlîleri mesârifâtlarına ber mu'tâd i'âne 85500

27750 Ankara kiracıbaşısı yalnız kira ile idâre edemediğinden i'âne olunan altı aylık şa'îr ve saman bahâsı

10545 umûr-ı mühimme zımında kazâların a'yânları ve nâibleri Ankara'ya vürûdlarında sarf olunan şa'îr bahâsı

14455 mürûr ve ubûra cânib-i memleketden sarf olunan şa'îr bahâsı

11000 mümteni'ü'l-husûl perişan mahallât ve kurâlarda bekâyâ kalan

001188 nefis-i Ankara'nın eimme ve muhtârân mühürlerinin îcâb eden hakk masrafi

007520 yüzde beş hesâbı üzre ber mu'tâd tahsildâriye

003948 gurus başına birer paradan harc-ı defter

019047,5 rûz-ı Kasım i'tibâriyle i'âne-i cihâdiyenin taksît-i ûlâsından Ankara hissesi

007953,5 tenzîl

001540 gayr-ı ez hisse-i redîf harc-ı fermân

Mukaddem ve muahhar sâdır olan fermân-ı cihân-mutâ'-ı şâhânem mantûk-ı münîfi üzre umûr-ı mühimme ve mevâdd-ı devlet-i aliyyeden mâ'adâ bazı hıdmet-i mübâşiriye ve ücret ve o misillü tenkîhi îcâb eder mesârifât-ı fâhişenin serhle mim işâret olduğu vechile bundan böyle tevzî'ât emr-i eheminde hilâf-ı rıza-yı âlî ziyade fâhiş nesne idhâline cesâret olunmamak şartıyla gayr-ı ez tenzîl iktizâsının icrâsı bâbında fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Bâ mühr-i Raif

[Sayfa 81]

Hüküm 186

Bâ'is-i defter oldur ki

Bin iki yüz elli iki senesi rûz-ı Hızırından sene-i mezbûre rûz-ı Kasımına değin medîne-i Ankara'da vukû' bulan zikri âtî sancak mesârifâtı vücûh ve a'yân-ı memleket ve muhtarân-ı ahali ma'rifet ve ittifâklarıyla ve ma'rifet-i şer' ile livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olunmak üzere tahrîr ve tanzîm ve sahh-ı âlî keşîde buyrulmak niyâzıyla ber mantûk-ı irâde-i seniyye derbâr-ı merhamet-karâra takdîm olunan Receb i'tibârıyla işbu rûz-ı Kasım sâliyânesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Guruş

00328,5 nüfûs defteriyçün attâr esnâfının verdikleri kağıd semeni

00304,5 asâkir-i mansûre için etmekci esnâfının verdikleri nân semeni

00068 asâkir-i mezkûreye pazarbaşının verdiği prinç ve revgan semeni 23 guruş / kassâbların verdiği lahm semeni 45 guruş

00472 Debbağ Hüseyin Ağa'nın bi'l-iktizâ verdiği kireç semeni

00255 çiftçilerin getirdikleri kum kirası

02485 bi'l-iktizâ mahallâtdan verilen amele ücretleri

02500 Ankara a'yânı efendi bendeleri ikrâmiyesi

03000 defter-i nüfûs nâzırı Sadullah Efendi'nin bâ emr-i âlî ta'yîn olunan beşer yüz guruşdan altı aylık maaşı

01100 hanlar tathîriyçün bostancılara 600 guruş / çiftçilere 500 guruş

45080 emîn-i belde ve şehir kethudâsı ma'rifetleriyle kazâların umûr ve husûslarına dâir bâdefter-i müfredât mesârif-i müteferrika

10000 Ankara sancağının redîf-i mansûre asakirinin rûz-ı Hızırından işbu rûz-ı Kasımına kadar altı aylık mesârifî

30000 ber mu'tâd mansûre hazine-i hümayûnı aidatı

01100 başkâtib efendi ücreti 800 guruş / kâtib efendiler ücretleri 300 guruş

22150 umûr-ı sancağa dair mürûr ve ubûr edenlerin ber mûceb-i defter-i müfredât ta'yînâtı masrafı an yedd-i tahsildâr

15000 Ankara sancağı mutasarrıfı devletlü übbetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin ber-mu'tâd ikrâmiyeleri

02500 dâire-i devletlerinde bazı zevâta ikrâmiye

15000 umûr-ı sancağa sarf olunan akçe güzêşesi

007000 ber mu'tâd devriye

003000 Murtazaabad kazâsı ve İstanos perişan olmağla i'âne olunan

011022 sılalarına ve Deraliyyeye mürur eden asakir-i mansûre zâbitânına kiracı başının verdiği bargir kiraları

005000 ber mu'tâd hâkim efendi dâ'îlerinin ikrâmiyeleri

001200 tahsildar Osman Efendi ücreti 600 gurus / şehir kethudâsı ücreti 600 gurus

002245 müşârun ileyh veliyyü'n-ni'am efendimiz agavâtları sâkin olduğu han ve konak kiraları

009727,5 Ankara'da mutasarrıfın-i kirâma mahsûs konağa Hacıbaşı ma'rifetiyle alınan mefrûşât semeni

005906 Deraliyye'ye irsâl olunan sof ve şâlinin boya ve tamga ve harâr ve keçe masrafı 196443,5

002000 sof ve şâli-i mezkûrun kirâsı ve tatar harc-ı râhı

002240 Deraliyyeye irsâl olunan kırk sekiz nefer asakir-i mansûrelere harçlık ve terfîk olunan Ahmed Kavvas ve sekbânlara harcırah

000705 Deraliyyeye irsâl olunan güherçile kirâsına

022429 konağ-ı mezkûrun harâb olan mahallerinin ta'miriyesi 22403 gurus tekne semeni 26 gurus

005000 konağ-ı mezkur tevsî' olunmak iktizâ etmeğle ittisâlinde vâkı' Zaim Ağa menzili cânib-i memleketden iştirâ olunmağla semeni

005000 devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin dâire-i devletleri hayvanatlarıçün kurâlardan alınan çayır semeni

001125 nüfus nazırı efendinin maaşına dâir vürûd eden emr-i âlînin harc-ı aklâmı

000225 eimme ve muhtârâna mühürler için vürûd eden fermân-ı âlînin harc-ı aklâmı

005635 asâkir-i mansûre neferâtından Dersa'âdetden geriye i'âde olunan neferâta navldan ve harcırah

000840 Dersa'âdete gönderilen kilimlerin navl-i sefine ve mesârif-i sâiresinden Ankara hissesi

000600 Dersa'âdetden vürûd eden jurnallerin mesârifinden hisse

007150 umûr-ı mühimme zımnında Dersa'âdete gönderilen tatarân harcırahı

001000 akdemce Dersa'âdete gönderilen beş yük sancaklık şâlînin ücret-i hamûlesi

001000 müşîr-i hâssa-i şâhâne devletlü Ahmed Paşa hazretlerinin enderun ağalarından Arif Ağa'ya

013000 Sivas valisi devletlü Reşid Paşa hazretlerine gönderilen şâlî kıymeti

006784 Dersa'âdete gönderilen hediyeelik sof ve şâlî vefâ etmediğinden Deraliyyede alınan şâlî masrafı

003552 şâlî-i mezkûr için boğça ve canfes bahâsı

002472 defa boğcalık için alınan

001280 Ankara'dan yirmi sekiz nefer kimesnenin kürekden ihrâclarında bazı mahallere verilen

013920 ber mu'tâd yüzde beş hesâbıyla tahsildâriye

007303 gurus başına birer paradan harc-ı defter

033505 i'âne-i cihâdiyye bâ irâde-i seniyye bu defa zamm olunan

012008 tenzîl

002877 gayr-ı ez hisse-i redîf harc-ı fermân

Mukaddem ve muahhar sâdır olan fermân-ı cihân-mutâ'-ı şâhânem mantûk-ı münîfi üzre umûr-ı mühimme ve mevâdd-ı devlet-i aliyyeden mâ'adâ bazı hıdmet-i mübâşiriye ve ücret ve o misillü tenkîhi îcâb eder mesârifât-ı fâhişenin serhle mim işâret

olunduğu vechile bundan böyle tevzî'ât emr-i ehemminde hilâf-ı rıza-yı âlî ziyade fâhiş nesne idhâline cesâret olunmamak şartıyla gayr-ı ez tenzîl iktizâsının icrâsı bâbında fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Bâ mühr-i Raif

[Sayfa 82]

Hüküm 187

Medine-i Ankara'da Makremeci mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem halik olan Kırmızı Ohannes veledi Bedros nam zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Gadrene binti İrmiya nâm nasraniye ile sulbî kebîr oğulları Kigork ve Bedros ve Andon ve diğer kebîr oğulları Begos ve Asvador ve Agop nâm gâibûn-ı ani'l-beledeye ve sulbî sagîr oğulları Oseb ve Karabet ve sulbiye kebîre kızları Agaberet ve Mursima ve sagîre kızları Maryem ve Anna'ya münhasıra olduğu lede'sş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mersûmûnun tesviye-i umûrlarına vasî-i mansûbeleri anaları zevce-i mersûme Gadrene nasraniye ve verese-i mersûmûn taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati'sş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 6 R sene 252

Çizelge 3.53. Kırmızı Ohannes veledi Bedros'un tereke defteri

Kapaklı kazgan 1 225	Defa kazgan 1 157,5	Defa sagîr kazgan 2 ve kapak 1 216,5	Kapaklı tencere 6 340	Güğü 2 140
Yumurta tabağı ve sefertası 1 80	Şurba tası 3 ve sagîr tas 3 ve bakraç 2 ve maşraba 7 163	Nühâs kıyye 93 1300,5	Kahve yedeği 1 30	Leğen 1 ve ibrik 5 112
Bakraç 22	Sac 1 ve tabe 1 25	Kahve ibriği 2 ve cezve 3 ve değirmen 2 ve tâbe 1 ve dübek 1	Duham tâbesi 30 30	Satır 2 keçe 3 ve kaşık 1 ve balta 3 ve keser 1 ve havan 2 ve terazi 1

		50		105
Kebab tâbesi ve vezne ve terazi ve gülebdin 60	Kahve eli 1 ve fener ve cam fener 2 25	Mangal 3 235	Şemi'dan 2 ve fiske 14 194	Kahve altı takımı 2 130
Hırdavat timur 30	Palan bıçak ve ıskara ve kaşık 80	Çini billur takımı 496	Tel kıyye 20 200	Seccade 3 45
Kıbrıs beyaz yasdık 3 ve çit minder 2 ve mak'ad 3 340	Defa beyaz yasdık 3 minder 4 100	Çuka kenarı ve beyaz minder 2 25	Saçak 25	Beledi yasdık yüzü 12 72
Torba 7 ve meşleme 48	Pencere parçası 23 ve peşkir ve sofra altı 1 ve peşkiri 2 ve sadr örtüsü 246	Mısır hasırı 2 40	Çit yorgan yüzü 1 50	Müsta'mel kadife yasdık 18 yuvalama 3 çuka mak'ad 3 sagır yasdık 4 minder 2 orta 1 kilim 1 seccade 2 zar 2 1522
Döşek 3 ve şilte 2 yorgan 7 minder 1 ve yasdık 2 500	Müsta'mel çuka niş 2 ve cebe 1 ve entari 2 ve haftan 1 ve cild kafa ve sincab kürk 750	Yasdık yüzü 30	Çuka arşun 4 100	Kefri 70
Peşkir 16 60	Şerid ve keçe 100	Tenevvür örtüsü 15	Köhne Selanik 1 ve kilim 2 160	Yorgan ve köhne beyaz perde 20
Ayine 15	Sandık 1 ve hasır 2 ve zar 1	Timur sandık 130	Sagır sandık 4 20	Kilim 1 ve köhne Selanik ve

	60			minder içi 12 ve yasdik 2 490
Hasır ve zar yün 80	Selanik keçesi 1 ve köhne kilim 2 ve yorgan 1 220	Yasdik 8 ve kilim 3 ve seccade 1 300	Yasdik 2 ve köhne kilim 3 8	Heğbe 6 ve harar 1 100
Beledi yasdik 16 ve çuka mak'ad 3 ve kilim 2 ve kilim mak'ad 3 ve seccade 1 ve yuvalama 2 725	Çarşeb 4 ve kırmızı 1 ve yorgan yüzü 70	Tenevvür takımı 100	Minder 2 yasdik 2 ve köhne kilim 1 70	Çuka cebe 1 şalvar 1 ve köhne melbûsât 150
Şitari top 1 30	Kehribar çubuk takımı 6 400	Sim zarf 12 ve fincan 17 ve tepsi 1 187,5	Köhne yasdik 4 ve kilim 2 130	Şişe ve tabak 45
Sim çatal 12 ve kaşık 11 ve safir 12 1249	Sim tatlı tabağı 2 175,5	Sim nargile seri 1 60	Sim devat 250	Ayine 30
Küp 31 310	Kır içdiç re's 1 350	Bağ menziline olan eşyası 1019	Zahire 1500	Hırdavat-ı menzil 200
Çalar saat 150	Elmaslıca altın zihkir 1 600	Menzil der mahalle-i mezbûre 20000	Defa menzil der mahalle-i mezbure 2000	Bağ der mevzi'-i Kurdini harâb 600
Defa bağ der mevzi'-i Etlik	Han odasında nısf mevrûşât kıymeti 75	Nakd der- kise 1788	Zimem-i müteferrika bâ defter- i müfredât 51210,5	Ortasında harâr aded 254 3361,5

500				
Meşleme aded 24 295	Çivid kıyye 16 997	Penbe kıyye 78,5 557	İpek kıyye 3 dirhem 100 863	Tiftik kıyye 17 340
Mangal 107	Mazu kıyye 73 210	Şitârî 6 ve meşlah 2 ve mendil 1 882	Flemenk'de iplik denk 5 17427,5	Defa Flemenk'de iplik denk 6 12447,5
Defa Beyena'da iplik denk 19 39283,5		İslambol ve Tiryste'de iplik denk 22 30078		Cem'an yekûn 201179 guruş
Minha'l-ihrâcât				
Tedfin tahfir 450		Resm-i kısmet 5028		Yekûn 5478
Sahha'l-bâkî 195701 guruş li't-taksîm beyne'l-verese				
Hisse-i zevce 24462,5 guruş 5 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para
Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para	Hisse-i ibn 17123,5 guruş 12 para
Hisse-i bint 8561,5 guruş 16 para		Hisse-i bint 8561,5 guruş 16 para		Hisse-i bint 8561,5 guruş 16 para

[Sayfa 83]

Hüküm 188

Medine-i Ankara'da Hacı Doğan mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerife Dudu binti es-Seyyid Ahmed nâm hatunun verâseti zevc-i metrûkı Memiş bin Abdurrahman ile validesi Zahide binti el-Hâcc Hüseyin ve sadriye sagîre kızları Şerife Afife ve Şerife Lebibe ve sadrı sagîr oğlu es-Seyyid Ahmed'e münhasıra olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffiye-i mezbûrenin kibel-i şer'den bi't-taleb tahrîr ve takvîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 22 M sene 253

Çizelge 3.54. Şerife Dudu binti Seyyid Ahmed'in tereke defteri

Menzil der mahalle-i Debbağın 1000	İncili fes ma'a maşallah 800	İnci külte miskâl 8 800	Mehr-i müeccel der zimmet-i zevc-i merkûm 700	İncili altın bilezik çift 1 600
Kireçhane bab 1 600	Altın nüsha 1 ve armudiye çift 1 ve atık rub'iyye 11 388	Defa rub'iyye 25	Çuka sırmalı şalvar 1 350	Müsta'mel sırmalı kadife saline 1 300
Yorgan 2 ve döşek 1 ve yüz yasdığı 1 ve kilim aded 1 250	Sırmalı göz fermene 1 250	İncili küpe çift 1 200	Altın halhal çift 1 200	Diyyarbekir alacası minder 4 150
Sim zarf 10 dirhem 60 130	Kıbrıs basması yasdık 12 mak'ad 2 ve koltuk yasdığı 2 150	Müsta'mel hake entari 1 ve kasnak içlik 1 140	Peşkir 5 ve omuz makremesi 1 120	Kapaklı şurba tası 1 ve sini 1 ve hamam leğeni 1 ve tas 1 ve gülebdan 1 ve kahve ibriği 1 120

Yaldızlı sim tek kuşak 1 ma'a kemer 1 dirhem 45 110	Kendir entari ve çekme içlik 1 100	Kapaklı sahan 5 100	Altın yüzük 2 ve zihkir 2 100	Sim tas dirhem 40 80
Müsta'mel çuka entari 1 80	Sırmalı havlu 1 80	Sade cura 2 ve telli cura 3 ve makreme 2 80	Telli futa 1 80	Kısa çuka kürk 1 60
Müsta'mel şal entari 1 ve içlik 1 ve şalvar 1 60	Kapaklı tencere 1 ve kebîr şemi'dan 1 60	Hamam esvâbı 60	Sim ayine dirhem 32 56	Müsta'mel çekme sulta 1 ve gömlek 1 50
Tahterevan örtüsü 1 50	Fincan 7 ve ayine 1 ve çekmece 1 50	Sim tatlı tabağı dirhem 22 44	Cura 2 ve makreme 2 ve yemeni 3 ve destmal 4 40	Sofra altı ve peşkir 1 40
Leğen ve ibrik 40	Sim kutu dirhem 14 34	Köşe yasdığı yüzü 30	Car ve boğça 25	Hilalî gömlek 2 20
Ocak yaşmağı 20	Cura 1 ve makreme 1 20	Düğme boğça 1 20	Tahta sandık 1 20	Dülbend örtüsü 2 15
Sim tarak 1 ve kaşık 1 12	Sim mangal ve sim kaşık 10	Terlik çift 1 10	Cem'an yekûn 8900 guruş	
Minha'l-i-ihrcât				
Techîz tekfîn ber mûceb-i vasiyyet 300	Suyoluna vasiyyet-i müsbet 200	Resm-i kısmet ma'a harc 222	Yekûn 733 guruş	
Sahha'l-bâkî				

8178 guruş / li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hisse-i zevc	Hisse-i ümm	Hisse-i bint 1192,5 guruş 5 para	Hisse-i bint 1192,5 guruş 5 para	Hisse-i ibn 2385 guruş 10 para
2044,5	1363			

Hüküm 189

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümeahhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânü's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sınûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ mülhakâtıyla redîf-i mansûre eyalet-i Konya müşîri vezîrim el-Hâcc Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki Yenişehir sancağında kâin Seydişehir kazâsı sükkânından ve kuzzâtdan Kara Hüseyin ... şîrâze-i nizâm-ı memleketi bâ'is harekâta cür'et üzere olduğuna mebnî sen ki müşîr-i müşârun ileyhsin merkûm Konya'ya celb ve tevkîf olunmuş olduğundan bahisle li ecli't-te'dîb bir mahalle nefy ve tağrîbi bu defa tarafından inhâ ve iş'âr olunmakdan nâşî merkûmun Ankara kazâsına nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm olan Mekkizâde a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudâlai'l-müteverri'in mevlânâ Mustafa Asım edâmallâhu te'âlâ fezâilehu işâret etmeleriyle işâretleri mücebince merkûmun çavuş mübâşeretiyle Ankara'ya nefyi fermânım olmağın imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmı dîvân-ı âdî çavuşlarından mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sadık Çavuş zîde kadruhuya terfîkan Ankara'ya nefy ve irsâle müsâra'at eylesin ve sen ki nâib-i mûmâ ileyhsin vüsûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ve ikâmet etdirüp bilâ fermân hilâfından mucânebet ve hatve-i vâhide mahall-i ahara salıverilmesi lazım gelir ise mes'ûl ve mu'âteb olacağını bilüp âna göre muhâfazası emrine tekayyüd ve dikkat ve vüsûlünü mübâşiri çavuş-ı merkûm ile Dersa'âdetime i'lâma mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîr fî evâil-i şehri Muharremü'l-harâm sene selase ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 84]

Hüküm 190

Bâ'is-i defter oldur ki

İşbu bin iki yüz elli üç senesi Ankara'da vukû' bulan mesârifât-ı sahîha sene-i mezbûre rûz-ı Hızır sâliyânesi olmak üzre Ankara ve hâvî olduğu kazalara Ankara eyaleti müşîri devletlü übbetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda Ankara hissesinden ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi ile kasaba-i mezkûre ahalilerinin dahi vukû' bulan mesârifleri ma'rifet-i şer' ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve tesviye tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fî 23 M sene 253

Guruş

62462 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi

10000 devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin matbah-ı âlîlerine i'âne olunan

mansûre hazîne-i celîlesine merbût

01500 harc-ı yâb mansûre hazîne-i celîlesine merbût

02500 ceyb-i hümayûndan kasaba-i mezkûre hissesi mansûre hazîne-i celîlesine merbût

0500 ber mu'tâd tahsildâriye mansûre hazîne-i celîlesine merbût

01500 ber mu'tâd hâkim efendi ikrâmiyesi

00508 harc-ı hademe 208 guruş / başkâtib efendi kalemiyesi 150 guruş / şehir kabzımâliyesi 150 guruş

01350 kasaba a'yânına 1000 guruş / kabzımâliye 350 guruş

00050 Karapürçekli kolu sakat adam ikrâmiyesi ber mu'tâd

00250 a'yân efendiye ber mu'tâd ikrâmiye

46682 ber müceb-i defter-i müfredât kasaba-i mezkûre ahalilerinin mesârif-i

cedîdleri

003295 birer paradan harc-ı imzâ

Çizelge 3.55. 1253 yılına ait Ankara’da yapılan masraflar, kasabaların gelir giderlerini gösteren tablo

Guruş		Guruş	
14000	Karye-i Yozgat	100727	Nakl-i yekûn
06000	Kılıçlar	002350	Deliler
05250	Bahşili	002400	Kömürcü
05550	Karakeçili	002100	Karataş
<u>05350</u>	Kara Ali	002100	Dikmen
36150		001740	Mirahur
09200	Hasanoğlan	<u>001240</u>	Çavuşlu
05100	Kurbağa	112657	
02800	Beynam	000800	Kusunlu
04900	Kutlu Tekin	001250	Karaağaç
<u>04697</u>	Yenişeyh	000850	Hisarköy
62847		000540	Evkuf
06250	Hacılar	<u>001200</u>	Tekye
04830	Dereşeyh	117297	
02100	Odabaşı	000600	Üreğir
02850	Avcılar	001450	Ağcalu
<u>04100</u>	Bayındır	006050	Kuşca Ali
82977		002100	Yakup Abdal
02900	Kara Ahmedlü	<u>001500</u>	Karaca Hasan
03150	Tenek	128997	

01000	Odabaşı çiftliği	003850	Hudar
<u>01150</u>	Orta	000700	Borsal
90177		000550	Mamak
01350	Kızılca	000200	Mihye
02850	Solfasl	000150	Zirve
02900	Karapürçek	<u>000650</u>	Kayaş
<u>03450</u>	Kıbrıs	135097	Yalnız bir yük
100727			otuz beş bin doksan yedi guruşdur.

Hüküm 191

İşbu bin iki yüz elli üç senesi Ankara'da vukû' bulan mesârifât-ı sahîha sene-i mezbûre rûz-ı Hızır sâliyânesi olmak üzre Ankara ve hâvî olduğu kazalara Ankara eyaleti müşîri devletlü übbehtlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlileri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda Ankara hissesinden ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi ile kasaba-i mezkûre ahalilerinin dahi vukû' bulan mesârifleri ma'rifet-i şer' ve vücûh-ı memleket ve kurâ ihtiyârları ma'rifetleriyle kasaba-i mezkûre kurâlarına ber vech-i ta'dîl ve tesviye tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur hurire fî 23 M sene 253

Guruş

31231 Ankara'dan ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi

10000 ikramiye-i matbah-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî mansûre hazîne-i celîlesine merbût

01500 harc-ı yâb mansûre hazîne-i celîlesine merbût

01500 ceyb-i hümayûndan sehmleri mansûre hazîne-i celîlesine merbût

03000 tahsildâriye mansûre hazîne-i celîlesine merbût

01000 hâkim efendi ikrâmiyesi

00492 harc-ı hademe 192 guruş / başkâtib efendi kalemiyesi 150 guruş / şehir kabzımâliyesi 150 guruş

01350 kasaba a'yânına 1000 guruş / kabzımâliye 350 guruş

00250 a'yân efendiye

53507 ahali-i kasabanın bâ defter-i müfredât mesârif-i cedîdeleri

002590 guruş başına birer paradan harc-ı imzâ

Çizelge 3.56. Ankara ve çevresindeki Zir kasabasının gelir ve giderlerini gösteren tablo

Guruş		Guruş	
8600	Karye-i Bavlum	86410	Nakl-i yekûn
8100	Şabanözü	01100	Elvan
7600	Kökler	00250	Tatlar
5600	Susuz	03200	Hacı Tuğrul
<u>3200</u>	Hisarikaya	<u>01800</u>	Poyraz
33400		92760	
03100	Şeydalı	00700	Galebe
03900	Dodurga	00700	Yağmurbaba
00600	Sincan	00400	Anayurd
<u>04500</u>	Bacı	<u>00900</u>	Bağlıca
45500		95460	
03365	Pusaklar	00850	Yukarı Yurtçu
01965	Peçenek	01000	Karacakaya
01800	Lutmi	00200	Macun
<u>01100</u>	Balıkuyumcu	<u>00600</u>	Poladlar
53730		98110	
03500	Ovacık	00900	İvedikler
02200	Müsellem	00550	Karakusun

01300	Yalincak	00800	Bağır
<u>00190</u>	İryaman	<u>00500</u>	Hızır Şeyh
60920		100860	
04800	Yuva	000200	Güğercinlik
00700	Alagöz	000400	Zahar
02000	Alcı ve Kötüoba	001000	Alacaatlı
<u>02325</u>	Memlük	<u>000600</u>	Mumcuoğlu Çakırları
70745		103060	
00900	Aşağı Yurtçu	000080	Alacaatlı Çakırları
02400	Yakacık	000080	Çavundur
01200	Kutgin	000500	İlgazi
<u>00350</u>	Koruşeyh	<u>000600</u>	Ahi Mesud
75595		104320	
01865	Yapracık	000650	Küçük İstanos
01050	Balgad	000650	Saraycık
03200	Kara Ahmedlü	000150	Kermeç
00350	Cemşid	000200	Kızılcaşar
01100	Mali	000200	Hisarcık
02150	Kayı	000150	Esenler
<u>01100</u>	Güreş	<u>000100</u>	İncek
86410		106420	Yalnız bir yük altı bin dört yüz yirmi guruşdur

[Sayfa 85]

Hüküm 192

Bâ'is-i defter oldur ki

İki yüz elli iki senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının yedinci gününden elli üç senesi Şa'bânının altıncı gününe değin medîne-i Ankara'nın kiracıbaşı Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik cânib-i memleketden i'âne olunan altmış bin guruş Ankara eyaleti müşiri devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla tevzî' ve taksîm olundukda ifrâz olunan kasaba-i Bala sehmi on dört bin üç yüz otuz dört guruş kasaba-i mezkûre kurâlarına tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Fi 23 M sene 253

Çizelge 3.57. Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik kira bedelini kasabalar arasında taksimini içeren tablo

Guruş		Guruş	
1200	Karye-i Yozgat	11064	Nakl-i yekûn
0790	Kılıçlar	00280	Kömürcü
0690	Bahşili	00290	Karataş
0670	Karakeçili	00140	Dikmen
<u>0500</u>	Kara Ali	<u>00200</u>	Mirahur
3850		11974	
0700	Hasanoğlan	00140	Tekye
0600	Yenişeyh	00100	Çavuşlu
0220	Beynam	00040	Kusunlu
<u>0620</u>	Kurbağa	<u>00100</u>	Hisarköy
5990		12354	
0550	Kutlu Tekin	00100	Karaağaç
0540	Dereşeyh	00040	Evkuf

0900	Hacılar	00040	Üreğir
<u>0280</u>	Odabaşı	<u>00160</u>	Ağcalu
8260		12694	
0400	Avcılar	00040	Kayaş
0420	Bayındır	00600	Kuşca Ali
0200	Deliler	00290	Yakup Abdal
<u>0290</u>	Kara Ahmedlü	<u>00400</u>	Hudar
9570		14024	
0174	Tenek	00050	Borsal
0100	Odabaşı çiftliği	00040	Mihye
0120	Orta	00050	Mamak
<u>0120</u>	Kızılca	<u>00170</u>	Karaca Hasan
10084		14334	Yalnız on dört
00290	Solfasl		bin üç yüz otuz dört
00290	Karapürçek		guruşdur.
<u>00400</u>	Kıbrıs		
11064			

[Sayfa 86]

Hüküm 193

Bâ'is-i defter oldur ki

İki yüz elli iki senesi Şa'bânü'l-mu'azzamının yedinci gününden elli üç senesi Şa'bânının altıncı gününe kadar medîne-i Ankara'nın kiracıbaşı Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik cânib-i memleketden i'âne olunan altmış bin guruş Ankara eyaleti müşiri devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin inzimâm-ı re'y-i âlîleri ve ma'rifet-i şer' ve cümle ittifâkıyla Ankara'da tevzî' ve taksîm olundukda ifrâz olunan kasaba-i Zir sehmi yedi bin yüz altmış altı guruş kasaba-i mezkûre kurâlarına tevzî' ve taksîmi defteridir ki ber vech-i âtî zikr olunur

Çizelge 3.58. Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik kira bedelini kasabalar arasında taksimini içeren tablo

Guruş		Guruş	
500	Karye-i Bavlum	5261	Nakl-i yekûn
400	Şabanözü	0200	Hacı Tuğrul
450	Kökler	0110	Poyraz
300	Susuz	0050	Galebe
<u>230</u>	Hisarikaya	<u>0040</u>	Yağmurbaba
1880		5661	
0240	Şeydalı	0050	Anayurd
0240	Dodurga	0060	Bağlıca
0040	Sincan	0070	Yukarı Yurtçu
<u>0280</u>	Bacı	<u>0090</u>	Karacakaya
2680		5931	
0180	Pusaklar	0030	Macun
0130	Peçenek	0050	Poladlar
0140	Lutmi	0090	İvedikler
<u>0050</u>	Balıkuyumcu	<u>0090</u>	Karakusun
3180		6191	
0190	Ovacık	0060	Bağır
0180	Müsellem	0060	Hızır Şeyh
0080	Yalınca	0030	Güğercinlik
<u>0031</u>	İryaman	<u>0040</u>	Zahar
3661		6381	

0260	Yuva	0015	Çavundur
0110	Kayı	0100	Alacaatlı
0070	Alagöz	0050	Mumcuoğlu
<u>0150</u>	Alcı ve Kötüoba	<u>0060</u>	Çakırları
4251		6606	İlgazi
0090	Memlük	0090	
0060	Aşağı Yurtçu	0060	Küçük İstanos
0150	Yakacık	0020	Ahi Mesud
<u>0100</u>	Kutgin	<u>0150</u>	Alacaatlı
4651		6926	Çakırları
0030	Koruşeyh	0050	Yapracık
0120	Balgad	0030	
0150	Kara Ahmedlü	0050	Saraycık
<u>0030</u>	Cemşid	0040	Kızılcaşar
4981		0050	Hisarcık
0060	Mali	<u>0020</u>	Kermeç
0080	Güreş	7166	Esenler
0100	Elvan		İncek
<u>0040</u>	Tatlar		Yalnız yedi bin
5261			yüz altmış altı guruşdur

Hüküm 194

An-aslin medîne-i Ankara'da Teke Ahmed mahallesi sükkânından olup bundan akdem Deraliyyede vefat eden Humbaracı çavuşlarından Gözlemecioğlu es-Seyyid Ali bin Osman nâm kimesnenin verâseti Deraliyyede sâkine zevce-i metrûkesi Şerife binti Abdullah nâm hatun ile sulbiye sagire kızı Kamile'ye ve medine-i mezburede sâkine diğer zevce-i metrûkesi Şerife Fatıma binti Halil ve sulbî sagîr oğlu es-Seyyid Mustafa ve

sulbiye kebîre kızı Şerife Lebibe'ye münhasıra olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra zevce-i mezbûre Şerife Fatıma Hatun ve binti'l-kebîretü'l-mezbûre Lebibe'nin taleb ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve semen-i misilleriyle takdîm olunarak beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber vech-i âtî zikr olunur fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Muharremü'l-haram lisene selasee ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Çizelge 3.59. Gözlemecioğlu Seyyid Ali bin Osman'ın tereke defteri

Mushaf-ı şerîf cild 2 40	En'âm-ı şerîf cild 1 15	Menzil der mahalle-i Boryacı bâb 2 500	Bağ der mevzi'-i Cece kıt'a 2 100	Merkeb re's 1 100
Kovan zenbur aded 9 130	Kara sığır danası 1 50	Davar aded 7 150	Yorgan 2 50	Tulu 2 ve pelas 1 ve keçe 1 100
Müsta'mel minder 2 ve iç 2 50	Seccade 1 ve kilim 1 30	Mangal 1 80	Anbar aded 2 50	Fincan 6 ve tonbak zarf 6 ve tepsi 1 ve cezbe 1 20
Duhan 20	Hırdavat 60	Müsta'mel nevresim 120	Müsta'mel fes 1 20	Çuka kapud 1 180
Çuka nimten 1 20	Cedîd çuka cebe 1 200	Pıştov tek 3 100	Kürk kürk içi tahta 2 50	Tüfenk 1 30
Kılıç 250	Perde 1 20	Beledî döşek 1 40	Müsta'mel yasdık 7 70	Tulu 2 ve kilim 1 ve şak 1 ve seccade 1 150
Pelas 1 ve heğbe 1 ve çuval 4 140	Kadife yasdık 5 ve sagır yasdık 2	Yuvalama 1	Harar aded 6 60	Keçe 1 ve çuval 2 50

	160	2	ve minder	
		60		
Köhne iç 2 5	Güğüm 1 ve hamam kazganı 1 60	Mangal 1 40	Kahve ibriği 5 40	Tencere 4 ve tâbe 4 160
Sahan 7 ve kapak 2 50	Bakraç 1 ve şurba tası 2 ve tepsi 1 ve kefgir 1 ve ibrik 1 50	Şemi'dan 2 25	Duhan tâbesi 8 ve su tası 2 15	Maşa ve timur ve üzengi ve bel 30
Desti ve billur 20	Kahve kutusu 1 ve tonbak zarf 11 ve fincan 1 15	Başlık ve gem 20	Semer ve palan ve eğer 50	Çubuk takımı 1 60
Şa'ır keyl 3 50	Sini 1 60	Tabak 2 ve tepsi 1 ve leğen 1 ve kapak 1 50	Cem'an yekûn 4065	
Minha'l-ihrâcât				
Mehr-i müeccel-i müsbet li'z-zevceti'l-mezbûre Şerife Fatıma Hatun 400	Resm-i kısmet-i âdî 101		Yekûn 501 guruş	
Sahha'l-bâkî 3564 guruş / li't-taksîmi beyne'l-verese				
Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Şerife 222,5 guruş 10 para	Hissetü'z-zevceti'l-mezbûre Şerife Fatıma 222,5 guruş 10 para	Hisse-i ibnü's-sagîrû'l- mezbûr es-Seyyid Mustafa 1559 guruş 10 para	Hissetü's-sagîretü'l-mezbûre Kamile 779,5 guruş 5 para	Hissetü's-kebîretü'l-mezbûre Şerife Lebibe 779,5 guruş 5 para

[Sayfa 87]

Hüküm 195

Kâdizâde es-Seyyid Mehmed Arif el-müvellâ hilâfêhu be-medîne-i Ankara nemakahu'l-fakîru ileyh azze şanuhu gufire lehumâ.

Sümme'l-kelam ciffü'l-kalem.

[Sayfa 88]

Hüküm 196

Bâ'is-i defter oldur ki

Bin iki yüz elli iki senesi rûz-ı Kasımından elli üç senesi rûz-ı Hızırına kadar medîne-i Ankara'da vukû' bulan zikri âtî sancak mesârifâtı vücûh ve a'yân-ı memleket ve muhtarân-ı ahali ma'rifet ve ittifâklarıyla ve ma'rifet-i şer'-i şerîf livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâlara tevzî' ve taksîm olunmak üzre tahrîr ve tanzîm ve sahh-ı âlî keşîde buyrulmak niyâzıyla ber mantûk-ı irâde-i seniyye derbâr-ı merhamet-karâra takdîm olunan işbu rûz-ı Hızır sâliyânesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Guruş

002297 sılalarına mürûr ve Deraliyyeye avdetlerinde Ankara'ya vürûd eden asâkir-i mansûre neferâtlarına Ağazade hancısının masrafı

000363 asâkir-i mezkûrelere bakkâl esnâfının verdikleri prinç ve yağ semeni

000168 etmekçilerin verdikleri nân semeni 112 guruş / kassâbların verdikleri lahm semeni 56 guruş

000175 tekneçilerin verdiği şa'îr semeni 120 guruş mum semeni 55 guruş

000130 urgancılar hancısının masrafı

001200 asker vaz' olunan Suluhan'ın bir senelik kirâsı

008370 asker-i mezkûrelerin telef eyledikleri kirâcıbaşının on re's bargir kıymeti

002500 Ankara a'yânı efendi bendelerinin ber mu'tâd ikrâmiyesi

003000 defter-i nüfûs nâzırı Sadullah Efendi'nin bâ emr-i âlî ta'yîn buyrulan beş yüz guruşdan altı aylık maaşı

014879 sılalarına mürûr ve Deraliyyeye avdetlerinde Ankara'ya vürûd eden

asâkir-i mansûre zâbitânına kiracıbaşının verdiği bargir kirâsı

001500 kabzımal Osman Efendi ücreti 900 guruş / şehir kethudâsı ücreti 600 guruş

001100 başkâtib efendi ücreti 800 guruş / kâtib efendiler ücretleri 300 guruş

000700 hanlar tathîriyçün bostancılar ücreti 400 guruş çiftçiler ücreti 300 guruş

029208 Ankara'da vülât-ı izâm hazerâtlarına mahsûs konağa Hacıbaşı ma'rifetiyle alınan mefrûşât ve nühâs semeni

018550 asâkir-i redîfin tüfenk hâneleri ta'mîrâtı ve müceddeden binâ olunan tophâneleri masrafı bâ defter-i müfredât

012540 asker-i mezkûre yoklamacısı Naili Efendi'nin konağı ta'mîrâtı ve mefrûşât ve evânî-i nühâs kıymeti

017500 umûr-ı vilâyete sarf olunmak için Avakoğlu zimmîden alınan akçe güzeştesi

041613 emîn-i belde ve şehir kethudâsı ma'rifetleriyle livâ-i mezbûr kazâlarının umûr ve husûslarına dâir bâ defter-i müfredât masrafları

019921 perişan kazâlarda mümteni'ü'l-husûl bekâyâ kalan

010000 asâkir-i redîfin rûz-ı Kasımından Muharrem'e kadar bâ defter-i müfredât mesârifi

054091 umûr-ı sancağa dâir mürûr ve ubûr edenlerin ber müceb-i defter-i müfredât ta'yînâtları masrafı an yedd-i kabzımal

030000 ber mu'tâd mansûre hazîne-i hümayûnu âidâtı

012850 Ankara eyaleti müşîri devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin daire-i devletleri hayvanatlariyçün iştirâ olunan çayırklar kıymeti

003410 müşârun ileyh efendimiz hazretlerinin agavatları sâkin oldukları hân ve konak kirâları

003000 İstanos ve Murtazaabad kazâları perişan olmağla ber mu'tâd i'âne olunan

019803 sarayın ta'mîre muhtâc olan mahallerinin mi'mâr yediyle ta'mîrâtı masrafı ber müceb-i defter-i müfredât

014565 miralayın konağının mefrûşât ve nühâs semeni

004430 hazîne-i mansûre-i hümâyûn hademeleri avâidi

005187,5 câize-i Bâb-ı âlî ve öşriye

001000 sürre-i hümâyûn hıdmeti

015000 vülât-ı izâm hazretlerine mahsûs ikrâmiye mansûre hazîne-i celîlesine
merbut

002500 harc-ı bâb kezalik mansure hazine-i celilesine merbut

015000 güzeşte kezalik mansure hazine-i celilesine merbut

007000 devre kezalik mansure hazîne-i celîlesine merbût

001680 Dersa'âdete gönderilen re'âyâ çocuklarına verilen harc-ı râh

001000 mersûm çocuklar ile gönderilen kavvâs ve sekbânlarla harcırah

000500 Arabsun kazasından gönderilen re'âyâ çocuklarının harc-ı rahları

000100 devletlü serasker paşa hazretlerinin kavvâslarına verilen

005000 hatt-ı şerîf ile vürûd eden miralay beye verilen hıdmetden Ankara sancağı
hissesi

010031 Sivas eyaleti müşîri devletlü Hafız Paşa hazretlerinin ağırlıklarını Sivas'a
götüren katırcılara verilen kira

001500 ibkâ fermânıyla vürûd eden Devlet-i Aliyye tatarlarına verilen hıdmetden
livâ-i mezbûr hissesi 393330,5

002500 ibkâ fermânıyla vürûd eden kapu kethudâsı hazretlerinin âdemi Hasan
Ağa'ya verilen hıdmetinden livâ-i mezbûr hissesi

000650 güherçile ile Dersa'âdete gönderilen kavvâsa harcırah

012015 Miralay Abdi Beyefendi'nin ve zâbit ağaların ikâmet eyledikleri konak
ta'mîrâtı

001250 devletlü serasker paşa hazretlerinin vürûd eden tatarına verilen 409745,5

000500 gezdirme emriyle vürûd eden devlet-i aliyye tatarına verilen

003500 müteveffâ Fevt Hüseyin Paşa bekâyâsiyçün Bâb-ı seraskerîden vürûd
eden ağaya verilen

000500 devletlü sadr-ı a'zam efendimizin bîrûn ağalarından Hacı Ağa'ya verilen

001700 kışla kalfalarının mâhiyelerine mahsûben Deraliyyede sarraf tarafından verilen 415945,5

008575 altı mâh zarfında tevarüd eden me'mûrîn vesâirenin yevmiye ve mübâşiriyelerinden Ankara sancağı hissesi

013750 müddet-i mezkûre zarfında mehâmm-ı seniyye ile Dersa'âdete gönderilen tataranın ücret-i menzil ve harc-ı rahlarından livâ-i mezbûr hissesi

007525 mürûr ve ubûr eden asakir-i zâbitânın konak ve bazı hediye baha mesârifinden livâ-i mezbûr hissesi

003300 Dersa'âdete irsâl olunan emvâl-i hazâin-i mülûkânenin bargir kirâları vesâir mesârifinden livâ-i mezbûr hissesi 449095,5

000710 Dersa'âdete irsâl olunan tebeşir için alınan harâr ve urgan semeni

029429 Ankara'dan mürûr eden mirliva ve miralay ve asakir zâbitânına ve hademe ve mübâşirâna verilen sof ve şâlî ve post ve eldiven kıymetleri

060116,5 Dersa'âdete irsâl olunan hediye sof ve şâlî kıymetinin bu defa idhâl olunan nısfı 539401

026970 yüzde beş hesabı üzere tahsildariye mansûre hazine-i celîlesine merbût

014159 gurus başına birer paradan harc-ı defter

565530 tenzîl

005655 harc-ı fermân

Mukaddem ve muahhar sâdır olan fermân-ı cihân-mutâ'-ı şâhâne mantûk-ı münîfi üzere umûr-ı mühimme ve mevâdd-ı devlet-i aliyyeden mâ'adâ bazı hıdmet-i mübâşiriye ve ücret ve o misillü tenkîhi icâb eder mesârifât-ı fâhişenin idhâline cesâret olunmamak şartıyla gayr-ı ez tenzîl iktizâsının icrâsı bâbında fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Bâ mühr-i Raif

Kâdîzâde es-Seyyid Mehmed Arif el-müvellâ hilâfêhu be-medîne-i Ankara nemakahu'l-fakîru ileyh azze şanuhu gufire lehumâ.

[Sayfa 89]

Hüküm 197

Bâ'is-i defter oldur ki

Bin iki yüz elli iki senesi rûz-ı Kasımından elli üç senesi rûz-ı Hızırına gelinceye değin medîne-i Ankara'da vukû' bulan zikri âtî sancak mesârifâtı vücûh ve a'yân ve muhtarân-ı ahali ma'rifet ve ittifâklarıyla ve ma'rifet-i şer'-i şerîf nefis-i Ankara mahallâtı ve kurâlara tevzî' ve taksîm olunmak üzre tahrîr ve tanzîm ve sahl-ı âlî keşîde buyrulmak niyâzıyla ber mantûk-ı irâde-i seniyye derbâr-ı merhamet-karâra takdîm olunan işbu rûz-ı Hızır sâliyânesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Guruş

00865 Ankara Hızırıyesinin taksît-i evvel ve sânisinden Ankara hissesi

00833 Kütahya hızırıyesinin taksît-i ûlâsından Ankara hissesi

01365,5 ref'-i menzil bedelinin taksît-i ûlâsından Ankara hissesi

01436 ağnâm bedelinden Ankara hissesi

05540 Muharrem guresinden altı aylık mütesellimin mâhiyesinden Ankara hissesi 10039,5

02780 Ramazân-ı şerîfde iftâr ve imsâkda ve ıydeyn ve donanmada endahte olunan toplara barut kıyye 287

00200 toplar için alınan hartuçluk şâlî top 2

02700 nüfûs mukayyidi Pertev Efendi'nin altı aylık maaşı 1500 guruş iki nefer yamağ ve bir nefer kolcu mâhiyesi 1200 guruş

25219,5 ber mu'tad harab mahallât ikrâmiyesi

01500 jurnal kâtibi Said Efendi'nin altı aylık maaşı

00180 jurnalhanenin altı aylık kirası

00450 mürûr tezkiresi katibi Nureddin Efendi'nin altı aylık ücreti

02000 ber mu'tad Ankara a'yâniyesi

00450 hinta vaz' olunan anbarlar kiralari 300 guruş, muvakkit ücreti 150 guruş

07500 vülât-ı izam hazerâtlarının ber mu'tad ikrâmiyeleri olup mansure hazine-i

hümâyûnuna merbût olan

01500 harc-ı bâb kezalik mansûre hazine-i celîlesine merbût

06000 hakim efendi dâ'îlerinin altı aylık mâhiyelerine ber mu'tâd i'âne

13000 levha-i hümâyûn götüren efendiye verilen hıdmet

03950 başkâtib efendi ve kâtib efendiler ve kabzımal ve şehir kethudası ve muhızırbaşı ve muhızırlar ve nakîb çavuşları ücretleri

11924 Ankara'da ehl-i İslâm mahallâtının mürûr ve ubûra bâ defter-i müfredât masrafları

14000 mümteni'ü'l-husûl perişan mahallât ve kuralarda kalan bekâyâlar

09041 kabzımal Osman Efendi yediyle altı ayda umûr-ı memlekete sarf olunan mesârif

05059 umûr-ı mühimme zımında kazâların nâib ve a'yânları Ankara'ya vürûdlarında sarf olunan şa'îr baha

04900 mürûr ve ubûra cânib-i memleketden sarf olunan şa'îr baha

01800 Ankara'nın vakf suyolları ta'mîrâtı masrafı 108473,5

003850 tertîb olunan kömür semeninden Ankara hissesi ber mu'tâd 112323,5

005616 yüzde beş hesâbıyla tahsildariye hazîne-i mansure-i hümâyûnuna merbut olan

002948,5 birer paradan harc-ı defter 120888

023632 i'âne-i cihâdiyenin taksît-i ûlasından Ankara hissesi

002520 tenzîl

001184 gayr-ı ez hisse-i redîf harc-ı fermân

Kâdizâde es-Seyyid Mehmed Arif el-müvellâ hilâfêhu be-medîne-i Ankara nemakahu'l-fakîru ileyh azze şanuhu gufire lehumâ.

Hurire be-ma'rifetü'l-vücûh ve'l-a'yân.

Mukaddem ve muahhar sâdır olan fermân-ı cihân-mutâ'-ı şâhâne mantûk-ı münîfi üzre umûr-ı mühimme ve mevâdd-ı devlet-i aliyyeden mâ'adâ bazı hıdmet-i mübâşiriye

ve ücret ve o misillü tenkîhi îcâb eder mesârifât-ı fâhişenin serhle mîm işâret olunduğu vechile bundan böyle tevzî'ât emr-i ehemminde hilâf-ı rızâ-yı âlî ziyâde ve fâhiş nesne idhâline cesâret olunmamak şartıyla gayr-ı ez tenzîl iktizâsının icrâsı bâbında fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir

Bâ mühr-i Raif

Hüküm 198

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Ankara nâibiyle Ankara sancağında vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mukaddemâ sâdır olan fermân-ı âlişânım mücebince bu defa Ankara sancağında vâkı' kazâların elli iki senesi rûz-ı Kasımından elli üç senesi rûz-ı Hızırına gelince vukû' bulan mesârifâtın Dersa'âdetime vürûd eden müzmâ ve memhûr bir kıt'a tevzî' defteri yekûnû beş yük seksen bin beş yüz otuz guruşa bâliğ olmuş ve defter-i mezkûr bi't-tedkîk on beş bin gurusunu tenzîl ile ma'a harc-ı fermân sahha'l-bâkî beş yük yetmiş bir bin yüz seksen beş gurusun tevzî'i irâde-i aliyyeme mütevakıf idüğünü bu tarafda tedkîk-i defâire me'mûr olan ricâl-i devlet-i aliyyemden iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Ali Raif zîde uluvvuhu zîr-i deftere tahrîr ve temhîr etmiş ve defter-i mezkûr bâlâsına sahh keşide olunarak i'âde ve irsâl kılınmış olmağla sen ki kuzzât ve nüvvâb vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i emr-i şerîfimde sâlifü'z-zikr beş yük yetmiş bir bin yüz seksen beş gurusu ma'rifetiniz ve cümle ma'rifetiyle livâ-i mezbûrda kâin kazalar ahalisine ta'dîl ve tesviye şurûtuna ri'âyet olunarak tevzî' ve taksîm ve yerlü yerinden cem' ü tahsîl ile mahallerine te'diye ve teslîme dikkat ve meblağ-ı mezbûrun hîn-i tevzî'inde defter-i mezkûra bir akçe zamm ve ilâve olunmak veyahud tahsîldâriye nâmıyla ziyâde akçe ahz u tahsîl kılınmak lâzım gelür ise bi't-tahkîk mütecâsir olanların haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer olduğuna binâen âna göre amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsusan işbu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuşdur imdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete ziyâde ikdâm ve gayret ve meblağ-ı mezbûrun sûret-i tevzî' ve tahsîli bu tarafda dahi ma'lûm olmak için lâzım gelen i'lâmın Dersa'âdetime irsâl ve takdîmine müsâra'at ve mugâyir-i vaz'-ı irâet-i ruhsat ile nefsinizi tehlikeye ilkâdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-

makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren
fî evâil-i şehri-i Saferü'l-hayr lisene selase ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

[Sayfa 90]

Hüküm 199

Ankara kazâsının elli üç senesi rûz-ı Hızır sâliyânesinin tevzi'ine ruhsatı hâvî
emrdir

Kıdvatü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Ankara nâibi mevlânâ (boş) zîde ilmuhu ve
mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde
kadruhum tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mukaddemâ sâdır olan
fermân-ı âlişânım mücebince bu defa Ankara kazâsının elli iki senesi rûz-ı Kasımından
elli üç senesi rûz-ı Hızırına gelince vukû' bulan mesârifâtın Dersa'âdetime vürûd eden
mümzâ ve memhûr bir kıt'a tevzi' defteri yekûnû bir yük kırk dört bin beş yüz yirmi
guruşa bâliğ olmuş ve defter-i mezkûr bi't-tedkîk iki bin beş yüz yirmi gurusunu tenzîl
ile gayr-ı ez harc hisse-i redîf ma'a harc-ı fermân sahha'l-bâkî bir yük kırk üç bin yüz
seksen dört gurusun tevzi'i irâde-i aliyyeme mütevakıf idüğünü bu tarafda tedkîk-i
defâtire me'mûr olan ricâl-i devlet-i aliyyemden iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Ali Raif
zîde uluvvuhu zîr-i deftere tahrîr ve temhîr etmiş ve defter-i mezkûr bâlâsına sahh keşîde
olunarak i'âde ve irsâl kılınmış olmağla siz ki nâib ve a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz
vüsûl-i emr-i şerîfimde sâlifü'z-zikr bir yük kırk üç bin yüz seksen dört gurusu
ma'rifetiniz ve cümle ma'rifetiyle kaza-i mezbûr ahalisine ta'dîl ve tesviye şurûtuna
ri'âyet olunarak tevzi' ve taksîm ve yerlû yerinden cem' ü tahsîl ile mahallerine te'diye
ve teslîme dikkat ve meblağ-ı mezbûrun hîn-i tevzi'inde defter-i mezkûra bir akçe zamm
ve ilâve olunmak veyahud tahsildâriye nâmıyla ziyâde akçe ahz u tahsîl kılınmak lâzım
gelür ise bi't-tahkîk mütecâsir olanların haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer
olduğuna binâen âna göre amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz
fermânım olmağın mahsusan işbu emr-i celîlû'l-kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur imdi
keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete ziyâde ikdâm ve
gayret ve meblağ-ı mezbûrun tevzi' ve tahsîli bu tarafda dahi ma'lûm olmak içün lâzım
gelen i'lâmın Dersa'âdetime irsâl ve takdîmine müsâra'at ve mugâyir-i vaz'-ı irâet-i
ruhsat ile nefsinizi tehlikeye ilkâdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı
âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-

yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fî evâil-i şehr-i Saferü'l-hayr lisene selase ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûse

Hüküm 200

Bundan akdem medîne-i Ankara'da hakimü's-şer'î's-şerîf olan selefimiz fazîletlü es-Seyyid Mehmed Arif Efendi zamanında tertîb ve tastîr olunmuş olan rûz-ı Hızır tevzî' defteri mûmâ ileyh medîne-i mezbûr hükümet-i şer'îyyesinden ba'de'l-azl defter-i mezkûr ve ruhsatı hâvî ısdâr buyrulan emr-i âlî Deraliyye'den vürûd etmekden nâşî defter-i mezbûr ve emr-i âlî-i mezkûr bi-aynihi bu mahalle kayd olunduğunu hâvî şerh verilmiştir.

Es-Seyyid İbrahim

3.1. 239 Numaralı Ankara Şer‘iyye Sicil Defterinin Hüküm Özetleri

(Sayfa 1)

Hüküm 1- Kayseriye katircılarından Hacı Bekir’in Eskicioğlu Mustafa’ya baksın diye bıraktığı hayvanlar helak olduğu için ücret ödediğine dair hüccet kaydı

Hüküm 2- 1252 senesi Zilhicce ayının 6.pazartesi gününün Mart ayına denk geldiğini bildiren ilam kaydı.

(Sayfa 2)

Hüküm 3- Şemseddin Mahallesinde ikamet eden Mehmet’in hastalığından dolayı askeriyyeden ihraç olduğuna dair tezkire.

Hüküm 4- Kayabaşı Mahallesinde ikamet eden Hüseyin’in hastalığından dolayı askeriyyeden ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 5- Hacendi mahallesinden Ahmet’in askerliğe elverişli olmadığı için ihraç edildiğine dair tezkire

Hüküm 6- Helvacı mahallesinden Ali’ye askeriyyeden aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 7- Haymanateyn kazasının Tolundaş köyünden Ahmet’e askeriyyeden aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 8- Murtazaabad kazasına tabi Örencik köyünden İbrahim’e askeriyyeden aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 9- Murtazaabad kazasına tabi Örencik köyünden Ahmet’e askeriyyeden aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 10- Murtazaabad kazasına tabi Örencik köyünden Osman’a askeriyyeden aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 11- Tahar köyünden Mehmet’in askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

(Sayfa 3)

Hüküm 12- Çubukabad kazasının Saray köyünden Halil’in askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 13- Şurba kazasından Osman'ın askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 14- Yörük kazasından Ali'nin askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 15- Köseler köyünden Mehmet'in askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 16- Erzurum mahallesinden Timurcibaşoğlu Şeyh Dede'nin askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 17- Hacetdepesi mahallesinden Seyyid'in askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 18- Serrac Sinan mahallesinden Musıkacı Mehmet'e askeriye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 19- Ovacık köyünden Ali'ye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 20- Şurba kazasından Mustafa'nın askerliğe elverişli olmadığı için ihraç olduğuna dair tezkire

Hüküm 21- Çorbacı mahallesinden Ali'nin askeriye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 22- Hacı Musa mahallesinden Etmekcibaşoğlu Mehmet'e askeriye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

(Sayfa 4)

Hüküm 23- 1253 yılına ait cizyeleri gösteren tevzi defteri

Hüküm 24- Hacı Seydi mahallesinden İbrahim'in askeriye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

Hüküm 25- Haymanateyn kazasına bağlı Velihimmetlü köyünde ikamet eden Abdullah'a aile ziyareti için askeriye aile ziyareti için izin verildiğine dair tezkire

(Sayfa 5)

Hüküm 26- Melek Paşazade Abdulkadir Efendinin imtihanla Ankara'ya kadı olarak atandığına dair berat

Hüküm 27- Melek Paşazade Abdulkadir Efendinin öncesinde Rumelide görevli

iken sonrasında Ankaraya görevlendirildiğine dair berat

Hüküm 28- Ebranın Koyunoğlu Manastan 700 kuruş alacağının birazını alıp kalanın inkar edilmesi sonucu arabulucunun araya girmesi ile alacağım kalmadı diyerek davadan vazgeçtiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 29- Ahi Yakup mahallesinde ikamet eden Şerife Fatma'ya babasından kalan yerlerin verildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 30- Hacı Doğan Mahallesi sakinlerinden Uryancioğlu Seyyid Ahmet'e babasının ölümünden dolayı annesi Şerife Alime'nin vasi tayin edildiğine, bülüğ yaşına geldiği için mirasına düşen payı talep ettiğinde çıkan anlaşmazlığı içeren hüccet kaydı

(Sayfa 6)

Hüküm 31- Mültezim Mahallesinde ikamet eden Kamile'ye ailesinden kalan mirasa bülüğ yaşına gelinceye dek Ali'nin vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 32- Bayındır köyünde ikamet eden İbrahim'in ailesinden kendisine kalan mirası kardeşlerine verdiği dair hüccet kaydı

Hüküm 33- İmaret Mahallesi sakinlerinden Afife'nin eşi Ali Kavvas ile aralarında uyuşmazlık olduğunu belirterek kocasının üzerinde bulunan dört yüz kuruşluk mehir hakkından vazgeçtiğini, maddi haklarından feragat ettiğini ve kendisine ait olan eşyaları talep ettiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 34- Yabanabad kazasında ikamet eden Zeliha'nın babasından kalan mirasını talep ettiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 35- İbrahim Efendinin babasından kalan mirasa Ahmet Ağa'nın müdahalesi olduğunu iddaa ettiği hüccet kaydı

(Sayfa 7)

Hüküm 36- Elvan köyünde ikamet eden Mehmet'in vefatından sonra çocukları arasındaki miras paylaşımını içeren hüccet kaydı

Hüküm 37- Hacendi Mahallesinde ikamet eden Emine'nin eski eşi Mustafa'dan kalan mirastan ötürü yeni eşi Mahmut ile sorun yaşadığı sonrasında Mustafa'nın bu mirası kabul edip Emine'ye verdiği için Emine'nin alacağı kalmadığına dair hüccet kaydı

Hüküm 38- Hendek Mahallesinde ikamet eden Faran'ın nişanlısı Meryem'e verdiği altı yüz guruş kıymetindeki eşyayı evlilik olmaması sebebiyle geri aldığını ve

aralarında alacak-verecek davası kalmadığına dair aldığı hüccet kaydı

Hüküm 39- Boyacı Ali mahallesinde ikamet eden Kirkor vefat ettiği için oğlu Andon reşit oluncaya ve mallarını tasarrufa yetkili oluncaya kadar annesi Hobi ve dayısı Rafail'in vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 40- Seyyid Hüseyin'in babasından kalan yerler için sınır anlaşmazlığı yaşadığı ve yapılan incelemelerde iddia ettiği gibi Kızılcaköy hududu dahilinde olduğunu belirten hüccet kaydı.

(Sayfa 8)

Hüküm 41- Teke Ahmed Mahallesi sakinlerinden Şerife Alime Hatun'un Ahmet Efendiye sattığı menzil satışı için bin yüz kuruş aldığını beyan ettiği ve alacağının kalmadığını belirttiği hüccet kaydı.

Hüküm 42- Kokurca Mahallesi sakinlerinden Berber Mehmet oğlu Osman'dan kızı Ayşe'ye miras düşen mal için Mehmet Nazır Efendinin vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 43- Babası ölen Fatıma adlı küçük kıza mahkeme tarafından vasi ve nazır-ı nasb atanması hakkındaki hüccet kaydı

Hüküm 44- Şemseddin Mahallesinde ikamet eden Süleyman'ın vefatından sonra oğlu Ahmet'e bülûğ yaşına gelinceye dek Emire'nin vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 45- Yozgat köyünde ikamet eden Emine'nin eşi Mehmet ile aralarında alacak verecek kalmadığını belirten hüccet kaydı

Hüküm 46- Öksüzce Mahallesinde ikamet eden Tayyibe'nin kızları Şefika ve Ayişe için vefat eden eşi Ömer Ağa'nın mal varlığından nafaka talep ettiğini ve kabul edildiğini gösteren hüccet kaydı

Hüküm 47- Musa Mahallesinde ikamet eden Seyyid Mehmed'e babası Mimar Abdurrahman Ağa'dan miras kalan mallar için rüşdüne gelinceye dek annesinin vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 48- Hacı Musa Mahallesinden Mimar Abdurrahman Ağa'dan miras kalan mallar için eşi ve çocukları arasında çıkan anlaşmazlıklar ve Seyyid Salih ile Seyyid Mehmed'in iki bin beş yüz kuruş karşılığında hakkından feragat ettiğine dair hüccet kaydı

(Sayfa 9)

Hüküm 49- Oseb ile fevt olan Kâtip İsmail Efendinin varisleri arasındaki alacak-verecek meselesinin sulh ile sonuçlanması ve buna dair mahkeme tarafından verilen hüccet kaydı

Hüküm 50- Derekli Mahallesinden İsmail'in oğlu Ali'nin bin beş yüz kuruşluk altınını çaldığını iddia ettiği oğlu Ali'nin kabul etmediği İsmailinde ispat edemediği için davanın kapandığını gösteren hüccet kaydı

Hüküm 51- Kale Mahallesinde yaşayan zımmiler mahkemeye giderek ödemek zorunda oldukları avarız v.s salıyaneden muzdarip olduklarını belirterek iki buçuk hanelerinin izraf edilmesini istemelerini içeren hüccet kaydı

(Sayfa 10)

Hüküm 52- Kayı köyünden Havva'nın babasından kendine ve kız kardeşi Ayşe'ye kalan tarla hakkında kız kardeşinin kızı Fatıma hakkında açtığı davanın hüccet kaydı

Hüküm 53- Ölen İbrahim Ağa'nın oğlu İsmail ve kızları Ayişe ve Nefise'nin babalarından kalan miras hakkında kendilerine vasi tayin edilen Şeyh Mehmed'in hisselerini ahz ettiklerini söyleyip mahkemeye şikâyet etmelerini içeren hüccet kaydı

Hüküm 54- Mirahur köyünden Seyyid Mehmed'in 15 dönümlük toprağına Mehmed'in müdahale ettiğini beyan ettiği ve yapılan incelemede Mehmed'in hududunun dışına çıktığının tespit edildiği hüccet kaydı

Hüküm 55- Mirahur köyünden Türkmenoğlu Mahmud'un Seyyid Mehmed'e sattığı arazi için doksan kuruş aldığını ve alacağının kalmadığını içeren hüccet kaydı

(Sayfa 11)

Hüküm 56- Katanin Mahallesinden Seyyid İbrahim Ağa'nın Zikri Ati vakfına mütevellî tayin edilmesi ve mülklerinin nasıl kullanılacağını belirlediği hüccet kaydı

Hüküm 57- Pusaklar köyünden Hüseyin ve Ali'nin Zühdü İsmail'in kendilerine ait toprakları kullandığını iddia ettikleri yapılan incelemede Hüseyin ve Ali'nin haksız olduğunun belirlendiği hüccet kaydı

Hüküm 58- Makremeci Mahallesinden Acı Bedros'un babası Ohannes'ten annesi Takohi'ye kalan mülk için hissesini talep etmesi ve yapılan incelemede Bedros'un haksız

olduğunun belirlendiği hüccet kaydı

Hüküm 59- Öksüzce Mahallesinde kocasından boşanan Fatımanın küçük çocukları Emine ve Mustafa için babalarından nafaka talep etmesini içeren hüccet kaydı

(Sayfa 12)

Hüküm 60- Bacı köyünden Osman Mustafa ve Ali'nin Derviş Ali ile yaşadığı ekonomik anlaşmazlıkları ve Derviş Ali'ye ödedikleri parayı içeren hüccet kaydı

Hüküm 61- Kayı köyünden Ayaşlı Ali'den miras kalan mallar için oğlu İbrahim'in hissesini üvey babası Hasan'dan talep etmesi ve yapılan incelemede İbrahim'in haksız olduğunun belirlendiği hüccet kaydı

Hüküm 62- Eski Rumeli kazaskeri Melekpaşazade Abdulkadir ber'i vechi arpalık mutasarrıf olduğu Ankara kazasından gelirlerinin tahrir edilmesini istemesini gösteren berat

Hüküm 63- Serrac Sinan Mahallesinden Mehmed, Süleyman ve Nebi'nin babaları Mehmed'den kalan mallar için vasi tayin edilen İsmail Ağa'dan mallarını aldıklarını ve alacakları kalmadığını belirttikleri hüccet kaydı

(Sayfa 13)

Hüküm 64- Taceddinzade vakfına ait arazilerin kira bedellerinin mültezimlerden alınması hakkında hüccet kaydı

Hüküm 65- Bayındır köyünden Ayişe'nin eşi Fazlıoğlu Mehmed'in vefat ettiğini ve şahitlerin tasdik ettiğin belirten ilam kaydı

Hüküm 66- Öksüzce Mahallesinden Sırma'nın eşi Osman'dan nafaka ve mehrini talep etmesi ancak almadığını kanıtlayamaması ile haksız olduğuna karar verilen hüccet kaydı

Hüküm 67- Afife'nin Hacı Murad mahallesinde bulunan oldukça teferruatlı evini 500 kuruşa Halil'e satması hakkında hüccet kaydı

(Sayfa 14)

Hüküm 68- Hacı Bayram-ı Veli Mahallesinden Potacıoğlu Salih'den eşi Kezban'a ve çocukları Habibe ve Seyyid Ali'ye miras kalan mallar için çıkan anlaşmazlık ve Seyyid Ali'nin annesinden mal talep edip kanıtlayamaması ile ilgili bilgileri içeren hüccet kaydı

Hüküm 69- Sabuni Mahallesinden Hasan Efendi'den oğlu İsmail Hakkı'ya kalan mallar için rüşdüne gelinceye dek annesi Hadice'nin vasi nasb tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 70- Öksüzce mahallesinden Dudu'nun eşi Seyyid Mehmed'den mehir ve nafaka alacağı kalmadığına dair hüccet kaydı

Hüküm 71- Tenek köyünde darp edilerek öldürülen Mehmet'in varislerinin mahkemeye giderek Seyyid Osman'dan davacı olmadıklarını ve olayın kazaen meydana geldiğini belirttikleri hüccet kaydı

Hüküm 72- Hüseyin Gazi vakfının vakıf arazisine müdahalesi hakkında bilgi içeren hüccet kaydı

(Sayfa 15)

Hüküm 73- Hacendi Mahallesinden Mehmed'in vefatı ile oğulları Mehmed ve Ali için Kabakçı Seyyid Ali'nin vasi tayin edilmesi sonrasında azl edilerek Seyyid Mustafa'nın vasi tayin edildiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 74- Sedd Mahallesinden Devazoğlu Begos'un Hacı Musa Mahallesinden vefat eden Osman'ın zimmetinde olan 10 bin gurusunu varislerinden talep etmesini içeren hüccet kaydı

(Sayfa 16)

Hüküm 75- Hacı Doğan Mahallesinden Katolik olan Rafail'in kendi isteği ile İslamiyeti seçtiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 76- Hacı Doğan Mahallesinden Katolik olan Artimon'un kendi isteği ile İslamiyeti seçtiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 77- 1251 Şaban ayının 17.gününden 1252 Şaban ayının 17.tarihine kadar Ankara tahsildarı Osman Efendinin alacakları tahsil ettiğine dair hüccet kaydı

Hüküm 78- 1252 yılı nalbantlara belirlenen narhı gösteren ilam kaydı

Hüküm 79- Boyacı Ali Mahallesinden Kazarosoğlu Oni'nin kendi isteği ile İslamiyeti seçtiği ve Mehmed adını aldığına dair hüccet kaydı

Hüküm 80- Soranlı köyünden Musa'nın hastalığından dolayı askerliğe elverişli olmadığı için ihraç edildiğine dair tezkire

Hüküm 81- Ermeni olan Kazaros'un kendi isteği ile İslamiyeti seçtiği ve Mehmed

adını aldığına dair hüccet kaydı

(Sayfa 17)

Hüküm 82- Tacir köyünden Memiş Ağa'nın Musa'dan alacağı kalmadığına dair hüccet kaydı

Hüküm 83- Seyyid Lütfullah Efendinin mührünün kaybolduğuna dair hüccet kaydı

Hüküm 84- Dodurga köyünden İbrahim'in hastalığından ötürü askerliğe elverişli olmadığına dair tezkire

Hüküm 85- Dudu'nun İbni Gökçe mahallesindeki mülkünü seksen kuruşa mahallenin hizmetine verdiği ve alacağı kalmadığına dair hüccet kaydı

(Sayfa 18)

Hüküm 86- Derviş Ahmed Ağa'nın 1252 yılı Şaban ayının 17.gününden bir sene tamamına kadar Ankara'nın kiracıbaşılığı için görevlendirildiğine ve alacağı kira ücretinin belirlendiğine dair mürasele kaydı

Hüküm 87- 1252 senesi esnaflar için belirlenen narh kaydını gösteren tevzi defteri

(Sayfa 19)

Hüküm 88- Ankara eyaletinde 1251 yılı Mart ayından 1252 senesi Mart ayına kadar müşirlik yapan kişinin gerekli malzemeleri aldıktan sonra ücretini ödediğine dair ibra senedi

(Sayfa 20)

Hüküm 89- Hatuni mahallesinden Osman'ın mütevellisi olduğu vakfın 1252 yılı Muharrem ayı 1253 yılı Muharrem ayı arasındaki masraflarının belirtildiği vakıf kaydı

(Sayfa 21)

Hüküm 90- Mehmet Arif Efendi'nin Ankara'ya kadı atandığına dair berat

Hüküm 91- Mukaddem Mahallesinden Fatıma'nın ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

(Sayfa 22)

Hüküm 92- Hacı Doğan Mahallesinden Dülger Acı Bedik'in ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

(Sayfa 23)

Hüküm 93- Ankara sancağı kazalarına belirlenen askerlerin adlarının, kazalarının ve fiziksel özelliklerinin belirtildiği mübeyyin tevzi defteri

Hüküm 94- Kokurca mahallesinden Berber Tiryaki Mehmed'in ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

(Sayfa 24)

Hüküm 95- Ankara müftüsü Ahmed Efendi, Ömer Efendi, Esad Efendi ve Salahaddin Efendi'nin devlet işlerine karışmamalarını içeren ferman

Hüküm 96- Hüseyin Efendinin Ankara Murtazaabad, Yabanabad ve Haymanateyn kazalarındaki görevlerinden alındığına dair berat

(Sayfa 25)

Hüküm 97- Voyvodaların ve mutasarrıfların görev alanında olan yerler için topraklardan alınması gerekli vergileri düzenli bir şekilde toplamasını ve vergisini düzenli ödemeyenlerden toprakların geri alınması gerektiğini belirten ferman

Hüküm 98- Cihanbeyli aşireti yaylak alanlarından geçerken zarar verilmemesi gerektiğine dair ferman

(Sayfa 26)

Hüküm 99- Ankarada ikamet eden Agop'un ticaretle uğraşabilmesi için izin verildiğine dair ferman

Hüküm 100- Agop'un Avrupa'da ticaret yapabileceğini gösteren ticaret beratı

(Sayfa 27)

Hüküm 101- Ahmed Muhlis Efendi'nin yerine Yusuf Efendi'nin Ankara müftüsü olarak atandığını belirten berat

Hüküm 102- Hacı Doğan Mahallesinden Seyyid Zeynelabidin'in ölümünden sonra miras kalan malları içeren tereke defteri

(Sayfa 28)

Hüküm 103- Ankara sancağından oluşan bir tabur askerin elbiselerinin masrafını gösteren muhasebe müfredat tevzi defteri

Hüküm 104- Ankara yönetiminden verilen emirleri, vergilerin düzenli toplanması

gerektiğini ve vergilerini düzenli ödemeyenlerin cezaya tabi tutulacağını bildiren ferman

Hüküm 105- Hacı Arap mahallesinden Seyyid Mehmed Emin'in ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

(Sayfa 29)

Hüküm 106- Kepelin mahallesinde ikamet eden Med kazasında misafir olan Acı Kigorkun mirasının annesi Horsimi kız kardeşleri Takohise, Eysam ve Teriz ile amcalarına kaldığını içeren tereke defteri

Hüküm 107- Hacı Arap Mahallesinde ikamet eden Duhancı Küçük Ali'den miras kalan malları içeren tereke defteri

Hüküm 108- 1252 senesinde İbni Gökçe mahallesinde ikamet eden Eğdirli Hüseyin'e ait tereke defteri

(Sayfa 30)

Hüküm 109- 1252 yılı Ankara ve bağlı sancakların ödedikleri vergiler ve masrafları içeren temessük kaydı

Hüküm 110- Öksüzce Mahallesinden Yeşil Mustafa Ağa ile eşi Vahide'den kalan mirasın kızları Şerife'ye intikal ettiği ve vasisi Seyyid Veliyüddinin beş senelik hesap tevzi defteri

(Sayfa 31)

Hüküm 111- 1252 senesi Hızır ayı salıyanesine ait bilgiler, Ankara sancağının salıyanesi ve Bala kasabası ve dğer kasaba sakinlerinin mali işlerinin düzenlendiği temessük kaydı

Hüküm 112- Satın alınan ürünlerin fiyatlarının pahalı olmaması yetkililerin halkın refahını sağlamak için adil hareket etmelerini içeren ferman

(Sayfa 32)

Hüküm 113- Hacı Bayram mahallesinde ikamet eden Ümmügülsüm ve eşi Mustafa'ya ait bilgileri içeren tereke defteri

(Sayfa 33)

Hüküm 114- Mukatısoğlu Bedros'un Avrupa tüccarı hizmetkârlığı emrine dair talimatlar, her yıl belirli bir zamanda ve belirli bir miktarda ödeme yapılması ve tüccarın

hizmetinde çalışan hizmetkârlar için cizye ve vergilerini ödemelerini düzenli yapmasını içeren ferman

Hüküm 115- Ankara kazasına ait kahve üretim yerinin idaresinin Ahmed'e verilmesi ve Ahmed'in bunun karşılığında hazineye bedel ödeyeceğini belirten ferman

(Sayfa 34)

Hüküm 116- Kukurca Mahallesinde ikamet eden Alime'nin vefatı ile mirasının nasıl dağıtılacağını belirtildiği, Numan isimli kişinin Alime'nin vasisi olarak tayin edildiği ve vasinin elde edilen toplam geliri Alime'nin mirasçılarına teslim ettiğini içeren tereke defteri

Hüküm 117- Zagferanbolu kazasından olan ve öncesinde hac vazifesini yerine getirip Ankara'da misafirhanede yaşarken vefat eden Hacı Ahmed'in tanınan bir varis veya mirasçısı olmadığı için mal varlığının devlet hazinesine bırakıldığını içeren tereke defteri

(Sayfa 35)

Hüküm 118- Oseb'in Avrupa, Acem ve Hindistan ile ticaretine devlet tarafından güvence ve izin verilmesini içeren ferman

Hüküm 119- Hacı Arap mahallesinden Seyyid Ali Ağa'nın ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

(Sayfa 36)

Hüküm 120- Bedestenin tamir edilmesi ve kullanılabilir hale getirilmesi, bedestenin inşası ve bakımı için gereken özenin gösterilmesi gerektiğini içeren ferman

(Sayfa 37)

Hüküm 121- Ankara sancağı mutasarrıfı tarafından toplanan vergiler ve dağıtıldığı yerler ile ilgili bilgileri içeren tevzi defteri

(Sayfa 38)

Hüküm 122- Ankara sancağında yer alan kazalardan talep edilen vergileri içeren tevzi defteri

(Sayfa 39)

Hüküm 123- İdari düzenlemeler ve askeri organizasyon ile ilgili bilgiler, devletin

askeri birimlerine yönelik düzenlemeler, eğitim ve taşınma planları gibi konuları içeren ferman

(Sayfa 40)

Hüküm 124- Aşiretlerin yerleşim yerlerini değiştirme ve başka yerlere iskân edilmesini içeren ferman

(Sayfa 41)

Hüküm 125- Askeri tesis inşası için yapılan harcamaların taksimi ve bu harcamaların Ankara ve bağlı olduğu diğer kazalardan toplandığını belirten tevzi defteri

(Sayfa 42)

Hüküm 126- Ankara'da şehzadelerin ordusu için inşa edilen tesise harcanan meblağın taksimini içeren tevzi defteri

Hüküm 127- Ankaradaki Celvetiye tarikatına mensup Taceddinzade dergâhına tahsis edilen yemek parasının 200 kuruş olduğunu içeren ferman

(Sayfa 43)

Hüküm 128- Ankara şehri ve çevresine ait yönetim ve düzenlemeler, mutasarrıf naibler ve kadılar görevlerinin belirtilmesi, muhtarların görev ve sorumluluklarına dair detaylar, medrese öğrencilerinin iskânı ve mührün öneminin belirtildiği ferman

(Sayfa 44)

Hüküm 129- Ankara şehrindeki maliye işleri ile ilgilenen Sadullah Efendi'ye hizmetleri için maaş tahsis edilmesini içeren ferman

(Sayfa 45)

Hüküm 130- Boğos'un Ankara kasabasında yaşayan Müslümanlardan alacaklı olduğu ve tahsil için mübaşir Mehmed Kavvas'ın görevlendirildiğini içeren ferman

Hüküm 131- Mehmed Sadık'ın ölümünden sonra miras kalan mallarını içeren tereke defteri

Hüküm 132- Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı eyaletlerindeki humbaracı ve lağımcı grubundaki zeamet ve tımarların hasılatının tahsil edilmesine dair emirleri içeren ferman

(Sayfa 46)

Hüküm 133- Ankara ve çevresindeki idari düzenlemeler ve iskân politikalarını içeren ferman

(Sayfa 47)

Hüküm 134- Gürzade Hanında yaşayan Ömer adlı kişinin vefat ettiği ve tanınan vasisi olmadığı için mirasının devlet hazinesine kaldığının belirtildiği yanında olan varlıklarını içeren tereke defteri

Hüküm 135- Alkollü içkilerin dağıtımı ve satımından alınan zecriye bedeli için mübaşir atanması ve emrin vaktinde uygulanması talimatını içeren ferman

Hüküm 136- Ankaralı Osman'ın askerlikten çıkarılması ve memleketine döndükten sonra kendisine verilen vergi muafiyeti ile ilgili emiri içeren ferman

(Sayfa 48)

Hüküm 137- Ankaralı asker Osman için emeklilik maaşı verilmesini içeren berat

Hüküm 138- Lütfullah Efendiye bir yıl boyunca mali anlamda verilen yetkileri ve bu işlemlerin yürütülmesi sırasında uyması gereken kuralları belirten buyruldu

Hüküm 139- Anadolu'nun orta kısmında yer alan kasaba ve köy muhtarlarına ait mühürlerin güvenliği ve kullanımıyla ilgili tedbirleri ve emirleri içeren ferman

(Sayfa 49)

Hüküm 140- Gedikovası köyünden Karaçorlu Süleyman Ağa'nın ölümünden sonra miras kalan malları içeren tereke kaydı

(Sayfa 50)

Hüküm 141- Hattatin mahallesinden Mehmed'in ölümünden sonra miras kalan malları içeren tereke kaydı

Hüküm 142- Naima Efendi'nin ölümünden sonra miras kalan malları ve mirasçılarını içeren tereke kaydı

(Sayfa 51)

Hüküm 143- Rüstem Bakkal mahallesinden İbrahim Ağa'ya emekli maaşı verilmesini içeren berat

(Sayfa 52)

Hüküm 144- Ankaralı Hacı İbrahim Ağa'nın yıllık olarak verilen vergiden muaf olduğunu belirten ferman

Hüküm 145- Karacaviran köyünden Ağazade Hanında kalan Mehmed'in tanınan varisi olmadığı için mal varlığının devlet hazinesine kaldığını içeren tereke kaydı

Hüküm 146- Günyüzü kazasına tabi Atlas köyünden Ahmed'in hükümete karşı harekete başlaması ve bu nedenle Ankaraya sürgün edilmesini sonrasında da af edilmesini içeren ferman

(Sayfa 53)

Hüküm 147- Senesun köyünden Ağazade Hanında kalan Berber İbrahim'in tanınan varisi olmadığı için mal varlığının devlet hazinesine kaldığı ve açık arttırma ile satıldığını içeren tereke kaydı

Hüküm 148- Ordu için Ankara sancağından talep edilen üç bin adet kilimin fiyatının belirlenmesi ve dağıtımı hakkında bilgileri içeren tevzi defteri

(Sayfa 54)

Hüküm 149- 1252 yılı Kasım ayına ait Ankara ve kazalarından elde edilen gelirlerin paylaşımının düzenlenmesi ve belirli yerleşim birimlerine yönelik kararların alındığı tevzi defteri

(Sayfa 55)

Hüküm 150- 1252 yılı Kasım ayı vergi defterine ait masrafların düzenlendiği tevzi defteri

(Sayfa 56-57)

Hüküm 151- Ankara ve Kangırı sancakları mutasarrıflarına Haymanateyn kazasından Obaca köyünde sakin Danişmentlü aşiretinin ödeyeceği vergiler hakkında yazılan ferman

(Sayfa 58)

Hüküm 152- Seyyid Osman'ın ölümünden sonra miras kalan malları ve mirasçılarını içeren tereke defteri

Hüküm 153- Anadolu'nun orta kolu üzerindeki yerlerin nüfus tespiti, alınan

vergiler, ferman ve emirlerin nasıl uygulanacağı gibi konuları içeren ferman

(Sayfa 59)

Hüküm 154- Ahi mahallesinde ikamet eden Karakaş Hasan Efendi ve eşi Emine ile çocukları Fatıma ve Ali ile ilgili bilgileri içeren ferman

(Sayfa 60)

Hüküm 155- Tekke ve zaviyede görevli olan birinin ölmesi durumunda mallarının ne olacağını bildiren ferman

(Sayfa 61)

Hüküm 156- İzzet Mehmed Paşa'nın hizmetinde bulunan Osman Tatar'ın vefatından sonra eşi ve çocuklarına kalan mallarını içeren tereke kaydı

(Sayfa 62)

Hüküm 157- Bu hüküm iptal edilmiş 160'da yazılmıştır.

Hüküm 158- Mehmed'in ölümünden sonra mirasının varisleri arasında yer alan Mustafa Efendiye devredildiğini gösteren tereke defteri

Hüküm 159- Ankaranın Leblebici mahallesinde yaşayan ve vefat eden Halime'nin varisleri olan eşi Seyyid Hasan kızı Selime ve kız kardeşi Şerife'ye mallarının bölüştürülmesini içeren tevzi defteri

(Sayfa 63-64-65)

Hüküm 160- Ankara ve Kütahya'da Rum milleti üzerine metropolit olan Yerasimos'un Kuşadası, Manisa metropolitliğine nakli ile yerine Krilos'un metropolit olduğuna dair berat

Ankara ve Kangırı ve Karahisar-ı Sahip sancakları yöneticilerine Ankara sancağı mütesellimi Mustafa Bey'in Mardirus adlı sarrafa olan borcu hakkında yazılan ferman

(Sayfa 66)

Hüküm 161- Ankara sancağından oluşan redif askeri birliklerinin giyim ihtiyaçları için kullanılan yün ipliğinin tedarikine yönelik bilgileri içeren tevzi defteri

Hüküm 162- Ankara sancağından oluşan redif askeri birliklerinin giyim ihtiyaçları için temin edilmesi gereken yün ipliği miktarı, yün ipliğinin elbise ve yağmurluklar için kullanılacağı ve Kasaba-i Zir'e isabet eden iplik miktarının dağıtımını

içeren tevzi defteri

(Sayfa 67)

Hüküm 163- Sarraf topluluğundan Mardirus'un Ankara sancağı mütesellimi olan vefat eden Mustafa Bey'in zimmetinde bulunan alacaklarına dair bilgiler ve alacakların dağıtımı ve miktarları ile ilgili bilgiler içeren tevzi defteri

Hüküm 164- Ankara'nın Şeyh İzzeddin Mahallesinden olan Ali'nin varlık ve eşyaları için Ebubekir'in vasi tayin edilmesi, Ali'nin kızı Halime'nin talebi üzerine eşyaların açık arttırmayla satışa çıkarılıp kaydedilmesini içeren tereke defteri

(Sayfa 68)

Hüküm 165- Mardirus'un Ankara sancağı mütesellimi olan Mustafa Bey'in zimmetindeki alacağı ve yapılan ödeme ile geriye kalan miktarın Kasaba-i Zir'e ait ihtiyaçlar için kullanılmasını içeren tevzi defteri

Hüküm 166- Sünelik köyünden Abdullah'ın İşkodra'da gerçekleşen bir muharebede yaralandığı ve bu nedenle emekli maaşı aldığını içeren berat

(Sayfa 69)

Hüküm 167- Ankara müşiri İzzet Mehmed Paşa'nın kapubinbaşı olan Prizren kasabasından Arnabud Ali Ağa'nın varisleri belirlenene kadar mirasının devlet tarafından güvenli bir şekilde korunmasını içeren tereke defteri

(Sayfa 70)

Hüküm 168- Baba Yakup köyünden Ali'ye askeri hizmette yaşadığı sakatlık nedeniyle emekli maaşı bağlandığını bildiren berat

Hüküm 169- Hacendi Mahallesinden olan Alime'nin vefatı üzerine mirasının eşi Ahmet Ağa, annesi Ayişe ve kız kardeşi Fatma arasında pay edilmesini içeren tereke defteri

Hüküm 170- İngiltere devleti halkından olan Nikola Halkiya'nın Ankara'da yaşarken vefat etmesi ile bütün mallarının satılması ve varislerine verilmek üzere Küpecioğlu Anaştas ve Ateşoğlu Kuzma adlı zimmilere imzalı defterle teslimini içeren tereke kaydı

(Sayfa 71)

Hüküm 171- Ankara'nın Katanin mahallesinden olan ve vefat eden Bezcioğlu

İbrahim Ağa'nın verasetinin eşi Şerife ve amcasıoğlu Ebubekir'e kaldığı ve nasıl bölüneceğinin belirtildiği tereke kaydı

(Sayfa 72)

Hüküm 172- Südoba medresesi müderrisliğine atanan Seyyid İsmail'in vefatından dolayı bu göreve Seyyid Osman'ın atanmasını içeren berat

Hüküm 173- Ankara'ya bağlı Bala ilçesine tabi Tenek köyünde yaşayan Elife'nin vefat etmesi ile mal varlığı paylaşımını içeren bilgi ve mal varlığının yarısının Elife'nin eşine yarısının ise beytülmal emini Lütfullah Efendi'ye verildiğini gösteren tereke defteri

(Sayfa 73)

Hüküm 174- Murtazaabad kazasına tabi Sarılar köyünden Hüseyin'in askeri görevini ifa ederken soğuk hava koşullarında sol ayağının başparmağını kaybetmesi sonucu bağlanan emekli maaşını içeren berat

(Sayfa 74)

Hüküm 175- Barut fabrikalarında kullanılan güherçilenin teminiyle ilgili talimatlar, alınacak bölgelerin belirlenmesi, miktar ve bedeli ile ilgili bilgileri içeren ferman

(Sayfa 75)

Hüküm 176- Ankara ve Murtazaabad kazalarındaki tahsil edilen cizye vergisinin miktarlarının düzenlenmesi ve yönetilmesiyle ilgili ferman

(Sayfa 76)

Hüküm 177- Müslümanların ibadetlerini yerine getirmeye dikkat etmesi, beş vakit namaza dikkat edilmesi ve iyiliği emredip kötülükten sakındırma ile ilgili bilgiler içeren ferman

(Sayfa 77)

Hüküm 178- Anadolu'nun sağ sol ve orta kollarında bulunan bütün yöneticilere yazılan hükümde Anadolu ve Rumelide bulunan menzilhaneler ve menzilhanelerden kiralanan hayvanatların kira ücretleri hakkında yazılan ferman

(Sayfa 78)

Hüküm 179- Anadolu'nun sağ sol ve orta kolunda bulunan kadı ve naiblere

Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki kazalarda cizyelerin tespiti ve ödeme durumu, cizyelerin dağıtımı ve düzeni ile bu düzenlemelere uymayanların cezalandırılacağı bildirildiği ferman

Hüküm 180- Ankaralı Hasan'ın askeri görevini ifa ederken soğuktan dolayı sağ ayağının başparmağının donup düşmesi ile emekli maaşı bağlandığını bildiren berat

(Sayfa 79)

Hüküm 181- İbrahim Paşa'nın emrinde çalışan Rüstem Ağa'nın ölümü üzerine düzenlenen ve tüm varlığını gösteren tereke defteri

Hüküm 182- Ankarada ikamet eden Seyyid Ahmed Efendi'nin vefatından sonra miras kalan mallarının eşi Sekine, çocukları Şerife, Refika, Şerife Adile, Şerife Akile ve Seyyid Mehmed Emin Ağa arasında paylaşıldığını gösteren tereke kaydı

Hüküm 183- Ankara naibi ve defter nazırı tarafından düzenlenen belgeler, mahallelerin nüfusları ve toplumda yaşayan diğer milletlerin kayıtlarını tutan ayrı kişilerin tayin edilmesi gerektiğini içeren buyruldu

(Sayfa 80)

Hüküm 184- Ankara naibinin Katolik ve Ermeni milletine ait olan kayıtları tutmak için görevliler tayin edilmesi, yoklama defterlerinin düzeni ile ilgili bilgiler ve Kazım Efendi'nin kayıtları tutmak için görevlendirildiğini ve maaşının düzenli ödenmesini içeren buyruldu

Hüküm 185- 1252 senesinin Hızır ayının ilk gününden Kasım ayının son gününe kadar olan dönemde Ankara'da gerçekleşen masraflar ve bu masrafların Ankara ve kazalarına taksim olunduğuna dair tevzi defteri

(Sayfa 81)

Hüküm 186- 1252 senesinden Recep ayına kadar olan dönemde Ankara'nın gelir ve harcamaları, mali durumları ve defterin düzeni noktasında hassasiyet gösterilmesi gibi durumları içeren tevzi defteri

(Sayfa 82)

Hüküm 187- Makremeci mahallesinde ikamet eden Kırmızı Ohannes'in ölümünden sonra eşi Gadrene, çocukları ve torunlarının miras kalan malları paylaşımını içeren tereke defteri

(Sayfa 83)

Hüküm 188- Hacı Doğan Mahallesinde yaşayan Şerife Dudu'nun ölümü ile eşi, kızları ve oğlunun mirası paylaşmasını içeren tereke kaydı

Hüküm 189- Seydişehir sakinlerinden Kara Hüseyin'in isyanı üzerine Konya müşiri Ali Paşa ve Ankara naibine yazılan ferman

(Sayfa 84)

Hüküm 190- Ankara'da 1253 yılında gerçekleşen masraflar ve idari düzenlemeler ile ilgili bilgiler, kasabaların gelir ve gider harcamaları ile yerel yönetimin uygulamalarını gösteren tevzi defteri

Hüküm 191- Ankara ve çevresindeki Zir kasabasının gelir ve harcamalarının düzenlenmesini içeren tevzi defteri

(Sayfa 85)

Hüküm 192- 1253 yılı Şaban ayında Ankara'nın kiracıbaşı Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik kira bedeli olarak ödenen altmış bin kuruşu kasabalar arasında paylaşılmasını içeren tevzi defteri

(Sayfa 86)

Hüküm 193- 1252 yılı Şaban ayının 7.gününden 1253 yılı Şaban ayının 6.gününe kadar olan dönemde Ankara'nın kiracıbaşı Derviş Ahmed Ağa'nın bir senelik kira bedeli olarak ödenen altmış bin kuruşu kasabalar arasında paylaştığını belirten tevzi defteri

Hüküm 194- Teke Ahmed mahallesinde yaşayan Gözlemecioğlu Seyyid Ali'nin ölümü ile eşi ve çocuklarına kalan mirasın pay edilmesini içeren tereke defteri

(Sayfa 87)

Hüküm 195- Kadızade Seyyid Mehmed Arif'in Ankara'ya kadı atandığına dair ilam

(Sayfa 88)

Hüküm 196- 1252 senesi Kasımından 1253 senesi Hızır ayına kadar olan Ankara ve çevresindeki sancak masrafları gelir ve harcamaları ile ilgili bilgilerin verildiği temessük kaydı

(Sayfa 89)

Hüküm 197- 1252 yılı Kasım ayından 1253 yılı Hızır ayına kadar olan dönemde Ankaradaki masrafların Ankara mahallelerine ve köylere taksim edildiğine daie tevzi defteri

Hüküm 198- 1252 yılı Kasım ayından 1253 yılı Hızır ayına kadar olan döneme ait Ankarada sancağı masraflarının toplam miktarının belirtildiği ve sonrasında düzenlendiği ferman

(Sayfa 90)

Hüküm 199- Ankara'nın 1252 yılı Kasım ayından 1253 yılı Hızır ayına kadar olan dönemde masraf miktarının belirtilmesi ve merkeze gönderilmesini içeren ferman

Hüküm 200- Ankara'ya yeni atanan Seyyid İbrahim adlı kadının kendisinden önceki Arif Efendi zamanında tutulan defter hakkındaki ilam

SONUÇ

239 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicil Defteri 1836-1837 yılları arasında Ankara mahkemesince tutulan kayıtları ihtiva etmektedir. Mahkeme kayıtları sadece hukuk sistemi ve süreci ile ilgili bilgileri değil o dönemde Ankara'daki sosyal, ekonomik ve kültürel hayatla ilgili çok değerli verileri içermektedir. Dolayısıyla bu defterin transkript edilmesi o dönemi anlamak için önemlidir. Bunun yanında bu çalışmamız 19. yüzyılın ilk yarısında Ankara ile ilgili araştırma yapacaklara da şüphesiz katkı sunacaktır.

239 Numaralı Defter hükümleri göz önüne alınınca Ankara'da dinamik bir ekonomik hayat olduğu anlaşılmaktadır. Şehirde çok sayıda esnaf bulunması bile bu kanaatimizi doğrular niteliktedir. Bunun yanında kapitülasyonlara ve Avrupalı devletlerin ekonomik olarak Osmanlı coğrafyasını adım adım ele geçiriyor olmalarına rağmen esnafın ekonomik olarak ayakta durabildiği anlaşılmaktadır. Mansure ordusunun elbiselerinin Ankara'da imal ediliyor oluşu bu duruma güzel bir örnektir.

Bu dönemde Ankara'da çeşitli adi suçların işlendiği kayıtlar vasıtasıyla anlaşılmaktadır. Ancak bu türden davaların sayıca az olması Ankara'da nispeten huzurlu bir ortam olduğunu göstermektedir. Ankara halkının sorunlarını mahkeme aracılığıyla çözme eğilimleri adalet sistemine duyulan güveni ve halkın bilinçli olarak hakkını aradığını ortaya koymaktadır. Bunun yanında kadınların mahkemeye rahatlıkla gidebildiği ve haklarını aradığı ayrıca dikkat çekmektedir. O dönemde Ankara'da yaşayan gayrimüslimlerin de haklarını koruyabilmek için mahkemeye rahatlıkla gidebildiği görülmektedir. Dolayısıyla 1836-37 yılları hükümleri incelendiğinde o dönem Osmanlı hukuk sisteminin toplumun her kesimine hitap ettiği söylenebilir.

Belgelerde evlilik döneminde verilmesi taahhüt edilen ve evlilik sürecinde verilen mehir ile ilgili, mehrin değişik miktarlarda olduğu, bu konuda bir yeknesaklık olmadığı tespit edilmiştir. Aynı durum nafaka miktarı içinde geçerlidir. Nafakanın da farklı miktarlarda verildiği tespit edilmiştir.

Sicilde tespit edilen vasi tayinine dair belgelerde, iki temel esas tespit edilmiştir. Bunlardan biri, bireyin reşit olana kadar bir vasi tayin edilmesi olup, bir diğeri ise bireyin hakkı olan ve kendisine kalan gelir kaynağının vasi tarafından mahkeme izni ile kullanabildiği durumlardır.

Defter kayıtlarının tutulduğu yıllar aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin reform hareketlerine giriştiği döneme denk gelmektedir. Mahkeme kayıtları incelendiğinde birtakım reformların hayata geçirildiğine dair ipuçları elde edilebilmektedir. Mesela muhtarlık teşkilatının kurulması, bunların mürur tezkereleri vermeleri, vergi tahsili gibi alanlarda yapılan yeniliklere dair kayıtlar defterde bulunmaktadır. Bunun yanında askeri alanda yapılan yeniliklere de rastlanmaktadır. Mesela zorunlu askerlik sisteminin hayata geçirildiği, Ankara'da Mansure ordusu için asker alındığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak yukarıda belirttiklerimiz dışında defter kayıtlarında Türk-İslam aile yapısı, ahalinin yaşadığı mekân ve günlük hayatta kullandıkları eşyalara kadar bilgilere ulaşılabildiği anlaşılmaktadır. Tereke kayıtlarından halkın sahip olduğu mal varlığı, günlük eşyalar, giyecek, gayri menkulün yanında küçük ve büyükbaş hayvanlar, dükkân eşyaları, bağ-bahçe ve ölen şahısların geride kalan varislere bıraktığı mal ve mülklere ulaşılabilmektedir. Yine tereke analizlerinden anlaşıldığı üzere alacak-verecek meselesi, satış işlemleri, satışı yapılan yerlerin fiyatları belirtilmiş olup bulunduğu konumun stratejik yapısı ve kimin o bölgeye sahip olduğu, ana yollar üzerinde olup olmadığı, hangi tarla ile sınır olduğu gibi nedenlerde fiyatının değişiminde etkili olmuştur. Bu öneme binaen de sınır anlaşmazlıklarının olduğu davalar görülmektedir. Dolayısıyla bu tezimizin tarih, halk bilimi başta olmak üzere, sosyal bilimler alanında yapılacak çalışmalarda araştırmacılara fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

BOA, Osmanlı Arşivi. Ankara Şer'iyye Sicili No.239.

Ahıskalı, Recep. "Muhzır". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 31/22. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006.

Akgündüz, Ahmet. "Hüccet". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 18/444. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.

Akgündüz, Ahmet. "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri," *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi* (2009),14. http://isamveri.org/pdfdrg/D02533/2009_14/2009_14_AKGUNDUZA

Akgündüz, Ahmet. "Osmanlı Hukuku'nda Şer'i Hukuk-Örfi Hukuk İkilemi ve Yasama Organının Yetkileri," *İslami Araştırmalar Dergisi* Osmanlı'ya Dair-II Özel Sayı, 12/2 (1999). <https://www.islamiarastirmalar.com/upload/pdf/cb093d3a2a3d388>

Akgündüz, Ahmet. "Osmanlı Kanunnameleri (Doğuşu, Çeşitleri ve Tarihi Seyri)". *Türkler*. 10/35. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.

Akyüz, Jülide. *Ankara'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde XVIII. Yüzyılda Ankara Şer'iyye Sicillerinin Sayısal ve Muhteva Analizi Denemesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2003.

Alpoğlu, Oğuz. *244 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Arslan, Muhammet. *388 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1327-M.1909)*. Karabük: Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Atar, Fahrettin. "Fetva". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 12/490. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.

Atar, Fahrettin. "Kadı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 24/66. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003.

Atar, Fahrettin. "Mahkeme". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 27/338. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003.

Atar, Fahrettin. “Nikâh”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 33/112. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.

Atar, Fahrettin. “Şürût ve Sicillât”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 39/270. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2010.

Aydın, M.Akif . “Deyn”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 9/266-267. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.

Aydın, M.Akif. *İslâm-Osmanlı Aile Hukuku*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2018.

Aydın, M.Akif . “Mahkeme”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 27/341. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2003.

Aydın, M. Akif. “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, Ed: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, *Türkler*. C. 10, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.

Bardakoğlu, Ali. “Bey”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 6/13. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.

Bardakoğlu, Ali. “Vesayet”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 13/66. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2013.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, İstanbul: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Bayındır, Abdülaziz. *İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*. İstanbul: İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları, 1986.

Baykara, Tuncer. “Kaza”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 25/119. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.

Bayrakçı, Hicran. *945 Numaralı Şer‘iye Sicili’ne Göre Ankara’nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.

Bozatay, Şeniz Anbarlı. “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme,” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6 (2014), 10. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181811>

Bozkurt, Fatih “Tereke Defterleri ve Osmanlı Demografi Araştırmaları,” *Tarih Dergisi* 54 (2012) , 91-120. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/talid/issue/46961/590004>

Çağatay, Tahir. “Evli Çiftler Arası Münasebetlerin Bazı Tezahürleri Etrafında”, *Aile Yazıları IV*, Der. Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Başkanlığı Yayınları, 1991.

Çağatay, Neşet, “Osmanlılarda Şer’i-Örfî Hukuk Kavramı ve Uygulanışı”, *XII. Türk Tarih Kongresi*, C. 3 (1994), 660.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sinopusd/issue/76800/1275865>

Çiftçi, Cafer. “18. Yüzyılda Bursa Halkına Tevzi Edilen Şehir Masrafları,” *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2004), 69.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosbilder/issue/23115/246891>

Çınar, Hüseyin. *H.1020-1021 Tarihli 13 Numaralı Ankara Şer’iyye Sicili Transkripsiyon Ve Değerlendirme*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1993.

Ekinci, Ekrem Buğra. *Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri*. İstanbul: Arı Sanat Yayınları, 2004.

Emecen, Feridun M. *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp’te Sosyal Yaşam*, (Ed. Tülay Artan). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.

Emekli, Oğuzhan. *420 Numaralı Ankara Şer’iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1331-1335-M.1913-1917)*. Karabük: Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Erbay, Celal. “Nafaka”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 32/282. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006.

Ergenç, Özer. *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı: XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı Yayınevi, 1995.

Faroqhi, Suraiya. *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?* (Çev. Zeynep Altok). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2003.

Gedikli Fethi, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri,” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 3/5 (2005), 189.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/talid/issue/43403/529005>

Gedikli, Fethi. “Kaza”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 25/119. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2002.

İlgürel, Mücteba, “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru,” *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi* 6/3(2018) ,28.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iutarih/issue/9601/119825>

İnalcık, Halil. “Kanunname”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 24/334. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.

İnalcık, Halil. “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi-Sultanî Hukuk ve Fatih’in Kanunları,” *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 13/2 (1958), 102-114.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbf/issue/3187/44352>

İnbaşı, Mehmet. *Osmanlı İdaresinde Üsküb Kazâsı (1455–1569)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1995.

İpşirli, Mehmet. “Naib”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 32/313. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2006.

Jennings, Ronalds “Kadi, Court, and Legal Procedure in 17th Century Ottoman Kayseri”, *Studia Islamica*, (1978),154-157. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114276>

Kaya, Mustafa. *18. Yüzyılda Ankara’da Ayanlık ve Ayan Aileleri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.

Kaynak, Rahşan. *H. 1070-1071 (M. 1660-1661) Tarihli 46 Numaralı Ankara Şer‘iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001.

Koçak, Zülfiye. “Ayntab Şehrinde Aile Birliğinin Sona Erme Süreci (1600-1650),” *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10/1 (2011), 422-425.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/223410>

Koçak, Zülfiye. “Şer‘iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Ayntab ve Çevresinde Gayrimenkul Satışları (1600-1650),” *History Studies*, 2/2 (2018), 57.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/357231>

Köse, Ali .“İhtida”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 21/554-557. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000.

Kütükoğlu, Mübahat S. “Buyruldu”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 6/478-480. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.

Kütükoğlu, Mübahat S. “Ferman”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 12/400. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.

Kütükoğlu, Mübahat S. “Temessük”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 40/413. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.

Kütükoğlu, Mübahat S. *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1994.

Macun, Fulya. *Ankara'nın 19 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre Şehir İçindeki Yaşayış, Etkinlikler Ve Gelen Fermanların Tahlihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1990.

Ortaylı, İlber. “Kadı”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 24/69. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.

Ortaylı, İlber, “Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine,” *Amme İdaresi Dergisi* 9/1 (1976), 103. <http://kaynakca.hacettepe.edu.tr/eser/193114/osmanli-kadisinin-tasra-yonetimindeki-rolu-uzerine>

Ortaylı, İlber. “Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme (Binanın Yeri, Yargılama Usulü, Mahkeme Görevlileri ve Bürokratik Faaliyet, Mahkeme Gelirleri ve Arşiv)”, *Prof. Dr. Bülent Nuri Esen'e Armağan*, AÜHF, (1977) , 259.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/652337>

Özcan, Tahsin. “Muhallefat”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 30/406-407. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005.

Özdeğer, Hüseyin. *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*. İstanbul: İFM Yayınları, 1988.

Öztürk, Said. “Kassam”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 24/579. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2001.

Pakalın, M.Zeki *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1993.

Tak, Ekrem. *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI.-XVII. yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Tanımlanması* İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009.

Taşcan, Zehra. *173 Numaralı Ankara Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyon Ve Değerlendirilmesi*. Bitlis: Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.

Tezal, Fuat. *61 Numaralı Şer'iyeye Sicil Defterine Göre 'Ankara'da İctimai Ve İktisadi Hayat' (1680 – 1682)*. Ankara: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Uçaryiğit, Emre. *Osmanlı Kentlerinde Kamu Yapıları ve Kentsel Düzen: Bursa, Edirne, Ankara, Konya Örnekleri*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.

Uzun, Asuman. *857 Numaralı Ankara Şer'iyeye Sicili H.1195-1196/M.1781-1782*. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Devleti'nde İlmiye Teşkilatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları 1988.

Yediyıldız, Bahaeddin. “Vakıf”. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 13/153-172. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1986.

EKLER

EK.1: 239 NUMARALI ANKARA ŞER'İYYE SİCİL
DEFTERİNİN ORJİNAL METNİ

MİKROFILM BAŞLIĞI	
ŞER'İ MAHKEME SİCİLLERİ	
ARŞİV NO : 925.....	
İLİ : ANKARA	Bağlı olduğu kaza : AFRARA
İLÇESİ :	
BAŞLADIĞI TARİH (Gün, ay, yıl) : 3 Muharrem 1252	
BITTİĞİ TARİH (Gün, ay, yıl) : 1 Muharrem 1253	
BELGE SAYISI : 155	
SAYFA SAYISI : 109	
BÖYÜTÜ : 50,3 x 19,2 cm.	
CİLDİ : Sadece beyaz-yeşil, satırları kılınçlı mukavva kaplı	
GELDİĞİ YER :	
ESKİ NO : 239.....	
MİLLİ KÜTÜPHANE YER NO : 925.....	
ÇEKİLDİĞİ TARİH : 12/12/1995	
Baskı tarihi 28. Ocak 1996, 1. baskı tarihi 72. Ocak 1996'dur.	

Dieser Mikrofilm darf nicht ohne Erlaubnis reproduziert werden. Anfragen zu richten an den Direktor:	NATIONALBIBLIOTHEK ANKARA - Türkei
This microfilm may not be reproduced without permission. Please apply to the Director:	NATIONAL LIBRARY ANKARA - Turkey
Ce microfilm ne peut être reproduit sans autorisation. Prière de s'adresser au Directeur:	BIBLIOTHEQUE NATIONALE ANKARA - Turquie
Bu mikrofilm müsaade edilmez. Müsaade almak için müracaat adresi:	MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA - Türkiye

[illegible]

91

10 79

[illegible]

SUN

FIN

Bu mikrofilm
müsaade siz
çoğaltılamaz.
Müsaade almak için
müracaat adresi:

Ce microfilm
ne peut être
reproduit sans
autorisation.
Prise de s'adresser
au Directeur:

This microfilm
may not be
reproduced without
permission.
Please apply
to the Director:

Dieser Mikrofilm
darf nicht ohne
Erlaubnis repro-
duziert werden.
Anfragen zu richten
an den Direktor:

MILLİ KÜTÜPHANE
ANKARA-Türkiye

BIBLIOTHEQUE NATIONAL:
ANKARA - Turquie

NATIONAL LIBRARY
ANKARA-Turkey

NATIONALBIBLIOTHEK
ANKARA-Türkei

END

ENDE

MİKROFILM BAŞLIĞI

ŞERHİ MAHKEME SİCİLLERİ

ARŞİV NO : 925.....

İLİ : ANKARA.....

Bağlı olduğu kaza : ANKARA

İLÇESİ :

BAŞLADIĞI TARİH (Gün, ay, yıl) : 3 Nisan 1252

BITTİĞİ TARİH (Gün, ay, yıl) : 1 Nisan 1253

BELGE SAYISI : 155.....

SAYFA SAYISI : 109.....

BOYUTU : 50,3 x 17,2 cm.

CİLDİ : Santa-siyah-eşgin, satırlara kütürüğü sakavva kaplı

GELDİĞİ YER :

ESKİ NO : 238.....

MILLİ KÜTÜPHANE YER NO : 925.....

ÇEKİLDİĞİ TARİH : 5. Nisan 1295

Başlangıç tarihi 28. Nisan 1252, bitiş tarihi 72. Nisan 1253.